

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

“İhanet, affetme ve aşka
dair sürükleyici bir roman.”

O MAGAZINE

BURADA
SENSİZ
ÇOK
EĞLENE-
YORUM

Courtney
Maum

BU, TERSTEN YAŞANAN BİR AŞK HİKÂYESİDİR.

Richard Haddon güzel bir hayata sahiptir: Bir Fransız olan güzel ve başarılı eşi Anne her konuda ona destek veriyordur ve Camille isminde tatlı bir kızları vardır. Üstelik Paris'teki ilk sergisi büyük ilgi görmüştür. Buna karşın birçoğunun yalnızca hayalini kurabildiği bu hayattan sıkılan İngiliz adam, mutluluğu başka birinde bulduğunu sanır fakat uzun sayılabilecek bir ilişkinin ardından kadın, bir gün onu başka bir adam için terk eder. Richard bir yandan bu durumu kabullenmeye çalışırken karısının hamileliği sırasında aşklarının sembolü olarak yaptığı tablonun da satıldığını öğrenir. Bunun üzerine bir içsel hesaplaşmaya giren Richard aslında hâlâ Anne'e âşık olduğunu anlar ve ailesini eski günlerine kavuşturmak için çabalamaya karar verir. Ancak bu esnada Anne'in eline, Richard'ın evlilik dışı ilişkisine dair gerçeğin yer aldığı bir mektup geçer. Richard'ın Anne'in sevgisini ve saygısını geri kazanmak için çok çaba sarf etmesi gerekecektir.

“Evlilik hayatında yaşanması muhtemel olaylar *Burada Sensiz Çok Eğleniyorum*'da başarılı bir şekilde anlatılıyor. Bu kitap insanlara eşlerinin ve beraber kurdukları hayatın değerini anlamaları için bir hatırlatıcı niteliğinde olacak.”

REAL SIMPLE

“Maum kitabında çok eğlenceli bir dil kullanmış. Sanattaki gösterişe dair gözlemlerini de hicivden faydalanarak başarılı bir şekilde aktarmış. İlgi çekici.”

THE NEW YORK TIMES BOOK REVIEW

“Aşk ve sadakat üzerine eğlenceli, dokunaklı ve bilgece yazılmış bir roman. *Burada Sensiz Çok Eğleniyorum*'u okuduktan sonra kendinize ve ilişkinize dair tekrar düşüneneğiniz konular olacak.”

PEOPLE

“Kitabın konusu kadar olayın geçtiği yer ve tasvirler de dikkat çekiyor. Courtney Maum gerçekten yetenekli bir yazar; herkesin yaşayabileceği bir meseleyi eğlenceli ve dürüst bir şekilde ele almış.”

THE WASHINGTON POST

“Aşk ve evlilikle ilgili harika bir hikâye. Oldukça etkileyici ve okuması keyifli.”

TODAY SHOW

“Courtney Maum edebiyat dünyasına bilgece yazılmış ve eğlenceli bir romanla giriş yapıyor. Richard Haddon hatalarına rağmen nefret edilmeyecek bir erkek başkahraman olarak karşımıza çıkıyor. Maum’un bu kitabını ve keyifli betimlemelerini zevkle okuyacaksınız.”

GLAMOUR

“Bir erkeğin orta yaş saçmalığı etkileyici ve ilginç bir şekilde ele alınıyor. İlk başta dikkatinizi çeken kitabın konusu olsa da sizi kitaba asıl bağlayan şey karakterler olacak. Maum kusurlu ama iyi niyetli ve sevimli bir başkarakter yaratmayı başarmış. Sonuç olarak bu daha iyi biri olmak için her şeyi yapmaya hazır bir erkeğin öyküsü ve siz de kendinizi onun bunu başarmasını dilerken bulacaksınız.”

ELLE

COURTNEY MAUM Brown Üniversite-si'nde karşılaştırmalı edebiyat ve Fransızca tercümanlık okudu. Ardından beş yıl boyunca Fransa'da yaşadı, orada parti organizatörlüğü yaptı. Bugün Berkshires, New York ve Paris arasında mekik dokuyor; yaratıcı marka strateji uzmanı ve köşe yazarı olarak çalışıyor. Ayrıca *Notes from Mexico* isimli kısa kitabın da yazarıdır. Yazara dair detaylı bilgi için: courtneymaum.tumblr.com

Pegasus Yayınları: 2247

Burada Sensiz Çok Eğleniyorum

Courtney Maum

Özgün Adı: I Am Having So Much Fun Here Without You

Yayın Koordinatörü: Yusuf Tan

Editör: Ecem Aycan Öztöpler

Düzeltili: Mustafa Erdoğan

Sayfa Tasarımı: Meral Gök

Kapak Uygulama: Fatma Can

Baskı-Cilt: Alioğlu Matbaacılık

Sertifika No: 45121

Orta Mah. Fatin Rüştü Sok. No: 1/3-A

Bayrampaşa/İstanbul

Tel: 0212 612 95 59

1. Baskı: İstanbul, Haziran 2020

ISBN: 978-605-299-836-6

Türkçe Yayın Hakları © PEGASUS YAYINLARI, 2020

Copyright © Courtney Maum, 2014

Bu kitabın Türkçe yayın hakları orjinal yayıncısı olan
Simon & Schuster, Inc.'in alt markası Touchstone'dan alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Bu kitapta yer alan fotoğraf/resim ve metinler
Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.'den izin alınmadan fotokopi dâhil,
optik, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla kopyalanamaz,
çoğaltılamaz, basılamaz, yayımlanamaz.

Yayıncı Sertifika No: 45118

Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.

Gümüşsuyu Mah. Osmanlı Sk. Alara Han

No: 11/9 Taksim / İSTANBUL

Tel: 0212 244 23 50 (pbx) Faks: 0212 244 23 46

www.pegasusyayinlari.com / info@pegasusyayinlari.com

pegasusyayinlari

pegasusyayinevi

pegasusyayinlari

Pegasus Yayınları

Courtney Maum

Burada Sensiz Çok Eğleniyorum

İngilizceden çeviren:

Cahit Kaya

PEGASUS YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Bu seferki benim Domo'm için...

*İçimizde akan nehir
kirlî ve derin.*
C. D. WRIGHT

1.

Çok önemli anların çoğunlukla karanlık bir tarafı vardır, çünkü sapkınca bir tavırla hayal kırıklığına uğratılmak için can atarız. İşte kendimi 2002 yılının eylül ayının sonlarında, Paris'teki ilk kişisel sergimde içinde bulduğum hal buydu; resimlerimi desteklemeye gelmiş insan kalabalığı beni ne gururlandırmış ne de yüreklendirmişti, aksine hüznlendirmişti. Hayal kırıklığına uğratmıştı. Eğer on yıl önce bana sanatsal ünümü, bir anahtar deliğinden bakılan odaların gerçekçi yağlı boya tablolarından oluşan bir seri üzerine inşa edeceğimi söylemiş olsaydınız, dalgaların kıyıya taşıdığı dallardan, testere ağızlarından ve eritilmiş plastik Japon erişteleri paketlerinden yaptığım karışık ortam kolajlarımı ve balonlu naylonların içine yerleştirdiğim minyatür yeşil plastik askerleri gösterir, elektronik müzik yapan Peaches'in *Fancypants Hoodlum* albümünün basını yükseltir, sergideki bütün eserlerimi satmayı asla başaramayacağımı söyledim.

Ama yine de hayatımın farklı zamanlarında çeşitli kadınlarla içinde yaşadığım ya da o kadınlarla bir şekilde deneyimler edindiğim odaları resmeden on üç anlatı tablosuyla kuşatılmıştım; bunların hepsi herhangi bir duvarda, herhangi bir bağlamda ve herhangi bir ülkede de güzel görünebilecek olan yağlıboya renkleriyle ve belli belirsiz fırça darbeleriyle yapılmışlardı. Tartışmalı bir tarafları yoktu, kesinlikle siyasi de değildiler ve çılgınlar gibi satılıyorlardı.

Şimdi, tablolarımın hepsini satmış olmamın özel bir durum olduğuna dair izlenimimi, ne mutlulukla odada dolaşıp kuru duvara kırmızı noktalar yapıştıran galericim Julien ne de plastik Chablis bardaklarını benimkiyle tokuşturmak için sohbetlerini bırakan ıslıl ıslıl giyinmiş taşkın yabancılar paylaşıyordu. Surat asacak bir şey yoktu; nispeten gençtim, üstelik burası da Paris'ti, ayrıca bu gece de uzun süredir uğruna çalıştığım geceydi. Ancak Julien'i seri için yaptığım ilk tablonun, *Mavi Ayı'nın* altına kırmızı etiketi koyarken gördüğüm andan beri geri dönülemez bir şey yaptığım, olmam gereken yerde olmadığım, hatta aylardır orada olmadığım hissiyle bir türlü rahat edemiyordum. Daha da kötüsü hiçbir dayanağım, beni rayıma geri oturtacak kimsem yoktu. Mantıklı bir Fransız avukat olan yedi yıllık karım, ben yüksek lisansta başka insanların çöplerinden oluşturduğum buluntu heykelleri ve Barbie bebeği paketlerinden yaptığım oyuncak evleri sergilerken arkamda duran karım, yaratıcılığımın gerileme sayacıydı. Anne-Laure de Bourigeaud yalandan bana başardığımı söylemeyecekti. Bunu yapabilecek kişi, beni rahatlatmasını ve desteklemesini istediğim kişi Manş'ın diğer tarafında, benden daha güvenilir, daha uysal, daha *müsait* olan bir adamla beraberdi. Dolayısıyla bu iş, kırmızı etiketlere ve müstakbel müşterilerin beni özgüvenle dolduracak tokalaşmalarına düşmüştü. Ama akşam henüz yarılanmıştı ki kendi karım, ben hariç herkesin önünde ıslıl ıslıl parlarken ben demir almış sürükleniyordum, içimden dibe batmak geliyordu.

Açılıştan sonra arabadayken Anne, birinci vitese taktı. Anne'in kaygılıyken Paris'te düz vitesli araba kullanması bende katarsis etkisi yaratırdı. Sık sık onun sürmesine izin verirdim.

Anne emniyet kemerini çekiştirdi, kızımızın da kendi kemerini taktığını teyit etmek için arkaya uzandı.

"İyi misin prenses?" diye sordum ben de arkaya dönerek.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranteey.org>

Camille, babacığının büyük gecesı için seçtiğı fırfırlı pembe eteğinin kırışan kısımlarını düzeltiyordu.

“Non...”¹ dedi Camille esneyerek.

“Son meyveli yoğurdu almadın, değıl mi?” Bu bana sorulmuştu, karım tarafından. Sokak lambasının ışığı arabanın içine giriyor; direksiyonu, tozlu ön paneli, içerdeki mobil dünyamızın vızıldayan, cızırdayan elektro-ülkesini aydınlatıyordu. Anne saçlarını yaptırmıştı. Sormamamın daha iyi olacağını biliyordum, ancak saç spreynin kokusunu tanıdım, metalik çilek kokusu ayda iki kere hayatımıza girerdi.

Fransızların kayıtsız, ama yine de iyi çalışılmış tavrıyla güzelce kalem çektiğı gözlerinin içine baktım. Gülümsemeye zorladım kendimi. “Hayır, almadım.”

“İyi,” dedi Anne arabayı park alanından yavaş yavaş çıkarırken. “Cam-Cam, eve vardığımızda ufak bir şeyler atıştıracağız.”

Paris. Geceleyin Paris. Geceleyin Paris, yaşamış olabileceğiniz yüzlerce anın sokak gösterisidir. Concorde Meydanı’nın yanındaki sokak lambasının altında kendilerine kamera doğrultmuş çift siz olabilirdiniz. Yüzen evleri izlemeye dalmış, köprüdeki yaşlı adam olabilirdiniz. Kulağında cep telefonuyla aynı köprüyü geöen şu kızın cevaben gülümsediğı şu kişi olabilirdiniz. Ya da boktan bir Fransız arabasının içinde karısıyla meyveli yoğurt üzerine bir tartışmaya girmiş bir adam olabilirdiniz. Paris milyonlarca ışığın şehridir ve bazen bu ışıklar titreşirler. Bazen de sönüp giderler.

Anne radyoyu açtı, haber kanalını ayarladı. Kadın spikerin kontralto sesi arabamızın sessizliğini bozdu.

“Camp David”deki bir açılış toplantısında, İngiltere Başbakanı Tony Blair Başkan Bush’un, Irak’ta gizlendiğı iddia edilen kitle imha silahlarını bulma ve yok etme hedefini tamamen desteklediğini bildirdi.” Sonra bir zamanlar gurur duyulan başbakanın tiz ve hoş

1 (Fr.) Hayır. (ç. n.)

sesi duyulmaya devam etti. “Eylemsizlik politikası sorumluluk alarak katılabileceğimiz bir politika değildir,” diyordu.

“Tabii,” dedi Anne. “Eylemsizlik.”

“Bu delilik,” dedim onun isabetli ifadesini görmezden gelerek. “İnsanlar korkuyorlar, çünkü korkmaları gerektiği söyleniyor.”

Anne sinyal lambasının yaktı.

“Bu yer değiştirme oluyor sanırım. *Verschiebung*.²” Çenesini yukarı kaldırdı, üniversite yıllarında öğrendiği karşılaştırmalı edebiyat terimleri cephaneliğinden gurur duyuyordu. “Büyük sorular çok korkutucudur. Çünkü aslında kimin suçlu olduğunu bilirsin. Bu yüzden kolay bir hedef seçtiler.”

“Fransa’nın bunu destekleyeceğini düşünüyor musun?”

Gözlerini kıstı. “Asla.”

Pencereden altımızdaki uçsuz bucaksız nehre baktım; sağ kıyıyı sol kıyıdan, zengini daha zengin olandan ayırıyordu. “Bu kötüye işaret, Blair’in asker göndermesi,” diye ekledim. “Yani biz İngilizler? Eskiden her şeyi ölümüne sorgulardık.”

Anne başını sallayıp sessizliğe gömüldü. Radyo spikeri, 2002 yılının ocak ayında avronun kullanılmaya başlanmasından bu yana, avro bölgesindeki mali durumu özetleyerek devam etti.

Anne radyonun sesini kısıp dikiz aynasına baktı. “Cam, tatlım. Güzel vakit geçirdin mi?”

“Hımm, güzeldi,” dedi kızımız Camille elbisesiyle oynayarak. “En sevdiğim de şey... bir sürü bisikletli olan, sonra ımm, mutfaklı olan, bir de eskiden odama astığımız mavi ayıcıklı olan.”

Gözlerimi tüm kadınlara karşı kapatmıştım, hatta sihirbaz asası gibi sözcükler kullanan ufak olanlar da dâhil; onların bir an için tatlı ve zararsız olan sözleri, hemen sonra yıpratıcı olabiliyordu.

2 (Alm.) Yer değiştirme. (yay. n.)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Estetik açıdan *Mavi Ayı*, serginin en büyük ve dolayısıyla en pahalı tablolarından biriydi, ama aslında Anne'e hediye etmek için çizdiğimden aynı zamanda en iğneleyici olandı.

117x140 cm boyutlarındaki *Mavi Ayı*, bir arkadaşın Centerville, Cape Cod'daki çökmek üzere gibi duran evinin konuk odasını betimleyen bir yağlı boya tablosuydu; o evde yüksek lisanstan sonraki yazı geçirmeyi, yirmili yaşlarımızın "şimdi ne olacak?" sıkıntılarını kazasız belasız atlatmayı ve bebek sahibi olmayı planlamıştık ki bu da "şimdi ne olacak?" sorusunun değilse de "sonra ne olacak?" sorusunun kesinlikle cevabı olacaktı.

Arkadaş grubumuz içinde ilk evlenecek olanlardık; hâlâ genç, sıırım gibi ve fena halde âşıkken bir çocuk sahibi olmayı düşünmek, isyankâr ve sanatçı ruhumuza uygun hissettirmişti. Bunun yanı sıra her ne kadar hayaller ülkesinde planlar yapıyor olsak da pek çok ayrıcalıklı beyaz insanın çöküşü olan mantranın altında güvende olduğumuzu düşünüyorduk: *İstenmeyen bir gebelik bizim başımıza gelemez.*

Sonrasında ise şaşkınlık yaşadık denebilir, çünkü Anne'in gebelik önleyici rahim içi aracı çıkarmasından yalnızca beş hafta sonra regli gecikmişti, üstelik göğüslerinde belirgin bir zonklama fark etmeye başlamıştı. Bunu komik olduğunu düşünmüştük – zevklerimiz ve arzularımız o kadar ortak ki sadece bahsetmek bile bir olasılığı gerçeğe dönüştürebilirdi. Sevinç, hatta memnuniyet duymuştuk. Kutsanmıştık sanki.

Cap'eteki ilk birkaç hafta boyunca ben hâlâ buluntu nesnelerden heykeller yapıyordum, yetenekli bir illüstratör olan Anne ise bazen Avrupa hukuku çalışıyor bazen de Boston'da okurken başlattığı bir elektronik dergi için yeni içerikler hazırlıyordu. "Anne" (kendi adı) ve *âne* ("eşek" sözcüğünün Fransızca karşılığı) ile yapılan bir kelime oyunuyla derginin ismini *Âne Amerika'da* koymuştu; her şeyi atlatmak için tükenmez iyimserliklerine bel bağlayan, pamuk

helva kalpli, düşük alkollü bira içicisi Amerikalıların şamatalı dünyasının esaslarını öğrenmeye çalışan çekingen, karamsar, Parisli bir kızın yanlış adımlarını anlatıyordu.

Fakat yavaş yavaş yaz geçiyordu, Anne kasaba kütüphanesinden aldığı ciltli kitapları okurken bir yandan da karnını okşuyordu, ben de onu izliyordum; o ana kadar zayıflıkların düşmanı olmuş olan bu İngiliz erkeği acayip bir değişim yaşıyordu. Duygusal, yufka yürekli, hafif müzik dinleyen, hassas biri olmuşum. Uçaklardaki oksijen eksikliğinin bizleri en umulmadık romantik komedilere ağlatması gibi, bu çocuk Anne'nin içinde büyüüp yaşayan bir şeye, üzerinde konuşulan bir ihtimalden ziyade gerçek bir şeye dönüştükçe bütün yaz kullandığım gözenekli tahtalara, deniz camlarına ve yıpranmış plastik kutulara olan ilgimi kaybediyor, Anne için, her ikisi için güzel bir şey resmetme arzusuyla doluyordum.

Bir anahtar deliğinden görülen bir manzarayı resmetme fikri, arkadaşlarımızın bir sandalye üzerine erken bebek hediyesi olarak bıraktığı peluş bir oyuncak ayağı bakıp düşüncelere dalmış olan Anne'i görünce aklıma gelmişti. En yakın arkadaşlarımız o zaman onlardı, üstelik hamilelikten ilk bahsettiğimiz kişilerdi, ancak şu peluş oyuncak hem insanın içine işleyen hem de kötü bir his doğurmuştu. Bebek bununla oynar mıydı? Bebek yaşayacak mıydı? Anne'in yüzündeki korku ve heyecan karışımını görebiliyordum, içi doldurulmuş bu kahverengi şeyi ellerinin içinde tutup başının üzerinde döndürürken gurur ile korku arasındaki bu duygusal gelgitleri yalnız başıma yaşamadığımı bilmek beni rahatlatmıştı.

Nitekim Anne bir kadındı, ama ben, kolayca ispatlanabileceği gibi, değildim. Ona olan şeyle, bize olması olası olan –olacak olan– şey arasında büyük bir fark vardı. Bu sahneye belli bir mesafeden, bir yabancı, bir röntgenci gibi yaklaşma fikrini de böyle edinmişim.

Paramparça olmuş halı ve gri deniz manzaralı pencerenin yanındaki sallanan sandalye hariç odayı, sallanan sandalye üzerinde oturmuş halde resmettiğim pelüş oyuncak ayıya ayırıp boş bıraktım, ayı gerçek hayattakinden azıcık daha büyüktü ve kesinlikle kahverengi değildi. Ayıyı maviye boyamıştım, üstelik ışık ve denizin bir yanılsaması gibi görünebilecek öyle soluk bir pastel renge değil, aksine vakur bir atmosferi ilgi çekici, çarpıcı bir şeye dönüştürebilecek olan canlı bir gök mavisine. Bazı ışıkların altında rahatsız ediciyken, bazılarının altında rahatlatıcıydı, zira mavi renk bilinmezini verdiği heyecanı temsil ediyordu.

Tabloyu Anne'e verdiğimde ayının neden mavi olduğunu hiç sormadı. Nedenini tabiatı gereği biliyordu, ayrıca ona tabloyu vererek onu iki kat daha sevdiğime, onu gerçekten sevdiğime, onu her daim seveceğime inandığımı hissettim. Hangi kadın böylesi bir itirafı sessizce kabul edebilirdi – hem mutluluğun hem de korkunun elle tutulur bir tasvirini?

Sonbaharda o tablo, eşyalarımızla beraber Atlantik Okyanusu'nu bir geminin içinde aşip kızımızın doğumuna, yani nihayetinde bir evimiz olana kadar Paris'teki bir depo merkezinde beklemişti. Ayının şayet mavi olmasaydı çok daha az itici görüneceği ve çocuk odasına uygun olacağı şeklindeki belli başlı arkadaşlardan ve akrabalarından gelen yorumları görmezden gelerek tabloyu çocuk odasına astık. Tam da öteki insanların "bunu anlamamış" olmaları bizim sahiden özel bir şeyi, anlayışı paylaştığımıza bizi ikna etmişti, tabloyu da kendi aramızdaki bir şakadan daha fazla önemli kılmıştı.

Ta ki Camille üç yaşına gelip de evin duvarlarına kendi çizimlerini, kâğıtlardan kestiklerini, origami kuşlarını yapıştır-maya başlayana kadar böyle hissetmeye devam ettik, sonra sadece bizim için bir anlam ifade eden bir şeyi ona dayatıyormuşuz gibi gelmeye başladı. Bu yüzden de tabloyu bodruma kaldırdık; ni-

yetimiz yeni bir kitaplık sistemi bulup tabloyu yatak odamıza asmak için duvarda yeterince boş yere sahip olmaktı. Ancak bir gün ben Lisa'yla tanıştım, ardından da çok zaman geçip gitti ve ne zaman *Mavi Ayı* meselesi ortaya çıksa tartışmalar suçlayıcı ve kin dolu oldu. O da böyle böyle bodrumda, gözlerden uzak kalmaya devam etti ama hor görülse de unutulmadı.

Aylar sonra sergi için resimlerimi toplamaya başladığımda galericim ona gösterdiğim ilk ana resmimi hâlâ anımsadığını söyledi, kendisini çok etkilemişti. Onu da sergiye dâhil edebilir miydim? *Mavi Ayı*'nın eskiden ihtiva ettiği manayı artık etmediğine dair şüphem, Anne'e Julien'in teklifini anlattığımda doğrulanmış oldu; eğer Julien serginin bu tabloyla bir şekilde daha bütünlüklü olacağını söylüyorsa kendisini ilgilendiren bir şey olmadığını söylemişti. Hadi dinle onu. Ve sat.

On dördüncü bölgede yer alan evimizin önünde bir park yeri bulduktan sonra, otomatik olarak ev yaşamımızın hayati hareketlerini yapmak için bir pit ekibi gibi pozisyonlarımızı aldık. Anne, Camille'e daha önce bahsi geçen yoğurdu verirken ben üst kata onun için küveti doldurmaya gittim, onun sevdiği şeftali kokulu banyo topunu da içine attım. Anne bir yandan Camille'in su sıçratışını denetlerken bir yandan da mutfağı düzenliyordu. Sonra kızımızı yatağına yatırdım, öptüm; annesi de lambaları kapatmadan evvel ona bir hikâye okudu.

Banyomuzda dişlerimi hızla fırçalayıp yüzüme su çarptım. Herhangi bir şekilde belirtilmemiş olmasına rağmen çok iyi biliyordum ki Anne kendi ihtiyaçlarını, başını kaldırıp da yüzümün yansımasını kendisinininkinin yanında görmeden karşılayabilsin diye o içeri girmeden evvel buradan çıkmış olmalıydım.

Yatağa girip uzaktan gelen tekdüze okuma sesinin solup gitmesini bekledim. Karımın koridordan gelen ayak seslerini duyduğum

zaman komodininin üzerindeki bir kitabı alıp Avustralya'nın gelmiş geçmiş en uzun romanı olan *Poor Fellow My Country*'yi okumaya başladım.

Anne banyoya girip kapıyı kapatarak beni dışarıda bıraktı. Yatağa geldiğinde biberiye aromalı parfümü kokuyordu, siyah saçlarını yüksek bir topuz halinde toplamıştı, yüksek lisanstayken âşık olduğum saçlardı onlar, ama artık dokunamıyordum. Yüzüme bakmadan iyi geceler dedi, ben de aynı şekilde karşılık verdim.

Karımla son kez seks yapmamdan bu yana yedi ay, on altı gün geçmişti. Onu seviyordum ve onu dikkate almamıştım, üstelik bir başkasıyla birlikte olmuştum. Her ne kadar Anne, onun kim olduğunu ya da bunun ne zaman başladığını veya bunun aslında ne olduğunu –seks, flört, şehvet– hiç sormamış olsa da bilmek istemediğini, yalnızca bunun *bitmesini* istediğini söylemişti. Beni yeniden bir koca, bir baba olarak geri istese de artık bir arkadaş olarak istemiyordu. Bitireceğime dair söz vermiştim, ilişki de zaten son evresine ulaşmıştı. Anne, bir metresim olduğundan emin olarak benimle yüzleştiği zaman metresim bir başkasıyla *evlenmek* üzere beni terk etmişti. Lisa'ya onu sevdiğimi söylemiştim, o ise umursamamıştı.

Kendimi böylece bir çeşit aşk çıkmazında bulmuştum: Yanlış kişiye tutulmuştum, bedenine dokunamadığım bir kadının yanında acı çekiyordum; ikinci şans verilmiş olsa da bunu değerlendirecek netliğe ulaşamıyordum.

Bir zamanlar Anne-Laure'a çok âşıktım, –inanılmaz ama– o da bana âşıktı. Bazen benim kara saçlı, deniz gözlü güzelimin görüntüsü gözümün önüne gelir; birlikte bir yaşam inşa ettiğim ama layık olmadığım kadın. Böyle zamanlarda da onu hak etmem gerektiğini düşünürüm. Rhode Island'daki dairendeyken olduğun hale geri dön, dersten kaçıp birlikte çırlıçıplak kuş tüyü bir yorganın altında olduğunuz, Amerikalıların bir yatağa kaç

tane yastık koyduklarına katıla katıla güldüğünüz anlara geri dön; kendi içkini kendin getir partilerine getirdiğin karton kutudaki şaraplara; zekâsına, cesaretine geri dön. Ondaki sonsuz, özgür ve incelikli Fransız'a geri dön. Yanımda uyuyor numarası yapan kişiye geri dön. Elini uzat, yalvar ve onu geri al.

İmkânsız olsa da Anne'in beni hâlâ sevdiğini biliyorum. Üstelik bir odanın öbür tarafından, bir merdivenin başından ne zaman kendimi ona bakarken yakalasam dikkatlice seçilmiş şeylerle dopdolu bir alışveriş torbasıyla eve geldiğinde her şey sel gibi gerisin geri üzerime gelip içimi kahrolası bir acıyla dolduruyordu, çünkü şu an yaşadıklarımız ile geçmişte yaşadıklarımızı düşündüğüm zaman o kadar sımsıcak hissettiğim anıları birbirine bağlayamıyordum. Bir gün bir noktada, sadece nazik olmak dahi zorlaşmıştı; neden, ne zaman bilmiyorum, ayrıca Anne'e yeniden âşık olmamı gerektiren bütün o gerekçeleri görünce bir önceki akıntıya kapılıp gitmiş olmayı her şeyden daha çok istiyordum. Anne'e olan aşkımyı kaybettiğim yerde, her şeye olan aşkımyı da biraz kaybetmiştim. O hislere yeniden kavuşmak için neyi beklediğimi bilmiyorum. Ya da daha ne kadar bekleyebileceğimi, bekleyebileceğimizi.

2.

Eylül sonuna doğru Julien beni arayıp benim için bir mektubu ve haberleri olduğunu söyledi. Her sabah yaptığım gibi Camille'le beraber okula yürüdükten sonra yakınlardaki bir fırından *palmier*³ alıp bir gazete büfesinin arkasında durup yedim, kokulu bir zarfta beni bekleyen her neyse onun için uygun zamanı bekledim.

Lisa beni terk ettiğini söylediğinde, bana yazıp yazamayacağını da sormuştu. Ricasındaki çelişki aklıma sürekli Serge Gainsbourg'un "I Love You, Me Neither" şarkısını getirir. Hatta Lisa Bishop, Jane Birkin'e de benziyor, küçük sürtük. Her neyse, ben hem bir ahmak hem de eziyet sevici olduğumdan *evet* demiştim. Galeriye yazabilirsin demiştim. Asla evime yazmamasını söylemiştim.

Bu mektupların ne hakkında olacağını hayal etmeye çalıştığım da ise Lisa'nın beni özlediğine, bir hata yapmış olduğunu hissettiğine dair ipuçları arayan kendi görüntümü görüyordum. Nihayetinde evlenip böylelikle evlilik yaşamının cinsel isteği azaltıcı uygulamalarına maruz kalınca mektuplarının hem sayısının hem de hararetinin artacağını; heyecan verici, seksi şeyler içereceklerini umuyordum. Hayal dünyamda ona cevap yazıyordum; şişede mektup bulmuş gibi galeriye gidiyor, (şimdilerde sadece düşünsel düzeyde olan) oynaşmalarımı evin dışında tutuyordum. *Ben de seni özlüyorum. Çok yalnızım. Ama haklısın, bitmesi gerekiyordu.*

3 Fil kulağı olarak da bilinen, palmye yaprağı ya da kelebek şeklinde yapılan bir tür Fransız çöreği. (ç. n.)

Öte yandan aslında Lisa'nın mektupları öyle umut kırıcıydı ki yanıt vermiyordum bile. Bana yazmayı bırakması için ona yazmayı düşündüm ancak bu gözüme fena halde çocukça ve "taşlı sopalı bir kavga" gibi gözüktü, bu yüzden bunu da yapmadım. Ayrıca taşlar ve sopalar kemiklerimi kırmaz sanırken kırmış, sözler de canımı acıtmıştı.

Bu konuda kabalaşmak istemem ama yedi yılını en üst kalitede davranıp sonunda pes etmek, bocalamak, her şeyi ciddi anlamda batırmak için harcadıysan en azından suç ortağın buna karşılık olarak seni sevecek kadar anlayışlı olmalı.

Lisa'nın karımı terk etmemi istediğini sanıyordum. Onun neden benimle beraber olduğunu düşünerek çok zaman harcamama rağmen onun aslında ne istediğini sormaya yeterince vakit ayırmamıştım. Neden benimleydi? Seks için, demişti sonuç olarak. Yenilik için. *Eğlence* için. Üstelik bu sözler Amerikalı, *gazeteci* ve ne hemşehrilerinin ahlaklılık taslamasına ne de işinin etiğine sahip olan bir kadından çıkıyordu. Eşinizi aldatan bir kimseyseniz işlerin *böyle* olmaması gerekiyordu. Lisa'nın ölümcül bir cazibeye sahip olması gerekiyordu. Lisa'nın çocuğumla tanışmayı ve Anne'in daha uzun, daha ışıltılı, daha *vahşi* bir versiyonu olan mükemmel bir üvey anne olmayı düşlemesi gerekiyordu. Onun yapmaması gereken ise öylesine bir uğrayıp *nigiri* suşiden oluşan hafif bir öğle yemeği yerken Londralı bir çatal bıçak tasarımcısı olan Dave isminde bağnaz, gösteriş düşkünü biri için beni terk etmektir.

"Yüce Tanrım, 'David'i kullanmıyor, öyle mi?" diye öksürerek sorduğumu anımsıyorum.

"Hayır." *Wasabi*'nin ortasına çubuklarını sapladı, kalbe de iki kazık. "Çok iyi biri."

"Ah, iyi biri olduğuna eminim, böyle bir ismi olduğuna göre."

“Lütfen,” dedi. “Sen de ‘Richard’ adıyla herhangi bir orijinallik ödülü almıyorsun.” İç çekti, suşisini öteye iteledi. “Cidden şaşırdın mı yani?”

Ağzım bir karış açık kaldı, sonra yanıt verdim. “Hem nerede tanıştın ki bu adamla? Ne ara zamanın oldu?”

“Evli olan sensin Richard. Benim bir sürü vaktim var.”

Lisa hesabı istedi, Sen Nehri civarında yürürken *Herald Tribune*’ün yaşam tarzı bölümü için Dave hakkında nasıl bir yazı yazdığını anlatıp duruyordu. Söylendiğine göre İngiltere’de paket servisi sunan restoranlar için hem çatal hem de kaşıktan oluşan “plastik kaşalı” öneren ilk mutfak sanatı tasarımcısıymış; bununla birlikte şimdilerde bu iddianın geçerliliği, Lars isminde Norveçli bir sonradan görme tarafından hiçe sayılıyormuş.

“Epey stresli bir dönemden geçiyor,” dedi Lisa atkısıyla oynayarak.

Seksten sonra önünde ağladığınızı bir kadın sizi ününün tek gerekçesi bir çorba kaşığı ile bir çatalı birleştirmek olan bir adam için terk edeceğini söylüyorsa bir zilin çalmasını, bunun bir şaka olmasını beklersiniz. Asıl beklemediğiniz şey ise ikinci haber olan evlenmek için sizi terk edecektir.

Sen kıyısında beton bir banka oturduğumuz vakit, Sen’in kumlu yüzeyi buruk bir sidik kokusunun eşlik ettiği yeşil cam kırıklarıyla alacalanmıştı.

“Evliliği *sevmediğini* sanıyordum,” dedim. “Evliliğe inanmadığını düşünüyordum.”

“Komik,” dedi yerdeki bir cam parçasına ayağıyla hafifçe vurarak. “Herkes ‘görünce anlarsın’ der. Doğru da. Bir şeyler anlarsın yerine oturdu. Her şey o kadar sakın ki. Seninle olduğunun yarısı kadar bile dramatik değil.”

Acaba öldü de kürek kemiklerinin arasında şeytani bir kurma kolu mu filizlendi diye görmek için kuşkuyla ona bakıyordum.

“Bana kızgın mısın?” diye sordu. Elimi yüzüne doğru çekti. “Bizimkisi ne kadar güzel olsa da sürmeyecekti, biliyorsun.” Yarı açık dudaklarıyla avuç içimi öptü, öpücüğü ıslaktı. “Evet *güzeldi*.” Parmaklarımı öpmeye başlamıştı. Elimi çektim.

“Ciddisin sen.”

Ela gözleri büyüdü. “Ciddiyim,” dedi. “Buradan ayrılıyorum. İki ay içinde Londra’ya taşınyorum.”

Spor ayakkabılarıma baktım. Sen’e baktım.

“Senin için çıldırıyorum,” dedi. “Bunun farkındasın. Ama artık bitmeli. Eğer birazcık daha bekleseydim, muhtemelen hayatın mahvolacaktı.”

Yirmi dokuzdan otuz dört yaşına kadar kendi evimin misafir odasında uyuyacağım aklıma gelmezdi, çünkü onun içime doldurduğu enerji, bu kahrolası yaşama arzusu, her günün her saati onun içinde olma isteğı beni ev yaşamım içinde yaşayan bir ölüye çevirmişti; okula yürüyüşlerimizde kızına ne söylediğimi hatırlayamadığım bütün bir gün oluyordu, kafama silah doğrultulsa karımın geçen hafta -hatta geçen gece- ne giydiğini anımsayamazdım; eskisinden daha çok içiyor, eskisine nazaran daha az yiyor ve onunla ayrıldığımızı asla hayal edemiyordum.

Bundan daha fazlası olmamıştı; Londra’ya gitmeden evvel Lisa’yı dört kere daha gördüm, bir daha hiç seks yapmadık. Bana çifte mesai yaptırdıktan sonra nişanlanma konusunda kendisini neredeyse hararetli bir şekilde haklı görüyordu. Benimle olan ilişkisini bünyesinden attığını, sanki bir çeşit vizyon arayışına girişiyormuş gibi iyi ve sorumluluk sahibi bir eş olmayı sahiden dört gözle beklediğini söylüyordu; Tanrım!

Sonra beni terk etti. Onu geri mi isteyeyim, yoksa ondan nefret mi edeyim; iki arada bir derede bırakarak terk etti beni, onu geri kazanmaya çalışmamam gerektiğini anlatan bir mektupla ayrıldı benden ancak benimle iletişimde kalabilir miymiş, zaman

zaman yazabilir miymiş. Beni, içimi uyuşturan her neyse ona bir son vermemi talep eden çocuğumun annesiyle bıraktı; işin gerçeği bunu bitirenin, böyle yapmayı seçenin ve nihayetinde erkek olup “buna son verenin” ben olmayışım hayatıma geri dönüş yolumu bulmamı daha da zorlaştırmıştı.

Bir hamur işi lekesi taşkınına kazağımdan temizlerken galeriye gitmek için hazırlanıyordum, boğazlı mor spor ayakkabı ve sarı bir kaskı olan bir adam gazete büfesinin yanına hurdaya dönmüş mopedini çekti.

“Richard!” diye bağırdı yüz siperini kaldırarak. “Sen olduğunu *anlamıştım!*”

Tam da keyfimin daha fazla kaçmayacağını düşünmüşken denizaltına dönmüş kalbim derinlere daldı. Tereyağlı parmaklarımı kotuma sürerek temizledim, onun yumruklaşarak selamlaşma ve yumruk atma karışımı hareketine karşılık selamlaşmak üzere elimi uzattım.

“Patrick,” dedim. “Nasıl gidiyor?”

“İyiyim, iyiyim! Ben de yeni stüdyoma gidiyordum, Bercy’de. Kırmızı ışıktaki dururken acaba dedim o mu, değil mi? Seni görmeyeli yıllar oldu!”

“Biliyorum, dostum,” diyebildim “her neyse” anlamında bir omuz silklemeyle. “Çocuk falan işte.”

“Ah, öyle mi? Benim de var.” Kaskını çıkardı. “Seni görmek güzel! Bir yerlerde seninle karşılaşacağım aklımdan geçip duruyordu, ama... bilmiyorum. Seyahat mi ediyordun?”

“Pek değil. Sen?” dedim, soracağım her soruya verilecek her yanıtı sinirlenmeye hazırlandım. “Danimarka’ya geri taşındın sanıyordum?”

“Taşındım. Bir yıllığına. Ancak bir kere Amerika’da bulundun mu her yer biraz katı geliyor, sence de öyle değil mi? Teksas’ta

bir ihtisası daha yeni bitirdim, hatta Ballroom Marfa'da. Eşimi getirdim. Çocuğumu... Ah evet!" dedi arka cebine uzanarak. "Az önce matbaadan geldim de, işte..." Ben el ilanını incelerken o da bekledi. "Bourdelle Müzesi'nde yakında bir gösterim olacak. Performans sanatı, inanabiliyor musun?"

"Öyle mi?" dedim, midem kasılıyordu.

"Evet, bayağı iyi..." Mopedinin üzerindeki ağırlığının yerini değiştirdi. "Padgett Powell'ın yazdığı *The Interrogative Mood*'u okudun mu hiç?"

"Kitap sadece sorulardan oluşuyor," diye devam etti ben, "Hayır," diye cevap verdikten sonra. "Sorulardan oluşan bir roman gerçekten de. Peş peşe sorular. Mesela," kolunun altındaki kaskı dengeledi, "ağaçlar budanmalı mıdır? Kola şişelerini depozito parası için biriktirmek çocukluğunuzun güzel yanlarından biri midir?"

"Ezberledin mi onları?"

"Hayır," dedi gülererek. "Sadece kitabın orasından burasından birkaç tanesini. Bourdelle'in eski stüdyosunda işe koşturdular beni, bir haftalığına orada ikamet edeceğim, kitapla baş başa oturacağım. İnsanlar tek tek içeri gelip benimle oturabilirler, ben ise en son kişiyle kaldığım yerdeki soruyla devam edeceğim. Neyse işte," dedi el ilanına doğru kafasını sallayarak. "Sen de gelmelisin! Epey heyecanlıyım bunun için."

"Tabii," dedim parmağımı başlığın üzerinde gezdirirken. "Gelebilirim."

"Şimdi kaçmam gerek, ancak arayı biraz daha kapatırsak sahiden güzel olacak, sen neler yapıyorsun? Lanet olsun, çocuklarımız bir oyun buluşması yapabilirlerdi!"

Bitkin bir halde ona gülümsedim. "Cidden mi?"

"Eğer biri sana yaklaşıp, 'Beni müziğe götür,' deseydi ne cevap verirdin?"

Göz kıptım. O da bana göz kıptı. Omuzlarını silkti. “Gösterimden bir parçaydı bu.”

“Ah,” dedim gülümsemeye çalışarak. “Harika.”

Mopedini boğazlı mor spor ayakkabılarıyla kaldırıma dikkatle yerleştirdi, bunu gerçekten, samimiyetle söylediğini tekrar ediyordu. Kahve. Yakın bir zamanda.

Sonra da uzaklaşıp gitti. Kahrolası Patrick Madsen, adam o kadar cömert ve samimiydi ki ondan ve onun numaradan gösterisinden bile nefret edemiyordum. RISD, yani Rhode Island Tasarım Okulu'ndayken kinetik animasyon alanında eğitim görmüştü; ikinci sınıf değerlendirmesi için dört tane doldurulmuş domuz kafasını, önlerinden ne zaman bir kadın geçse çalışmaya başlayan, tecavüze uğradığını kanıtlayamadığı için kürtaj olamayan ve hakkını arayan Jane Roe isimli kadının, davanın savcısı Henry Wade'a karşı verdiği hukuki mücadeleyi konu alan *Roe Wade'e Karşı* kitabınının film versiyonundan alınmış olan kayıtlarla donatmıştı. Tez sunumu için ise Alman büyükbabasının bir dizi İkinci Dünya Savaşı fotoğraflarını telle bağlayıp onlara çizikler atmıştı, böylece bir pikapta çalınabilir hale gelmişlerdi. Fotoğraflardan çıkan sesler dehşet vericiydi; tiz ve cızırtılıydılar. Ve bununla bir burs kazandı, bursu Japonya'nın Osaka kentinde robot bilimi ve mühendislik okumak için kullandı. Şimdi ise performans sanatıyla uğraşıyordu. Eğer öncesinde kapalı gişe satan erişilebilir yağlı tablolar sergisi (anahtar deliklerinden görünen sahneler mi? *Tanrım!*) yaptığımı için kendimi yeterince vasat hissetmemişsem şimdi kesinlikle öyle hissediyordum.

Sonunda galeriye vardığımda Julien'i *comme d'habitude*⁴ halinde buldum; tek kullanımlık espresso bardaklarıyla darmadağınık masasında, kulağı telefona yapışık bir şekilde duruyordu. İçinde

4 (Fr.) Her zamanki. (ç. n.)

ona getirdiğim bir kruvasanın olduğu kese kâğıdını masasına atıp konuşmasını bitirmesini beklemeye koyuldum.

“*Tout à fait, tout à fait.*”⁵ Aynı anda başparmağını kruvasan için bana teşekkür eder gibi kaldırıp başını salladı. “Aşırı derecede sarı. Güzel pencereleriniz var mı? Doğal ışık altında daha çok adaçayı renginde gözükecektir.”

Arkadaki makineden hazır kahve alabilmem için önüme on sent attı. Geri döndüğümde telefon görüşmesini bitirip kruvasanını yemeye başlamıştı.

“İnsanlar sarı renk konusunda acayıpler. Fazla sarı oldu mu küplere biniyorlar. Bu ahmaklar mutfaklarına beş metrelik bir tablo koymak istiyorlar, çünkü yeni bir masa almışlar bunun... her neyse.” Bir çekmeceye uzandı. “Al bakalım.”

Bana iki mektup gelmişti. Zarfın üzerindeki taşkın el yazısından ilkinin annemden geldiğini anladım. İkincisi İngiliz erkeklerinin yüreklerinin şeytani işgalcisi Lisa Bishop’tandı.

“Öf,” dedim, sevgili Bayan Haddon’dan gelen zarfla başlamak üzere oturdum. Annem bunun için bana hiçbir açıklamada bulunmamıştı, ama yıllardır galeriye benim için makasla kestiği haber kupürleri ile yemek tarifleri gönderip duruyordu. De la Tombe-Issoire Caddesi’ndeki evimize kartpostal, acayip şeyleri ise buraya yolluyordu. Ne zaman tatillerde onu görsek ona bunun nedenini sormayı düşünüyordum, ancak bu düzenin mantıksızlığında benim sessiz kalmamı sağlayan aldatıcı bir taraf vardı.

Haber kupürleri ve yemek tarifleri, başlığın altına arada bir şeyler karalansa da nadiren kişisel bir notla gelirlerdi. Bu posta ise iki mektup içeriyordu: *Denedik!* diyen bir dipnotu olan bir üzüm çorbası tarifi ve o güne ait *Sun* gazetesinden bir makale.

5 (Fr.) Kesinlikle, kesinlikle. (ç. n.)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

İNGİLİZLER KIYAMETE 45 DAKİKA UZAKLIKTAKI

Yazar: George Pascoe-Watson

Kıbrıs'taki İngiliz askerler ve turistler, Irak'tan fırlatılan bir biyolojik savaş füzesiyle yok edilebilirlerdi, bu haber dün ortaya çıktı.

Füzeler Akdeniz adasına despot Saddam Hüseyin'in bir saldırı emretmesinden kırk beş dakika sonra düşebilirlerdi.

Şarbon, hardal gazı, sarin ya da risin gazlarını taşıyan savaş başlıklarıyla ölüm ve yıkım yapacaklardı.

İngiliz İstihbarat amirlerinin hazırladığı elli sayfalık rapor, diktatörün maksimum dört yüz mil çapındaki bir alanı vurabilecek yaklaşık yirmi tane El Hüseyin füzesini elinde tutarak Birleşmiş Milletler'in yasağına karşı geldiğini belirtiyor.

Rapor şunu da ekliyor: Bu füzeler konvansiyonel, kimyasal ya da biyolojik savaş başlıklarıyla kullanılabilir olup Kıbrıs dâhil bölgedeki pek çok ülkeyi vurabilecek kapasiteye sahipler.

Kupürleri, annemin zevkine büyük bir hayranlık duyan Julien'in önüne attım.

"Bunu takip ediyor muydun?" diye sordum.

"Üzümden çorba yapılabiliyor mu?"

"Hayır, *anlaşmazlığı*, seni ahmak. Ne düşünüyorsun?"

"Aslında Fransız olduğum için memnun olmamı sağlıyor bu durum."

Kâğıt parçasını geri alıp yeni bir konuşma konusu aradım.

"Eski bir arkadaşımı rastladım gelmeden evvel, sanat okulundan," dedim Julien'in kendiliğinden çek defterini açmasını izlerken. "Bir tür aktivist. Ama performans sanatıyla uğraşıyor şimdilerde."

"Hımm," dedi aynı anda birçok işle uğraşırken.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

“Rağbet görüyor mu?”

“Performans sanatı mı?” Çeki imzalayıp Fransa’nın tek telekomünikasyon şirketinin logosunu taşıyan turuncu ve beyaz bir zarfın içine yerleştirdi. “Hayır.”

“Onunki görür.”

“Niye bu kadar suratsızsın, Haddon? Kruvasanımı mı istiyordun?”

“Hayır.” İç çektim, masadan uzaklaştım. “Sadece düşünüyordum. Değişiklik yapmaya ihtiyacım var.”

“Nasıl, *bunun* gibi mi?” elimdeki makaleyi işaret ediyordu. “Ölüm ve yıkım mı? *Performatif* bir şey mi?”

Kollarımı kavuşturdum. “Yani... evet.”

“Yavaş yavaş ilerleyebilir miyiz?” Bir vazodan riskli bir mesafede duran arkasındaki kalın kahverengi bir zarfa uzandı. “Seni iyi bir haber için çağırdım, sense bana *bunu* getirdin.” Yüzüme doğru, her şeyi kapsayan bir el hareketi yaptı. “*Mavi Ayı* satıldı. On bine.”

Kalbimin kaburgalarımın altına hazmedilmemiş bir şey gibi kayıp gittiğini hissettim. Kulaklarımda zayıf bir çınlama sesi vardı, göz çukurlarıma yumrukla vurulmuş gibiydi. Kimsenin o tabloyu istemeyeceğine, tıpkı Camille’in doğumundan sonraki aylar boyunca gelip giden iyi niyetli ziyaretçiler gibi kimsenin “onu anlamayacağına” ve tablonun eve dönüş yolunu bulacağına kendimi inandırmayı başarmıştım.

“Rich?” dedi Julien zarfı bana uzatırken. “Satıldı!”

“Duydum,” dedim irkilerek. “İyi. Harika.”

“Aslında garip olan, tablonun hemşehrilerinden birine gitmiş olması; Londra’dan birine. Görünüşe göre adam da sergideymiş. Birazcık tuhaf biri. Yani falan filan işte, nişanlısı için bir hediyeymiş, falan filan, evleri içinmiş. Bu insanlar her şeylerini

anlatıyorlar. Zemin döşemelerini, çocuklarını, zikzaklı halılarını dinleyip duruyorum...”

Julien’in salyaları akarken zarfı yırtıp açtım. Sözleşme İngiltere, Londra’dan Dave Lacey’ye *Mavi Ayı’nın* satıldığını belirtiyordu.

“Tablonun *nişanlısı* için olduğunu özellikle belirtti mi?” dedim başımı yukarı kaldırarak.

“Ya da hayat arkadaşı için. Neden?”

Kalbim sıkışıyordu. “*Lisa* Londra’ya taşındı. *Lisa* nişanlandı.”

Julien gözlerini devirdi. “Neticede adamın adı *Lisa* değil.” Sözleşmeyi parmağıyla gösterdi. “Adı *Dave*.”

“Mesele tam da bu,” dedim *Lisa’nın* son mektubunun üzerindeki posta damgasının etrafında parmağımı gezdiriyordum. “Adamın adı bu. *Lisa’yı* sergiye *davet etmiş* miydin?”

“Onu davet ettim mi?.. Richard. Aramıza geri dön, ayakların yere bassın. Hayır, senin açılışına onu *davet* etmedim, karınla beraber geleceğinin farkındaydım. Tesadüf bu; dediğine katılıyorum ama bu adamla uzun bir konuşma yaptım, ‘nişanlısının’ gelinlikle nikâha gelmeyeceğinden oldukça eminim.”

“İyi de İngiltere’de eşcinsel evlilik yasal değil,” diye karşı çıktım, başım *Lisa’nın* ne diye tablolarımdan birini, özellikle de bu tabloyu satın almak isteyebileceğine dair nedenlerle serseme dönmüştü.

“Adam bana kırlentlerden bahsetti. Bu herifin senin adam olduğunu sanmıyorum. Öyle olsa bile, tablo satıldı canım. Mutlu olabilir miyiz artık? Önümüze bakabilir miyiz? Senin adına büyük bir sergi oldu. Şunu okuyacak mısın, yoksa okumayacak mısın?”

Lisa’nın mektubuna baktım. Kafamı salladım, okumayacaktım.

“Keyfin bilir, seni çileci. Bitti ama hallolmadı. Ve başka bir şey daha. Bir stajyer alıyorum.” Julien mavi bir dosyayı bir belgenin altından çekip çıkardı, sonra da bana uzattı. “Hangisi? Benim

aklımda şu Bérénice isimli kız vardı. Bak, kız Toulouse'lu." Bir kalemle bilgisayar çıktısına işaret etti.

"Fotoğraf mı eklemiş? Yasal mı bu?"

"Bence," dedi beni duymazlıktan gelerek, "böyle isimli bir kız epey uysal olacaktır. Güneybatıdan gelen kızlar, azıcık sıkıcı olurlar ama çalışkandırılar. Paris'liler gibi iş konularında kendilerini beğenmişlik taslamazlar. Mesela ondan bir faks göndermesini istediğimde ağlama krizine girmeyecektir."

"Bu konuda bir şey diyemem," dedim elimde postam ayakta duruyordum. "Düşünmem gerek."

"Peki, aslında pek de düşünecek bir şey yok. Tablo satılıktı, satıldı. İşler böyle yürür Richard."

"Elbette, teşekkürler."

Bana sarılıp her iki yanağıma da birer öpücük kondurmak üzere ayağa kalktı.

"Anne'i akşam yemeğine çıkar. Bunu kutlayın." Bu öneriden vazgeçmeden evvel yüzüme bir kere baktı. "Ya da bir sonrakini bekle. Görürsün. Hepsi gidecek. Bundan memnuniyet duy, olur mu? Anı yaşa." Girişteki uzun cam kapılara kadar yürüdü benimle. Kaldırımında galerinin hemen sağında yanında sahibi olmayan şivava türü bir köpek ıkınarak pisliyordu.

"Ayrıca şu tarifi deneyecek olursan bana haber ver," dedi kapıyı çekip açarak. "İçinde üzüm olan her şeyi severim."

Premier Regard'ın yakınında, Lisa'nın mektuplarını okumaktan hoşlandığım bir yerim vardı. Evimden uzakta ama galeriye yakın, böylece kendimi işle ilgili yazışmaları, bir hayrandan gelen bir mektubu okuduğuma inandırabiliyordum. Saint Sulpice Kilisesi'nin önünde yıllardan beri çalışmayan bir çeşmenin etrafında ufak bir meydan vardı. Meydanın kuzey tarafını çevreleyen, bir ambulans geçtiğinde ya da bir cenaze olduğu zaman -bu durumda ambulans

yerine bir cenaze arabası olurdu– kaldırımın altına kayan mekanize çimento kolonlardan vardı. Mektupları çocuk bakıcıları, dilenciler ve rahibelerle kuşatılmış bir halde açık bir yerde okumak varlıklarının anlamını yumuşatmamı sağlıyordu. Ben sadece konik bir yapının üzerinde durmuş mektup okuyan bir adamdım. Mektup okumanın bir zararı yoktu ki! Ancak işin gerçeği Lisa bana yazmayı sürdürdüğü sürece Julien bu ilişki konusunda haklı olacaktı: İlişkimiz bitmişti ama aramızdaki mesele hallolmamıştı.

Genellikle bu okuma seanslarına bir çocuğun heyecanlı enerjisiyle yaklaşırdım ancak bugün kaygılı hissediyordum. Patrick’e rastlamak sanatsal öz saygımın kor ateşini söndürmüştü, *Mavi Ayı* satılmıştı –geri alınamaz bir hataydı bu– üstelik muhtemelen benim eski metresime satılmıştı, bu da bende sanki hem yaratım hem de ev hayatımın sonundaymışım gibi bir his bırakmıştı.

Lisa, Anne-Laure’u hiç kıskanmamıştı. Bencildi evet, ayrıca hopyaydı ama kindar değildi. Hamile eşim için yaptığım bir tabloyu satın almak kadar manipülatif bir şey yapmasının hiçbir gerekçesi yoktu, fakat şayet bu bir tesadüf ise aynı zamanda bir o kadar garipti. Londra’dan bir alıcı. Dave isminde bir alıcı.

Premier Regard sergisi için tabloları tamamladığım sıralarda Lisa ve ben hâlâ görüşüyorduk – fikrin tamamını sevmişti, birer obje olarak anahtarlara benim ettiğimden daha fazla mana atfediyordu. Anne benim iki yıl boyunca ticari sanat havuzuna dalışımı öyle ya da böyle görmezden gelip, bunu küçük bir çocuktaki, “Durun size bir şey göstereceğim!” evresi olarak hoş görürken Lisa anahtar tablolarımı içtenlikle beğeniyordu. Halka, bir ilişki kurabilecekleri bir dizi deneyim sağlayacak kadar ruhumu satmadığımı hissetmeme yardımcı oluyordu. Anahtarların bir kilide sokulan bir metal parçasından fazlası olduğunu, bir çilingir ya da mühürlü bir mektup aracılığıyla erişilemeyecek yerlerin geçiş anahtarları konusunu ve anahtarlardan mahrum kalmanın na-

sıl bazen gerçekten somut olana –göbekler, kalçalar, kapalı göz kapakları, ayak parmakları– erişimi engellediğini düşünmemi sağladı. Ne var ki bu ufak cesaret verici sözlerini altı hafta boyunca bana ettikten sonra apartman dairesinin anahtarını geri istemişti, çünkü evleniyordu, taşınıyordu; işte bu kadar basit. O soğuk betonun üzerinde otururken Lisa'nın karakterini yeniden gözden geçiriyordum. Belki de ayının satın alınmasını planlayacak kadar egoist biriydi.

Lisa'nın mektubu ve zarfı taç yaprağı sarıydı, adı yeşil renkte tipo baskılıydı. Mektupları ve zarfları hep karakterine aykırı olarak asil gibi gelirdi bana. Kendi karımın bile monogramlı mektup ve zarfları yoktu, üstelik evlenmeden önceki soyadında ciddiyyetden uzak bir *de* vardı.

18 Eylül 2002

Sevgili Richard,

Mektup, çoğu mektupta bana hitap edildiği gibi başlıyordu.

Londra'ya gelişimden bu yana altı hafta geçti. Çılgınca değil mi? Daha valizlerimin tamamını boşaltmadım bile, çoğunlukla Dave'in yeni baştan dekore etmeme izin verdiği yatak odası ve mutfaka odaklandım. Çok sayıda beyaz fayans kullanacağım, duvarlar için bile, sana bahsettiğim Stockholm'deki restoranda olduğu gibi. Hatırladın mı?

Sıklıkla seni düşünüyorum, iyi olup olmadığını merak ediyorum. Paris'ten ayrıldığım zaman epey kötü görünüyordun. Çok telaşlıydın. Çok ısrarcıydın. Sanırım oradan ayrıldığım için hâlâ kırgınsın bana ama gerçekten de öfkenin ne yararsız bir duygu olduğunu bir gün anlayacaksın. Dürüstçe söylemek gerekirse bize dair tutunmaya çalıştığın şey o tutunma sürecinde

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranteoy.org>

mahvolup gidecekti. Sanatçıların yaratıcı olabilmeleri için acı çekmeleri gerektiğini düşünen, vatanından uzakta yaşayan şu tiplerden olma! Paris'te onlardan çok var. Hepsinin de seyrelen saçları ve gemici kazakları var, şimdi düşününce aklıma hepsinin de adının Greg olduğu geldi.

Her neyse. Üniversite zamanlarında yazarlık dersi hocam vardı, bana yazmanın eğlenceli bir şey olması gerektiğini anlattırdı. O zamanlar ona inanmıyordum (sürekli Plath okuyordum), ama doğrusu çalışmaya başlar başlamaz kendi yazım çalışmalarım için çok az vaktim kalmıştı. Yazmak için oturduğumda ise sıklıkla bunun eğlenceli bir tarafının olmamasının utanç verici olduğunu düşünürdüm! Ta ki tonumu azıcık değiştirene kadar. Aklıma gelmişken: Görünüşe göre Independent benim hazırladığım bir tasarımı köşesini yayımlayacak. Bir Amerikalıyı işe aldıklarına inanabiliyor musun? İlginç bir biçimde iyi de ödeme yapacaklar!

Haftada iki kez kendi işlerimle ilgilenmeye çalışıyorum, hafta sonları ise kasabaya gidip fotoğraf çekiyorum. Ya da kırsal bölgelere gidip fotoğraflar çekiyorum. Dave pek düzenli, bana da düzenli olma konusunda ilham veriyor. Her sabah kalkar, bir bardak koyu kahve içip bir ya da iki makale/haber okur, sonra da saat beşte aşağı inip çayını alana kadar kendisini ofisine kapatır. O günkü işlerini halledene kadar bir ya da iki saat daha çalışmaya devam eder. Tüylerin diken diken oldu mu? Rutinden nasıl nefret ettiğini biliyorum. Dave yaratıcılık süreci düzenli olanlardan. Ama bu, sıkıcı mı demek? Bilmiyorum, tartışmaya açık bir konu bu, fakat sana bir şey söyleyeceğim Richard, istikrar –doğru miktarda sevgi, saygı, tutku (ve azıcık seksle!) bir araya geldiğinde– düşündüğünden iyi oluyor. Kendi yararın için, umut ediyorum ki yaşamını birazcık daha iyi yaşamayı öğrenmişindir. Belki de bir süreliğine

alkolü bırakmalısın. Belki sadakatli olmayı deneyebilirsin!! :)

Ben mutluyum Richard. Ya sen?

Her zaman seni düşünüyorum,

Lisa

Lisa'nın mektuplarından sonra, her zaman olduğu gibi, onları okumayı bitirir bitirmez çelişkili duygular yüzünden bir deniz tutmasıyla karşı karşıya kalıyordum. Yazmış olduğu için haz duyuyordum, mektupları benim aslında istediklerimi karşılamadığı için de hayal kırıklığı hissediyordum: beni özlediğine, terk etmekle bir hata yaptığına, beni geri istediğine dair bir itiraf...

Elimde bu sembolik mektupla haysiyet ve gücün yerini doldurabilirdim. Yanıt olarak, "hayır" yazabilirdim. Ancak *bu* mektupların, kahve ve çay içen nişanlısının bu kataloglarının, yeni yaşantısının beyaz fayanslarının yaptığı şey, beni kıskanç ve şaşkına dönmüş bir halde bırakmaktı. Aslında bu onun bencilliği: Çünkü mektuplar, beni aldığımdan daha fazlasını onlardan isteme hissiyle baş başa bırakıyordu, Lisa'yı hâlâ istiyordum.

Lisa'dan bana yazmayı kesmesini istemek zorundaydım ama bunu isteme cesaretinden yoksundum. Lisa'nın varlığını ara sıra kanıtlayan bu delillerden yoksun bir gelecek nasıl bir şey olurdu? Atık şişeye konulmuş bir zaman diliminde onun da beni sevdiğine dair deliller olmadan? Anne-Laure'a Lisa'yla iletişimi kesme borcum vardı. Anne'e söz vermiştim. Ancak bu iletişime, kendi özel dünyama açılan gizli bir kapıya –gerçekten– ihtiyacım vardı. Bir gün, yakında, Lisa'yla temasa geçecek ona yazmayı kesmesini söyleyecektim. Ama bu arada evliliğim için yapılan ev dekorasyonlarının yanı sıra, *Mavi Ayı*'nın satılmış olduğunu karıma anlatacak nezaketi göstermeliydim.

3.

Fransız eğitim sistemini, evliliğimdeki sıkıntılardan ötürü kesinlikle suçlayamazdım. Aslında anne baba olduğunuzda Fransızların rahat bir yaşam sürmenizi neredeyse fazlasıyla kolaylaştırdığını söyleyebilirim. Burada devlet desteğiyle sağlanan semt kreşlerindeki alanlar her vatandaşın hakkıdır, ayrıca devlet okul sistemi ücretsizdir. Kafeteryaları peynir tabağı servis eder, dersler saat 16.30'a kadar sürer (buna ders dışı programlar dâhil değil), çoğu okulun altı günlük programları vardır, ilkökul öğrencileri için çarşambaları yarım gündür, çocuğunuz ortaokula başlar başlamaz cumartesileri de yarım gün olur. Evet böyle, dört kısacık yıl içinde kızım da cumartesi günleri okula gidecek; sabah saat dokuzdan öğle vaktine kadar. Şimdi teorik olarak evet, bunun anlamı insan bir bakıcı bulamadı mı bir hafta sonu kaçamağı yapamayacak demektir, ancak bu aynı zamanda insanın cuma günleri bir tek atmak gibi rezilce bir şey yapmaya başlayabileceği manasına da gelir.

Bazen buralı biriyle evlenmemiş olsaydım Fransa'da yaşamazdım diye düşünüyorum, ama bu muhtemelen doğru değil. Bir öğrenci değişim programıyla Paris'te, Ecole des Beaux-Arts'ta iki yıl geçirdim; bir iki yıl da Providence'ta RISD'deki bir yüksek lisans resim bölümünde okudum, her ne kadar Amerika'da daha çok eğlendiysem de kırılmış iki bileğin masrafını orada asla karşılayamazdım ve kalıbımı basarım bu insanların çocuklarının yüksek eğitimi için ödedikleri parayı asla veremezdim. Eğer

Anne'in fahiş avukatlık ve benim pek fahiş olmayan sanatçı gelirim üzerinden, şekerleme vaktinden önce ördek güveç ve Reblochon peyniri servis eden bedava bir okulda okuyan bir kız çocuğuyla Anne ile ben tatillerimiz ve eğlence tasarruflarımız konusunda bile kavgalar ediyorsak, Cam tek kullanımlık plastik bardaklarla darmadağın olmuş bir bilardo masası üzerinde Chuck denen bir embesil tarafından parmaklansın diye yılda elli bin dolar vermek zorunda kalsaydık neler olabileceğini hayal dahi edemiyorum.

Ama yine de. Ama yine de. Birleşik Devletler'den ayrıldığımız zamandan beri bazen Anne'le aramızda özel olan bir şeyi kaybettiğimizi hissediyorum; bizim için özel olan bir şeyi hatta. Kuşkusuz, gelenek ve göreneklerin kendi aramızdaki şakalar için devamlı malzeme sağladığı garip bir ülkede okuyan yabancıydık. Her şeyden keyif alıyorduk. Tasasızdık, gururluyduk. Anne hip hop bale dersleri almaya ve trençkot giymeye başlamıştı. "Ne olur ne olmaz diye", konserve salyangozları kilerime, boş kabukları da buzdolabıma depolardı. Hafta sonları Boston'da kalabalık yerlerde durmamı, insanların nasıl da temiz koktukları konusunda onunla aynı fikirde olup olmadığımı ona bildirmemi isterdi. "Mango gibi," derdi. "Amerikalı kızlar her zaman meyve gibi kokuyorlar."

Anne, en iyi eleştirmenimdi. Ressam olarak benim kadar yetenekli olmasının –hatta belki de daha yetenekli– dışında, yaradılışında benim yüksek lisans mezuniyet tezim –kültürel figürlerin yükselişini ya da düşüşünü anlatan popüler kültürdeki matruşka bebeklerinden oluşan bir etkileşimli dizi– için bir barometre görevi gören bir saçmalık dedektörü vardı. Örneğin, bir dizide en büyük olan bebekte İkinci Dünya Savaşı sırasında bir fabrikanın imalat kısmında çalışan Amerikalı kadınların bir tablosu yer alıyordu. Onun altında iki arabalık bir garaj, bunun sonrasında bir süt kutusu vardı, ardından da bir mısır sapı. En küçük bebek Martha Stewart'ı temsil ediyordu. Başka bir dizide

Britanya'daki sendika protestocularına dair gazete kupürlerini gomalak cilayla birleştirdim, onun altına ise İngiliz yapımı bir Gloster uçağının resmini koydum, buna da eski İngiliz imalat endüstrisinin ikonlarını ekledim vs.; bu, Margaret Thatcher'ı temsil eden en ufak bebeğe varıncaya kadar ilerliyordu.

Paris'e ilk geri taşınmamız sırasında hâlâ, popüler kültüre mal olmuş devlet adamlarına dair bunun gibi işler yapıyordum; daha ziyade bebek bezi değiştirme ve Franprix'e fazlaca olgunlaşmış muzlar almak için koşuşturma aralarında bunu yapmaya çalışıyordum. Ama bazen numara yapmaktan gerçekten yorulabiliyorsunuz. Bu, bir düğünde akşam yemeği boyunca yanınıza oturmuş olan bir yabancıyla havadan sudan konuşmak gibi. Mezeler ve ilk tur içkiler sırasında konuşup durursunuz, bunda sıkıntı yok, ama "tavuk Marsala" yemeği önünüze geldiğinde –içinde jelatin olan ve ılık– Tanrım bana yardım et, başka hiçbir sözüm kalmadı, diye düşünürsünüz. Bunu yaptığımdan bihaber mola moduna geçiverdim. Sanatıma. Karıma.

Anne, onun hakkım vermem gerekirse daha geleneksel projelerde çalışmaya başlamamı asla istemedi. Bu baskıyı ben kendi kendime yaptım. Aslında baskının Anne'in ailesinden geldiğini hissettim, ben de bunu kendi kendime baskı haline dönüştürdüm. Bu esnada Anne Avrupa'da avukatlık yapmasına izin verecek olan zorunlu sınavlara hâlâ çalışıyordu. Grup sergilerinde sattığım tablolardan gelen ufak bir miktar paranın ve Mösyö de Bourigeaud'un kendi firmasında bana ayarladığı çeviri işinden aldığım gülünç saatlik ücretin dışında doğrusu pek para kazanamıyorduk. Gerçi yakında kazanacaktık, daha doğrusu Anne kazanacaktı, ama başlangıçta Anne'in ailesi bize bakmıştı, hatta evimizin depozitosunu bile onlar karşılamıştı.

Şimdi Hemel Hempstead'den gelen aşağı orta sınıf bir adam olarak, aileden gelen parayla geçinmek bana hiç de uyacak bir

şey değildi. Başlarda uymadı da. Anne ve ben kendimizi silah arkadaşı, iyi eğitimli ve sağduyulu ama yine de gözü pek kimseler olarak görüyorduk. İşlerimizi bildiğimiz şekilde yapmak istiyorduk. Daha evvel kimsenin yardımına ihtiyaç duymamıştık, ayrıca o zaman da neden ihtiyaç duyacağımızı anlayamıyorduk.

Bu, küçük tasarruflarımızın bize sağlayabileceği dairelere bakmaya başlamamızla birlikte değişti. Hepsi de geceleyin yürümek istemeyeceğiniz sevimsiz binaların altıncı katındaki cansız, tek odalı stüdyo dairelerdi; üstelik tüm bu süre zarfında Anne yedi aylık hamileydi. Böyle bir yerde resim yapmak bir yana, sanat ekipmanlarımı bile depolayamazdım. Anne kâbuslar görmeye başlamıştı, bu kâbuslarda kendisini sadece bebeğe değil, aynı zamanda apartmanın duvarlarına da lehimlenmiş olarak görüyordu, bir çıkış yolu olmadan ebediyen eve bağlı bir anne olacağından ödü kopuyordu.

Sonra bir pazar günü, ailesinin Le Vésinet'nin ağaçlıklı banliyölerindeki evlerinde yenen öğle yemeğinin ardından ailesi bizi Paris'in on dördüncü semtindeki ufak bir kasaba evini ziyarete götürdü. Arkasında bir bahçe olmaya yetecek kadar büyük, derli toplu bir arsa olan üç katlı bir evdi bu, ikinci katında bir stüdyo işlevi görebilecek tamamlanmamış bir çalışma alanı vardı. İmkân dâhilinde sahip olup olabileceğim en büyük özel çalışma alanının bol ışıklı zemininde yürürken kendimi Anne'in, gururunu yenip eve dönen savurgan kız gibi içinde akan asil kanı benimsemesini umarken buldum.

Yaptı da. Boyun eğdi. Her ikimiz de eğdik. Bourigeaudların maddi yardımını kabul edip yeni yaşamımıza başladık. Benimkine nazaran daha pragmatik bir zihni olan Anne, ebeveyninin parasını kabul etmeyi hiç dert etmedi. Bunun yerine en iyi anne, en iyi evlat ve olabileceği en iyi avukat olarak cömertliklerinin karşılığını verdi; ben ise böyle bir sadakanın verdiği utancın içimde

büyüyüp beni daha eksik bir adam, daha eksik bir sanatçı ve bir gün olmayı umduğum her şeyde daha eksik biri yapmasına izin verdim. İşte tam o zaman zarfında Paris'te bir temsil için araştırmalara başladım. Tez çalışmamdan kalan birkaç parçayla beraber Avrupa çapındaki grup sergilerinde sergilenmiş bazı eski kurgularım olsa da kendi sergimi yapmam için bana galerisini açmaya gönüllü bir galerici bulamıyordum. Görünüşe göre “siyasi pop”a doğru açıdan yaklaşmıyordum. Çalışmalarım yeterince ses getirmiyordu, gösterişli değillerdi, neon pembesi de değillerdi. Başkaları, çok sayıdaki çalışmalarım arasında bir uyum olmadığını ya da çok fazla uyum olduğunu, “tanındığım” zaman tekrar uğramamı söylüyorlardı. Elbette eğer kendi serginiz yoksa tanınan bir kimse “olamazdınız” ve eğer hiç kimseyseniz serginiz de olamazdı. Umutsuz hissediyordum, ama yine de listemdeki son üç galeriyi ziyarete zorladım kendimi, bu galerilerden biri Julien Lagrange'ın yöneticiliğini yaptığı Premier Regard'dı. Portföyümü incelerken arka kısımlara doğru attığım bir fotoğrafa gözlerini dikti, bu kısma çoğu kimse gelmemiştii bile çünkü çoktan aradıkları “şeyin” bende olmadığına karar vermişlerdi. Ama *Mavi Ayr*, diğer çalışmalarım ile hiçbir ilgisi olmayan tablo, aşırı duygusal olan o tablo Julien'in ilgisini çekmişti.

“Buna benzer başkaları da var mı elinizde?” diye sormuştu.

“Ne gibi?” demiştim. “Yani berbat olanlardan mı?”

“Gülmüştü. “Hayır, betimsel. Cana yakın. Aynı bakış açısından yapılmış olan başka var mı?”

Bir anahtar deliğinden görülen başka sahnelerle uğraştığımı ama bunun peşinde olduğum bir yön olmadığını, çünkü bunun amatörcü ve ahmakça olduğunu söylemiştim.

“Öyle,” demişti parmaklarını fotoğrafın üzerinde oynatarak. “Ama bunu satabilirim.”

Kendisinin temsilciliğini yaptığı Stephen Haslett denen bir İngiliz deniz ressamının başarısı sayesinde, yeni evlerinde romantik görünen sanat yapıtlarını almak isteyen, vatanlarından uzakta yaşayan İngiliz ve Amerikalı sağlam müşterileri olduğunu açıklamıştı.

“Modern işleri beğenmiyorlar,” demişti. “Bunlar tatilden, Provensal masa örtüleri ve tuzla birlikte dönen türden insanlar. Her neyse, eğer ana tablolardan bir dizi oluşturabilirseniz size bir sergi imkânı sağlayabilirim.”

Ona inanmamıştım ama iletişimi sürdürdük. Aslında epey hızlı arkadaş olduk; bu özellikle herkesin beraber ilkokula gitmediği, herkese bir yabancı gözüyle baktığı bir ülkede epey zor bir şeydir. Julien ana tablolar mevzusunu gündeme getirip durdu, bense teklifinin bana yakışmadığını söyleyerek yanıt verdim hep. Sorun, başka herhangi bir şey üzerinde çalışmıyor olmamdı. Verdiği neşe ve eşi benzeri olmayan tuhaflığının dışında ebeveyn olmak beni anlaşılmaz, uyku yoksunu, yaratıcı bir azgınlık içinde etkisi altına almıştı. Bir paletin üzerine güç bela bir yağlı boya tüpünü sıkmayı başarıyordum; yenilikçi bir sanat ürünü ortaya koyacak ruh halinde hiç mi hiç değildim. Ayrıca Bourigeaudların himayesinden kurtulmaya can atıyordum. Buna hazırdım –hatta sabırsız– ticari açıdan başarılı olmanın nasıl hissettirdiğini deneyimlemek için. *Mavi Ayı* benim için güzel bir deneyim olmuştu, rahatlatmıştı beni. Anahtar deliklerinden görünen tablolar resmetmek o kadar da yanlış bir şey olabilir miydi?

Bu anahtar tabloların yapımı çaba gerektirmiyordu. Meditasyon gibiydi hatta. Bir kere Julien’in teklifini denemeye karar verince duramadığımı fark ettim. Bu kadar yıl bedensel olarak tek bir kadına bağlı olunca, eski ilişkilerimden kalan anları keşfetmek bir kurtuluş gibi hissettiriyordu. Geriye dönüp baktığımda gidişatımı

yönlendiren bu nostaljik fuj hali muhtemelen Lisa'yla tanışmamı sağlayan nedenlerden biriydi.

Bu, eski kız arkadaşlarıma duygusal bir saygı gösterisi olmasının yanı sıra, sergi açmış olan yirmili yaşlarıma bir selamdı. *Okul Günleri*'ne konu olan, bir gecekondu olarak yeniden kullanıma sokulmuş ve terk edilmiş bir ilkokuldaki yeşil boyalı, yan yana dizilmiş pisuvarlardı.

R'nin Mutfağı tablosu gece vakitleri müşterek bir şekilde paten kaymayı ve insanların kulaklarını delmeyi seven Yeni Zelandalı bir parmak boyası ressamına ait olan aşırı dolmuş bir lavaboyu gösteriyordu. Tek sıra patene ve tuvalet ispiertosunun kokusuna duyduğum nefretle olan ilişkiyi yerli yerinde tuttuğumu söylemekten memnuniyet duyuyorum.

Evcil Hayvan Seven isimli tablo Providence'taki bir vestiyeri gösteriyordu; trençkotların altında, içinde köpek olmayan bir köpek kulübesi vardı. Ancak asıl konu Elliot isimindeki bir Amerikalıydı, Anne'le tanışmadan evvel çıktığım son kadındı.

Başkaları da vardı, toplamda on altı tane daha. Ama her ne kadar aşkın başlangıcına göz kırpmıyor olsalar da Premier Regard sergisi için seçilen tablolar aşkın bitişine dair natürmortlardı. *Mavi Ayı'nın* satışı ise en hüzünlü bitişini temsil ediyordu.

Eşim o gece eve geldiğinde ocağın üzerinde fokurdayan kremalı, biberli makarna tenceresi, yanında rokforlu ve kızıl armutlu bir yeşil salata ile tezgâhın üzerinde havalandırılan açık bir şise şarap vardı. Lisa'dan başka bir mektup aldığım için hissettiğim suçluluğun, *Mavi Ayı'nın* satıldığını Anne'e anlatmam gerektiği gerçeğiyle birleşmesi beni eşimin sevdiği yemekleri yapmaya teşvik etmişti. Hatta fıstıklı ekler bile almıştım.

Anne içeri girdiğinde yemek odasının masasında oturuyordum, geçen sene Camille'i sıkıntıya boğan sanat ve el sanatları –ori-

gami hayvanlar- tutkusu üzerinde onunla beraber çalışıyordum. Muhtemelen yarı İngiliz kökleri nedeniyle origami zırvalıklarını yapmaya aşırı derecede meraklıydı ama bu gece bir okul projesi için maymun katlıyordu.

Bir elinde deri iş çantası, eğilip Camille'i öperken aynı anda kızımızın üzerinde sıkı çalıştığı kâğıttan maymunun düz burnu üzerinde parmağını gezdirdi.

"Bu çok güzel canım," dedi Anne maymunu havaya kaldırarak. "Bu bir babun mu?"

Cam simli yapıştırıcıyı eline alarak, "Bir *lemur* o," diye cevap verdi.

"Bariz şekilde," dedim eşime göz kırparak, o ise bu samimi beden dilimi mutfağa yönelerek tersledi, masanın üzerindeki şeye eşlik etmek için bir kadehle geri döndü.

"Peki, o zaman bu ne?" Topuklu ayakkabılarından birini çıkarıp, pembe çorabı üstünden ayak çukuruna masaj yaparken yaptığım koi balığı origamileri ve seloteyp dağınıklığını inceliyordu.

"Bu bir turducken yemeği. Bir hindinin içine bir ördek ve onun içine de bir tavuk konularak yapılıyor." Camille annesine doğru yüzünü ekşitti. "İğrenç."

"Ee?" diye sordum ve kadehimi Anne'inkiyle tokuşturmak için kaldırdım. "Savda ve Dern dünyasında işler nasıl gidiyor?"

"Öf," diye inledi, Camille'in arkasındaki bir sandalyeye gömüldü.

"Görünüşe göre yeni bir davam var: Lille'deki şu hamile kadınlarla ilgili. Şarap etiketlerini yapanlara karşı bir dava açmak için toplanıp geldiler." Şaraba uzandı. "Amerika'da kadınların, doğum kusurları yüzünden gebelik süresince içki içmemeleri konusunda uyarılar var. Ama bizde hiçbir şey yok. İnsanlar şarap içerken doğum kusurlarını düşünmek istemiyorlar. Ama bu kadınların hepsinin de çocukları fetal alkol spektrum bozukluklarıyla

doğmuşlar. Bu yüzden de bir uyarı etiketi istiyorlar. Bir de logo. Bak işte.” Camille’in boya kalemlerine ve bir parça kâğıda uzandı. Uzun parmaklarının kısa boya kalemlerini sayfa üzerinde hareket ettirmesini izledim. “Bunun gibi.”

Havaya kaldırıp gösterdiği şey şiş karnının üzerinde kırmızı bir yasak şeridi olduğu halde yüzüne kadar büyük bir şarap kadehi kaldırmış olan bir kadının resmiydi.

“*Vulgaire, non?*”⁶

Göz kırptım.

“Yani gebe ayyaşları savunuyorsun?”

“Öff,” dedi, şalını sandalyenin arkasına attı. “Şarabı savunuyor olacağım. Tahmin edebileceğin üzere, etiketin altında bir miras var; bir şatonun resmi var üzerinde, bir ailenin adı, bir de bir tarih var –önemli bir tarih– ve bunun altında ne olsun? Bir hamile karnı mı? Kazanırız bu davayı.”

Bunun üzerine daha fazla şarap içti.

“Ya sen benim küçük civcivim, okulda eğlendin mi?” Camille’in saçlarını okşadı. “Lemurunu yanlış tanımladığım için beni affetmeyecek misin?”

Camille, zebra desenli lemur kuyruğuna iyice yoğunlaşmış bir halde kalmaya devam ederek gerçekten de içinde bir öfke olduğunu gösteriyordu.

Anne tutkal tüpünün kapağını açıp sersem bir şekilde burnuna götürdü. “Peki ya sen sanatçı? Bugün *sen* neler yaptın okulda?”

“Hımm, görünüşe göre hemşehrilerim hardal gazıyla imha olmaya sadece kırk beş dakika uzaklıktaymışlar. Ve ayrıca Patrick Madsen’la karşılaştım.”

Kuşkuya yer yoktu. Anne’in yüzü parladı. “Ah öyle mi? Hattırılıyor onu!”

6 (Fr.) “Bayağı bir şey, değil mi?” (ç. n.)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Ayağa kalkıp yavaş yavaş açık mutfığa yürüdüm, Danimarkalı harika çocuğun haberlerini omzumun üzerinden dönüp bakarak söylüyordum. “Şimdi intihal işindeymiş. Sadece orada oturup bir başkasının romanını okuyacağı bir gösteri yapacaktı. Tamamen sorulardan oluşan bir kitap bu. Sorular dahi ona ait değil.”

Anne arkamdan mutfığa geldi, ben makarnayı kontrol ederken o da salata kâsesinin üzerine eğilip yeşillikleri dürtüklüyordu. “*The Interogative Mood* mu?”

Gözlerimi kapadım. Ani bir dürtüyle ocağın üzerindeki kaynayan suya yumruğumu sokma isteği duydum.

“O kitabı severim,” diye devam etti, neredeyse cıvıldıyordu. “Burada bir yerlerde olmalı. Sanırım şeyde... hiç sana okutmadım mı? Bir bölüm var özellikle, bir patatesle başlıyor...”

“Aslında başka bir şey daha var,” dedim sesimi kısarak. “*Mavi Ayı* satıldı.”

Cümle ağzımdan çıktığı saniye bunu duyurma biçimimden pişman oldum.

“Satıldı mı?” dedi.

“Satıldı,” diye tekrar ettim. Onun yüzüne bakmaya katlanamıyordum. Etrafımda dönüp makarnayı bir süzgece attım. “Londralı bir adama. Sergideymiş, ama kimse onunla tanışmamış. Tuhaf değil mi?”

“Satıldı demek...”

Sonunda ona döndüm. En kötü korkum tasdiklenmişti: Kadehinin ucunda parmağını döndürüyordu, kafası karışmıştı. İncinmişti.

“İşin aslı on bin avroya gitmiş.”

“Ki bunun beş bini sana kalacak.”

Dudağımı ısırđım. “Öyle.”

“Sanırım o halde iyi bir haber bu,” dedi neşelenmeye çalışarak. “Başarılı bir sergi.”

“Anne,” dedim azıcık ürpererek. “Özür dilerim. Satılmayacağına sanmıştım.”

“Bunu ele almanın epey ilginç bir yolu.” Ceketini köşedeki elbise askılığına götürdü, onu asma işini büyük bir tantanayla yaptı. Peşinden gittim, ona sarılmayı denedim ama ona dokunmama sinirlendi.

“Bu konuda anlaşmıştık sanıyordum.”

“Haklısın,” dedi. “Anlaşmıştık. Ama sanırım...” Camille’e baktı, ne diyeceğini şaşırdı. “Her neyse, yapacak bir şey yok artık. Her şeyiyle iyi bir sergiydi Richard. Diğer hepsinin de satılacağına eminim.”

“Böyle söylediğin için teşekkür ederim.”

“Elbette,” dedi yanımdan geçip giderek. “Hadi akşam yemegimizi yiyelim artık. Güzel görünüyor bu arada.”

Teşekkür ederim, dedim, o da, *bir şey değil*, dedi sonra nazik olmak dışında başka bir şey olamayacak olan, hayal kırıklığıyla aşırı kasvete bürünmüş olan akşamı geçirmeye devam ettik.

Anne ve ben yedi yıldır evliydik ve onu bir kere aldatmıştım. Duruma nasıl baktığınıza bağlı olarak bu ya çok etkileyici ya da oldukça tiksindirici bir oran. Her ne olursa olsun düşüncesizliğimin etrafında soyulup dökülmeye yüz tutmuş bir yüz vardı. Bir kere oldu dedim. Ancak yedi ay sürmüştü.

Babam annemi bir defa aldatmış. O sıralar dört yıldır evliymişler. Üç hafta boyunca annem, “yüze telefon kapatıcı” dediği bir kişiden akşamları bir dizi telefon araması gelmesinden şikâyet etmiş. Bu telefon aramaları konusunda babamla yüzleşmiş, babamın renginin pancar rengine dönüştüğünü fark edince onun bir gönül ilişkisi yaşadığından kuşkulandırmaya başlamış. Annem, o kişinin kim olduğunu babamın saygın bir üniversitenin yönetim kuruluna terfi eden bir arkadaşının şerefine düzenlenen bir kokteyl partisinde öğrenmiş. Muazzam bir şekilde sarhoş olan

babam annemi, “bir sigara içmek için dışarı çıkacağım” diye bir iddiayla meyve kokteyli kâsesinin yanında bırakıp gitmiş, ama sevgili babamdan bir işaret görmeden yarım saat geçince annem George’cuğunu aramak üzere çıkmış oradan ve onu Salisbury PTA’den Margaret Babcock’la gardıropta sarılmış öpüşürken bulmuş.

Derhâl partiden ayrılıp üç hafta boyunca annesinin yanında kalmış, oradayken George’un hiçbir telefon aramasına geri dönüş yapmamış ya da posta kutusuna bırakılan ambalajlı paketleri açmamış. Sürgüne gidişinin yirmi üçüncü günü elinde büyükçe bir alışveriş çantasıyla eve geri dönüp akşam yemeğini pişirmeye başlamış. Babam o akşam eve döndüğünde onu bir tencere kızartmayla ve Bayan Babcock’la ilişkilerini bitirmesi yönünde soğuk bir taleple karşılaşmış, ayrıca arkadaş çevrelerinden, yaşanan tatsızlıklar ve yaptıklarından ötürü özür dilemesini istemiş ve eğer bir daha bir başkasının mahremine elini uzatırsa bir X ve bir Y kromozomuna sahip olduğu güne pişman olacaktı. Ayrıca not: Annem hamileymiş.

Annem babamı seviyordu, babam da annem olmadan yaşayamazdı. Anne babamın mantıksız bir birlikteliği vardı ama bir bütün oluşturunlardı ve annem bunu biliyordu, o yüzden de babamı affetti. Anne’in durumunun böyle olduğunu düşünmüyorum. Lisa’yla olan gönül maceram için beni affedeceğini sanmıyorum. Bu konuda konuşmayı reddedişi ve benim onu buna zorlayacak cesaretimin olmayışı bu türden bir affedilmeyi ulaşılmaz kıldı; bu ihtimal sitemin ve güvensizliğin sürekli yükselen duvarının altında gömülü kaldı.

Ve elbette seks meselesi vardı bir de. Ya da bu yüzden seksin tamamen bitmesi mevzu. Beşinci yıl dönümümüze ulaştığımız zaman belki haftada üç kere yaptığımız seksi ayda üç kereye düşürdük ama bu yine de iyi sayılırdı, gerçekten – yine de çok iyiydi. Geriye dönüp baktığımda muhtemelen benim ona olan fiziksel uzaklığım hayatın doğal akışında bir sorun olduğu konusunda ona ipucu vermişti. Bana göre bu kadar uzun bir süredir yanımda

olan, çocuğumuzu doğurmuş bir bedende cinsel doyum aramak tasavvur edilemez bir zalimlik gibiydi. Yürüttüğüm mantık, akıl dışıydı, ama bir başkasına dokunma bağımlılığımın kurtulana kadar Anne'e dokunmaktan kaçınmanın daha saygın bir tavır olduğunu düşünüyordum.

Uzun bir süre bir ahmak gibiydim. Lisa'yla yattığım ilk gece seks yapmayı bıraktık. Takip eden haftalarda Anne'in bana dokunmaya çalışmamasını bir lütuf saydığımı anımsıyorum. Kendime hiç onun neden ilgi istemediğini, neden normalde heyecan verici olan libidosunun sessizliğe büründüğünü sormuyordum.

Eğer beni başlangıçta durdursaydı işler çok başka olabilirdi. Eğer Lisa'nın saç uçlarına sürdüğü portakal çiçeği yağı koktuğum halde eve geldiğim gece (bu koku ana yemekten önce bir Fas restoranında garsonun biri başıma sıkınca sevmediğimi ifade ettiğim bir kokuydu) Anne, *bu işi hemen şimdi ve burada, daha gerçekten başlamamışken bitir*, deseydi sanırım bitirirdim. Sahiden bitirirdim diye düşünüyorum. Bir şey demek yerine susmuştu, bense Julien'le beraber gittiğim, tuvaletinde portakal çiçeği sabunu olan o kuskus lokantası hakkında gevezelik etmiştim, ardından da o gece her ikimiz de kendi tarafımıza dönmüş, birbirimizden uzakta yalandan uyumuştuk.

Ne kadarını biliyordu? Ya da ne kadarını bildiğini düşünüyordu? Şerefsiz olan kimseleri savunma işinde Anne'in bu kimselere yaklaşımını biliyordum: *Bana sadece gerektiği kadarını anlat*. Ben ve Lisa'da da böyleydi. Davranışlarımdan, mesafeli halimden, cinsel yaşamımızın durmasından Anne başka biriyle tanıştığımdan kuşkulananacak kadarını öğrenmişti.

Ama bu Anne-Laure de Bourigeaud'yu: Gururun *fille*'i⁷, avukatı, kalesiydi. Ağlamadı, bağırmadı, şüphesini dile getirmedi ya da dikenli sopalarla beni dövmedi. Bunun yerine beni Anne'liğinden mahrum bıraktı: Esprilerinden, sevgisinden, aş-

7 (Fr.) Kız çocuğu. (ç. n.)

kından. Vücudunu da aldı, bir “evlilik robotu”nun etkileşimlerini bıraktı sadece: Bana alışveriş çantasını uzatırken elime değen eli, onun dudaklarına temas etmiş olan bir kadehin içinde gezinen parmaklarım. Sosyal durumlarda güzel çifti oynuyorduk hâlâ ama evde ve yatak odamızda diğerinin bedenini tanıyan başka bir bedenden ibarettik; her bedenin gereksinim duyduğu şeylerle buzdolabını dolduran, sadece aynı alanı paylaşan bedenlerdik.

Benim lanet olası, sersem karar verme merkezimde, Anne’in bana karşı yürüttüğü sessizlik savaşını onun istemsizce de olsa durumu kabullendiğinin bir işareti olarak algıladım. Onun durumu inkâr edişi, benimle yüzleşmekten onu alıkoyan gururu pek de bir şey değişmemiş gibi davranmamı kolaylaştırıyordu. Ne de olsa Anne, büyük *B* ile, burjuva ailesine mensuptu; bazen kendime onun aslında yaşanan durumla bir sorunu olmadığını, yedi yıllık evliliğin sonunda işlerin böyle olduğunu düşünme izni veriyordum.

Ayrıca nasıl ki benimle yüzleşmeyecek kadar gururlu olmak Anne’in bir özelliği ise, aynı zamanda bir doyum noktasına ulaştıktan sonra, *yeter artık*, demek de onun bir özelliği idi. Lisa benden ayrıldıktan sonra, seks düşkünü ve mutlu olduğum zamanlarda yapabildiğim gibi, ev sahası ile metres diyarı arasındaki geçişlerde açma-kapama işlemlerini gerçekleştiremiyordum. Özlemeye başlıyordum. Hüzünlenmeye başlıyordum. Üçüncü sınıf bir Jackson Pollock gibi boya parçaları serpiştirirken Radiohead ve Pulp gibi bir sürü “kendini öldürsene” tarzı müzikler dinlemeye başlamıştım. Frak gömlekleriyle beraber eşofman altları giyiyordum. Burası Paris, burada evsizler bile düzgün pantolonlarla dolaşırlar.

Ve böylece bir cuma günü, yaklaşık üç ay önce Anne stüdyomun kapısını çaldı. Akşamın erken saatleriydi. Guinness birası içiyordum. *Teneke* kutudan. Lisa’yı düşünüyordum. Neden diye düşünüyordum. Bu gösteriş düşkünü Dave nasıl oluyor da benim sahip olmadığım bir şeye sahip olabiliyor diye düşünüyordum. Dave’in Lisa’yı becerişi aklıma geliyordu. Lisa’nın akşamları, yazı

yazarak yalnız başına geçirdiğini kaç kere söylediğini merak ediyordum. Onun kaç kere yalan söylediğini düşünüyordum.

Anne odanın ortasına geldi, hoparlörlerden çıkan müziği kapattı.

“Camille’i alıp ailemin yanına gidiyorum,” dedi. “Gelmeni istemiyorum.”

Elimde bir boya fırçası yerde oturuyordum, gemici kazağım tüm öğleden sonra sıçratıp durduğum turuncu boyalarla sıvanmıştı. Anne tabloya, Guinness kutusuna ve ardından bana baktı, zavallı bir armut minder gibi ahşap zeminin üzerine yığılmıştım. Dikkatimizi dağıtacak herhangi bir ses yoktu; müzik kesilmişti, komşular sessizdi, iş saatlerinin cıvıltıları uzun zaman önce bitmişti. Orada oturup ağlamayı ve onun elini tutmayı istemek ve bunu yapamayacağımı bilmek hissettiğim en acayip histi. Yaptığım her şey için özür dilemek istiyordum ama aynı zamanda ona Lisa’yla neler yaşadığımı da anlatmak istiyordum. Anne eşimdi ne de olsa. O benim en iyi dostumdu.

“Lanet olsun Richard, bana bak!” Anne neredeyse nefret denebilecek bir bakışla bana bakıyordu. Bu bakış kalbimi parçaladı, sızlanmaya başladım. Kimi kandırıyordum ki? Yedi yüz mililitre sert bira vardı bünyemde. *Ağlamaya* başladım.

“Ne cüretle karşımda ağlıyorsun? Buna hakkın yok!” Çenesi titriyordu, daha fazla ağlamamak için nefesimi tutmak zorunda kaldım.

“Pazar günü saat onda dönmüş olacağız,” dedi yavaşça. “Geri döndüğümüzdeyse, bu yaşadığın her neyse,” eliyle havada bir daire çizdi, “bitmiş olacak.”

Ağlamamak için yumruğunu dudaklarının üzerine götürdü. “Seni affetmeyeceğim. Seni affedeceğimi bir *an* bile düşünme. Ama bunu unutacaksın. Bunu unutacak, pazar akşamı Camille’i yatağına yatıracaksın, pazartesi sabahı ise hep beraber kahrolası kahvaltılık sofrasına oturacağız, Camille sana hafta sonu neler yaptığını anlatacak, ayrıca Tanrı’ya yemin ederim ki Richard,

düzelmiş olursan senin için iyi olur. Lanet olası, burada olsan iyi olur, tek parça, bundan kurtulmaya bak!”

Uzanıp ayaklarımın yanında duran bira kutusunu aldı, sanki tabloma fırlatacakmış gibi durdu ama bir şey bocalamasına neden oldu, bir süre orada durdu; gözleri, tutmak için o kadar uğraştığı gözyaşlarıyla dolmuştu.

“Bir koca olarak başarısız oldun,” dedi kutuyu yanıma geri koyarken. “Baba olma işinde daha iyi olmayı denesen ve bunu başarsan hiç de fena olmaz.”

Yaşamım Lisa’yla aydınlanmış, onun varlığıyla daha canlı bir hale gelmişti. Yeniden ateşlenmiş olan benlik hissimi kaybetmeden Lisa’nın gitmesine izin vermeyi –gerçekten gitmesine izin vermeyi– hayal dahi edemiyordum.

Ama Anne-Laure’u seviyordum. Üstelik ona ihtiyacım vardı. Vestiyere yığılmış olan sezon ortası ceket yığınının, buzdolabı kapımızın üzerindeki süslerin altında kıvrılan simli kalemle yapılmış penguen çizimlerine kadar her şey, evimizdeki her nesne sürüp giden masalımızın bir parçasıydı. Bu yüzden de beni istemeyen bir kadından ötürü hikâyemizin bitmesine tahammül edemezdim. İşleri yoluna koymalıydım.

Hafta sonu boyunca evden çıkmadım. İçeride kalıp nostaljinin değerli ateşine göz kulak oldum, en sağlam yuvamın kokuları ve hatıralarıyla çevrelenmiş bir halde kendime o kahrolası Amerikalı’yı unutacağıma dair söz verdim. Onun üstesinden gelemesem bile karımı ve kızımı üstesinden geldiğime inandırmak için daha çok çalışacaktım.

4.

Artık sevmiyorum ya nasıl, nasıl sevmiştim. O kel kafalı Şilili ozan (Pablo Neruda) doğru kavramıştı. Şu anki kafa karışıklığından kaynaklı hisler bir yana, Anne-Laure de Bourigeaud'yla tanıştığımda o akşam College Hill'deki en güzel kadın olmadığını, o ana kadar tanımış olduğum en güzel kadın olduğunu seve seve kabul edebilirim, nokta. Anne-Laure kusursuzdu. O kadar narin iç çamaşırları giyerdi ki sadece elde yıkanabilirlerdi, mükemmel tırnakları ve parlak, oniks rengi saçları vardı öyle ki saçlarına balyaj yaptıрма gereği asla hissetmiyordu, balyaj modasını görgüsüz ve adi bulurdu. Onunla tanıştığımda Anne, ilişki kurup edepsiz şeyler söylemeyi hayal ettiğiniz şu burjuva kızlarından biriydi. Ayrıca bir de *Fransızdı*. Daha önce hiçbir Fransız kızla beraber olmamıştım; Fransızların yatak odasında anımsatmaktan hoşlandığı tavşanlar, *domuzlar* ve öteki çiftlik hayvanları hakkındaki her çeşit saçmalığı kulaklarıma fısıldamasını hayal etmekten kendimi alamıyordum.

Anne'le Providence'ta tahmin edilebilir bir ismi olan Olives denen bir martini barında tanıştım. Rhode Island Tasarım Okulu'na daha yeni başlamıştım, orada modern tüketicinin yanlış yönlendirilmiş bilincinin bir metaforu olarak şerit sakız ve streç filmle kısa süreli bir gönül ilişkisinin içine gömülmüştüm. Anne büyük bir Boston firmasında avukat asistanlığı işinde didinip duruyordu, Brown Üniversitesi'nde lisansta ikinci senesine giren

kuzeni Esther'i ziyaret etmek için bir haftalığına Providence'a gelmişti.

O zamanlar hem sanatsal çalışmalarına hem de fiziğıme şimdikinden çok daha fazla güveniyordum. Paris'in aksine Amerika'da güneş parıldar, bu yüzden pek de solgun değildim. Öyle zengin Amerikalı arkadaşlar edinmiştim ki hepsi de birden fazla buzdolabı olan evlerde büyümüşlerdi. Derslerimde başarılıydım: Öğretmenler çalışmalarımı kışkırtıcı buluyorlardı, kadınlar ise (aslında bazı erkekler de) aksanıma hayrandılar. Çok sayıda düzgün frak gömleğim vardı –bunların dirseklerinin rengi solmuş, yakaları aşırı giymekten azıcık eskimişti, “düzgün” diyerek çiftleşmeyi öneriyorlardı, ama bir noktaya kadar– ve kadınları bir çeşit annelik içgüdüsüyle çıldırtan dağınık, kumral, yabani saçlarım vardı. Saçlarımla oynamak, onları dağıtma gereksinimi duyuyorlardı. Bu, Olives'de Anne'i gördüğüm zaman masaya götürdüğüm şey buydu işte.

Körler adasından gelmiyorum. İki kadın yüzeysel bir konuşmaya dalıp araya girilmesi için hem fiziksel hem metaforik yer bıraktığında anlarım, iki kadın birbirlerinin muhabbetinden gerçekten keyif alıp tamamen birbirlerine odaklanarak konuştuklarında da. Olives'de ikinci durumla karşı karşıya olduğum besbelliydi. Ancak Anne gibi bir kadın on yılda bir ortaya çıkardı. Mucizelere göre tavır almak gerekliydi.

Bu çifti bir süre konuşurken izledim: Kuzeni elleri ve kollarını hareket ettirip durarak konuşan, hızlı bir *appletini* içicisiydi. Bir noktada Esther ayağa kalkıp çantasını göstererek “gözün bunda olsun” işareti yaptı (bir kız arkadaşın öteki kız arkadaşına bu tür şeyler söylemesi hep aklımı karıştırmıştır, çünkü bu ifade arkadaşınızın aksini yapacağını ima eder; siz tuvaletteyken cüzdanınızı satabilir ya da başka bir şey yapabirmiş gibi), bunun üstüne şansımın üzerine atladım.

Görkemli bir şekilde kendimi bar ile Anne arasına soktum ve her ne içiyorsa ikincisini ona ısmarlamayı teklif ettim.

“Aslında,” dedi, “üçüncüsü olacak.”

“Ah,” diye sırtıttım, bana yeşil ışık yaktığını düşündüm. “O zaman ne içersin?”

Kalan son zeytinine bir kürdan geçirip başını kaldırıp yukarı baktı ya da daha ziyade *gözlerini kısarak baktı* artan içki teklifime.

“Aslında böyle iyiyim,” dedi.

“Gerçekten mi?” Prefrontal korteksimdeki zekânın her bir parçası bana onun erimiş tereyağı gibi olan aksanı hakkında hiçbir şey söylemememi söylüyordu. O esnada benim aşağı kattaki askerim dikkat kesilmeye başlamıştı: *Kadın Fransız, kadın Fransız, kadın Fransız.*

“Evet, işin aslı bir arkadaşımıyım; birazdan gelir, dolayısıyla muhtemelen ona da bir içki ısmarlamak zorunda kalacaksın, sonra bize içki ısmarladığın için bizimle kalmana izin vermek mecburiyetinde kalacağız, bu yüzden de havadan sudan konuşmak zorunda kalacağız, ama bir noktada arkadaşım ve ben bir ‘işimiz’ varmış gibi davranacağız ama aslında sadece caddenin karşısına geçip başka bir bara gideceğiz, böylece tanımadığımız biriyle konuşmayı sürdürmek zorunda kalmayacağız.”

Ah, çetin cevizdi! Ama çoktan fazlasıyla açılmış, sancağı rüzgâra karşı dikmişim. Aklımda sütun gibi Fransız bacaklarını açıp ata biner gibi binmişti bana çoktan, bense elimi onun ipek tangasının içine sokup poposu ve göğüs kıllarına çarpan gülünç fasulye kolyesi arasında gezdiriyordum, arkadaşı umurumda bile değildi, Anne’i kendime istiyordum.

“À l’aurore, armés d’une ardente patience, nous entrerons aux splendides Villes.”

Doğrusu, ben şiirden bahsedecek biri değildim ve ezberleme yeteneğim marihuana içmem yüzünden kötüleşmişti ama şans

eseri son zamanlarda benim karışık ortamalı sanat dersim için bir “gölge kutusu” eseri hazırlamıştım, kutunun içine Halil Cibran’ın *Ermiş* kitabından piramit şeklinde resimler kesip koymuştum, kutunun dibini ise kumla doldurmuştum, plastik G.I. Joe askerlerini oraya tutkalla yapıştırmıştım ki yüzleri piramitlere dönük olsun, piramitlerin üzerine serigrafiyle Fransız şair Rimbaud’nun bir dizesini koymuştum: *Şafak vaktinde, yanan bir sabırla silahlanmış olarak gireceğiz o görkemli Şehirlerle.*

Henüz dokunmadığınızı bir kadının içine gireceğinizi kuşkusuz bir şekilde bildiğiniz anda hissettiğiniz şey, eşsiz bir histir. Bir dizeyi tam vaktinde söylemek için beş yıl çalışılmış ileri Fransızca’yı anımsamak etkileyiciydi, ama daha iyisi Anne’in bunu kavramaya çalışırkenki yüz ifadesiydi, kendisinden daha az çekici olan bir adama karşı sevgi hissetme sürecinde olduğunu fark eden belirli bir kadın tipinde beliren o dayanılmaz kafa karışıklığı ve arzu karışımı vardı yüzünde. Aramızdaki enerji o kadar heyecan vericiydi ki kuzeninin biraz evvelki ricasını görmezden gelip oradan kaçmamayı ve Esther’in çantasını sahihsiz bırakmamayı başarmamız bir mucizeydi.

Esther geri döndüğünde Anne’i benim gururla ısmarladığım bir martiniyi içerken buldu. Tanıştırma işi halledildi, Esther ise varlığımdan ötürü duyduğu memnuniyetsizliği abartılı iç çekişlerle ve güya çantasının saklambaç oynama yeteneğine yönelik olan küfürlü mırıltılarla onu karıştırarak ifade etti.

“Sorun yok,” dedi Anne eliyle arkadaşının sağa sola sallanan dirseğini tutarak. “Ben hallederim.”

Bana kalırsa, *defol*, demenin zarif bir şekliydi bu. Esther başını kaldırdı, kıpkırmızı olup bana ters ters baktı.

“Peki,” dedi. “Teşekkür ederim. Pilatese yetişecek misin?”

“Elbette.”

“Tamam o zaman...” Esther kabanını ilikledi, yakasında birikmiş olan birkaç pamuk iplikçliğini ayıkladı, genelde bir kızın verdiği son şansı gösteren bir tür angarya işle uğraştı.

“Bana ihtiyacın olursa ara tamam mı?” diye bir kere daha davrandı.

“Tabii ki.”

Küçük, tombul bodur bizi heyecanımızla baş başa bıraktı. Anne beni o gece öpmeyecekti, Esther’in kaldığı öğrenci yurdunda etrafta çıplak bir halde koşuşturan alkolik kalın boyunlulara tahammül edemediği için bir otelde kaldığından bahsetse de benimle sevişmeyeceğini de açıkça belirtti. Kendisine ait ücreti peşinen ödenmiş tarafsız bir yeri olduğunu kabul etmekle özellikle zalimlik ediyor gibiydi, ama ben “yakıcı bir sabra” sahip olduğumu deklare etmiştim ve şimdi bunu kanıtlamaya ihtiyacım vardı.

Akşamımın bir dilim pizza ve kendi kendimi tatmin ederek sonlanacağı gerçeğine boyun eğerek Anne’e ertesi gün ne yapacağını sordum, o da şehirden ayrılacağını söyledi. Esther’in bir oyununu görmek için üç hafta sonra Providence’a gelmeyi planladığından bahsetti. Benim Glenfiddich viskisiyle sıırsıklam olmuş aklımda üç hafta anlaşılmaz bir şey gibiydi, bu yüzden ona beni odasına davet etmeme konusunda emin olup olmadığını sordum. Emindi. Kahvaltı teklifinde bulundum ama sabahları yalnız kalmayı sevdiğini söylediğinde de hayran kaldım ona. Seçeneksizlikten ertesi gün onu tren istasyonuna arabamla götürmeyi teklif ettim.

Kaldığı Biltmore Oteli’nin tren istasyonuna iki blok uzaklıkta olduğunu söyledi. Ben de eğer bloğun etrafında üç kez arabayla dolanırsak bunun toplamda altı blok edeceğini ve bunun da –eğer potansiyel trafiği veya kötü hava koşullarını hesaba katarsak– beraber yapılabilecek on hatta belki de toplamda on iki dakikalık bir bonus tur edeceğini belirttim. Etkisiz kalınca kabul etti.

Sonraki gün Anne onu tren istasyonuna bıraktığımda beni öptü. Bana birini tren istasyonuna bırakmanın çok samimi bir hareket olduğunu düşündüğünü, kendisini eski kafalı gibi hissetmesine neden olduğunu söyledi. Aynı fikirde olduğumu söyleyip birini onunla hiç yatmadan tren istasyonuna bırakmanın, bu işi sahiden son derece eski kafalı bir şey yaptığını ekledim. Beni ciddi derecede ilkel bulduğunu, ama tutarsız bulmadığını söyledi. Providence'a tekrar geldiğinde görüşmek üzere anlaştık. Sırf inat olsun diye elini öperek veda ettim ona. Kasım ayıydı. Ağustosta evliydik.

Eğer tüm ilişki süresince –evlilik boyunca, ölüme kadar– kur yapmanın ilk aylarındaki coşkulu bir esrime halinde yaşanan gençlik aşkı evresini sürdürebilseydik bu kadar kutsanan, bu kadar aranan bu aşk, kendi varoluşunun sürekliliğine karşı mutlak bir şüphecilik içinde parçalara ayrılır mıydı?

Artık sevmiyorum ya nasıl, nasıl sevmişim. Amerika'da tanıştığımızda âdeta suç ortağıydık. Aksanlı konuşuyorduk. Özel dikim kıyafetlerimiz vardı. Anne bir yıl boyunca ince, sivri topuklu ayakkabılar dışında bir şey giymedi; bense siyah ve altın renginden oluşan bir Amerikan bayrağını şal diye taktım. Sert kırmızı şaraplar içiyor, hafta sonları Yorkshire pudingli akşam yemekleri veriyorduk. Mentollü sigaralardan kokain çekiyorduk. Rockefeller Kütüphanesi'nin “kati sessizlik” bölümünde neredeyse cinsel ilişkiye girmeyi başardık. Brown Üniversitesi'ndeki lakros sporunun oyuncularıyla sırf ona inat arkadaş oldum, o da kürekçi takımının seçkin üyeleriyle aynı şekilde arkadaş oldu. Fizigine rağmen Anne'den daha kolay arkadaş ediniyordum çünkü daha ulaşılabilir bir cazibem vardı. Çok uzun süreler ayrı kaldık ancak kendi usulümüze göre, hep yakın olduk.

İlişkimizin beşinci ayında Anne'e evlenme teklif ettim. Sanırım bunu evliliğin cazibesinden ziyade, bu hareketin duygusal tarafından dolayı yaptım. İlişkimizde, bir kanepede üzerindeki her zamanki yerimizde yan yana uzanıp geçirirken, sevdiğimiz programın reklam arasında, "Sence de evlenme zamanımız gelmedi mi?" diyeceğimiz bir noktaya ulaşmak istemiyordum. Bu modası geçmiş fikre az çok saygım olsa da romantik ve azıcık kendiliğinden (her ne kadar epeydir bekleniyor olsa da) bir evlilik teklifiydi, söylemesi ayıp ama bu işi ustalıkla kıvırmıştım.

Şehir merkezindeki depo bölgesinde basılan sıra dışı bir sol yayın olan *Providence Phoenix* gazetesine kişisel bir ilan verdim. Şöyleydi: *Anne-Laure, benimle evlenir misin? Richard H.*

İster benim dairemde ister onunkinde olalım, Anne'in önüne gelen herhangi bir yayındaki kişisel ilanları okumak gibi tatlı bir alışkanlığı vardı. *The New Yorker*, *The New York Times*, *Cosmo*, *Glamour*, *Star* –mevzubahis yayının kalitesi ne olursa olsun– her şeyden evvel kişisel ilanlar sayfasını okurdu.

İlan için ödeme yaptım ve gazetenin 5 Nisan 1995 sayısı için ilanı bastırttım. Anne kendini tutmaktan özel bir zevk aldığı için, bugüne kadar da ilanı ne zaman gördüğünü bana anlatmadı ancak 21 Mayıs'ta eleman ilanları bölümünde, Anne'in yaptığı, duvaklı bir taç takan eşek resimlerinden birini gösteren bir ilan buldum. Tacın üzerinde *evet* sözcüğü yazıyordu.

Cape Cod'da evlendik; ertesi yazı geçireceğimiz, Anne'in gebelik üzerine olan kitapları göz ucuyla okuduğu ve benim *Mavi Ayı* tablosunu yaptığım aynı arkadaşın evinde. Anne, Paris'teki ilk sosyete partisi için satın aldığı parlak elbise ile yumuşak deriden, topuksuz ayakkabılarını giydi. Sarhoş olduk ve barbekü partisi yaptık. Sahilde battaniyeler altında oturup tatlı niyetine pirinç gevreği barlarından yedik.

Sevimli küçük bir partiydi. Sade. Aptal. Biz. Şafak vaktinde beyaz tahta döşemeleri olan bir odaya uyumaya gittik. Anne uykuya dalarken onu göğsüme yasladım. Parmağımı, onun parmak ısıısıyla ısınmış olan düz, altın şeridin çevresinde gezdirip parmak eklemlerinin çevresinde daireler çizdim ve nefesini dinledim. Gü-lümseyerek, tüm hayatımı bu kişiyle, tek kişiyle geçirecek olmanın gülünç ihtimaliyle tamamen rahatlamış olarak uykuya daldım. İnsanların aşka dair söyledikleri pek doğru değil: Aşk, sizi kör etmez, sizi daha iyimser yapar.

Ailemi düğünümüze davet etmemiştim ya da daha ziyade zahmete girip gelmeleri için ısrar etmemiştim. Edna ve George Haddon benim varoluşuma karşı her zaman bir *laissez-faire*⁸ yaklaşımı benimsemişlerdi, üstelik bana olan sevgilerini gösterme biçimleri de yaşam tercihlerime güvenmekti. Geri döndüğümüz zaman Hemel Hempstead'de ailelerimiz ve arkadaşlarımızla resmi olmayan bir kutlama yapmak konusunda anlaşmıştık, onlar da bu süre zarfında kartpostal, telefon görüşmeleri ve fotoğraf istemişlerdi.

Düğünümüzden on gün sonra Anne öğlen yemeği sırasında gözyaşlarına boğuluncaya kadar evliliğimizi ailesinden bir sır olarak gizlediğini fark etmemiştim. Önceki gece bir akşam yemeği partisi yapmıştık, o gece biri banyoda bir sigara içti diye rahatsız olduğunu düşünmüştüm, bu düşüncesizliği hijyenin düşmanı olarak görürdü. Ayrıca arta kalan yemekleri yemeyi de sevmezdi (onları “üzücü” bulurdu), yemeğimiz önceki gecenin akşam yemeğinden kalan soğuk bir piliç olduğundan onun gergin tavrını yemeğe bağlamıştım. Ama hayır, ailesine –burjuva nezaketinin bir kalesi olan ailesine– orta bir geliri olan, ne bir banker ne de bir danışman (hatta ne de bir pazarlama *directeur*'ü⁹) olmayı arzu eden, buna karşılık sadece mutlu olmak, doğru düzgün yaşamak, bolca içki

8 (Fr.) Bırak yapsın. (ç. n.)

9 (Fr.) Yönetici. (ç. n.)

içmek ve onların değerli, tek çocuklarıyla sık sık sevişmek isteyen bir adamla evlendiğini söylemeyi ihmal etmişti.

Çılgına dönmüştüm. Birkaç ay boyunca Anne bir dizi telefon görüşmesi yaptığına, ailesini bizim yaklaşan nikâhımıza ve İngiliz halk tabakasından biriyle olacak olan ebedî birlikteliğine onları alıştırma çalıştığına beni inandırmıştı. Aslında bu telefon görüşmeleri sadece kendisi ile Esther arasında oluyormuş, onunla beraber benim saygıdeğer niyetleri olan ciddi bir talip olarak ailesine tanıtılmamdan önceki aylar sürecektir olan yönlendirme dönemini, babasının buna rıza göstermesini ve nihayetinde düğünümüzün onların Bretonya'daki yazlık evlerinde, tüm arkadaşlarının ve ailesinin katılımıyla (yeniden) gerçekleştirilmesini içeren karmaşık bir plan hazırlamışlardı.

Anne'e sadece bunu bir sır olarak sakladığı için kızmamıştım, bu işin tamamından gelen burjuva kokusu midemi bulandırmıştı. Anne'in züppeliğini her zaman etkileyici ve seksi bulmuştumdur; aşırı zengin bir ailenin Boston'da çift hayat yaşayan kusursuz küçük prensesini düşünmek beni eğlendiriyordu: Gündüz örnek bir avukat asistanı, geceleri viski içen bir *suceuse*.¹⁰ Ama bu durum farklıydı. Coğrafi bir meseleydi bu. Hayatımızı etkileyecek bir şeydi. Konuştuğumuz üzere eğer Paris'e taşınırsak ailesi tamamen bambaşka bir şey olacaktı, artık mimozalar üzerinden dalga geçilen yabancı varlıklar değil, yasal akrabalar olacaklardı: Arayan, pazar ziyaretleri yapan, kendini beğenmiş, yeni eşim üzerinde nüfuz ve otoriteleri olan gürültücü akrabalar olacaklardı.

Başlangıçta aklıma onun ailesini, benim ailemi, ülkemi, onun ülkesini hiç düşünmeden bir hangarda evlenmiş olmamızı sevmiştim. Âşıktık ve evlenmiştik, dünyanın geri kalanı dünyayı alıp başına çalabilirdi. Ancak Anne'i el değdirmediği tavuk tabağının üzerinde burnunu çekerken gördüğümde balonumuzun zannet-

10 (Fr.) Emici, vakum. (ç. n.)

tiğimden hassas olduğunu fark ettim. Dış faktörleri ebediyen görmezden gelemezdik. Okyanusun karşı tarafına geçerse ne olacağını merak etmeye başlamıştım. Evinin sahasında Anne-Laure de Bourigeaud'nun hangi tarafı beni karşılayacaktı?

Annesiyle yaptığı gözü yaşlı birkaç telefon görüşmesinden, Bourigeaudların müsaadesiyle Paris'e iki gidiş-dönüş uçak bileti ortaya çıktı. Eşimin ailesiyle tanışma zamanı gelmişti.

İlk resmî ziyaretimizi ekim ayında, uzun bir hafta sonu olarak planladık, Charles de Gaulle Havalimanı'ndan çıkıp doğrudan Anne'in ailesinin Paris'in otuz dakika uzağında olan Le Vésinet'deki evine gittik. Bir dizi tuhaf yanaktan öpmeden ve "sonunda seninle tanışmak ne güzel"lerden sonra Madam'ın aperitifler hazırladığı verandaya ilerledik, ekim ayına göre havanın sahiden de çok sıcak olduğunda hemfikir olup ortadaki bariz gerçeği göz ardı ediyorduk.

Bourigeaudların gelişimizden evvelki ayı bir artı ve eksi listesi hazırlayarak geçirmiş oldukları hemencecik anlaşılmıştı, liste herhâlde aşağı yukarı şunun gibi bir şeydi:

ARTILAR (Richard'la alakalı olarak)

. Akıcı Fransızca konuşuyor (Anne'e göre aksanı pek belli olmuyor).

- . Kültür ve sanattan anlıyor.
- . Avrupalı.
- . Anne onu çok seviyor.
- . Görünüşe göre o da Anne'yi seviyor.
- . Yeterince gezmiş görmüş.

EKSİLER (Richard'la alakalı olarak)

- . Seçtiği iş dalında muhtemelen iyi para kazanamayacak.
- . Orta halli bir aileden geliyor (muhtemelen kötü dişleri olan).

- . Yabancı biri (muhtemelen kötü dişleri var).
- . Fransız değil.
- . Katolik değil.
- . Zengin değil.

Soruların ilk turundan başarıyla geçtim: Aslında anne babamın evliliklerinin kırkuncu yılında olmalarının görünüşe göre davama büyük katkısı olmuştu; tıpkı temel düzeydeki İspanyolcamın “konuştuğum dil” sayısını üç yapması gibi. Ancak Alain de Bourigeaud ne türden bir sanatçı olduğumu sorgulamaya başlayınca işler riskli bir hal aldı.

“O bir *popüler kültürcü* baba,” dedi Anne saçlarını kulağının arkasına atarak. “Houellebecq gibi ama onun görsel sanatlardaki hali.”

Popüler kültürcü sözcüklerini duyunca neredeyse beyaz Burgundy şarabımı kusacaktım.

“Popüler *politika*,” deyip riske girdim. “Bu... Düşünceleri kıskırtmaya çalışıyorum.”

Hem Alain hem de karısı Inés bana boş gözlerle baktılar, besbelli bir açıklama bekliyorlardı. Ancak beni spastik biri gibi göstermeyecek tek bir tane dahi eserim aklıma gelmiyordu.

“Tez sergisini toplamaya çalışıyor şimdi aslında,” diye devam etti Anne. “Popüler kişilerin yükselişi ve çöküşüne dair miydi? Bir hareketin nasıl bir başka harekete yol açtığı, akımları nasıl etkiledikleri. Örneğin,” dedi ve Anne elini benim elimin üzerine koydu, “Martha Stewart’a varana kadar yiyecek endüstrisinin metalaştırılmasının izlerini takip eden şu matruşka bebekler dizisi var.”

Annesi başını kaldırdı. “Ne kadar ilginç. Martha Stewart kim?”

Öğle yemeği başka herhangi bir olay olmadan geçti ya da aslında hiçbir olay olmadan ki bu da Bourigeaudların hanesinde

başarının alametidir. Son ağız dolusu kızıl kayabalığı, desenli seramiklerin üzerine konulduğunda, Anne'in annesi Anne'le birlikte tatlıdan önce bulaşıkları yıkamaları gerektiğini söyledi. Ara yemek, peynir, salatadan önce çorba içmiştik, sonrasında da yıkanması gereken bir sürü bulaşık çıkmıştı. Benim ve Bay B.'nin ufak bir konuşma yapma zamanının geldiğinden şüphelendim.

Beklenildiği gibi kadınlar masayı toplamaya başladıklarında Mösyö, bahçelerini daha ayrıntılı görmek isteyip istemediğimi sordu. ("Inés bahçe bitkileri konusunda tam bir sihirbaz!") Ben de kabul ettim, kapıya doğru yürürken Anne'le göz göze geldik. Başparmağıyla bana "her şey yolunda" işareti verdi, karakterine pek uymayan bu hareket bana eskiden tuvalete yaptığı sabah ziyaretlerinden sonra bana aynı el işaretini yapan RISD'deki oda arkadaşım Toby'yi anımsattı.

Dışarı çıkar çıkmaz lafı gevelemeden konuşmanın iyi olacağını fark ettim. Aslında lafın etrafında dolaşamazdım bile. Tam orada zıpla Richard. İşte cici bir köpek.

"Mösyö Bourigeaud," diye başladım eski kafalılar için ayırdığım süslü bir Fransızcayla. "İşler böyle olduğu için üzgünüm. Ailemle, Anne'inki gibi yakın bir ilişkim yok, bu yüzden de başka insanların ne düşüneceği aklıma gelmedi. Acele davrandığımızı biliyorum. İşin doğrusu... ailem uçakla seyahat etmeyi sevmez."

Bay B. bir yaban otunu çitin üzerinden komşunun bahçesine fırlattı. "Eğer Anne aileyi o kadar önemsiyor olsaydı, sanırım bizleri önceden seninle tanıştırmayı düşünürdü. Ya da en azından bizleri düğüne davet ederdi. Öyle yapsaydı güzel olurdu."

Ona benim ailemin de davet edilmemiş olduğu teminatını verdim, konuşmasının bölünmesini elini sallayarak savuşturdu.

"Bak evlat, seni sevip sevmemeye karar verecek denli tanımıyorum henüz, ancak besbelli ki Anne tanıyor, dolayısıyla sanırım

şimdilik bu kadarı yeterli. Ama bir şeyi dosdoğru belirtmek istiyorum: Senin bir işe ihtiyacın var.”

Oldukça şaşırmış bir halde, olabileceğim kadar sakın bir şekilde öyle tüm gün oturup yere boya fırlatmadığımı açıkladım.

“Bir şeyler *satıyorum*, anlayacağınız. Doğru düzgün bir galeride.”

“Bundan eminim. Ama ikiniz de daha gençsiniz. Anne büyük bir avukat olacak ama daha öğrenecek çok şeyi var.” Yere uzanıp bir başka yaban otunu daha çekiştirmeye başladı, kelliğinin bir görüntüsünü sunarak benim gönlümü alıyordu.

“Eğer Paris’e taşınacaksınız yerleşmenize yardımcı olabiliriz. Pek çok bağlantım, yardımcı olabilecek arkadaşlarım var, ayrıca Anne’in mutlu olmasını istiyorum. Demek istediğim Inés ve benim tüm isteğimiz bu.” Çenesini okşadı sanki bu düşüncesini sürdürüp sürdürmemeye karar vermeye çalışıyormuş gibi. “Ben de bir sanat âşığıyım Richard, üstelik çalışmalara karşı çok büyük bir saygım vardır. Ancak bu işte oturmuş bir isim yapana kadar bel bağlayabileceğin bir şeyi, saygın bir kaynaktan gelecek olan öngörülebilir bir gelir hedeflediğini görmeyi çok isterim. Sanırım kızımınla birlikte olman için rızama karşılık bu pek büyük bir istek sayılmaz, değil mi?” Manikürlü pençesiyle omzumu tuttu. “Sen ne düşünüyorsun?”

Aynı fikirde olmamanın ya bir zorunlu boşanmaya, İngiltere’ye mecburi sürgüne ya da tek kızının mirastan mahrum bırakılmasına neden olacağını oldukça iyi bildiğimden kabul ettim, elbette mecbur olduğum için. Görünüşe göre Mösyö sahiden memnun olmuştu, bunun üzerine içeride bulaşık yıkayan kadınlara yemek sonrası içkilerimizi, kahveyle beraber alacağımızı bağırarak söyledi.

Döndüğümüzde ikimiz arasında değişen hava aileye kabul edildiğimi işaret etmeye yetti. Inés beni kucakladı, Anne bitkin bir şükran ifadesiyle gülümsedi. Inés derhâl bizim ikinci düğünümüzü planlama işine koyuldu, ilk düğünün kesinlikle muazzam

ve yaşamlarımızın en unutulmaz günü olacak günün sadece bir provas ı olduğunu ima ediyordu.

“Ne de olsa,” dedi kahve ve kek için fincan tabaklarını masaya koyarken, “herkes ikinci şeyleri sever!”

Ailesiyle olan o toplant ı muhtemelen Anne dışında hayal kırıklığına uğratmamam gereken başkaları da olduğunu ilk kez hissettiğim and ı. Son zamanlarda hayal kırıklığına uğrattığım çok sayıda insan vardı hayatımda –kızım, galericim, üzerimde tam ı tamına bozukluk olmadığında bir düş kırıklığına uğramış gibi görünen *boulangerie*’deki¹¹ fırıncı gibi– ancak o vakte kadar sadece Anne ve ben vardık. Pek az beklenti vardı. *Yanlış* yapılabilecek o kadar az şey vardı ki... Sadece birbirimizi sevmek ve ara sıra dışarıda akşam yemeği yemek için yeteri kadar para kazanmak zorundaydık. Kolaydı. Kolay! Var olan tek şey aşktı.

Ancak evlendiğiniz zaman birbirinize ne *yapmaya* başladığınızı kimse size söylemez. İnsanlar her zaman arkanızda duracak birine sahip olduğunuzu bilmenin istikrarından ve rahatlığından söz edip dururlar; fonlanmış varlıklardan, vergi avantajlarından ve çocuk yetiştirmenin sevincinden bahsederler ama kimse evliliğin altıncı yılında, *250 gram hindi kıyması ve belki de biraz organik pırasa al* gibi basit bir isteğin eve gelirken boynunuza takılmış bir boyunduruk gibi, özgür ve mavi gökyüzünü başınıza yıkacağını, kasapta elinizdeki paranıza sıkı sıkı tutunduğ unuzu görmeyi, sadece evine beyaz et getiren başka bir salak olmanın utancını yaşamayı açıklamazlar.

Ayrıca kimse size, aranızdaki gizem kaybolduğ unda ya da eşiniz telefon rehberinizdeki her bir ismin arkasındaki gerçek kişiyle tanıştığında; herhangi bir akşam tam olarak ne kadar ş arap içtiğ inizi, kabızlık çektiğ iniz zamanı bildiğ inde; giderdeki beyaz

11 (Fr.) Fırın. (ç. n.)

göğüs kılınızı almak için eğildiğinde ve aranızdaki samimiyetin rahatlatıcı bir şey olmaktan çıkıp yıpratıcı bir şeye dönüştüğünü fark ettiğinizde içinizde seğirip uyanacak olan tiksintinin köklerine dair nasıl hissettireceğini anlatmaz. Eskiden bütün bir öğleden sonrasını dilleriniz birbirinizin ağzında bir halde geçirdiğinize inanamazsınız. Ne zaman başladığını hatırlayamazsınız: dişe diş durumunun, skor kartlarının, söz verip yapmadığınız şeyler için bonus puanların ve cezaların. Kimse size ne kadar kariyerlerinizle, evinizle ve çocuklarınızla meşgul olursanız birbirinizi hayal kırıklığına uğratabacak o kadar zaman bulacağınızı anlatmaz; ev içi muhasebeciler gibi, hakaretler saklanıp biriktirilir. Pişmanlıkların çetelesi tutulur.

Üstelik yıllarca süren duygusal stokçuluktan sonra hiç kimse size bir başka kadına giden yolu, bir bebeğin parmağını bulması gibi nasıl bulacağınızı ve bu yolun tıkanıklıkla geçen yılları nasıl açıp şimdi eve giden yolda kasap dükkânında el değmemiş yaşam sevincinizle dana eti mi, yoksa tavuk eti mi alacağına karar veremeyen –niye acele etsin ki– önünüzdeki yaşlı kadına karşı anlayışlı, iyimser ve toleranslı bir şekilde kuyrukta beklemenizi nasıl sağlayacağını da söylemez. Dünya her biri birbirinden zevkli seçeneklerle dolup taşar.

Ne diye buna “aldatma” deniyor ki? O kadar da kötü bir şey mi? Sevgilimle evlendim, zaman ise onu kız kardeşime döndürdü. İçtenlikle, fena halde, sevgilimi geri istiyorum. Ancak söze dökmediğimiz başarısızlıklarımızla ve büyüyen küçümsemelerle birbirimizi kanıttık. Neredeyse on yıl sonra kambur olacağız. Kirlendik. Aşkın kuyusu karardı.

5.

Ekim ayının başlarında görünüşe göre İngilizlerin Irak'a karşı bir askerî harekât için Birleşmiş Milletler'e katılması giderek daha olası bir hale geldi. En sevdiğim gazete bayisine geri dönmüştüm, besbelli ki kovboy jargonundan (HAKLAYACAK ONLARI, GÖREYİM SENİ!) esinlenmiş olan gazete manşetlerini karıştırıyordum; orada Julien bana telefon açıp beni görmesi gerektiğini söylediğinde umutsuz bir fırsatçı gibi görünmeden Irak temalı bir projeyi nasıl geliştirebilirim diye beyin fırtınası yapmaya çalışıyordum.

Julien'i, galerinin depo odasında amuda kalkmış bir halde buldum. Yanındaki su soğutucusu şen şakrak bir gluk sesi çıkardı.

"Julien," dedim göz kırparak. "Bu da ne böyle?"

Bir bacağına, sonra diğerini arkaya doğru bükte, ayağa kalkmadan evvel birkaç saniyeliğine başını dizlerine doğru eğdi.

"Strese iyi geliyor," dedi kendisini silkeleyerek. "Bérénice'le tanıştın mı?"

Toulouse'lu resepsiyonisti gördüğümü belirttim ancak onun karşılama yeteneklerini biraz yetersiz bulduğumu söylemedim, zira kadın ne beni selamlamıştı ne de ceketimi almayı teklif etmişti.

"Ne kadar zamandır burada?"

"Daha yeni başladı ama çoktan... burada." Odadan çıkmamız için kapıyı ittirip açtı. "Masama gidelim."

Julien'in masası her zamanki halinden daha az dağınıktı. Bu yeni stajyerin yararına mıydı, yoksa yeni stajyer tarafından bu

hale mi getirilmişti, bu konuda bir fikrim yoktu ama Bérénice'in ciddi bir kuş bakışı olan şu kızlardan olduğunu biliyordum. Biz konuşurken bir işle meşgul olmak yerine odanın öbür ucunda karşımızda oturmuş, acayip bakışlarıyla bizi süzüyordu.

"Bérénice, tatlım, karşı caddeye uğrayıp bize birer sandviç getirsen olur mu? Jambon ve peynirli. Kendine de bir tane al."

Julien, onun masasına birkaç avro bırakmak için ayağa kalktı, Bérénice bir süre dik dik paralara baktıktan sonra onları kaba bir hareketle ceketinin cebine koydu.

"Çok acayip," diye fısıldadı Julien, Bérénice kapıya doğru giderken. "Kızın cüzdanı yok."

Kız çıkar çıkmaz Julien sabahın sarsıcı haberini benimle paylaştı.

"Şu İngiliz herif," dedi, "ayıyı senin götürmeni istiyor."

"Efendim?"

"Tabloyu elden teslim etmeni istiyorlar. Bu sabah Bérénice konuşmuş onlarla, bu yüzden de elbette onları geri arayıp kızın burada yeni olduğunu ve sanatçı aracılığıyla teslimat yapmadığımızı söyledim falan filan ancak... oldukça ısrarcılar."

"Dur biraz, bu adamla konuştun yani. Bir *adam*."

"Öyle. Dostumuz Dave. Seyahat masraflarını karşılayacaklar, ayrıca bin avro ödeyecekler."

Kollarımı kavuşturdum, buna bir anlam vermeye çalıştım. Yapamadım.

"Ama neden?"

"Görünüşe göre şu *New Age* sanat eseri toplama işini uyguluyorlar. Eseri senin iletmenin sürecin bir parçası olduğunu söyledi."

Ayağa kalkıp yürümeye başladım. "Kabul etmelisin ki bu biraz aşırı tesadüfi. Başka kim buradan ta *Londra*'ya gitmemi ister? Eğer bu işin içinde o yoksa tabii. Ayrıca bunu nasıl yapacağım bu arada, o kahrolası tablo devasa bir şey."

Julien dişlerinin arasından bir şey çıkardı. “Olağandışı bir durum olduğunu kabul ediyorum. Kesinlikle acayip.”

“Ya bu oysa? Bunun manası ne?”

“Sanırım bunun manası Lisa seni yeniden görmek istiyor olurdu. Ayrıca haddinden fazla boş zamanı var demek. Ne diyeceğimi bilmiyorum. Yapabileceğini düşünüyor musun? Adam, eğer bunu yapmazsan tabloyu almayabileceklerini söyledi.”

Derin bir nefes alıp verdim, altında içilen sigaralardan sararmış olan tavana baktım.

“Peki, bunu ne zaman yapmamı istiyorlar?” diye sordum.

“Onlara Azizler Günü zamanlarında boş vaktin olduğunu söyledim.”

“Onlara *tatil* zamanımı mı önerdin?”

“Zaten Bretonya’da olacaksın,” diye yanıtladı. “Bir feribotla gidiş mesafesinde. Aileni de götür. Anne babanı ziyaret et. Bunu bir tatile dönüştür.”

“Doğru, harikulade. Eski metresim ile karım arasında bir toplantı.”

“Bunu düşünmen gerek. İki gün içinde onlara cevap vereceğimizi söyledim.”

“Sence bu işin arkasında Lisa mı var?” diye sordum otururken.

“Bilmiyorum,” dedi. “Sanmıyordum. Ama şimdi... Sanırım o olabilir.”

Bir süre sessizce oturduk; başparmağımın tırnağını ısırarakla meşgul oldum, Julien ise parmağını telefon kablusunun yaptığı kauçuk tünele soktu.

Bir süre sonra Bérénice sandviçlerle beraber geri geldi. Julien için yengeç çubuklu, benim için ise bir çeşit ızgara sebze karışımı bir sandviç getirdi. Kız –saçma bir şekilde– hiç jambonlu kalmadığını iddia etti.

Öğle yemeğine oturduğumuzda komplo teorileri kafamın içinde dönüp duruyorlardı. Neden ABD hükûmeti, oradaki adamları kitle imha silahlarının olmadığını söyledikleri halde, onların var olduklarını kanıtlamak için bu kadar bariz çarelere başvurmuştu? Neden haysiyetli bir *boulangerie*'nin öğle vakti jambonlu baget sandviçleri bitmiş olurdu? Şayet tabloyu alan alıcı Lisa ise ne yapacaktım? Tabloyu onun kapı eşiğine kadar götürüp en başta başıma bu kadar bela açan yatay, dikey ve diğer bedensel pozisyonların detaylarına yeniden inmeden çekip gidecek miydim?

“Sana bir şey söylemek istiyordum,” diye lafa girmeye çalıştı Julien ağzında koca bir baget lokması varken, “şu bisikletler tablosu için potansiyel bir alıcım var. Bu aklıma şu soruyu getiriyor, sıradaki ne olabilir? Aklında herhangi bir şey var mı?”

“Şey, bu pek hoşuna gitmeyecek,” dedim başımın arkasını kaşıyarak. “Ama düşünüyordum da –ki bu sadece bir düşünce– belki Irak üzerine bir şeyler yapılabilir?”

“Siyaset mi?” Kaşlarını çattı. “Bilmiyorum Rich. Seni hiç politik biri olarak düşünmemiştim.”

“Ama bu hırsız-polis oyunu saçmalığının ta kendisi,” dedim. “*Maskaralık* bu. Manşetleri gördün mü?”

“Yani, George Bush’u at başlı bir sopa üzerinde mi resmetmek istiyorsun?”

Güldüm. “Güzel fikir sahiden. Ama hayır. Düşünüyordum da,” elimi bacağımanın üzerinde gezdirdim, bir kaşıntı uydurdum. “Düşünüyordum da enstalasyonlara geri dönebilirim.”

“Enstalasyon.” Yüzünü buruşturdu. “Irak hakkında mı?”

Kollarımı göğsümde kavuşturdum. “Güncel bir şey yapmak istiyorum anladığın üzere. Anlamı olan bir şey. Bütün bunlarla hiçbir alakası olmayan bir şey.” Odadaki ana tabloları dâhil edecek şekilde elimi havada gezdirdim.

“Ama *siyaset*?” diye karşı çıktı Julien. “Bu aslında bizim işimiz değil.”

“Ama siyaset kesinlikle eskiden benim işimdi...”

“Müşterilerinin işi de değil. Şimdi bir hayran kitlen var,” diye devam etti. “Koleksiyoncular. Veya belli tipteki koleksiyoncular. İnsanlar çalışmalarını seviyorlar. Çalışmaların nostaljikler. Perdelerin yanında güzel görünüyorlar.”

“Perdeler ha,” dedim gerilerek. “Ciddisin sen.”

Benimle aynı derecede keyfi kaçınca Julien kalkıp depo odasına gitti, iki hazır kahve fincanı ve birkaç şeker paketiyle geri geldi. Bana saygısızlık edildiğini düşünüyordum. Her zaman aldığımın aksine iki paket şeker aldım. “Dinle,” dedi ve devam etti kahveleri koyarken, “sana inandığımı biliyorsun. Ama görmüş geçirmiş Damien Hirst’ler bile tutarlı olmanın para kazandırdığını kabul ediyorlar. Onun konserve köpekbalıkları, çürüyen inek kafaları, hepsi de aynı kışkırtma ve güç kaynağından çıkıyorlar. Ancak o duygusal biri değil. Sen öylesin. Bu yüzden de sen duygusal ve apolitik biri olmaktan çıkıp politikayla bağ kuramazsın.”

“Yani diyorsun ki bir fikri olan sanat yapamam?”

“Bir gündemi olan sanat, hayır.” Tek dikişte kahvesini içti. “Veya daha ziyade *burada* gündemi olan bir sanat eseri satamazsın diyorum. Seni temsil ettiğim şey bu değil. Seni kabul etme nedenim bu değil. Üstelik bu sergideki pek çok tablonun satılmış olma nedeni de bu değil.”

“Ama bu benim, Julien; anahtar tabloları bir eğlenceydi.”

“O tablolar bir hediye Rich! Sayısız versiyonlarını yapabilirsin: Daha önce çalıştığın ofisler, tatile gittiğin yerler, çocukken yaşadığın evdeki odalar. Bir markanın üzerine ayak bastın.”

“Şimdi bunu yapmaya ihtiyacım var,” dedim sesimi tizleştirerek. “Bir şeyin bir parçasıymış gibi hissetmek istiyorum. Bana saygı duyulmasını istiyorum.”

“Buradaki her tablonun satılacağını bilmek sana bunu hissettirmiyor mu?”

Yalnızca *Mavi Ayı*’nın asılmış olduğu devasa koridora bakışlarım kaydı. Anne, bu tabloyu satıp satmamamı önemsemediğini söylerken yalan söylüyordu, bunun farkındaydım ama yine de onu sergiye dâhil etmiştim. Tablo da satılmıştı.

“Bilmiyorum,” dedim. “Sadece Anne’in hoşuna gitsin istiyorum.”

İşte bütün mesele buydu. *Mavi Ayı*’nın temsil ettiği tarza rağmen, Anne gerçek bir duyguyu yansıttığı için onunla gurur duyuyordu. Bir kırılğanlığı. Bariz bir korkuyu. Diğer anahtar tablolara kadar gerçek meselelerle uğraşıyordum, bizzat bir *savaş* değil belki, ama son zamanlarda aklımı rahatsız eden iç meselelerin dışındaki dünya sorunları üzerine fikirlerim vardı: Bir plastiğin altındaki kemiksiz bir tavuktan daha iç karartıcı bir şey var mı? Camille, sözcükler kullanmak yerine gözlerini deviren şu çocuklardan mı olacak? Karım beni affedecek mi? Irak çekişmesinin yanında vaziyet almamın ve akıllıca bir fikir bulmaya çalışmamın altında, bir parçam sadece Anne’in yeniden işime saygı duymasını istemesi vardı.

O gece Anne ve ben yakın zamanlarda Paris’ten Versailles’a taşınmış olan arkadaşların evinde bir akşam yemeği partisindeydik. Şimdilerde otuzlarındaki yaratıcı insanların banliyölere taşınıp yirmi yaşlarını fena halde alaya alması giderek sık taşıyordu. Geçen sefer Synneve ve Thierry’lerdeyken Thierry *kaplama* sözcüğünü konuşmanın ortasına attı. Thierry sadık bir koca olabilirdi, fakat boş zamanlarında dekoratif tahta kaplamaları düşünmeye başlamıştı. Otuzlarımızın ortasında hepimiz kafayı yemiştik.

Camille için bir bebek bakıcısı bulmuştuk, kırk yılda bir kere olan bir olay her ikimizin de ruh halini görünür derecede iyileştirmişti. Tüm geceyi boyları yüz yirmi santimden uzun olan

insanlarla geçirmemiz gerektiği düşüncesi, A13 karayolunda normalde tıkanık olan trafiğin kesintisiz akışıyla birleşip arabanın içindeki atmosfere olağan “gergin” hal yerine “samimi” bir hal izlenimi veriyordu.

Anne “özel gece” parfümünü sürmüştü, bergamot ve portakal çiçeği esansının sert bir karışımıydı; bunun yanında ipek pembe bir bluz ve bol bir pantolonun altına topuklu ayakkabılar giymişti. *Mavi Ayı*’nın sadece satılmadığını, bir de artı bir kefaret olarak benim onu Londra’ya götürmem gerektiğini onunla şimdi paylaşma konusunda gergin olduğumdan güvenli ve pohpohlayıcı bir ısınma konusu açmayı tercih ettim. Ayakkabılarını beğendiğimi söyledim.

“Hım,” deyip dudaklarını büktü. “Eskiler.” Beşinci vitesine geçti.

Trafiğin tıkanık olmasını umuyordum ama böyle olmayınca bana pek zaman kalmıyordu. Pencereden, geçip giden yüksek binalara, daracık balkonların parmaklıklarına tehlikeli bir biçimde asılan uydu antenlerine bakıyordum.

“Bir haberim var,” dedim çenem gerilmiş bir halde. “*Ayı*’yla ilgili.”

“Ah?” dedi vitesi düşürerek. Sesinde bir iyimserlik tınısı sezmiş gibi hissettim.

“Geçen gün Julien’i görmeye gittim, meğerse... sahiden tuhaf, aslında...” Emniyet kemerimle oynadım. “Benden tabloyu onlara iletmemi istiyorlar. Alıcılar. Benim bizzat tabloyu Londra’ya götürmemi istiyorlar.”

Anne’in yüzünün, mahkemede bir yararı dokunmayacak bir delil kendisine sunulduğunda takındığını gördüğüm bir kuşku ifadesine bürünmesini izledim.

“Julien bunun, onların sanat eseri toplamayı ele alış biçimleriyle alakalı bir şey olduğunu söyledi. Bilmiyorum, ruhani veya onun gibi bir şey galiba.”

Yanıt olarak iç çekti. “Bu bana doğru gelmiyor. Aslında kulağa saçma geliyor. Daha önce hiç böyle bir istek almış mı?”

“Sanmıyorum,” dedim ellerime bakarak. “Sormadım.”

“Peki ne dedin ona?”

“Ona dedim ki... dedim ki... bana ödeme yapacaklar, o yüzden de evet dedim ona.”

Başını çevirip bana baktı. “Ne kadar?”

Kaçamak bir yanıt verdim. “Bin.”

Kahkaha attı. “Gülünç bu.”

“Artı masraflar.”

“Ciddi olamazsın Richard. İşlere bir bütün olarak bak. Bu insanları tanımıyorsun, Julien de tanımıyor, Manş Tüneli’nin diğer tarafına geçmek zorunda kalacaksın...”

“Depozito verdiklerinden eminim,” dedim, aslında bundan hiç de emin değildim. “Sadece öyle hissediyorum ki... demek istediğim oldukça şaşırtıcı değil mi? İsteğin kendisi yani? Belki de yolculuğu kayıt altına alabilirim ya da başka bir şey yapabilirim.”

Anne gözlerini devirdi. “Peki, ne zaman olması gerekiyor?”

“Mesele de bu aslında,” dedim ufak bir öksürükle. “Azizler Günü zamanında.”

“Ah, şahane!” dedi. “Bu insanlar gerçekten varlar mı peki? Yoksa bu ailemi görmekten kaçmak için yapılan bir tür özenli plan mı?”

“Julien’in düşüncesine göre ben sadece bir feribot yolculuğu mesafesinde olacağım.”

“Bunu *Julien* düşündü,” dedi. “Doğru.”

“Bilmiyorum,” dedim arabanın koltuğuna iyice gömülerek. “Başka bir seçeneğim yokmuş gibi hissediyorum. Uzun bir süre olsaydı gitmezdim – feribotla karşıya geçip ailemle zaman geçiririm, sonra tabloyu teslim edip geri dönerim. İsterseniz siz de benimle gelebilirsiniz.”

“Ah Tanrım, hayır!” diye yanıt verdi. “Gerçek bir tatil istiyorum. On altı saati bir *feribotta* geçirmek istemiyorum.” Kafasını salladı. “Olacak olan bu, eğer...”

Cümlesini bitirmesine gerek yoktu. Biliyordum, tabloyu satmamış olmam gerektiğini söyleyecekti.

“Yapman gerekeni yap,” dedi şerit değiştirerek.

Arabayla yol alırken alıcının Lisa *olması* durumunda neler olabileceğini hayal ediyordum. Eğer alıcı gerçekten oysa bunun anlamının ne olabileceğini, kendimi düşüreceğim durumu düşünüyordum; yalakalığın ve çaresizliğin ortasına itilmiş bir piyon. Her ne kadar büyük bir parçam hâlâ onun çekimine karşı dirençli olup olmadığımı test etmek için onu yeniden görmek istiyorsa da oraya gittiğimde ve alıcı Lisa ise bunun karıma karşı tamiri mümkün olmayan bir ihanet olacağını biliyordum. Tekrar.

Saint-Cloud ilçesine vardığımızda trafik o kadar yavaş akmaya başlamıştı ki artık dikkatimizi dışarıdaki manzaraya bakarak dağıtamıyorduk. Sessizliğimiz çok gürültülüydü. Davasının nasıl gittiğini sordum, o da bir ay içinde bir ön duruşmaya gideceğini söyledi.

“Görünen o ki bununla sonuna kadar gidecekler,” dedi Anne kaşlarını çatarak. “Kuzey Fransa’daki fetal alkol spektrum bozukluğuyla doğan bir çocuğa sahip her anneden imza topluyorlar.”

“Hamile kadınlar içmemeleri gerektiğini bilmiyorlar mı?”

“Şarapta durum farklı,” dedi. “Biz şarapla büyüyüyoruz. Kendi doktorum bana günde iki kadeh içebileceğimi söylemişti. Demek istediğim çoğu kadın bunu istemiyor bile. Öyle şiddetli bir içme arzunu yoktur ya da damak tadına uymaz ama işte argümanları da bu yönde –sinir bozucu tarafı da bu– söz konusu kadınlar bunu bilmediklerini söylüyorlar. Alkol almanın bebeklerine zarar vereceğini *bilmiyorlarmış*.”

“Peki neden doktorları suçlamıyorlar?”

“Hah işte,” dedi bana bir bakış atarak. “Hatanın, koruyucu eğitimde yattığı savunmamızın ana parçası olacak. Amerika’da gebeyken içmenin yan etkileri konusunu her zaman Fransa’da yaptıklarından çok daha büyük bir mesele haline getirdiler. Ancak öte yandan Amerikalılar her konuda pireyi deve yapıyorlar. Kötüye alamet bu dava. Yakışksız bir durumu ortaya koyuyor. Fransız halkının kendi seçimlerinin suçlusunu başka yerlerde aramaya hevesli olduğunu gösteriyor. Bununla Starbucks’ın gelişi arasında, görürsün.”

“Après moi, le déluge.”¹²

Gülümsedi. “Kesinlikle.”

“Ama Starbucks daha buralara gelmedi.”

Kafasını salladı. “Gelecek. Ayrıca büyük boy mısır gevreği paketleri de. Bebek arabaları da.”

“Fransızların da bebek arabaları var.”

“Bebek arabalarımız yok bizim,” dedi, gözleri parlıyordu. “Bizim *poussette*’lerimiz¹³ var.”

Saint-Cloud ile Versailles arasında La Forêt de Fausses-Reposes olarak bilinen bin beş yüz dönümlük resmi kraliyet ormanının¹⁴ bir uzantısı vardır. Bu epey acı isim (Düzmece Dinlenme Ormanı) şanssız geyiklerin atları üzerinde avlanan kraliyet mensupları sürülerinden, onların borazanlarından ve havlayan köpeklerinden kaçmak için kayaların arkasına ve ağaç altlarına saklanmalarına işaret eder.

“Sana bir soru sorabilir miyim?” dedim pencereden ormanı izlerken; aklımda zavallı, sayıca az kalan geyiklerin her sefe-

12 XV. Louis’in Fransız monarşisinin sonunun yakın olduğunu öngörerek söylediği söz: (Fr.) Benden sonrası tufan. (ç. n.)

13 (Fr.) Puset. (ç. n.)

14 Bahsi geçen orman eskiden kraliyete ait olduğundan bu ifade kullanılmıştır. (ç. n.)

rinde nasıl da bulunduğu vardı. “Sence çalışmalarım... tahmin edilebilir mi?”

Şöyle bir bana baktı. “Bu da nereden çıktı?”

“Sence?”

“Bir bağlama ihtiyacım var.”

“Yanıt vermeye korkuyorsun.”

Elini saçlarının içinden geçirdi. “Neden bahsediyorsun tam olarak? Anahtar tablolarından mı? Çalışmalarının tamamından mı? Çalışmaların tahmin edilebilir değiller. Sergi... demek istediğim, neredeyse sipariş üzerine yapıldı, değil mi? Çok içinden gelerek yapmadın.”

“Teşekkür ederim,” dedim ve uyluğunun üzerine elimi koydum. Bacağının sertleştiğini hissettim. Bacağına dokunmayalı çok uzun süre olmuştu.

“Ama anahtar tablolarına gelirse evet, tahmin edilebilir olduklarını söyleyebilirim.”

Elimi çektim.

“Neden soruyorsun?” diye ısrar etti. “İşlerin satıyor diye mi?”

“Hayır... yani elbette çalışmaları satılsın ister insan, değil mi? Ancak işin doğrusu satıldığında...” Duraksadım, nasıl devam etmem gerektiğinden emin olamadım. “Her neyse, hayır. Nedeni Julien’le yaptığım bir konuşma. Düşünüyordum da belki politik bir şeyler yapabilirim. Irak’la ilgili bir şey. Bir enstalasyon. Karışık ortamlı bir çalışma. Eskiden yaptığım gibi bir şey... öncekiler gibi.”

“Peki,” dedi, dudakları büzüldü. “Ama Irak?”

“Biliyorum. Biraz çılgınca. Ama bir şeyler patlak vermek üzere.”

“Doğru,” dedi, “ancak Irak’ı Irak olarak kullanamazsın. Bu konudaki bakış açın ne?”

Pencereye yaslandım, onun haklı olduğunu biliyordum.

“İyi bir fikir olmadığını söylemiyorum ama,” dedi bana dönerek. “Bence güzel olur –harika aslında– senin o tür işlere geri dönmen. Mesele şu ki çok uzun zamandır bu anahtar tablolarını yapıyorsun, şaşırdım biraz.”

İçime su serpildi. Ne de olsa mesele beklenmeyen bir şey yapmaktı.

“Ayrıca sergi iyi iş çıkardı. Riske girmenin tam vakti.”

“Benim de tam olarak düşündüğüm bu,” dedim, elimi onun bacağına tekrar koydum. “Ama Julien artık bir ‘markam’ olduğunu söyledi. Dedi ki... aslında epey açık konuştu ve zırva olmayan hiçbir şeyimi satamayacağını söyledi.”

“O zaman başka bir galerici bul.” Omuzlarını silkti.

“Öyle yaparsam kendimi hain gibi hissederim.”

Yüzünün acıyla buruşmasını izledim. Bunun üzerine kalbim acıyla doldu. Son birkaç ay boyunca söylediğim pek çok şeyde olduğu gibi, bu sözcük de bir kere ağzımdan çıkar çıkmaz tehlikeli bir boyuta geçti. *İhanet. Çapkın. Zina yapan adam.* Her sözcüğün ikinci bir manası vardı, her cümle bir tuzak barındırıyordu. Kafamdaki aşağılayıcı sesleri susturup normal bir sohbet etmeyi denediğimde kendimi hataların yapış yapış ağıyla iyice sarıp sarmalıyordum. Sözcüklerim hiçbir zaman doğru değildiler.

Anne radyonun ses düşmesine uzandı. Kendimi bir köşeye sıkıştırmıştım. Arabanın içi başka seslerle doldu.

Raoult’ların evine vardığımız zaman zararlarımızı telafi ettik. Anne ve ben partiler konusunda iyiyizdir. Partiler bizim işimizdir. Elinde bir kadeh, bir bacağına ötekinin üzerine atınca, ufak bir gülümsemeyle bezenmiş yumuşacık Fransız dudaklarıyla, misafirliklerde Anne’in tüm güzelliği üzerinde olur.

Synneve Raoult İsveçli bir tasarımcıydı, erkekler için posta siparişiyle çalışan, adına TOOB denen bir çorap şirketi kur-

mak için çabalıyordu. Akşamın kokteyl kısmını onun tasarım örneklerine bakarak geçirdik, o da bir yandan Fransa'daki yaratıcı girişimciliğinin durumu konusunda sızlanıp durdu.

"Kredi alamıyorum," dedi. "Hiç kimseden. Burada hiçbir şey başlatmanızı istemiyorlar. Birilerinin peşinden gitmenizi istiyorlar."

"İsveç'ten farklı değil," dedi kocası Thierry, sarı ve lacivert çizgili bir çorabı tutuyordu elinde.

"Evet," dedi Synneve, "ama en azından orada ben kıyafet ürettiğim zaman tasarımcılar onları emaneten depolarına koyarlar. Burada ise bir LLC'ye, patente ihtiyacınız var."

"Ayrıca binlerce fotokopiye," dedi kanepede oturan leydim.

İsveçliler ve ben katıla katıla güldük. Fransız hükûmetinin yapabileceği beceriksizliklerin Kafkavari seviyesini bilemezsiniz, ta ki vatandaşlığa kabul edilmenin kutsal kâsesini, *le titre de séjour*'ü¹⁵ temin etmeye çalışana kadar. Fransız makamlarının duvarları arasında maruz kaldıkları beceriksizlikten dolayı yaşama isteklerini kaybeden göçmenlere destek veren gruplar var. Ben şahsen bir keresinde, sırf bana İngiliz pasaportumun beş yerine dört siyah-beyaz fotokopisiyle gelmek gibi affedilmez bir kabahat işlediğim söylensin diye bir yer altı sığınağının hava kalitesine sahip bir belediye lobisinde dört saat beklemiştim.

Kaymakamlığın umumi fotokopicisi sadece beş sentlik bozuluklar kabul ediyordu, bu birim ise Fransa'da asla kullanılmıyordu; üstelik hayır, madam kesinlikle, ne benim beş avroluk banknotumu bozuyordu ne de ben ek ödeme yapmayı teklif ettiğimde bile personel fotokopisini kullanma önerimi değerlendirecekti. Evet, beşinci fotokopiyi başka bir yerde çektirmek için binadan çıkmam gerekiyordu, ardından bir sonraki uygun randevu için dört ay sonra gelecektim. *Vive la¹⁶ Fransa!*

15 (Fr.) Oturma izni. (ç. n.)

16 (Fr.) Çok yaşa. (ç. n.)

“Sevdim bunu,” dedim pastel renkli, puantiye bir çift beyaz çorabı kaldırırken.

“Biliyorum,” dedi Synneve gülümseyerek. “Eğer bu işi bir gün başarıyla uygulamaya başlarsam, Fransız iş adamlarını, espri anlayışıyla tanıştırmayı umuyorum. Siz İngilizlerin her daim çok güzel çorapları olmuştur.”

Akşam yemeği, kızarmış somon balığı, haşlanmış pancar ve cevizli, peynirli bir hindiba salatasından oluşuyordu. Şarap Beaujolais’ti, neyse ki kurumuş muz gibi bir tadı olmayan bir bağ mahsulüydü. Pazarlama sorumlusu olan Thierry, yeni bir müşterisiyle ilgili hikâyelerle bizleri eğlendiriyordu, Alman bir “eko” limuzin servisi bitkisel yağlarla çalışan hibrit lüks araç filosuyla Fransız pazarını fethetmeyi deniyordu.

“Tek sorun da,” dedi, “vardığınızda bir patates kızartması teknesi gibi kokmanız.”

Anne ise buna hamile alkolikleriyle ilgili son gelişmelerle karşılık verdi; şarap şişesini aramızda dolaştırıyor, şişenin arkasında gebe bir içicinin görüntüsü olmasının estetik sonuçları üzerine kafa yoruyorduk. Peynir tabağı gelince konuşma benim şahsi projelerime geldi, bunun üzerine Thierry sergime gelemediği için özür diledi.

“Yüksek bir katılım oldu,” dedi Synneve bir parça Comté peyniri ve bir bıçağı bana uzatarak. “Ama Anne, sen benden daha iyi bir kadınsın!”

Odadaki sıcaklık ılımandan tropiğe yükseldi. Veya en azından blazer ceketimin altındaki sıcaklık mühim miktarda arttı.

“Tüm çalışmalar eski sevgililer hakkında!” dedi Synneve, biraz daha şarap koymak için ayağa kalktı. “Hepsi de... anahtarlar hakkında değil mi? Eskiden yaşadığın yerler?”

Anne’in bakışlarını görmezden geliyordum, fakat onların suyun içinde durup avını tartan bir timsah gibi üzerimde oldu-

ğunu duyumsuyordum. “Pek sayılmaz,” dedim peynir tabağını verirken. “Eskiden anahtarlarına sahip olduğum yerler onlar, evet, ama hepsi de eski kız arkadaşlarımdan değil.”

“Çoğunlukla eski kız arkadaşlarının,” dedi Anne bıçakla peyniri keserken.

“Hımm,” dedi Synneve ve devam etti, “dediğim gibi ben olsaydım epey kıskanırdım. Başka bir kadının yatağının tablosu!”

“Ah öyle,” dedi Thierry. “Sen kafayı yerdin.”

“Tüm o kadınlar geçmişte kaldılar,” diye tekrarladım.

Synneve katıla katıla gülmeye başladı. “Besbelli! Demek istediğim gidip de...” Rengi kızardı.

Anne şarabını içip bitirdi, sonra kadehini suyla doldurdu. Onu da içip bitirdi, tekrardan doldurdu. Başka hiç kimse yerinden kımıldamıyordu.

“Salona geçmek ister misiniz?” dedi Synneve. “Biraz meyve ve konyak alır mısınız?”

Meyve ile konyak boğazı ve mideyi ısıtmada iyidirler ancak incinmiş bir yüreği iyileştiremezler. Eve dönüş yolunda sürücü koltuğuna ben geçtim, Anne ise tüm yol boyunca arabanın siyah pencerelerinden dışarıya baktı.

Lisa’dan bahsettiğim tek kişi Julien’di. Asla arkadaşlarımızdan hiçbirisiyle onun hakkında konuşmadım; bu, evliliğimizin ve Anne’in gururunun bütünlüğü açısından iyi bir hareket olsa da aynı zamanda birlikteliğimizin sızdırmaya başlayan durumundan bihaber olan insanların pot kırmalarına maruz kalmamız anlamına geliyordu.

Eve varır varmaz bebek bakıcısını gönderdik, Anne uyuyan kızımızı kontrol edip onun düş gören yüzüne iyi geceler öpücüğü kondururken ben de yatak odasında bekledim.

Anne içeriye geldiğinde kıyafetlerim hâlâ üzerimde olduğu halde yatağımızın ucunda oturuyordum.

Kapıyı arkasından kapatıp kolyesini çıkarmak, bluzunun düğmelerini açmak için sırtını döndü. Böylesi gecelerde güzel yemeklerle ve arkadaşlarla yetişkin dünyasına adım attıktan sonra ona doğru gidip ellerimi onun ipek gömleğinin arkasında gezdirip, sonra ellerimi kaldırıp gömleğin altından göğüslerini avuçlamayı düşlerdim. Bunu denemek için ona yaklaştım, ama her seferinde kendimi durdururdum, fiziksel barış için hazır olduğunda bana haber vereceğine kendimi inandırıyordum. Ondan önce ona dokunmanın saygısızca hatta vahşice olduğuna inanıyordum.

Anne gömleğini çıkarıp onun yerine uzun kollu, pamuklu bir üst aldı uyumak için. Banyoya girdi. Ben de banyoya girdim. Yatağa geldiğinde, kısa bir okuma süresinden sonra her ikimiz de yapmacık uykularımıza daldık ama o gece bu maskaralık her zamankinden daha uzun sürmüştü gibi geldi. Karım tam yanımdaydı, yaşayan, nefes alan bir köprüydü; ben ise tek bir doku-nuşla yeniden alevlenebilecek olan o manyetik enerjiyi aramızdaki boşlukta hissedebiliyordum. Ama ona dokunmaya cesaret edemiyordum, o da tek bir uzvunu dahi kıınılatmıyordu. Gün boyunca sözcüklerimiz ve davranışlarımızda barışa giden ufak adımlar atmaya başarıyorduk, ancak geceleyin bizden başka kimse yoktu; bel bağlayacak, hayal kırıklığına uğratacak ya da istismar edecek hiç kimse; üstelik doğrusu bizim –yani benim– fiziksel iletişimde bulunamayışımız sanki tüm öbür çabalarımızın boşuna olduğunu hissettiriyordu. Bunun gibi gecelerde görünürde hiçbir kara parçası olmayan, üzerinde tek bir kuşun uçmadığı, sadece yoğun ve soğuk suyun bir tekneye çarparkenki sesinin olduğu engin, çelik mavisi bir okyanusta bir gemi kazazedesi gibiydim.

6.

O gece, uyuyamadığım için gizlice stüdyoma geçtim, kurumuş suluboyalarımın altında sakladığım Lisa'nın mektuplarını karıştırdım. Göndermiş olduğu ikinci mektubu çekip çıkardım. Uzun bir süre Kierkegaard hayranı olduğundan çoğunlukla Regine Olsen hakkında yazıyordu; Regine Olsen, Kierkegaard'ın yaşamını Tanrı'ya adamak için terk ettiği gerçek aşkıydı.

Öte yandan bu muazzam şövalye der ki imanla, absürdün gücüyle onu geri kazanacaksın. Ancak işte bu eylemde ben bulunamam. Ben bu eyleme başlamak ister istemez her şey tersine döner, ben de teslimiyetin acısına sığınırım. Yaşam galesi içinde yüzebilirim ancak bu gizemli süzülme hareketi için fazlasıyla ağırım.

Yatak odasında bir eş, elde bir sevgilinin mektubu. Esrarlı bir süzülüştü hakikaten. Bu mektup Anne'le olan yaşantıma tekrardan gömülmek ve deyim yerindeyse yaşamaya *devam etmek* için bir yakarıştı. Ancak onu unutmam için yapılan bu rica, en başta onun oturup bana yazmaya zaman bulması gerçeği yüzünden baltalanıyordu.

Şayet depresyonda olmasaydım onunla evlenmek beni bugüne kadar hayal ettiğimden bile daha fazla mutlu edecekti. Ancak olduğum kişi olma şanssızlığımdan ötürü onsuz mutsuzlu-

ğumda, onunla olduğumdan daha fazla mutlu olabileceğimi söylemeliyim.

Bize dair işte böyle hissediyorum. Sana dair. Seni özlerken, seni terk etmemiş olsaydım olacağımdan çok daha fazla mutluyum. Gerçekten bunu yapmış olsaydık bizden ne olurdu zaten? Diğer insanlarla kopan ilişkiler mi? Beraber aynı eve mi taşınırdık? Evlenir miydik? Bu suçu kaldırbileceğini düşünüyorsun ama ben öyle düşünmüyorum. Senin küçük kızının kiralık, ikinci bir odada oynadığı bir geleceği asla hayal etmedim. Bu bizi yok ederdi, sahip olduğumuz her şeyi mahvederdi. Sanırım bizler tam da olmamız gerektiği gibiyiz. Sevgili. Aptalca bir sözcük bu, bir süpermarket romansı terimi bu, romantik bir aşk romanının yerini tutan bir şey, ama doğru. İnsanlar hedef odaklıdır, çabalarının bir sonuca varmasını severler: Bir terfiye, bir evlilik teklifine, alıcının duvarına asılan satılmış bir tabloya. Birlikte yaptığımız yolculuğu sevdim. Seviyordum onu. Ayrıca alışkanlığın onu götüreceği yere gitmemiş olmasını da sevdim.

Zina etmeyi planlamaz insan. Geriye bakınca Lisa'yla tanıştığım zaman bende de belli bir elverişlilik olmuş olabilirdi ama bu, *planladığım* bir şey değildi. Ben ve Anne arasında işler kötü bile değildi. Mutsuz da değildim. Ev hayatı konusunda şanslıydım. Ama kopuktum. Uyuşuktum.

Lisa'yla tanıştığım gün bir şey olmuştu, ancak geriye dönüp bakınca önemliymiş gibi geliyor: O zaman evliliğimin beşinci yılı civarında sadece başka bir tane fiziksel savaşımla örneği başlamıştı. Camille'le beraber banyodaydım, gömleğimi çıkarmıştım; kendim biraz önce duş aldığımdan Camille'i sabah banyosu için,

yüzen hayvanlardan oluşan Nuh'un gemisiyle beraber hazırlıyordum. Anne onu bir kızlar gününe çıkaracaktı, bu da küçük kızımızı yıkayıp, pudralayıp giydirir giydirmez yeniden gerçek bir erkek olabileceğim anlamına geliyordu.

Anne ve benim beraber duş aldığımız en son zamanı düşünüyordum – bir hafta sonu gezisinde elbette, evli banyosu uzun zamandır erkekle kadının diş macunlarının ve deodorantların seksten arındırılmış mekânı olmuştu. Kelimenin tam manasıyla evde beraber duş almamızın üzerinden yıllar geçmişti. Üstelik kendi karımla olan fiziksel bağın eksikliği, kızımın bedenini temizlemek için dizlerimin üzerine çöktüğüm, Anne'in dışarıya çıkacakları zamanı bir daha anımsatmak için içeri girdiği anların çokluğuyla öyle bir tezat oluşturunuyordu ki Anne'i sabunlu ellerimle yakalayıp suya fırlatmak, onun o şık elbiselerini mahvetmek dürtüsüyle doluyordum.

Ancak bunu yapmamıştım. Bunun yerine Camille bir denizkızı oyuncığını suya daldırıp çıkarırken ben de plastik bir denizastanını yüzen plastik bir buz dağına doğru itirmiştim, Anne ise bir parfüm şişesi alıp kulaklarının arkasına azıcık sıktı, yeniden yanımıza geldiğinde taze kokuyordu, gözlerinin her ikimizi de içine almasını izledim. Bir an için orada gerçek aşkı, gerçek sıcaklığı ve sevgiyi gördüm, bunun üzerine spontane bir sarılmanın olacağını düşündüm ama Camille'in denizkızı vahim bir dalış yapınca köpüklü banyo suyu yerlere sıçradı, suyun bir kısmı da onun süet botlarının üzerine geldi, aramızdaki yakınlaşma heba oldu. Onlar gittikten sonra kendimi kocaman bir evde yaşayan, sadece seilmek isteyen küçücük bir oğlan çocuğu gibi hissettim. Dokunulmak istiyordum. Öpülmek.

İşte o günün öğleden sonrasında, 12 Ocak 2002'de Pompidou'da *Şeytan'ın Oyun Alanı* denilen bir fotoğraf sergisinde onunla tanıştım.

Nan Goldin sergisi, o hafta sonu Noel sonrası gösteriş amaçlı tüketimin hüznünden kendimi arındırmak için planladığım üç farklı gösteriden biriydi. Geçmişe yönelik serginin ana noktası Goldin'in yakın arkadaşlarının samimi durumlarda çekmiş olduğu fotoğraflardan oluşan bir slayt gösterisiydi. Bir kanepede oturmuş çocuklarıyla oynayan çıplak bir çift, banyoda erkek arkadaşının saçını yıkayan bir adam, bütün pencereler açık olduğu halde yataklarında sevişen çekici bir çift. O anda tam da ihtiyacım olan türden bir slayt gösterisiydi: Cinsel yakınlığın var olduğuna dair bir kanıt.

Lisa karanlık cep sinemasına gelmişti, *Duşumda Öpüşen Simon ve Jessica* isimli bir slayt boyunca yanımda oturmuştu. Masumane bir şeyler düşünmeye çalışmıştım; üç tekerlekli bir bisiklete binmiş kızımı, Cam'in sıcak çikolatasını soğutmak için ona üfleyen Anne'i. Ama yanı başımdaki kişiye yönelik dürtüye karşı güçsüzdüm. Onu daha görmemiştim, ama bütün vücudum harekete geçmişti. Uzun saçlı, uzun bacaklı olduğunu, huzursuz elleri ve parmakları olduğunu görebiliyordum. Ayrıca yalnızdı.

Slayt gösterisi bittiğinde hemen koltuğumdan kalkmadım, Lisa da kalkmadı. Bir süre jeneriğe odaklanarak bocaladım, sanki bunlar filmi takdir etmem için elzem şeylermiş gibi. Işıklıdırma kimin işiydi? Set amiri kimdi? Set amiri dedikleri ne halt oluyor acaba?

Bir şey söylemek istiyordum, ama yıllardır dışı bir yabancıya kendiliğimden bir şeyler söylememiştim. Ben potansiyel espriler listesini aklımdan geçirirken kendisi konuşarak beni utançtan kurtarmış oldu.

"AIDS'le ilgili tüm çalışmalarından daha hazmedilebilir şeyler."

"Nasıl baktığınıza bağlı bu," diye cevapladım ümitsizlik içinde, Lisa koltuktan kalktığı anda daha da gerginleşmiştim. Hâlâ akıp

giden jeneriğin ışığı altında, daha onun kalıtsal özelliklerini kavrama şansı elde edemeden evvel, “Neden birer içki almıyoruz?” dedi.

Bir içki. Bir içki sadece bir *içecektir*. Gerçekten ne zararı vardı ki yoldaş bir sanat âşığıyla bir içki içmenin? Kışkırtıcı fotoğraflar görmüştük. Üzerinde konuşulacak epey şey vardı. Bu fotoğrafları Anne’e özetlemektense onları gerçekten görmüş olan biriyle tartışmak çok daha iyi olacaktı.

Müzenin altıncı kattaki restoranına gittik, yumurta biçimli yemek yeme bölümleri ve her masadan aşırı uzun saplı güllerin fışkırdığı Georges denilen şatafatlı bir yerdi. Her yeri kaplayan pencerelerden başka görülecek hiçbir şey yoktu. Gümüş masamızdan sağ taraftaki muazzam manzara görülebiliyordu.

Lisa bir Cosmo kokteyli sipariş etti, Fransa’da doğru düzgün bir tane bulmanın mümkün olmadığını iddia ediyordu.

“Kırmızı meyvelere karşı bir garaz var burada,” dedi parmağını bardağın etrafında gezdirerek. “Şükran günü için yaban mersini bulacağım diye neler yaşadığımı tahmin dahi edemezsin.”

“Neler yaşadın?” dedim gülümseyerek.

“Bir paket alabilmek için yarım saatlik maaşımı bayıldım diyelim. Gülünç bir durum.” İçkisine parmağını batırdı. “Neden Fransızlar yaban mersini sevmezler ki? Çok faydalı bir meyve. Sanırım Fransız kadınları mantar enfeksiyonu kapmayacak kadar hanım hanımcıklar.”

Manhattan kokteylim ağzımdayken güldüm, beni bekleyen boş bir öğleden sonrası nedeniyle başım dönüyordu. Eğer isteseydim ikinciyi de içerdim. *Üçüncüyü* de.

“Peki Lisa,” dedim doğrudan gözlerinin içine bakarak, *metro-*daki Fransız erkeklerini izleyerek kaptığım bir taktikti bu. “Bana hayat hikâyesi anlatmaya ne dersin?”

“Bilmiyorum Richard,” dedi yakınıma gelerek. “Bana bir kaçamağın evliliğini nasıl da batıracağını anlatmaya ne dersin?”

Bir Amerikalıdan pek bir şey kaçıramazsınız. Kaldı ki yüzük de vardı. Üstelik benimde, yedi yıllık evlilik sadakatinin döktüğü ölü hücreler vardı. Açıklarım vardı. Bocalıyordum. Hemen gidip sevişmedik.

Kokteyl maratonumuzun sonunda Lisa bana adresini bırakıp o haftanın ilerleyen günlerinde akşam yemeği için beni evine davet etti; bu, güvenli bir biçimde eve döner dönmez tüm niyetimin iptal etmek olduğu bir davetti. Ancak günler sıkıcılığın bir tören alayı gibi geçip giderken, ben Cam'i okula götürüp o aptal anahtar tablolarına çalışmak üzere eve dönerken, akşam yemeğinde karıma söyleyecek yeni bir şey bulamazken, karım bana söyleyecek yeni bir şey bulamazken bu durum çok da büyük bir mesele değilmiş gibi geldi. *Sadece bir yemekti.* Ben yetişkin bir adamdım. Seks yapmadığım kadın arkadaşlarım olabilirdi.

O güne dek Anne'e hiç yalan söylememiştim. Hiç mecbur kalmamıştım. Bütün acayip saçmalıklarımı sanatımla ortaya koyuyordum. Ancak o perşembe günü Anne'e, futbol maçı izlemek için Julien'e gideceğimi söylerken işittim kendimi. Muhtemelen akşam yemeğini Julien'le yiyeceğimizi söyledim. Bana güvenen partnerim sadece başını sallayarak, "Eğlenceli olacak gibi," dediğinde birazcık daha ölmüştüm.

Etienne Marcel Mahallesi'ne elimde bir şişe kırmızı şarapla giderken ne olmasını beklediğimi bilmiyordum. Ya da ne olması gerektiğini biliyordum, ama daha ziyade bir inkâr girdabında dolanıyordum, o girdapta attığım her adımda başka biriyle seks yapmaya daha da yaklaştığım gerçeğinden çok, tanımadığım güzel bir kadınla bir akşam geçirmeye odaklanmıştım.

Montmarte Caddesi yüz yetmiş yedi numaradaki apartman büyük mavi kapılı, iki bankın ve palmye ağaçlarının olduğu bir iç bahçesi olan beş katlı bir binaydı. Asansörü yoktu. Sarmal

merdivenleri tırmandığım zaman nefesim kesildi, selamlaşırken duyulacak kadar kesik kesik soluma heveslisi olmadığım için Lisa'nın zilini çalmadan evvel birkaç dakika bekledim.

Lisa kapıya geldiğinde benim merhaba deyişimdeki katı bir sertliğin dışında selamlaşmamız içtendi: Beni yanağımdan öptü, şarap için teşekkür edip ceketimi aldı.

Lisa'nın dairesinin Amerikan tarzı mutfağı vardı ve iki katlıydı; ilk katında oturma odası ve üst kattaki yatak odasına giden bir merdiven vardı, yatak odası küçük bir balkona açılıyordu, balkonda iki tane katlanır sandalye ve üç tane toprak dolu çiçek saksısı vardı. Onu tanıdığım tüm o süre zarfında o saksılara asla bir şey dikmedi. Nedenini sorduğumda çiçekler öldüklerinde suçlu hissetmek istemediğini söylemişti.

Oturma odasına gidip oturdum, Lisa ise elinde bir şişe Sauvignon Blanc şarabı ve bir tabak ıstiridyeyle mutfaktan çıkıp geldi. *İstiridyeler*, diye düşündüm. Bu biraz fazla olmuştu. Belki de Lisa, Woody Allen'ın *Suçlar ve Kabahatler* filmindeki Dolores gibi peşime düşüp, aile hayatımı ve kariyerimi mahvedecek olan şu güzel ve kaçık tiplerdendi. İstiridyeleri yerleştirdiğinde önem sıramı değiştirdim. Asıl endişelenmem gereken şey yemek zehirlenmesiydi.

"Biliyorum ıstiridyeler biraz fazla oldu," dedi onun kabuklu hayvanlarına attığım bakışı yakalayınca. "Ayrıca istemiyorsan onları yemek zorunda değilsin ama sevdiğim şu Japon mekânından aldığım özel bir tarif bu. Yahudi değilsin, değil mi?"

Söz konusu tarif sote edilmiş arpacık soğanı ve tereyağına bulanmış yosunla –yosunla!– doldurulmuş sıcak ıstiridyelerle, onların üzerine konulmuş ekşi kremadan oluşuyordu. Aynı anda hem endişelenmiş hem de meraklanmıştım.

"Önce şaraptan bir yudum al," diye öneride bulundu. Ben de öyle yaptım.

Onun ufak karışımı son derece lezzetli çıkmıştı, tabağın üzerindeki altı istiridyeden dördünü silip süpürdüm, bu açgözlü uygunsuz tavrı kötü yetiştirilişimden ziyade, kendi yemek pişirme becerisine atfetmesini umuyordum. İstiridyelerden sonra siyah tabaklar üzerinde, ince kesilmiş parmesan peyniriyle karıştırılmış bir kâse roka getirdi.

“Normalde yemek çubuklarıyla yerim,” dedi bana bir çatal ve bıçak uzatırken. “Ama sever misin bilemedim. Japonya’ya dair her şeye bayılıyorum. Öyle daha... samimi görünüyor, anlatabiliyor muyum?”

Salatamı bir çubukla yemeye hevesli olmadığımдан yanıt olarak pek bir şey söyleyemedim, ama kafamı salladım, sanki aynı fikirde olmak zorunda olduğunuz temel bir gerçeği ifade ediyormuş gibiydi.

“Peki hiç Japonya’ya gittin mi?” Kendi açımdan mantıklı bir devam sorusuydu bu.

“Hayır...” Çatalıyla bir parmesan dilimini ikiye böldü. “Ama gitmek isterim. Fakat Tokyo’ya değil, kırsal bölgede bir yerlere. Kyoto gibi. Sen gittin mi?”

Başımı hayır anlamında salladım çünkü yemeğimi çiğniyordum. “Peki,” dedim zorla yutkunarak. “Sen nerelisin, ben nereliyim kısmını yoldan kaldıralım mı?”

“Poughkeepsie,” dedi gülerek. “New York’un taşrasından. Orayı biliyor musun?”

Bildiğimi söylemem üzerine şaşırdı, İngiltere’de doğmuş olmama rağmen iki yılını RISD’de geçirdiğimi ve uzun süren bir hafta sonunda Hudson’ın yukarısına ve aşağısına gidip gelerek müzeleri, küçük galerileri ve o zamanki kız arkadaşımı ziyaret ettiğimi anlattım. Bu kız arkadaşın şu anki karım olduğundan ise bahsetmedim.

“Demek şimdilerde yaptığın bu. Sanat işleri mi?” Tabağını masaya geri koydu, sağ bacağına sol bacağının üzerine attı. O bacaklar! O bacaklar! Bir dansçı bedenine sahipti, oldukça uzun boyluydu, bir sutyenle sıkıştırılmamış gibi görünen sert, sıkı balarının memeleriyle incecikti.

“Yapmaya çalıştığım şey sanat, evet.”

“Burası sanat için uygun bir yer.” O gülümsemeyi tanıyordum. O gülümseme kararsız bir gülümseme olup şöyle diyordu: *Çalışmaların tamamen saçma sapan olabilirler ancak benim bunu bilme olanağım yok, bu yüzden de şimdi gidip ana yemeği getireceğim.* Ki gidip bunu yaptı.

O, mutfaka girdiğinde ben de odaya şöyle bir göz attım. İşlevsiz kalan şöminenin içine yığılmış olan İngilizce dergi yığınıyla başladım. Yığının sol tarafı neredeyse tamamen *New Yorkers* dergisinden oluşuyordu. Sağ tarafı ise daha ziyade eski *AD*, birkaç tane *Elle*, üç ya da dört tane *Marie Claire Cuisines* dergilerinin eklektik bir karışımıyla *Herald Tribune* gazetesinin ağır bir yığınınından oluşuyordu.

“Bu *New Yorker*’ları buraya getirtmek çok pahalı olmuyor mu?” diye sordum, koleksiyonunun önünde diz çökmüştüm. Bunu sorduğum anda dergilerini karıştırıp casusluk yapmamam gerektiğini fark ettim. Kadınlar kişisel alanları konusunda alıngan olabilirlerdi.

“Ah hayır!” dedi mutfaktan gülererek. “*Tribune* gazetesindeki işin avantajı bu. Ofis onları gönderiyor, ben de onları çalışıyorum.”

Ah Tanrım. Bir gazeteci. Her şeyi basına açıklayacak. Yarın yüzüm gazete manşetlerinde olacak: EVLİ ADAM BİR YEMEK PİŞİRME RANDEVUSUNDA UFAK GÖĞÜSLÜ BİR AMERİKALIYLA YAKALANDI.

Bir elinde bir yemek kitabı ötekinde bir krem peynir cümbüşüyle kaplı gibi görünen bir çırpıcı vardı. “İçeri gelip getirdiğin şarap şişesini açabilir misin?” diye sordu cilveli cilveli. “Ellerim... dolu.”

Midem sıkıştı. Hâlâ buradan çıkıp gitmek, savaştıkça yerine kaçmayı tercih etmek için zamanım vardı. Çekici bir kadın bir şarap şişesini açmamı istemişti. Basit bir ricaydı. Bir tirbuşonun çevrilmesi. Aslında henüz kimse kimseyi becermemişti. Henüz.

Lisa mutfağa geri dönerken peşinden gittim, suçluluk hissim ve korkum onun muazzam sıklıktaki poposunun inip çıkan yarım aylarıyla dağılıp gidiyordu. Kıvrak vücut hatlarını son derece kışkırtıcı gösteren krem rengi kruvaze bir elbise giymişti. Kahverengi deri bir kemerle elbiseyi tamamlamıştı, onun altında da yumuşak pembe ipekten bir kaşkorse vardı. Ayaklarına aynı deriden yapılma Fas pabuçları geçirmişti. Sade. Güzel. İçeri girdiğimde ayakkabılarımı çıkarmamı isteyip istemediğini sormayı ihmal ettiğimi fark ettim. Neyse. Yaşamı değiştiren bir kabahat işleyeceksem kesinlikle bunu kendi çoraplarımla yapmayacaktım.

Lisa bana kadehlerin nerede olduğunu gösterdi, sonra da tezgâha yaslanıp onları alırken beni izledi. Kadehleri tezgâha koydum, ardından şişeyi açmaya giriştim, bir yandan da onu şimdi mi, sonra mı öpsem, yoksa hiç mi öpmesem diye düşünüyordum. Dirseklerinin üzerine yaslanmıştı; onu tezgâhın üzerine kaldırsam harikulade olacaktı, külotlu çorabını çekip çıkarır, hemen orada, tüm ışıklar açık ve tüm perdeler kapalıyken mutfakta onunla sevişirdim. Ah Lisa! Uzun, kestane rengi saçları, şık kâkülleri ve yanaklarındaki çilleriyle güzel Lisa! Tanrım bunu yapmama izin verme!

“Başlayalım mı?” diye sordu şaraba doğru başını sallarken. “Ben çabucak sızarım.”

Oturma odasına geri döndüm, ikimize büyük birer kadeh şarap doldurdum. Lisa iç dekorasyonun yenilebilir bir eş değeriyle beni

takip etti; ana yemeği oturma odasıyla koordine etmişti. Birbiriyle eşleşen kare biçimindeki beyaz tabaklar üzerinde nispeten büyük beyaz peynir topları, tabağın kenarlarının etrafında dekoratif bir çember şeklinde fesleğen yaprakları ve kırmızı biberden bir halkayla iki katlı siyah makarna duruyordu.

“Işık ve gölge oyunu,” dedi mutlu mutlu. “Ricotta peynirli, mürekkep balığı mürekkebinden makarna.” Lisa’nın sindirim sistemimle dalga geçtiğini düşünmeye başlamıştım. Ya da belki de libidomla. Demek istediğim, bir mürekkep balığının kaçma mekanizmasının sıvısıyla ıslatılmış eriştelere yedikten sonra kalkıp gerçekten de zina edecek değildik herhalde!

Akşam yemeği boyunca masum şeylerden bahsettik: seyrettiğimiz filmler, okuduğumuz kitaplar, bölgede yakın zamanlarda açılmış yeni bir şarap barı. Nihayetinde en başta onu Fransa’ya neyin getirdiğini sormayı başardım.

“Bir adam elbette.” Omuzlarını silktilti. “Onunla Columbia’da tanıştım. Şiir üzerine dersler veriyordu. Sorun değil,” dedi gülümseyerek. “Gözlerini devirebilirsin. Devirmelisin de. Dadaistti.” Benim şarap kadehimi doldurdu, sonra da kendininkini. “Gazetecilik bölümünde yüksek lisansımı yeni bitirmiştım ve henüz bir işim yoktu. Yves –adı buydu– Sorbonne’da bir iş buldu. Bu yüzden de onun peşinden buraya gelmeye karar verdim. Geriye bakıp düşündüğümde, aslında bana hiç gel demedi ama sadece gelmemi istediğini varsaydım. Yanlış varsayımda bulunmuşum.” Dudakları gerildi. “Öğrencilere karşı gerçekten de bir ilgisi olduğu ortaya çıktı.”

“Ama kalmaya devam ettin.”

“Bir süre kaldım. *Tribune* gazetesinde stajyer olarak işe başladım ama berbat bir işti. Bir şeyleri zımbala ve kahve hazırla. Üstelik yükselmenin de olanağı yoktu. Bütün iyi işler Paris’e taşınan *New York Times* çalışanlarına veriliyordu. İşin doğrusu ben de kimseyi

tanımıyordum. Burada arkadaşlıklar kurmak zordur. Bu yüzden de New York'a geri döndüm." Ayakkabılarından birini çıkardı, ayağıyla daireler çizdikten sonra tekrar giydi.

"Farklı yayınlar için çalışarak birkaç sene geçirdim, ta ki *Tribune*'de sahip olduğum aynı berbat işi *Times*'ta alana kadar: zımba yapan kız. Ancak New York'ta işler daha hızlı ilerliyor. Stil bölümü için bir geri dönüş köşesi hazırladım: tıraş fırçalarının geri dönüşü, apartman dairelerinin geri dönüşü. Köşe popüler oldu. Yani yükseldim. Gel zaman git zaman Paris'teki *Tribune* gazetesinde bir açık pozisyon oluştu, ne olacak diye düşündüm, kendi koşullarıma göre Paris'i bir kere daha denerim. Ardından buraya geri döndüm."

"İyi zımbalayan kız olarak?"

Güldü. "Hayır, kültür sayfasını ve arada bir pazar sayısı için gece hayatı değerlendirmelerini hazırlıyorum. Yeni barlar, yeni kulüpler, ne moda ne moda değil... elbette hepsi de yurt dışında yaşayan zenginlere yönelik, dolayısıyla moda olan aslında epey moda dışı, bilmem anlatabiliyor muyum?"

"Peki profesöre ne oldu?"

"Öf," diye sızlandı. "Hâlâ Sorbonne'da. Paris'teki son Dadaist."

Sessizliğe büründü. Ben de sessizliğe büründüm. Panikle tabağıma baktım. Eğer bir peynir tabağı olsaydı, düşün yeminimle affedilmez bir şekilde alay edip etmeyeceğime karar vermem için otuz ya da belki kırk dakikam olurdu.

"Tatlı yok," dedi Lisa doğrudan bana bakarak. "Kahve?"

Ah, ama bundan çok daha az zamanım kalmıştı.

Üzerinde iki bardak espresso, bir süt fincanı ve bir tabak esmer şeker olan bir tepsiyle tekrar ortaya çıktı. Tepsiyi kahve masasının üzerine yerleştirirken süt birazcık fincandan sıçradı. Aniden o önemli anın gelip çatıldığını anladım. İkimiz de kahve içmeyecektik.

Ömrümde hiç kimse Lisa Bishop kadar bana kur yapmamıştı. Bana doğru yürüyüp kucığıma oturdu, kendini kucığıma bıraktı. Uzun saçını omuzlarının arkasına itip başını kaldırdı, yüzümü ellerinin arasına aldı.

“Richard,” dedi fısıltıyla. “Seni çok çekici buluyorum. Hayra alamet değil bu.”

“Hayır...” diye yanıtladım, kalbim taklalar atıyordu. “Değil.”

Boş ver. Orada olmak bile başlı başına suçtu. Pekâlâ keyfini de çıkarabilirdim. Aklımı şehvet dışında her şeyden arındırarak saçının geri kalanını da omuzlarının arkasına ittirip elimi boynunun arkasına kaydırdım. Onu kendime doğru çektim, öpüşmeye başladık yavaş yavaş. Ağzı vanilya tadındaydı, dili yumuşak ve sıcaktı. Bacaklarını daha da açtı, sertleşmiş organıma abandı. Ellerimi onun göğüslerine doğru götürdüm, onları yoğurup meme uçlarını işaret parmağım ve başparmağım arasına alıp sıvazladım. Yumuşacık bir inleme sesiyle yanağını alnıma dayadı. Sertleşmiş organımı kıyafetlerimin üzerinden okşamaya başladı, bu da bana kendimi bir ergen gibi hissettirdi, ama beni daha da heyecanlandırdı. Sağ elimi elbisesinin altına sokup külotlu çorabına doğru ilerlettim. Külotu ipektendi ve gevşekti. Külotunu bir kenara çektim, tıpkı mutfaktayken yapmaya can attığım gibi, ardından parmaklarımı onun içine soktum. Nefesini içine çekip sapkın bir coşkuyla kulağımı ve boynumu öpmeye koyuldu. İşte bu iş buraya kadardı; onun sıcak, küçük diline karşı mantıksızca duyarlı olduğu epey hassas bir boynum olduğu ortaya çıkmıştı.

İyice üzerime abandı. Ona dokunuyor, onu öpüyordum, bunlar o kadar doğru ve o kadar büyüleyici geliyordu ki şaşkınlıktan mest olma seviyesinden, doğrudan artık ölebilirim seviyesine geçmiştim.

Çalan bir müzik yoktu, Lisa'nın çaldığı CD bitmişti, kanepe üzerinde hareket eden ve birbirine dokunan iki insanın sesi inanılmaz bir yoğunlukta idi. Ona sahip olmalıydım. Derhâl. Fermuarımı açmaya başladım, ama Lisa parmaklarımı durdurdu. Elini

yalayıp ıslak avucuyla organımı sıvazlamaya koyuldu. Organımı ağzına almak için başını aşağıya indirmeye davrandı, fakat onu tekrar kaldırıp öptüm.

“Bekleyemiyorum,” diye fısıldadım kulağına. Beni tutup tekrardan üzerime bıraktı kendini. Üzerimde gidip gelerek beni vahşice tahrik ediyordu, çıplak vücudunun benimkine değmesinin verdiği zevk karşı konulmazdı. Elimi beline koydum, kendimi onun içine soktum; nefesi kesildi. Birlikte hareket etmeye başladık; kahretsin, ilahî bir şeydi. Sol elimi onun kalçasına götürdüm. Onun yaramaz kalçalarını tutup onu kendime doğru çektim. Nefesi kesildi, diliyle beni öperek karşılık verdi. Sağ elimle külotunu yana çekip tutarken bir yandan klitorisine dokunuyordum, başımı çevirip aşağı baktığımda onun içine girip çıkan kendimi görebiliyordum.

“Geliyorum, tutamıyorum...” Onu sıkıca kavradım.

“Seninle aynı anda boşalmak istiyorum.” Beni tamamen içine aldı, dairesel bir hareketle üzerimde dönüyordu. Sağ eliyle kendisine dokunuyordu şimdi. Orada kendisine dokunduğunu hissedebiliyordum, her içine girdiğimde sanki bana dokunuyormuş gibiydi. Çok fazlaydı. Çok çok fazlaydı bu.

“Lisa...” diye iç çektim.

İnleyip beni daha sıkıca tuttu, başımı göğsüne çekerken gıpta edilecek kadar uzun olan orgazmını kıvrana kıvrana yaşadı. Ben hâlâ onun içindeyken başını omzuma eğip boynumdan hafifçe öptü.

“Hey,” dedi fısıltıyla.

“Evet?” diye yanıtladım süzülerek.

Şeytani diliyle aniden meme ucumdan öperek yanıt verdi.

“Hadi tekrar yapalım, İngiltere,” diye fısıldadı iç çamaşırını çekip çıkararak.

Lisa mutlu olmamı sağladı. Yeterli, arzu edilen, güçlü ve canlı biri gibi hissettirdi. Beni bedenime geri koydu: Bacaklarımı, ça-

lısan ellerimi, güçlü sırtımı, penisimi beğenmemi sağladı. Seksi, karımla olduğu gibi kafa karıştırıcı, karanlık bir şey olmaktan çıkarıp bir oyun haline geri getirdi. Bir eğlenceye. Bir teslim olmaya. Başka bir şeyi temsil eden bir eyleme.

Bunu sürdüreceğimi düşünmüyordum. Bunun bu tek gecelik simbiyotik seksimizle biteceğini düşünmüştüm. Ama bitmedi. Aslında bu bir yalan. İşimizi bitirir bitirmez bunun bir daha tekrar ve tekrar olacağını, bu yeni ilişkiyi karımdan bir sır olarak saklamak için harcayacağım enerji kadarını bu yeni ilişkiyi beslemek için kullanacağımı biliyordum.

Üstelik bu işte iyiydim de. Olana kadar olup olmayacağınıza dair aklınıza herhangi bir şey gelmez, ancak ben örnek bir başarısız tek eşli olup çıktım. Suçlu hissetmek yerine karıma minnettar hissettim. Kızımın varlığına şükran duydum. Bizim kusursuz ailemizde eksik olan tek şeyin başka birince sağlanmasına karşı minnettarlık hissediyordum.

Ancak Lisa beni terk ettiği için birlikte sahip olduğumuz şeyin rahatlığı havai fişeklerden sonraki sıcak barut gibi havada asılı duruyor. Onu gerçekten geri istiyor muyum, yoksa sadece sahip olduğumuz o şeyi mi istiyorum? Bizim bilinmeyen sevişmelerimizi. İşlenmiş kalıpların ve izlenen kuralların yokluğunu. Yeni olanın hafif parlaklığını.

Lisa'nın mektuplarını dolaba geri koydum, *Mavi Ayı*yla ilgili durumun arkasında o var mı, yok mu emin değildim, ama her ne yapıyorsa, planlıyorsa ya da planlamıyorsa nihayet onun da beni özlemiş olduğundan emindim. Süslü kaşık tasarımcısıyla o şık evinde, aşkın kestirilebilir olduğunda, oyun sabit olduğunda o kadar da eğlenceli olmadığını öğrenecek kadar zaman geçirmiştir.

Anne stüdyomda benimle yüzleştikten beri kendime yüzlerce kere bunu tekrar yapma şansım olsaydı Lisa'yla o ilk içkiyi içmeye gider miydim, onun akşam yemeği davetini kabul eder

miydim, bütün bu işin başlamasına izin verir miydim diye sorup durdum. Geleceğim için bunun ne anlama geldiğini bilmiyorum, ama gönül maceramdan ötürü pişmanlık duymuyorum. Anne bu ilişkiyi öğrendi diye üzülüyorum, onu incittiğim için pişmanım, ancak bu ilişkinin bütününden pişman olmak Lisa'ya karşı gerçek hislerim³ olduğunu inkâr etmek olur. Ki hislerim gerçektir.

Karıma bir özürden fazlasını borçluyum: ona yeniden âşık olma becerisini. Aşkın yitiminden sonra aşka geri dönebilir miyiz, yoksa aşk ihmalden ötürü ölür mü?

Ölür. Solup gider. Bir bitki, bir evcil hayvan, bir evlilik şöyle dursun, sırtınızı döndüğünüzde masanın üzerindeki bir yemek bile ısınıp kaybetmeden, değişmeden duramaz. Anne'le ilişkiye etki etmeden Lisa'yı görmeye devam edebileceğimi düşünecek kadar aptaldım. Zararın telafisi mümkün değil mi? Ya da kabahatlerimiz iyice altımızda kalana, güneş yüzü görememekten ölene kadar karanlık yerlerin üzerinde yeniden kurabileceğimiz geçmişimize geri dönmemizin bir yolu yok mu?

Anne bana bir şans veriyor, bense o şansı kullanacak cesarete sahip değilim. Yapmış olduğum şeyin telafisi yok.

7.

Sonraki gün Anne işe gittikten sonra Camille'i okula yolcu ettim, arkasından Lisa'nın mektuplarını toplayıp galeriye doğru yola koyuldum, galeride Julien öğlen yemeği için getirmiş olduğu bir şey yüzünden Bérénice'i azarlamanın ortasındaydı.

"Depo odasına salamura lahana koymuş," diye fısıldadı Bérénice'in masasından duyulamayacak kadar uzaktayken. "*Söğuk algınlığına* iyi geldiğini söylüyor."

"Öyle aslında."

"Evet ama şimdi baskı kâğıtlarımız taşak gibi kokuyorlar."

Mavi Ayı'yı Londra'ya götüreceğimi söyledim. Tatil zamanım zarfında, gelecek hafta yapacağımı.

"Şahane! O zaman sadece bir gün ayarlamamız gerekiyor." Ajandasına göz gezdirmeye başladı.

"Ama ortada tek bir mesele var," dedim, Lisa'nın mektuplarını çıkarıp masasına bıraktım. "Tüm geceyi bunları okuyarak geçirdim. Muhtemelen haklısın, alıcı o değil, ama öğrenmek zorunda kalana kadar bilmek istemiyorum. Oraya gidene kadar."

"Peki, zor olmayacak," dedi zarflardan birine uzanarak. "Teslimat adresi tam önünde, ayrıca tablonun nereye gittiğini sana söyleyebilirim..."

Julien'in yapmak istediği şeye engel olmak için elimi zarfın üzerine koydum.

"Tamam," dedi geri çekilerek. "Nasıl istersen."

“Ayrıca bunlar sende kalabilir mi?” Başım la Lisa’nın mektuplarını işaret ettim. “Onları evde istemiyorum.”

“Elbette. Ama aslında daha fazla postan var.”

Depo dolabına gitti, elinde satılmış olan tablolar için daha fazla sözleşme, annemden başka bir tarif ve hem müşterim hem de hayranım olan Amerika’dan göçmüş, Shelly Hampl isimli birinden gelen bir Cadılar Bayramı kartpostalıyla geri geldi.

“Shelly Hampl anahtar tablolarından iki tanesini aldı bildiğin üzere,” dedi açıldığı zaman kıkır kıkır gülmeye başlayan kocaman kartpostalı işaret ederek.

Belirli bir Amerikalı kadın tipi vardı –azıcık hamur gibi, beyaz, boşanmış biri– kendisini yeniden bulmak için Paris’e gelir, bu süreç sonunda ise genellikle dışa dönüklük ölçeğinde hayatı boyunca olduğundan çok daha yüksek bir noktaya ulaşır. Shelly Hampl bu tür kadınlardan biridir. Hindistan ve Pakistan’ın ulusal giysisi olan, kadınların giydiği *sari*’ye bayılır, onları bol kot pantolonlar ve yüksek topuklu spor ayakkabılarla giyer, çünkü Paris’te *yürürsünüz sadece, yürürsünüz, yürürsünüz*. Şahsen onda bir terslik olduğundan değil. Sadece sonunda yüksek topuklu, boğazlı spor ayakkabı giyen bir haminiz olduğunda onun bir arkadaş çevresini, bir yetenek müdürünü ve bir yükselişi de beraberinde getirmesini umuyorsunuz.

Julien’in masasının üzerindeki enkaz arasında şerit metreyi bulduktan sonra *Mavi Ayı’yı* ölçmeye gittik, böylece lanet olası şeyi İngiltere’ye nasıl nakledeceğimi çözebilecektik. Julien tablonun nakli için bir portbagaj almaya beni ikna edemeyince adamlarının sabah ilk iş tabloyu nakledecekleri sözünü verdi, postalarımı ve kıkırdayan Cadılar Bayramı kartımı aldıktan sonra Julien’i öpüp vedalaştım. Diğer her şeyle beraber Lisa’nın mektuplarını da temizleyip attığımı fark ettiğimde eve giden yolu yarılamaştım.

Şimdi galeriye geri dönersem, ertesi günkü yola çıkıştan önce Anne'in beni görevlendirdiği ayak işleri fırtınası için marketlere vardığımda vakit öğleye yaklaşmış olacaktı, bu da öğle yemeği akını sırasında ihtiyaç duyduğumuz şeylerin tükenmesi demekti, bu aynı zamanda Anne'in kafamı koparacağı anlamına geliyordu. Aslında bu bir yazı-tura meselesiydi: sadakatsizliğimin yazılı bir onayı ya da arabada yenecek atıştırmalık kıtlığı. Devam etmeye karar verdim.

Üstelik yolculuk konusunda iyi hissediyordum. Deniz kıyısı bize iyi gelirdi. Hava ılık olacaktı, yüzmek için yeterince sıcak değildi henüz ama ayakkabılarımızı çıkarıp plaj yürüyüşlerine çıkılabilecek, Anne'in ailesine ait kadim Newfoundland cinsi köpeğin bir çomak için plajın altını üstüne getirmesini izleyecek kadar ılıman olurdu. Camille'in deniz kabukları toplamasına yardım edecek kadar. Tekrardan aile olmamızı sağlayacak kadar.

Ayrıca Cam büyükanne ve büyükbabasının evlerine bayılırdı, genel itibariyle Bretonya bölgesini severdi. Yanaklarımızı pembeleştiren keskin okyanus rüzgârını, deniz havasının üzerimize bıraktığı derin uykuyu da. Derme çatma taş ev, köhne merdivenler Cam'in hoşuna gidiyordu. Nemli köpekler de öyle. Bize iyi gelecekti. İyileştirici olacaktı. Sadece oraya *gitmemiz* yeterliydi.

Günün geri kalanı bir aktivite girdabında geçip gidiyordu; alıyordum, topluyordum ve Anne aradığında yanımda tuttuğum herhangi bir kâğıt parçasına unutabileceğimiz şeyleri not ediyordum. Sonraki gün, çarşamba günü iki haftalık tatilin başlangıcıydı ama tatilin ilk haftası boyunca Anne ailesinin evinde işlerini uzaktan yürütüyor olacaktı, ön duruşması için hazırlanacaktı. Bu yüzden de o gece geç saatlere kadar ofiste kalması gerekiyordu, bu sebepten ötürü de valiz hazırlamaya vakti olmayacak diye panikliyordu. Ben onun için eşyaları toplayayım diye ofisinden bana elzem şeylerin bir hazırlık listesini dikte ediyordu.

“Kalıp sabun,” dedi. “Annemlerde sadece lavanta var. Ayrıca siyah pantolonum, benim şeyin yanında asılı olan ... ah, mayo belki. Sence yüzer miyiz?”

İşin doğrusu bu konuşmayı yapmamıza gerek yoktu. Yatak odamız için gereksiz işler yaparken ellerim kendiliğinden onun Anne’liğine biçim veren şeylere doğru gidiyordu: her zaman komodinin üzerinde tuttuğu C.D. Wright’ın toplu şiirleri kitabı. Gül şeklindeki bir Chanel kâğıt tutucu. Rouge Hermes marka, sadece gece sürdüğü bir parfüm çünkü gündüz parfüm sürmenin bayağı bir şey olduğunu düşünürdü. Camille bizimleyken bile Anne’in yanında her yere götürdüğü, elinde bir kerevit tutan Camille’in fotoğrafı. İsteddiği siyah pantolon. En sevdiği gömlek. Okyanusun kenarında yürümek için Bretonya’ya sürekli götürdüğü yağmur çizmesi. Ta Providence’taki zamanlarımızdan beri sahip olduğu, yürüyüşe çıktığımız zaman kulaklarına sardığı şu rezil, yünlü saç bandı. (Fransızların hayatta iki büyük korkusu vardır: Hava akımları ve rüzgârlar. Hava akımları sizi evinizin içinde yakalarken rüzgâr dışarıdayken yakalar. Her ikisinden de ne olursa olsun kaçınılmalıdır.)

Neler aldığımı gözden geçirmesi için Anne’in eşyalarını yatağın üzerine koydum, sonra kendi çantamı gömleklerimle, fitilli pantolonlarımla, Anne’in ailesinin üzerimde görmeyi sevdiği efemine çoraplarımla doldurdum.

Sonraki gün ıvır zıvır işlerle biraz daha fazla uğraştım. Her iki kadınının da yarım günleri vardı; “hatırlatmaların” ve “sakın unutma”ların semazenisi olan Anne sabah sekizde çıktı, ben de ev dışında bir yerde huzursuzlansın, heyecanlansın ve tamamen verimsiz olsun diye Camille’le sokağa çıkıp onu okula götürdüm.

Julien’in nakliyecisi elemanları sabah onda *Mavi Ayı’yı* nakletmek için geldiler, onlar ayrıldığı anda kendi valizlerimizi evden arabaya taşımaya başladım. Kadınlar varken az eşyayla seyahat

edemezsiniz. Bu türle bir arada yaşayarak yıllar geçirdim ama bunun olanağı yok, yapamazsınız. Akşamüzeri bir ara, Anne mutfaka girip Haddon ailesinin büyük çantasına daha fazla “acil durum malzemesi” ekledi: Yaşasın, güneşten korunmak için şapkalar, çikolatalı çörekler, kafa masaj aleti; yılın genelinde Anne tutumluluğun ve güzel zevkin timsaliydi, ama ailesine yaptığımız tek bir yolculuk eşyalarla rahatlamış hisseden içindeki gergin şehirliyi serbest bırakabiliyordu.

Bütün elektrik düğmelerinin kapalı olduğundan, ocağın açık olmadığından emin olmak için son bir tur dolandıktan sonra sonunda bitirebildim. Saat on biri biraz geçmişti. Camille’i okuldan alıp öğle vaktinde Anne’in ofisinde olacaktım, bu da Anne’in gözünde yüksek puanlar almam ve Bretonya’ya hoş bir yolculuk yapmamız anlamına geliyordu.

Öyle de yaptık. Ters istikamette yaşanan bir trafik yoğunluğu mucizesiyle, Paris’teki tüm trafik güneye yönelmişti. Camille ve ben Anne’in ofisinin dışında *oyalanmak* zorundaydık, bunun gibi yolculukların tarihinde nadir olan bir olaydı bu. Genelde Anne çoktan kaldırımda, yüksek topuklarını hafifçe yere vurarak, kollarını kavuşturmuş, yüzünde bir *geç kaldınız* ifadesiyle bekliyor olurdu.

Anne’in ailesinin evine beşe doğru vardık. Gelenekleri üzere Bay ve Bayan Bourigeaud vardığımız zaman çoktan dışarı çıkmış, bizim arabadan çıkmamızı, onları öpmemizi, işimizi halletmemizi ve böylece asıl ödüle –Camille’e– kavuşmayı bekliyorlardı.

O heybetli sahil evine her gelişimizde Bay Bourigeaud’nun “ekmeğimi kazanabilmem” için kendisinin ve Anne’in didinip durduğu hukuk firmasının bodrumundaki bir çeviri işine beni öyle ya da böyle nasıl zorladığını ya da geç saate kadar çalışması gerektiğinden Anne’in Avrupa barosu sınavını geçmesi şerefine verilen özel akşam yemeğini iptal etmesi üzerine Anne’in o gece

nasıl ağladığını hatırlamadan edemiyordum. Boş ver, babasının beni sevmesini istiyordum. Kabul görmek istiyordum.

*“Anne, ma chérie! T’as l’air fatiguée!”*¹⁷ Anne’in annesi Inés yanaklara iki öpücük ve bedenene ne sorunun olduğunu gözlemlemekten oluşan geleneksel Fransız karşılamasıyla karşıladı. O gün Anne “yorgun” görünüyordu.

“Richard!” deyip beni ağır bir kokuya bulanmış olan kucığına çekti. “Zayıflamış görünüyorsun. Zayıflamış gibi, *non?*”¹⁸

Alain çantalarımızı taşımak için yardım teklifinde bulundu, sonra da sayılarına bakıp bizimle alay etti.

“Bunu buraya asabilirdiniz yani,” dedi ayıyı tutan elastik kordon dağınıklığını çözmeye çalışırken. “Bir sürü odamız var.”

“Richard onu götürmek için salı günü yola çıkacak,” dedi Anne babasının hiç hoşlanmadığı bir tabloyu aniden sahiplenmesini görmezden gelerek.

“Tatil zamanında böyle uzun bir yola çıkman üzücü,” diye ekledi Inés.

“Bana pek acayip geliyor,” dedi Alain hâlâ kordonlarla uğraşırken. “Kesinlikle bu sanat dünyasındaki insanların seni çiğnemesine izin veriyorsun!”

Sadece sanat dünyasındakilerin değil, diye düşündüm Camille’in elini tutup eve doğru giderken.

Fransa’daki üst tabaka için şunu söyleyeyim: Nasıl para harcayacaklarını biliyorlar. Amerika’da yaşarken gördüğümünden anladığım kadarıyla zenginlik bireysel deneyimi artırmaya adanmış durumda. Eğer zengin bir çocuksanız bir araba ya da bir at alırsınız. Bir kolej kadar masrafı olan yaz kamplarına gidersiniz. Üstelik diğer insanların sizin net değerinizi anlamalarını daha da kolaylaştırmak

17 (Fr.) Anne, canım! Yorgun görünüyorsun! (ç. n.)

18 (Fr.) Değil mi? (ç. n.)

için her şeye adınızın ilk harfleri basılır, her şey kişiselleştirilir ve mühürlenir.

Fransa'da büyük paralar aile içinde harcanır, aileye harcanır. Zenginlikle gösteriş yapılmaz; nispeten şanslı kimseleri, daha rahat ve güvende hissettirmek için kullanılır. İki ülkenin miras uygulamasına bakın. Amerika'da öldüğünüzde paranızı kime ya da neye isterseniz bırakabilirsiniz. Milyonlarınızı –daha önce de yapıldığı gibi– bişon çuha cinsi köpeğinize bırakabilirsiniz.

Fransa'daysa mal aile soyuna eşit olarak dağıtılmalıdır, kimseyi mirastan mahrum bırakamazsınız –hatta hayırsız olanları bile. Diyelim iki çocuğunuz var ve bunlardan biri üç yılda bir ortaya çıkıp artık değiştiğini söyleyip sonra da sizin som gümüşünüz üzerinde eroin pişirip tüm nakdinizi iç eden bir uyuşturucu bağımlısı, bu pislik size yıllarca bakan kusursuz kızınız kadarını mirasınızdan alacaktır. Bu, kusurlu bir sistem olduğu kadar zenginlerin nasıl yaşadığı konusunda bilgi verir.

Fransız burjuvaları, yatların ya da sayısız arabayla dolu garajların özlemini duymazlar. Bowling pistleri olan evler inşa etmezler veya golf kulüplerinde üç aylık yiyeceklerini ya da içeceklerini tüketerek hafta sonlarını harcamazlar: Tasarruflarını tüm ailenin kullanabileceği ve genelde Fransa'da olan bir yazlığa harcarlar. Güzel yiyecekler alır, güzel şaraplar ikram ederler, ayrıca aynı kaşmir kazakları yıllarca giyerler. Sanırım zengin Fransızlar paralarından korkmadıklarından onunla rahattırlar. Korkak kimseler paralarını yedi yatak odası ve on beş banyosu olan evlere yatırırlar. Korkak kimseler yüksek gaz fiyatlarının olduğu aylarda sarı Hummer araçlarıyla etrafta dolanıp dururlar, çünkü böylece eğer yarın paralarını kaybedeceklerse bile, en azından bugün insanlar onların zengin olduklarını bileceklerdir. Fransızlar neredeyse diğer her şeyde olduğu gibi mahremiyeti ve inceliği önemserler, ölçsüzlükle araları iyi değildir. Bu yüzden de çok sevdikleri

azarlardan biri *tu t'es laissé aller*'dir: Kendi üzerindeki kontrolünü kaybettin. Kendini koyverdin. Yine de ben her zaman yabani bir İngiliz bahçesini, düzenli bir Fransız bahçesine tercih ederim. Kendimi koyvermeyi *seviyorum*.

Bourigeaud'ların evi halka açık golf pistinin batı ucunda uzayıp giden toprak bir yolun sonundaydı. Yolun üzerinde beş ev vardı, her biri bir taraftan sahil çamları ve diğer kozalaklı ağaçlarla, öbür taraftan turkuaz denizle çevrelenmişlerdi. Bir kayalığın üzerine kurulmuş olan taş ev çarpıcı manzarasına rağmen sevimli olmayı başarabiliyordu. İki dönümlük meşe, kayın ve gürgen ağaçlarının ortasına yuvalanmıştı, etkileyici bir biçimde bir ön çimenlik görevi gören çimenler ve sazlıklar yayılmıştı ön tarafta, bunun ötesinde ise denize düşüp duran gözenekli kayalardan oluşan sivri bir kayalık vardı. Amerika'da mülkün sınırı, çocukları, uyurgezerleri, sarhoşları düşüp ölmekten korumak için çitle kapatılırdı, ama orada güvenlikle ahmaklık arasında bir çizgi yoktur: O çizgileri kendiniz çizmek zorundasınızdır.

Bourigeaud'ların bir başka geleneği de eve varılınca yapılan bir yürüyüştü. Bir yolculuktan sonra yorgun bacakları hareket ettirmeye fena halde inanıyorlardı, o tuzlu havanın iştahınızı açacağına ve sizi derin bir uykuyla ödüllendireceğine de. Buna rağmen bugün Anne evde kalmak ve çantaları açmak istediğini söyledi. Bunun ne anlama geldiğini elbette biliyordum. Bunun anlamı Anne'in misafir yatak odasına saklanıp işte neler olduğunu görmek için akıllı telefona bağlı olan göbek bağını kontrol edeceğiydi.

Bu yüzden Alain, Inés, Camille ve onların devasa köpeği Balfus'la yola çıktık, köpek yürüyüş yolunda kayalığın eteklerinde koşturup duruyordu. Henüz beş adım atmışken kendimi mutlu hissettim. Pamuklu eldivenlerine rağmen kızımın elimdeki elinin sıcaklığını hissedebiliyordum, onun denizatlarına ve uçurtma-

lara dair heyecanlı gevezelikleriyle beraber içime çekiyordum. Önümüzde büyükanne ve büyükbabası daha evvel yüzlerce, belki de binlerce kez arşınladıkları kumlu yolda güvenle ilerliyorlardı, Alain ara sıra eğilip pantolon paçasına yapışmış bir deve dikenini söküyor ve mutlu köpeğinin başını okşuyordu. Engin ve çok renkli olan denizin güzelliğinden asla bıkmam sanırım. Körfez boyunca deniz kabarıyordu; su köpüklü, yuvarlanan dalgaların düzenli bir çağlayanı halinde hareket ediyordu. Cap Fréhel üzerindeki taş deniz fenerini görebilsin diye Camille'i omuzlarıma aldım.

Eğer tam tur yapılırsa, bu yürüyüş iki millik bir gezi kadar sürerdi, yol Saint-Briac kasabasının girişi yakınlarındaki bir dizi korulukta son bulana kadar kayalıklar boyunca zikzaklar çiziyordu ama geri dönmeye karar vermeden evvel sadece yarı yola kadar gitmiştik. Hepimiz bir kokteyl içmenin iyi fikir olacağına ve yolun tamamını da sabahleyin Anne'le beraber yürümekte karar kıldık.

Anne darmadağınık saçlar, kızarmış gözler ve sıkılmış dudaklardan oluşan bir ateş püskürten canavar olarak içeriye daldığı zaman giysi odasında üzerimizdeki kat kat kıyafetleri çıkarıyorduk.

"Tanrım," dedim Camille'in ceketini çıkarırken. "Sorun ne?"

Anne kaba bir şekilde diz çöküp ellerini Camille'in omuzlarına koydu. "Güzel vakit geçirdin mi canım? Haydi odana koş tatlım. Tüm çantaları açıp boşalttım."

Sonra ayağa kalkıp aniden beni yakınına çekti, fısıltı halinde bağırarak, "Seninle, kahrolası, *konusmam* lazım."

"Azıcık Camille'e göz kulak olur musun *maman*?" diye sordu daha yüksek bir sesle, bileğimdeki elini gevşetti. "İşteki ufak bir meseleyle ilgilenmem lazım."

Bunu dedikten sonra ayaklarını yere vurarak giysi odasından çıkıp sert sert merdivenleri çıktı.

Anne babasına bakıp omuzlarımı silktim. “Bu tatile gerçekten de ihtiyacı var.”

Alain yavaşça başını salladı. “Öyle görünüyor.”

Oradan ayrılıp Anne’in arkasından merdivenleri çıkmaya başladım, nasıl telaşlı bir e-posta ya da telefon aldığını tahmin etmeye çalışıyordum. Ofiste acil bir durum olduğu, orada kimse olmadığı için bir üstelemeyle, Anne’den başka *hiç kimsenin* bu durumu halledemeyeceği söylenmiş olabilirdi. Ne kadar hızlı başkente dönebileceği sorulmuş olabilirdi.

Ancak konuk yatak odamızın kapısını ittirip açtığında hayatım da o kapıdan akıp gitti. Yatağın üzeri mektuplarla kaplanmıştı. Taç yaprağı sarısı zarflarla. Lisa’nın mektuplarını unutmuştum. Onları çantamda bırakmışım.

“*Kabretsın*, bunlar nedir böyle?” diye sordu battaniye yığının tutarak. “Bittiğine dair söz vermiştin! Dedin ki...” Ağlamaya başladı, yatağın üzerine oturdu.

“Bunu nasıl yaparsın?” Başı ellerinin arasındaydı. “Sen... o, üstelik Londra’daymış! Bütün bu süre zarfında... O kadar aptalmışım ki. *Tabloyu benim götürmemi istiyorlar*. Sen lanet olası bir canavarsın.”

Dergilere, sözleşmelere, onun hukuki belgelerine, açılmış mektuplara, yatağın üzerine yayılmış olan delillere bakıyordum. Sadece düzenlemeler yapmış, temizlik yapıp tatiline başlamaya hazırlanmış, her zaman yaptığı gibi benim için çantamı açıp boşaltmıştı, ben ise şimdi her şeyi mahvetmiştim.

“Anne,” dedim odanın ortasında bir aptal gibi duruyordum. “Göründüğü gibi değil. Asla ona yanıt vermedim.”

“Tabii ki yanıt vermedin!”

Mektupları bana fırlatmaya başladı: Mektupları art arda atıp duruyordu, sonra tüm mektupları sert bir hareketle zemine döktü.

“Kes artık şunu! Mektupları okudum. Hepsini! Lanet olsun ki sevmişsin onu! Bense burada salak gibi öyle olmadığını düşünüyordum... öyle değildir... bilmiyorum. Belki de ayartılmışsındır diye ama...” Yutkunmasını izledim. “Üstelik ben... insanlar diyor ki yedi yıl, olur böyle şeyler. Sadece bekle. Geçer.” Gözyaşlarına boğuldu. Vücudumdaki her bir kas taş kesildi. Nefes alamıyordum.

“Bunu sen yaptın,” dedi yere bakarak. “Çok uzun süre.”

Dilim tutulmuştu. Özür dileyemiyordum. İnkâr edemiyordum. Yapabileceğim tek şey, onun hissettiği acının ağırlığı tüm vücudumun içinden geçip organlarımı yere doğru çekerken orada öylece durmaktı.

“Gitmen gerek,” dedi gözlerini silerek. “Gitmen gerek...” Neredeyse gülmeye başlayacaktı. Sesi solgun ve üzücüydü. “Bu içine sıçtığım yere daha yeni gelmiştik.”

“Anne,” dedim ona doğru bir adım atarak.

“Anne,” diye tekrarladı. “Anne. Anne. Ne? Söyleyecek neyin var Richard? İşte her şey ortada!” Yerdeki mektupları tekmeledi. “Beni çok sevdiğin Richard. Ayrıldığım zaman çok kötü görünüyordun!” Seni epey iyi tanıyormuş ha? Seni bizlerden daha iyi tanıyor!”

“Doğru değil bu,” dedim karyolanın ayak ucundaki sağlam tahtanın üzerine elimi sakince koydum. “Değildi... öyle değildi...” Sözcükler ağızımdan çıkamıyordu. Konuşamıyordum.

“Ah, ne *olduğunu* biliyorum şimdi. Sadece aptalca bir becerme işi olduğunu sanmıştım. Ama hayır, sen... siz...” Yanağından bir damla yaş düşerken dudağını ısırdı. “Bizi terk edecektin.”

“Hayır, etmeyecektim,” diye fısıldadım.

“Boş laflar,” dedi, başını tekrardan ellerinin arasına gömdü. “İlişkiniz hâlâ devam ediyor.”

“Hayır, etmiyor,” dedim. “Yemin ederim.”

Aniden ayağa kalkıp göğsümü yumrukladı. Tekrar yumrukladı, daha sert vurdu, sonra her iki yumruğunu da bana çarpıp beni geri ittirdi.

“Kahretsin, *kes* sesini artık!” diye bağırdı. “Kes! İnanmıyorum sana, güvenmiyorum ve defolup gitmeni istiyorum!”

Gözlerim yaşlarla doldu onun yumruklarından birini yakalarken.

“Ona asla bir yanıt yazmadım.”

“Çık *git* Londra’ya. Git! Bunu nasıl yapacağız bilmiyorum, lanet olası tek bir fikrim bile yok ama bu evden defolup gitmeni istiyorum, ayrıca bir daha seni asla görmek istemiyorum!”

Bileğini tutup bağırdım, “Ona *asla* yanıt vermedim! Ondan bana yazmasını bile istemedim! Londra’daki de o değil!”

“Hadi oradan!” dedi boşta kalan eliyle bana vurarak. “Artık sana *inanmıyorum!*”

Birdenbire kapı çalındı.

“Her şey yolunda mı?” diye seslendi Inés uysal bir sesle.

Anne’in yüzünün aniden bir maskeye dönüşmesini izledim.

“Her şey yolunda anne, sadece... bir telefon görüşmesi. Camille’i dışarı çıkarabilir misin?”

“İyi olduğunuzdan emin misin?”

“İyiyiz biz! Sadece onu dışarı çıkar!”

İkimiz de orada durmuş, Inés’in koridorda geri çekilen adımlarını duymayı beklerken burnumuzdan soluyorduk, kelimenin tam manasıyla vücutlarımızdan ateş çıkıyordu.

“Bunu... ailemin yanında yapamam.”

“Londra’ya gitmiyorum.”

“Peki, burada da kalmayacağın kesin ama.” Yatağın çevresindeki kâğıttan şarapnelleri toplamak için uzaklaştı benden. “Ona git. Birbirinizi yatakta haşat edin. Nasıl yapıldığını hâlâ hatırlıyor musun?”

“Gitmeyeceğim,” diye tekrarladım.

“Hayır, lanet olası, gideceksin.”

“Alıcı o değil, Anne. Julien bunu doğruladı.”

“Ah doğru, ateşin bekçisi o! Bu arada çapkınlığını galeriye kaynak sağlamada kullanmanı sevdim. Penisini ilgilendirdiği zaman çoklu görevler başarma konusunda kesinlikle bir hünerin var.”

Mektupları ve dergilerimi annemin göndermiş olduğu aptalca yemek tarifiyle beraber peş peşe çantaya doldurdu, sonra da pencereye doğru yürüyüp denizi seyretmeye başladı.

“Anne,” diye yalvardım.

“Sana bir telefon geldi,” dedi bana doğru dönerek. “Galeriden. Londra’ya gitmek zorundasın. Alıcılar, onların programı bu. Buraya daha yeni geldiğimiz için de bu konuda kavgaya ettik. Ama senin şimdi hemen gitmen gerekiyor.”

“İyi de hiç feribot yok ki.”

Kahkahalarla güldü. “Feribot umurumda bile değil. Arabayı al, defol *git*.”

“Ama Anne,” dedim. “Yapamayız. Konuşmamız gerek. Açıklamam gereken şeyler var.”

“Hiçbir şeyi *açıklamak* zorunda değilsin. Tanrı’nın cezası, basbayağı ortada her şey.”

“Böyle kesip atamayız. Evliyiz biz.”

“Epey yüz süzsün,” dedi sertçe yutkunarak. “Aşağı inip onlara anlatacağım şimdi. Bu sürede çantanı topla.”

Bourigeaud’lar planladığım vakitten bu kadar erken ayrıldığım için çok kızdılar. Gerçi bize inandıklarını da sanmıyorum. Camille mızımlanıp onu neden yanımda götürmediğimi ve ne zaman geri döneceğimi sordu. Anne babamla birkaç gün geçirmem gerektiğini, oradaki büyükbabasının pek iyi olmadığını, gelecek hafta içinde döneceğimi söyledim. Bunu söylediğimde Anne bunları duyacak

mesafedeydi, masaya getirdiği salata kâsesinin kenarlarını sıkıca kavradığını görüyordum.

“Müşterilerinin sana böyle davranmasına asla izin vermeme-lisin,” dedi Alain otururken. “Bazı sınırlar belirlemelisin.”

“Sınıra ihtiyacı olan *galericisi*. Tatilinin ilk günü kim, ne diye böyle bir şey ister ki?” diye sordu eşi.

“Bu oldukça önemli bir tablo, ayrıca evden çıkması lazım,” diye belirtti Anne, salata kâsesini sertçe masaya bıraktı.

“Ben tablonun galeride olduğunu sanıyordum,” dedi annesi.

“Bir farkı yok. Camille, öyle oturma. Mendilini kucağına koy. Anneciğim şarabı uzatabilir misin?”

“Sahi akşam yemeği için de mi kalamazsın? Yani bu birazcık saçma gibi.”

“Gerçekten yola koyulmam gerek. Trafiği biliyorsunuz.”

“Elbette,” dedi babası, merakla bana bakıyordu, Manş Denizi’nde ne kadar trafik olabileceğini merak ettiğine kuşku yoktu. “Elbette.”

Herkesle öpüşüp vedalaştım, bol bol özür diledim, cesaretle birkaç gün içinde geri dönmüş olacağımı tekrarladım. Anne tam ödüllük bir dayanışma gösterisiyle kolunu benim koluma geçirip, bana kapıya kadar eşlik edeceğini söyledi. Sahanlığa varır varmaz bütün maskeler düştü.

“Bu konuyu konuşmak ya da duymak istemiyorum hatta bunu *düşünmek* dahi istemiyorum şimdi.”

“Ama ben yapamam.” dedim. “Konuşmalıyız.”

“Bir araya ihtiyacım var Richard,” dedi. “Camille’in seni aramasını sağlarım. Sonra ise...” Kafasını salladı. “Sonra ise hiçbir şey.”

Hiçbir şey demek, benim bir işime yaramıyordu. Hiçbir şey bana Anne’in ayrı kalmayı mı, yoksa boşanmayı mı düşündüğünü

söyleliyordu. *Hiçbir şey* demesi, hiçbir şey söylememesinden daha kötüydü.

Benden uzaklaşıp eşlik etmesi için beni yanlışlarımla başa bıraktığında, önümde geçilmesi gereken bir deniz olduğunda olan tam da buydu.

Feribota yetişemeyecek kadar geç kalmıştım, ulusal bir tatilde olduğumuzdan tüm manzaralı yerler doluydu, bu yüzden de geceyi Saint-Malo'ya giden şehirlerarası yolun kenarındaki ucuz bir motelde geçirdim.

Oraya vardığım zaman ilk yapmak istediğim şey dişlerimi fırçalamaktı. Diş fırçalama benim için her zaman bir çeşit temizlenme, tanrılara karşı bir tür kefaret gibiydi. Ancak tuvalet çantamı açtığım zaman diş macunumu getirmeyi unutmuş olduğumu gördüm. Ya da Anne'in çantasındaydı.

Bu dikkatsizlik moralimi bozdu. Kelimenin tam manasıyla, böyle pis dişlerim varken yaratmış olduğum dağınıklık içinde yolumu bulamayacağımı hissediyordum. O kadar kötü hissettim ki gerçekten de aşağı kata, şaşkına dönmüş gececi resepsiyonistten kendi diş macunundan birazcık fırçamın üzerine sıkmasını istemek için lobiye indim.

Büyük bir umutsuzluğa kapıldığınız, en kötü kâbuslarınızın gerçekleştiği bir anda gerçeklik bastırmadan evvel kuşkulardan oluşan bir güç kalkarıyla korunursunuz. Çürük yatağın üzerine oturduğumda karşımda gişe rekorları kıran *El Dorado*'nun bir kredi kartı ödemesi uzaklıkta olduğunu vadeden kart vardı, olan şeylerin gerçekten olduğuna inanamıyordum. Keşke planladığım gibi mektupları Julien'e bıraksaydım. Keşke onları çantamda bırakmasaydım. Mümkün değildi, olamazdı, Anne onları okumuş olamazdı. Okumuşsa sonuç yürek paralayıcı olurdu. Bu onu öl-

dürürdü. Bu, sahip olduğumuz her şeyi kelimenin tam anlamıyla mahvederdi.

Öte yandan bunun olmuş olduğunun ispatı orada, valizimin içindeydi, çantama tıktığım mektupların arasında havasızlıktan boğulmuştu. Bunun ispatı tatilimin ilk gecesi bir başka adamın dış macunu dış etlerimin üzerinde, elli beş avroluk bir mezbeleden tek başıma oturmamdı. Ama yine de... ama yine de bu ispata rağmen artık biz diye bir şeyin olmayabileceği gerçeğini kabul etmeyi hâlâ reddediyordum.

Biliyorum, bunu yapamıyor olmam gerekiyordu ancak o gece deliksiz bir uykuya daldım. Rüyamda Anne ve ben bir yarışmadaki artistik patinajcıları izliyorduk. Bir otel odasıydık, ama şu an bulunduğum oda değildi. Bilinmedik bir yerdi, gecenin geç saatleriydi. Bir yerlere gitme planlarımız vardı, ancak artistik patinajı gördüğümüz zaman kafayı takıyoruz. Anne başını bana yaslayıp, döndüğü zaman muazzam bir şekilde kıvrılan eteğinin üzerinde tüyler olan kostümlerden birini her zaman giymek istemiş olduğunu söylüyor. Gençken buz pateni dersleri almış olduğumu söylüyorum ona, gerçek hayatımda böyle bir şey olmasa da rüyamda doğru bu. Sonra Anne göğsümün üzerinde parmaklarını dans ettiriyor, hazır yemek siparişi vermemizi öneriyor. O esnada telefonumdaki alarmin çalmaya başlamasıyla uyandım, hâlâ yalnızdım ve tüm o kötü şeyler gerçektir.

8.

Eğer Paris'ten Londra'ya gitmiş olsaydım bu, yüksek hızlı trenle sadece iki saatimi alırdı. Ancak Saint-Malo'da tünediğim yerden bir feribota binip Poole'a kadar altı saatlik –*altı* saat– bir yol gitmek zorundaydım. Poole, ailemin Hemel Hempstead'deki evine arabayla iki saatlik bir mesafedeydi. Bu, ister iyi bir şey olsun ister kötü, ama düşünmek için çok zamanım olacaktı.

Arabayı ve *Mavi Ayı'yı* güvenle feribotun içinde park ettikten sonra halka açık bölüme ilerledim, orada –İngilizlerin kaz ciğeri konservesine ve makaronlara para dökmesinin izlenebileceği bir camın ardındaki gümrüksüz ürünler merkeziyle sınırlanmış olan– erik ve lacivert renkli sandalyeler sıralanmıştı.

Yanımdaki iki boş koltuğa kimsenin oturmamasını umut ederek klimanın altındaki epey kasvetli alana oturdum ama umudumu şişman, al yanaklı, fötr şapkalı bir adam yerle bir etti.

Turuncu bir yağmurluk ve ayak bileği civarında araç gereç cepleri olan –hiç de kullanışlı bir konum değildi– hâki renkli bir pantolon giyyordu. Bir keşfe çıkmış bir adamın coşkulu enerjisine sahipti, ayrıca şu evrensel, “Bu koltuk boş mu?” jestini yaptığı anda onun konuşmak isteyeceğini anlamıştım.

“Yolculuk ne tarafa?” diye sordu ve çantasından gazete bile basılabilecek büyüklükte bir yazıcı çıkardı.

“Belli ki Poole.”

“Belli ki Poole,” diye kükredi koluma vurarak. “Peki sonra?”

“Hemel Hempstead,” dedim. “Oralıyım ben.”

"Hadi be!" diye yanıtladı, neredeyse yine bana vuruyordu.
"Ben de Great Gaddesden'liyim."

"Sahiden mi?" dedim içtenlikle şaşırarak. "Tatilde miydiniz?"

"Hayır hayır," dedi. "Xerox için çalışıyorum. Rennes'de büyük bir sunum işi yaptım."

"Ah öyle mi?" dedim. "Nasıl geçti?"

"Sadece Color DocuTech 60'ı satın aldılar. İş hayatındaki en hızlı, tam renkli lazer yazıcı."

"Öyle mi?"

"Öyle," dedi bir gazeteyi açarak. "İnsanların renkli fotokopi makinelerinden çekindiğini biliyor muydunuz? Bu yüzden de ben onların elini tutuyorum. Harold Gadfrey," dedi elini uzatarak.

Elini sıktım. "Richard Haddon."

"Haddon," dedi. "Burada gazetedeki bir reklamı okusam sorun olur mu? Siz de bir tane ister misiniz? Otelimde bunlardan bir ton vardı. İngilizce mi, yoksa Fransızca mı?" diye sordu bana gazete çeşitlerini göstererek.

Pembe olanı gösterdim, *Figaro*'nın finans bölümünü.

"Ah iyi," dedi onu bana vererek. "Fransızca okuyamıyorum. Bu arada bunu görmüş müydünüz?"

Sun gazetesini bana doğru sallıyordu. Saddam Hüseyin'in bir fotoğrafının üzerindeki üst manşet şöyleydi: VAR MI YOK MU? KUŞKU ARTIYOR.

Ürperdim.

"Biliyorum," dedi kafasını sallayarak. "Durum iyi değil. Siz ne düşünüyorsunuz? Sizce var mı yoksa yok mu?"

"Bence... yok."

"Bence de yok."

"Yine de insanı düşündürüyor değil mi?" dedi ön sayfayı hışırdatarak. "Ne yapabiliriz ki? Ben kırk iki yaşındayım; savaşa

gitmeyeceğim.” İcini çekti. “Pek aktivist de sayılmam sanırım. Ya siz?”

“Bilmiyorum,” dedim. “Ben sanatçıyım, dolayısıyla...”

Geriye yaslanıp beni inceledi, kafasında yazar olarak izlenim bıraktığımı söyledi. “Eh,” dedi sonunda gazetesini açarak. “İrak’a dair bir şey yapmalısınız.”

“Aslında bir şeyler düşünüyorum.”

“Ben olsaydım daha hızlı düşünürdüm.”

Sonraki saati okuyarak geçirdik, ardından barda birlikte hafif bir öğle yemeği yedik, onun işinden ve benim işimden söz ettik, yaşamlarımızı oluşturan çeşitli sevinçlerden ve sorumluluklardan bahsettik. Harold bir aile babasıydı, iki kızı vardı, on yedi yıldır evliydi, iki arabalı bir garajı vardı; kendi sözleriyle, “tamamı” bu kadardı. Benden neredeyse on yaş daha büyüktü ama varsayılan ruh hali iyilik olan insanlara eşlik eden o gençlik havası vardı.

Konu benim ailemden bahsetmeye gelince ruh hali fark edilir bir biçimde değişti. Ona karımın bir avukat olduğunu, Paris’te yaşadığımızı, genel şeyleri anlattım. Sonra Camille’in cüzdanımda tuttuğum bir fotoğrafını çekip çıkardım. Bretonya’da üç tekerlekli bisikletinin üzerindeydi, kafasında bir uğurböceği kaskı vardı.

“Ahhh,” diye mırıldandı Harold. “Çok tatlı. Annesine benziyor mu?”

“Evet,” dedim üzerimde Anne’in herhangi bir fotoğrafının olmamasından dolayı utandım. “Benim daha güzel olan diğer yarım.”

“Korkarım Great Gaddesden’de bizler biraz umursamamız,” dedi Harold göbeğini çimdikleyerek. “Şişman ve mutlu! Aslında kasabaya geldiğinizde bize uğramalısınız. Karım harikulade bir aşçıdır!”

“Çok naziksiniz,” dedim yutkunarak. “Ancak burada uzun süre kalmayı planlamıyorum. Sadece birkaç gün; Londra’ya gidip ailemi göreceğim.”

“Elbette.” Başını salladı. “Peki öğle yemeği, belki? Ya da kahvaltı? Pek sanatçı tanımıyorum da,” dedi omuzlarını silkeleyerek. “Benim mesleğimde Richard, siz egzotik bir bitkisiniz.”

Öğle yemeğinden sonra Harold, şekerleme için arkadaki boş koltuklara uzandı, ben de içim geçmeden evvel biraz daha gazete okudum. Neticede zaman, olabileceğinden daha keyifli geçiyordu, Poole’a vardığımızda ailemin sabit telefon numarasını Harold’a verirken buldum kendimi.

“Ne ilginç, değil mi?” dedim not defterimden bir parça kâğıt kopararak. “Altıncı sınıftan beri orada yaşamıyorum, ama hâlâ numarasını hatırlıyorum.”

“Hâlâ aynı yerde yaşamaları ne güzel,” dedi ve kendi cep numarasının üzerinde yazılı olduğu bir parça kâğıdı bana uzattı. “Bugünlerde pek istikrar yok.”

Başımı salladım. Onunla, bu büyük pelikan kılıklı adamlarla tanıştığıma memnundum. Karısına ve kızlarına dönerken ne kadar mutlu olduğunu gördüğüme de memnundum. Daha biz transit geçiş alanındayken karısı aramış ve ona onun en sevdiği yemeği yaptığını söylemişti: biftekli ve böbrekli turta.

Demirlediğimizde, erken geldiğimi haber vermek için ailemi aramadan evvel bir kahve içtim. Daha erken aramadığım için özür diledim, Londra’daki alıcıdan kaynaklı bir son dakika durumu olduğunu söyledim. Anne ve Camille’in benimle olmadıklarını duyan annem düş kırıklığına uğradı. Ben de aynı şekilde hissettiğimi söyledim.

Ailemle olan ilişkim garip türden bir ilişkidir. Bana hayat verdikten sonra, yaşlı Haddon’lar hayatıma faal bir ilgi göstermeyi bıraktılar. Aslında ben gençken bana verilen özgürlüğün ölçüsü, kolayca ailemin beni ihmal ettiği yönünde anlaşılabilirdi. Ailem

sevgisiz olduğundan değil –seviyorlardı beni–, sadece zamanlarının çoğunu kafaları karışık bir şekilde geçiriyorlardı.

Bir tarih öğretmeni olan babam ders bitiminden sonra genelde eve gelir, bir kâse mısır gevreği yer, burnunu *Scientific Observer*'ın sayfalarına gömerdi. Dergiyi, eskiden annemin içine çeşitli plastik çiçek türleriyle ayda bir başka bir çiçek koyduğu mutfak masasının üzerindeki bir vazoya yaslayarak dengelerdi. Çoğu babanın akşam yemeği diye mısır gevreği yemediği babamın aklına hiç gelmezdi.

Annem yerel kütüphanede çalışıyordu, kendisinin eğreti bir sepet uydurduğu antika yeşil bir bisikletle işe gidip geliyordu. Cumartesileri onun yaşındaki pek çok sol eğilimli kadın evde çocuklarını emzirip keçi boynuzlu kekler yaparken annem bir grup orta yaşlı kadına yerel toplum merkezinde sanat eğitimi veriyordu, bu kadınlar sulu boyalar ile keçeli kolajlar arasında birbirleriyle yemek tariflerini ve kocalarının gömleklerinin koltuk altlarından leke çıkarmanın sırlarını değiş tokuş etmekten keyif alıyorlardı. Annem önceleri, sınıfındaki her bir öğrencinin sanat çalışmalarına belli bir “çeşni” katabilecek bir tema bulmak adına kütüphanedeki son çıkan kişisel gelişim kitaplarını ayırırdı. Bir gün annemin aile çalışma odasında bıraktığı sarı not defterine bakılırsa, “Kendinizi Sevene Kadar Kocanızı Sevemezsiniz” ve “Oral Seks: Bu Konuda Konuşsak Ne Olur?”, 1970’lerde Hempstead Kadınları Sanat Birliği’nin yaratıcı katalizörlerinden sadece bazılarıydı.

Arabamda oturmuş Manş’ı geçen diğer yolcularla beraber açılır-kapanır köprünün inmesini bekliyordum. On aydır, geçen Noel’den beri ailemi görmemiştim. Aslında bunun için hiçbir bahanem yoktu. Bir oğul olarak da bir baba olarak da içler acısıydım. Camille’in büyükanne ve büyükbabasını on aydır görmemiş olması ne demekti? Bir çift olarak Anne ve ben neredeydik? Bunun cevabını biliyordum. Kedere boğulmuştuk.

Hemel Hempstead'in içinden arabayla geçerken çok şaşırdım. Bizim bölgenin etrafındaki her yer süslü alışveriş merkezleriyle, nehir boyunca yapılan yürüyüş yollarıyla epey kalkınmıştı, ama Bennet's End hâlâ bok gibi görünüyordu. Bennett's End, II. Dünya Savaşı'ndan sonra "yeni kasaba" geliştirme örneği olarak, ağırlıklı olarak iç karartıcı toplu konutlardan meydana geliyordu: iki katlı, müstakil, harici olarak araba garajı olan evler. Caddeler boyunca kırmızı tuğlalar, beyaz panjurlar vardı. Yepyeni posta kutularının, neon moru çok yıllık bitkilerin ve acayip bahçe heykellerinin olduğu, çimenlerin üzerine devrilmiş bisikletlerin yer aldığı evlerdi. Manzaraları yoktu, sevimli değillerdi ama benim yuvam burasıydı neticede, üzerimdeki stres azaldıkça omuzlarımda bu hissi duyumsuyordum. Geri döndüğüm için mutluydum.

Arabayı, araba yolunda park edip yağmur var mı yok mu diye kontrol etmek için gökyüzüne baktım. *Ayı* ıslanmasın diye babamdan onun sevgili Vauxhall Chevette marka arabasını, benim Peugeot'yla değiştirmesini isteyecektim.

Giriş kapısının hemen dışında annemin tek tencerede yaptığı yemeğin kokusuyla durdum. Kırmızı şarap, şeri şarabı, konserve domatesler, et, hafifçe yanmış olan havuçlardan ve sarımsaklardan gelen sapkın bir şekilde rahatlatıcı bir koku. Annem her zaman berbat bir aşçı olmuştur. Yemeğin tadını umursamayan o kimselerdendir; yemek zorunda olduğu için yer. Anne ve Camille'le yaptığımız ziyaretlerde bu bir sorun teşkil etmişti, ta ki Anne sonunda ziyaretleri kurtaran, "konserve ördek" geleneğini icat edene kadar. Her ziyaretimizde bize iki akşam yemeği yetecek kadar büyük (yani bir silo büyüklüğünde) bir konserve ördek konfi getiriyorduk. Bu sefer bunu unutmuştum. Sorun değildi. Rezil ruh halime rezil bir yemek yakışırdı.

Zili çalar çalmaz kapının ardında koşuşturan ayak sesleri işittim. Kapının gözetleme deliği üzerindeki kapakçık açılıp kapandı.

“Richy!” Kapı açıldı; annemin yıpranmış koyu lüleleri dar-madağınıktı, ellerinde fırın eldivenleri vardı. Kollarını açıp bana sarıldı, ben de ellerimi onun kuş kadar olan kemiklerine dolayarak sarıldım. Ben daha ergenken bile annem ancak omuzlarıma kadar gelebiliyordu.

“Canım benim, seni burada görmek ne güzel!”

“Merhaba anne,” dedim ve geri çekilip ona gülümsedim. “Sizlere küçük bir şeyler getirdim.”

“Ah, tatlım ne gerek vardı!” Gümrük vergisinden muaf mallar dükkânından almış olduğum plastik şarap çantasını ve karamel kutularını aldı, sonra benim ufak valizimi işaret etti. “Tüm eşyan bu kadar mı?”

“Bu ve tablo var,” dedim arabaya doğru bakarak. “Onu garaja almalıyım.”

“Şu Vauxy’yi kımıldatman lazım Georgie!” diye bağırdı. “Richard’ın arabasının üzerinde şu tablo var!”

Babam üzerinde sarı kırçillı bir kazak ve kahverengi antika bir pantolonla dışarı çıktı.

“Oğlum!” dedi beni kendisine çekerek.

“Ayy, çok güzel,” dedi annem, bizi sarılırken izliyordu. “Anne ve Camille’in gelememesi ne üzücü.”

“Evet,” dedim kaşlarımı çatarak. “Ben de burada olmamalıydım aslında. Özel bir durum. Çok özel bir müşteri çıktı.”

Eşyalarımı çocukluk odama koydum, küçük arka bahçeye bakan bir pencerenin altındaki masanın üzerinde bir nar bülbulü kuşu yumurtası maviliğinde bir kutu vardı. Çocukken uyuduğum tekli yatağın başındaki duvarı, Clint Eastwood’un *Dirty Harry* filminin parçalanmış posterı ve 1979 yılına ait Arsenal futbol takımının takvimi süslüyordu.

“Burada yaptığın değişiklikler çok hoşuma gitti,” dedim arkamdaki gölgemin üzerinde duran anneme. Ellerinden hâlâ çıkarmadığı fırın eldivenleriyle sırtıma neşeyle vurdu.

“Yahninin yanında erişte mi, yoksa pilav mı istersin?” diye sordu. Her ikisini de berbat yapardı. Hazır pilav kullanırdı, hazır erişteleri ise yavaş pişirirdi.

“Erişte harika olur.”

“Ama önce onları bir arayalım!” Kazağımı çekiştirdi. “Vardığını haber ver onlara! Torunuma merhaba demek istiyorum!”

“Tamam,” dedim neşeli konuşmaya çalışarak. “Önce eşyalarımı bir düzenleyeyim, arayacağım.”

Annem odadan ayrılır ayrılmaz kapıyı kapatıp yatağın üzerine oturdum. Telefonuma baktım: Arama yok, mesaj yok. Şeytani biri gibi Bourigeaud’ların sabit hattını aradım.

“Alo,” dedi kesinlikle eşime ait olan bir ses.

“Anne?” dedim. “Benim.”

“Evet, peki,” dedi. “Vardın mı?”

“Vardım.”

Sessizlik.

“Dinle,” dedim, “annem Camille’le konuşmayı çok istiyor. Bu yüzden ben...”

“Tamam,” dedi Anne. “Sorun yok.”

Anne’in Camille’e seslenmesini dinledim, telefon ahizesinin yere bırakıldığını ve bunun hemen ardından daha küçük ellerin onu yeniden yerden kaldırdığını duydum.

“*Grand maman*?²⁰” dedi Camille.

“Hayır canım, benim.”

“Ah merhaba baba! Yılanbalığı yakaladım!”

“Aferin! Onu yiyecek misin?”

“Evet. Annem onları kızartıyor şimdi. Büyükkannemlere kadar bütün yolu feribotla mı gittin?”

“Hayır.” Güldüm. “Okyanus oraya kadar gitmiyor. Arabayla gittim.”

“Ah,” dedi. “Tamam.”

Ani sessizliği, arkada duyduğum gürültüyü çözmeye, Anne’in duruşundaki sertliği gözümde canlandırmaya çalışarak geçirdim, bir yandan da Inés ona yardım mı ediyor yoksa tek başına mı yemek pişiriyor diye merak ediyordum.

“Annen nasıl Cam?”

“O da bir balık yakaladı. Büyükkannemle konuşabilir miyim şimdi?”

Kalbim sıkıştı. “Elbette canım. Bir saniye bekle.”

Yatak odamın kapısını açtım, annemi koridorda durmuş, fırın eldivenlerinden çıkardığı ellerini ovuştururken buldum.

“Telefondaki benim minik Cam-Cam’im mi?” diye sordu, tüm canlılığıyla telefona uzandı.

Kendimi tekrar yatak odasına kapattım, konuşmalarının ritmini dinlemeye koyuldum. Kızım mutluydu. Belli ki Anne henüz kavgamıza dair bir şey söylememişti. Kavga? Bundan fazlasıydı. Bir tufandı olan.

Akşam yemeğinden sonra annem bulaşıkları yıkarken oturma odasında babamla beraber bir kanepede oturduk, kanep o kadar eskiydi ki aile ansiklopedisinde kendisine ait bir sayfayı hak ediyordu.

Turuncu Çiçekli Kanep, 1953 yılı civarı: Az dolgulu ve çökük olan bu eski tip küflü limon ve turuncu renkli kanep her şeye rağmen Haddon ailesinin hanesinde dayanıklı bir keyif ve rahatlık kaynağıdır, özellikle de başarılı geçen Arsenal maç-

larından sonra puro içen George Haddon için. Bu geleneğin delili olan yanmadan kaynaklı delikler kanepenin kuzeybatı kolunda, Edna Haddon'un her zaman bir tabak tuzlu kaju tabağı tuttuğu köşe masasına yakın yerde görülebilir.

“Şeri?” diye sordu babam, bar olarak kullandığı boş kitap rafının yanında duruyordu.

“Olur,” dedim.

“Peynir ya da başka bir şey ister misin, Fransız?”

Güldüm. “Hayır baba.” Ufak bir kadeh verdi bana. “Çok güzel,” dedim.

“Peki!” dedi televizyonun yakınındaki televizyon koltuğuna yerleşerek. “Ne var ne yok? Anne son serginde epey başarı elde ettiğini anlatmıştı bana.”

Hep zarif olan Anne pazar günleri yaptığı hal-hatır aramalarını hiç atlamazdı. Ailesi Bretonya’da değilken Paris banliyölerinde onlarla her pazar günü uzun öğle yemekleri yeme geleneğini sürdürüyorduk; Anne yemek ile tatlı arasındaki zamanı ailemi aramaya ayırırdı, telefonu Camille’den alıp bana uzatırdı. Çünkü telefon aramasını ilk yapan hep Anne olurdu, geçen haftanın bir özetini ve önümüzdeki haftaya dair birkaç şeyi genelde Anne aktarırdı. Eşim olağanüstü düşünceliydi.

“Evet, pek çoğu satıldı, aslında oldukça iyi fiyatlara. Ardından da bu dert çıktı başıma,” dedim arabamın şu an park edildiği garaja işaret ederek.

“Anlıyorum,” dedi babam sanki bu hareket her şeyi açıklamış gibi. “Peki ne kadar süre burada kalacaksın?”

Kadehime uzandım. “Duruma göre aslında. Tabloyu salı günü ulaştırmam gerekiyor ama halihazırda burada olduğumdan randevuyu daha erkene çekmeyi umuyorum.”

“Tabloya daha erkenden gereksinim duydukları için geldin sanıyordum.”

“Doğru,” dedim içkiyi yudumlayarak. “Ama sonra, ehm, randevuyu ileriye attılar.”

Babam kaşlarını çatı. “Hımm. Sana yetişemiyorum doğrusu. Peki Anne nasıl?”

Ensemi kaşındım. “İyi. Yorgun, aşırı çalışıyor biliyorsun. Yeni bir davası var. Gebeyken içki içmemeleri gerektiğini bilmeyen Lille’deki şu yeni anneler çıktı ortaya, şişenin üzerine konacak devasa bir logo benzeri bir şeyler için kulis çalışmaları yapıyorlar.”

“Onlar akıl hastası mı?”

Neredeyse şerimi püskürtüyordum. “Ne?! Hayır baba, *akıl hastası* değiller, sadece... Bilmiyorum ne olduklarını aslında. Sadece bilgisizler.”

Şerilerimizi içip annemin bulaşıkları yerleştirirken çıkardığı şangırtı ve tıngırtıları dinledik.

“O zaman daha fazla çocuk yapmayacak mısınız?”

“Tanrım,” dedim kadehlerimize daha fazla şeri doldurmak için ayağa kalkarak.

“Biz başka bir çocuk daha yapabilirdik diye düşünüyorum bazen, tek diyeceğim bu,” dedi babam. “Ama çocuk istediğimiz zaman sen yedi yaşına gelmiştin. Camille kaç yaşında şimdi, beş mi?”

“Öyle, beş.”

“İşte ya şimdi ya da hiç bence. Kardeşlerimle aramızda iki yaş fark var ki bu da aslında pek fark sayılmaz. Ama annene bak. Onunla Abigail arasında beş yaş var; neredeyse hiç konuşmazlar.”

“Yani bizim için zaten geç olduğunu söylüyorsun.”

Babam kaşlarını bitıştirdi. “Muhtemelen.”

İç çekip geriye yaslandım. Şeri içimi ısıtmıştı, hâlâ bağır-saklarımda dolanan yahni gibi. O anda babama karşı açık olup

ondan tavsiye almak istedim. Ne de olsa onca yıl önce o da annemi aldatmıştı, ne kadar ileriye gittiğini hiç anlamamış olsam da muhtemelen ne yapabileceğim konusunda bir fikir sahibi olacak kadar ileriye gitmişti. Ama o sırada annem kapı eşiğinde belirdi, bir tabağı kuruluyordu.

“Eğer yarın boş zamanın varsa, Gadebridge civarında yaptıkları yeni şeyleri sana gösterebiliriz diye düşündüm. Hakikaten çok güzel, küçük bir park oldu.”

Uzun yolculuğumdan ötürü yorgun olduğumu bahane edip anne ve babamı öpüp iyi geceler diledim, Gadebridge’e bir gezinin sahiden kulağa çok güzel geldiğini söyledim. Sonra kendimi küçük yatak odasına kapadım, *Kirli Adam* posterinin altına oturup başımı ellerimin arasına aldım, ağlamanın geldiğini haber veren boğaz tıkanıklığım ve burun akıntım vardı.

Acayipti –ya da en azından tanıdığım insanlar arasında, bu bir tuhaflıktı– tek çocuk olan benim, tek çocuk olan biriyle evlenmiş olmam. Anne’in durumu, yani hem Fransız olup hem de tek çocuk olmak, daha da acayipti. Düzgün burjuva aileleri, özellikle de dindar olanlar Barbour marka ceketleri giyecek beş kadar çocuk yaparlardı. Ama Anne’in annesi ve babası Anne’in doğumundan sonra tekrar çocuk yapmak istediklerinde annesi ikincil kısırlık durumu yaşamış. Bu konu tabu sayılıyordu; görünüşe göre anne ve babası geniş bir aile istediklerinden bu durum kendilerinde suçluluk yaratmış ve utanç kaynağı olmuştu. Anne’e ailesinin hiç evlat edinmeyi düşünüp düşünmediğini sorduğumda, annesinin buna açık olduğunu ama babasının bunu utanç verici bulduğunu söylemişti; bunun sanki etrafta elinde bir pankartla dolaşıp yatakta ne yaptıklarını ve başaramadıklarını herkese duyurmak gibi bir şey olduğunu düşünüyormuş.

Anne ve benim başka bir çocuk daha yapmayı düşündüğümüz doğrudu, üç yıl kadar önce Anne’in kariyeri ilerleme kaydetmişti,

sonra da benimki, ardından da meşgul ve başarılı olduğumuz gerçeğinden keyif alarak zaman kaybettik, üstelik bizi daha meşgul kılan bir çocuğumuz da vardı. Fransa'da kadınlara verilen örnek alınası doğum izninin faydalarına rağmen Anne'in hazır olduğunu ya da kariyerinde yavaşlamayı dahi düşündüğünü sanmıyordum. Sonra da Lisa'yla tanıştım. Gittikçe daha çok zaman kaybetmiş olduk. Şimdi ise babamın dediği doğrudu, beş yıllık bir yaş farkı çok fazlaydı. Ayrıca hamilelik pek olası görünmüyordu. Çünkü bunun olabilmesi için seks yapmak zorundaydık.

Çok sonra, uyuyamadığımda sessizce oturma odasına yürüdüm, –daha güçlü olan içgüdülerime rağmen– Anne'le benim düğün albümümüzü kitaplıktan çekip aldım. Bourigeaud'ların ısrarıyla olan şu ikinci düğün ilkinden bir yıl sonra, onların Saint-Briac'taki evinde gerçekleşmişti. İki düğün de deniz kıyısında gerçekleşmiş olsa da aralarındaki benzerlik bununla sınırlıydı.

Düğünümüzün Cape Cod ayağına herhangi bir akrabamızı davet etmediğimizden, Fransız düğünümüz Anne'in aslında ailemle ilk kez karşılaştığı andı. Babam onu görür görmez sevmişti ama annem Anne'in yanında huzursuz görünüyordu, endişeli gibiydi. Anne'in başına bu sıklıkla gelir; siyah saçları, upuzun bacaklarını daha da uzunmuş gibi gösteren erkeksi kalçaları, bir dansçı edasıyla yürümesi yüzünden, pek çok insan ona bir şans vermeden onu soğuk bir insan olarak etiketler. Sosyal açıdan güç beğenen biri olduğu doğru: Sözcüklerini ekonomik kullanır. Diğer insanların bu davranışı neden kibre yorduklarını anlıyorum ama işin gerçeği Anne utangaçtır. Burjuvalara has havadan sudan konuşmalarda iyi olsa da annem gibi acayip birine ayak uydurulması gerektiğinde Anne işin içinden çıkamaz. Düğünden sonra ona annemle ne hakkında konuştuklarını sorduğumda, küçük bir kız gibi elleriyle yüzünü kapattığını anımsıyorum. "Aman Tanrım," demişti. "Hava hakkında."

Anne, annemle ilk karşılaşmasında hayal kırıklığına uğramıştı, bundan dolayı da sonrasında nasıl bir ilişki tutturacağını bilmiyordu. Geleneksel biri olduğundan annemle müthiş derecede iyi geçinmeyi umuyordu çünkü gelinlerin *yapması* gereken buydu. Aileme yapılan hafta sonu ziyaretleriyle, Edna'yla uzun yürüyüşler yaptığı ve onunla havai ufak kişisel sırlar paylaştığı, annemin ona benim hakkımda çocukluğumdaki belli bir davranışımı örnekle-yen bir hikâye anlattığı, kendisinin de gülümseyerek hemen hiç değişmediğimi ona söylediği gibi hayallerle aklını doldurmuştu. İki farklı ülkenin kraliçeleri gibi kol kola girip eve yürüyeceklerdi, ateşin başında sohbete dalmış eşlerine sataşacaklardı. Öğle yemeği hazırlanacaktı. Hepimiz şarkı söylemeye başlayacaktık.

Anne'in babamla ilk karşılaşması çok daha iyi gitmişti. Babam ile Anne, ben daha RISD'deyken telefonla birkaç kere konuşmuşlardı zaten, hatta Anne ilk düğünümüzden sonra Cape Cod'dan onlara, "*Sizinle tanışmaya can atıyorum ve kızınız sayı-lan Anne,*" gibi cümlelerin serpiştirildiği kartpostallar atıyordu. Fransa'daki karşılamadan sonra babam beni kenara çekip, "Aman Tanrım Richard, o çok güzel," diye fısıldamıştı. Yeni gelininin kendi karısıyla köşede konuşmasını izlerken hafif bir ılık çaldı. "Bildğin üzere böyle de kalacak. Yapıları böyle. İngilizler gibi değiller, Tanrı yardımcımız olsun." O sırada Anne gelip ikimizin arasına girip babamın yanında durmuştu. Babam da kollarını açıp Fransız geleneklerine göre ona sıkıca sarılmıştı, her iki yanağını da iki kere içtenlikle öpmüştü.

"İkiniz adına mutluyum!" diye haykırdı daha da sıkı sarılırken.

Anne, "Biliyorum!" dedi azıcık sarsılmış olarak. "Ben de!"

Güzel bir akşam yemeği-ydi, çoğunlukla İngilizce konuşul-muştu, Alain ile Inés'in İngilizceyi aksanlı konuşmaları, servis edilen bol miktarda şarapla daha da çekici oldu. Elbette ailem onların evlerine bayılmıştı, olması gerektiği gibi sıcak ve konuk-

sever olan Anne'in ailesine de. Yemeği gayet iyi hatırlıyorum; el sıkışmalardan, sarılımalardan ve epey fazla beyaz şaraptan oluşan bir girdaba dönen resepsiyondan çok daha iyi anımsıyorum. Anne'in hepimizi bir arada görmekten nasıl mutlu olduğu hâlâ aklımda. Bir noktada şöyle düşündüğümü hatırlıyorum; işte bu biz olacağız. Bir çocuğumuz olacak ve çocuğumuz da evlenecek, belki tam da bu evde. Aileme karşı hissettiğim gerçek sevgiyi de anımsıyorum, o komik turkuaz tuniğini giymiş olan anneme, çocukken bağladığını gördüğüm; arkasında, etiket yakınında ufak bir deliği olan en sevdiği ipek papyonunu takmış olan babama karşı olan gerçek sevgimi de.

Konuklar sabaha karşı dört civarında sızmaya başlamışlardı, öte yandan babam şasırtıcı bir şekilde hâlâ ayakta idi, Alain Bourigeaud'yla son bir Porto şarabı kadehi tokuşturuyordu. İkisinin yanına gidip kadehimi Alain'e kaldırdım, bu kusursuz gece için ona teşekkür ettim. Babam geceyi sona erdirmeden midesindeki kötü şeyleri harekete geçirmek için ufak bir yürüyüşe çıkmayı önerdi.

"Siz ikiniz gidin," dedi Alain gülümseyerek. "Şuradaki sınırın oraya kimsenin düşmediğinden emin olmak için bir tur gidip geleceğim."

Babam kolunu bana doladı, evin arkasına, kır yoluna doğru yürümeye başladık. Ağır hareket ediyordu, omzumun üzerindeki kolu ağırdı. Onu en son bu kadar sarhoş gördüğüm zamandan bu yana uzun bir süre geçmişti; muhtemelen on yıl kadar. Ama bu güzel bir sarhoşluktu, keyifli olanlardan; onunla orada bulunmaktan memnundum, ayrıca eşimi sevdiği için de mutluydum. Babamın gurur duyabileceği türden bir aileye katılmaktan dolayı memnundum.

"Ah Richard!" dedi. "Ne geceydi! Ne partiydi! Sana bir şey diyeceğim, bence Anne müthiş biri." Boşta kalan eliyle beni gıdıkladı. "Başta azıcık soğuk geldi, ama bu onun içindeki Fransız!

Ve zeki bir kadın! Ancak beni dinle evlat,” dedi biz yola çıkarken. “Sana fena halde âşık. Onunla konuşurken insan hissedebiliyor bunu ve o çok güzel. Ama dinle, sana bir şey anlatmak istiyorum.” Omzumu kavradı. “Dinle. Onu unutma.”

Hâlâ yanan meşale ışıklarının ötesinde bir yerde alkolün, müziğin ve harikulade konukların verdiği keyif, içimdeki bir şey bu sözlerin farkına vardı; beni rahatsız edici, doğru olmayan bir düştten birden uyandırmıştı.

“Onu unutmamaktan kastın ne?” diye sordum. Arkamızdan gelen, çakıl taşlı araba yolundan gelen katır kutur araba sesleriyle, karanlığın içinde *merci*²¹ ve *a bientôt*²² diyen Anne’in anne ve babasının seslerini duyabiliyordum.

“Bilmiyorum Rich. Annene karşı bazı hatalar yaptım biliyorsun. Daha iyi bir şeyler bulacağım düşüncesiyle çekip gitmek istediğim zamanlar da oldu. Ama bak ne diyeceğim sana. İşler daha iyiye *gitmez*. Onu gerçekten seviyorsan, onu gerçekten ama gerçekten seviyorsan işler bundan daha iyiye gitmez. Ancak onu *sevdiğini* hatırlamaya çalış, çünkü unutmak giderek o kadar kolay bir hal alır ki. Diyeceğim o ki bütün mesele sevişmekten ibaret, başka bir kızı asla arzulamayacaksın, ama biliyorum, elbette arzulayacaksın ancak sadece, sadece hatırlamaya çalış... olur mu?”

“Neyi hatırlamaya çalışayım baba? Bunu bana neden söylüyorsun?”

Bir fiskiyeinin başında durdu, sonra kolumdan tuttu. “Richy, sadece sahip olduğun şeyin *iyi* olduğunu hatırla. Bunun pek önemi olmadığını düşünüyorsan bile, önemi var. Bu her şeyden önce gelir. Üstelik dediğim gibi Anne Fransız.”

“Teşekkürler baba,” dedim; ona teşekkür mü etmeliydim, yoksa ona bir aspirin mi getirmeliydim bilemiyordum. Sözlerini

21 (Fr.) Teşekkürler. (ç. n.)

22 (Fr.) Görüşmek üzere. (ç. n.)

beyin korteksimin sancak tarafına göndermek için beynimi yeniden yapılandırdım, sözleri orada tutulup unutulacaktı, gecemi mahvetmeyeceklerdi.

Babamın mide bulantısı iyice fena olmadan evvel yolun yarısına kadar gelmiştik. Babam komşunun çalılarına öğürürken sırtını sıvazladım.

“Aman Tanrım,” dedi cebinden bir mendil çıkararak, “yıllardır bunu yapmamıştım!” Yüzünde büyük bir gülümsemeyle bana döndü. “Bu kusmuğa bir şey yapmamız gerekiyor mu?”

Karanlığın içindeki kutlama yığınınına bakıp yüzümü buruşturdum. Ayakkabılarımla, bu fena öbek gözden kaybolana kadar çam iğnesi kümelerini kusmuğun üzerine itirmeye başladım.

9.

Anne-Laure'dan karım olmasını istemeye karar verdiğim anı unutmuyorum. Bazı insanlar için bunun farkına varmak zamanla olur ama ben bir anda, hayatımda bir daha hiç olamayacağım kadar emin olmuştum.

Bunun nedeni içinde oyuncak olan yumurta şeklindeki çikoladaydı. Bir hafta sonuydu, Providence'ta sıcak bir hafta sonu, bizim de dördüncü buluşmamızdı; buluşma terimi kronolojik olarak hata sayılırdı, çünkü Anne, Boston'da okuduğundan her hafta, bütün hafta sonunu geçirmek üzere ziyaretime geliyordu. Başlarda kuzeni Esther'de kalıyordu, ama ben bir kere paspaslama ve süpürmede iyi olmaya başladıktan sonra benimle kalmaya başladı.

Sadece birbirimizin yanında olmanın bile bizi saatlerce oyaladığı, onun her bir hareketinin bulaşıcı ve yeni gibi görüldüğü o ilk hafta sonlarından biriydi. Gülümsemesi her şeyi taşıyordu içinde. Saçları takımyıldızlarını tutuyordu. Sadece gülünç bulduğu bir şeyi işaret etme hareketi bile, müthiş bir mananın ve zarafetin bir hareketi gibi geliyordu bana.

Tren istasyonundan alırdım onu, o da şu kıyafetlerini giymiş olurdu: ipek bir kaşkorse, ipek bir bluz, bol paçalı pantolon. Seviştığımız zamanlar hariç gömleğini pantolonundan dışarı çıkılmış gördüğümü sanmıyorum. Ama seviştığımız zaman da o iyi kız duvarları yerle bir olurdu.

O pazar günü Barrington plajına bir bisiklet sürüşü yapmayı önerip orada piknik yapma sözü verdi. India Point Park'ta buluş-

tuk, sonra durağımıza varana kadar on iki mil bisiklet sürdük; yol boyunca zarif, dar bir kayalık plaj uzanıyordu. Olağan Anne usulüne göre her şeyi hazırlamıştı: bir battaniye, havlular, ne olur ne olmaz diye ufak bir şemsiye ve yiyecek, içecek dolu bir portatif soğutucu.

Minik kavanozlarda ve plastik kaplarda mükemmel şeylerden oluşan bir seçki vardı: biberli ringa balığı; biberli mayonezli, wasabi bezelyeli, körili tavuklu ve dondurulmuş üzümlü yumurta dolması. Bütün bunları, zaman ve mekânı aşan usulüyle, parktaki randevumuz ile yatağımdan ayrıldığı üç saatlik süre zarfında yapmayı başarmıştı.

En son jelatinli ve sarı bir şeyin kutusunu çıkardı, onu yere koyarken sırtıyordu. “Ananas jölesi,” dedi hafif mahcup.

Gülmeye başladım.

“İçinde gerçek ananaslar var!” diye karşı çıktı hafif hafif salınan parçacıkları işaret ederek. “Peki tamam, konserve. Ama yine de... Tavuklu salatayla nasıl güzel gittiğini bekle ve gör.”

Martılar etrafımızda kakalarını yaparken o güzelim plajda oturduk; giderek bronzlaşıyor ve doyuyorduk, mutluyduk. Getirdiğim iki şişe şarapla uykumuz gelmeye başlamıştı, birbirimize üzüm yediriyor ve Manet’in meşhur tablosu *Le Dejeuner sur l’Herbe*²³ bir kadın yerine çıplak bir adamı betimleseydi ne olurdu diye varsayımlar ortaya atıyorduk. Ardından Anne bana asıl tatlının zamanının geldiğini söyledi.

Portatif soğutucunun içinden pamuklu bir peçeteye sarıp sicimlerle bağladığı bir şey çıkardı.

“İşte,” dedi onu bana uzatarak. “Sürpriz.”

Peçeteyi açtım ve içinden, gençliğimdeki pek çok davranışım için hem bir ödül hem de bir katalizör olmuş olan beyaz ve turuncu bir folyoyla kaplı iki küçük çikolatalı yumurta çıktı.

23 (Fr.) *Kırda Öğle Yemeği* tablosu. (ç. n.)

Anne gülmeye başladı, istediğini çekip aldı. “Bunlar en sevdiğim şeyler,” dedi. “Eğer sana daha iyi bir oyuncak çıkarsa benimle değiştirmek zorundasın.”

“Bunları nasıl buldun ki?” diye sordum meşhur karışımı ellerimde döndürerek. Kinder Sürpriz’ler Avrupa’da ünlüydüler ama Amerika’da onun yerini Cadbury yumurtası almıştı; bu yumurta kremayla dolu olsa da bunda, Kinder Sürpriz versiyonunun içindeki gibi birleştirilmesi gereken bir oyuncak yoktu.

Kendisinininkinin içindekini görünce tiz bir çılgılık attı, ufak bir rakun haydut. Benimkine gelince bende eski zaman maden arayıcısı bıyığı olan bir şövalye vardı.

“Bu ne şimdi?” dedim. “Bende Yosemite Sam’ın talihsiz bir versiyonu varken sende rakun bir Zorro var.”

Rakunu göğsünün üzerinde kavradı. “Benimki *mükemmel*.” Bunu o kadar geniş bir gülümsemeyle dedi ki onun o halini izlemekten daha da sarhoş oldum. Keyiften başım dönerken onu kumların üzerine çektim.

“Seni seviyorum,” dedim. Bunu ilk kez söylüyordum. Parmaklarının arasında hâlâ rakun haydutu tutuyordu. “Gülünçsün. Kusursuzsun.” Saçlarını yüzünden çekip gözlerinin içine baktım. Bu basit plastik oyuncak karşısında yaşadığı sevinçle beni yakalamıştı. Pikniğe gösterdiği özenle beni yakalamıştı, bir pazar öğleden sonrasını, hayatıma bakıp onun benimle olmasını, hayatımın içinde olmasını –her zaman– istediğimi fark ettiren bir ana dönüştürmek için yaptığı şeylerle beni yakalamıştı.

Bu duygulardan –her şeyi içeren, eksiksiz duygulardan– giderek uzağa, hatta onu çantada keklik sanmaya nasıl ulaşmıştım? Bir tek o insanı severseniz, onu geri kalan herkesten ayıran her şeyini seversiniz. Sonra zaman geçer, o insan da diğer insanların şeklini alır: bekçi, polis, anne, finansal ortak, arkadaş. Başlangıçtaki birbirinizi sevme nedenlerinizi bir bir gözden kaybedersiniz, birbirinizi

arkadaş olarak değil sevgili olarak sevdiğinizi de. Sonunda sizi bir araya getiren o olağanüstü rastlantıları da unutursunuz, üstelik bir plastik askerler ordusu gibi kötü şeyleri toplamaya başlarsınız; artık her ne gelecekse ona karşı kendinizi savunmak için. Peki ya iyi şeyler? En güzel şeyler? Lanet olası sihirli anlar? Bu şeyler yanıp sönmeye başlarlar. Bu şeyleri unutursunuz.

Ailemin yanına gelmemin ertesi günü Julien'le konuşmak için galeriye telefon açtım, annemin Gadebridge'e gitme umutlarını yıktım, çünkü Julien bana olumlu yanıt vermişti: Alıcılar erken gelmeme sıcak bakmışlar. Bunun üzerine ben de Londra'ya doğru yola çıktım.

O sabah kalktığımda alıcının o olmadığına, olamayacağına, kapının ardında Lisa'yı görmemin imkânsız olduğuna kendimi inandırmıştım, ama yine de kıyafetlerime her zamankinden daha fazla özen gösterdim. Tıraş olmadım çünkü Lisa tıraş olmamı sevmezdi. Ardından ise Lisa'nın öyle ya da böyle beni daha fazla sevdiğini düşünmenin bir cezası olarak tıraş oldum, acele ettiğim için çok kötü bir iş çıkardım.

Gideceğim yerin adresinin Lisa'nın mektupları üzerindeki iade adresinden farklı olduğunu biliyordum ama yine de bölge posta kodu aynıydı. M1 otoyolunda alıcının yine de o olmasının yollarını düşünerek –bir ofis kiralamış olabilir, bir komşusunun adresini kullanmış olabilir– gerçeğe geri dönene kadar çok fazla zaman geçirdim. Alıcının o olup olmamasının bir önemi yoktu. Önemi olmamalıydı. Değildi. O değildi.

5 Wells Rise'in önünde ikinci sıraya park edip korna çalma dürtüsüne direndim. Aynadaki yansımamı kontrol ettim, çoraplarımı aşağı yukarı çektim. Pantolonumun üzerindeki bir pamukçuğu aldım, ama yine de ya oysa diye düşünmekten kendimi alamadım. *Ya o ise*, diye bir şey yok Richard. Erkek ol biraz.

Arabadan çıkıp beyaz kasaba evine gittim. Dar ve bakımlı bir evdi, Lisa'nın içinde yaşamaktan memnun olmayacağı türden bir şeydi. O evinin derbeder, yosunlu, eski olmasından hoşlanırdı.

Zili çalıp nefes alıp verişime odakladım. Ya oydu ya da değildi.

"Daaave!" diye seslenen bir adamın sesini duydum. "Dave!"

Gözlerimi kapattım. Kalbim hızla çarpıyordu. Bir sürü kapı kilidinin çevrilmesinden sonra kapı azıcık açıldı.

"Merhaba," dedi ufak bir adam. "Buyurun?"

"Ben Richard Haddon," dedim. "Sanatçı." Arkamdaki arabayı başımla işaret ettim. "Ayı'nız bende."

"Ah sonunda!" diye haykırdı ellerini çırparak. "Park etme şeklin için bir şeyler yapalım. Uyarı ışıklarını yakmalısın."

Onun arkasından uzun bir adam çıkageldi, elini uzattı.

"Bu arada ben Dave," dedi ufak olanı. "Bu da Dan!"

Dan ve Dave. Dave ve Dan. Şayet Lisa cinsel olarak tatminsiz bir üçgenin içinde değilse bugün Lisa Bishop'ı göreceğim yoktu. Tabloyu Peugeot'dan indirmek için harcadığımız on dakikayı bedenimi bu bilgiyi bir darbe olarak yorumlamaması için ikna etmekle harcadım.

Lanet şey arabanın üstünden indirilip güvenle içeriye taşınınca Dan ve Dave beni ayakkabılarımı çıkarıp onlarla bir çay içmeye davet ettiler.

Evleri antiseptikti, yani hem koku hem de estetik anlamında öyleydi. Limon otu kokuyordu, ayrıca tüm mobilyalar –hepsi– beyazdı.

Ama bu, evlerinin düzeni olmadığı anlamına gelmezdi. Tüm müsait alanları sanat eserleri işgal etmişti. "Sanat" öznel bir şeydir, kendi çalışmalarımı küçümseme riskine rağmen onların kişisel zevklerini çekici bulduğumu söylemeliydim muhtemelen. Ama söylemedim. Burası karmakarışık bir yerdi.

Çok sayıda koleksiyoncu var. Eserin ne olduğunu ya da onu kimin yaptığını önemsemeyen, sadece doğru ölçülerde olmasını ve renk düzeninin halıyla uyumlu olmasını isteyen yeni nesil iç dekoratör tipleri var. Sonra tam aksini önemseyen, etkileme peşinde olanlar var: eseri kim yapmış, değeri nedir diyenler. Bunlar pahalı sanat eserlerinin seks yapmalarını sağlayacağına inanan zengin kimselerdir. Aslında onların seks yapmalarını sağlayabilecek olan *meskenlerinin* büyüklüğünün kendisidir, meskenin Notting Hill ya da Tribeca'daki yeri veya sahip oldukları şeydir bunu yapan ama bir Rothko'nun, aletlerinin emilmesini sağladığını düşünmek onları rahatlatırsa, öyle olsun.

Bir de saplantılı olanlar var. Bu insanlar tek türden bir şeyle ilgilenirler. Meksika halk sanatı, Afrika heykelticiliği, *steampunk* saatler; genellikle etnik şeylere ya da alt kültürlerin birinden çıkan sanat eserlerine ilgi duyarlar.

Ev sahiplerim Dan ve Dave yukarıdakilerden hiçbiri değildi. Onlar bunların en kötüsüydü: Eklektiktiler; bu tipler sanat eserlerini, bir şekilde bir sanat eserinin başka bir parçayla uyumlu olup olmayacağına bakmadan, sadece sevdikleri için alırlar. Mesela, çamurlu bir tepede otlayan dört tane koyunun suluboya tablosunun, doksan santim boyundaki bir penisi olan bir elektrikli gitarın karışık ortamlı heykelinin yanında güzel görünüp görünmeyeceğini önemsemezler.

Dan bir tepsi üzerinde –nazıkçe söylüyorum– büyükçe bir kurutulmuş yosun tabağıyla beraber balgamlı bir maden suyuna benzeyen bir şeyle çıkageldiğinde, devasa bir cam fanusun içine konulmuş olan kadife bir bowling topunun önünde duruyordum.

“Başlayalım mı?” diye sordu Dave, cam bir masanın altında bir kutup ayısı postunun uzandığı odanın ortasına ilerledi.

“Gerçek mi bu?” diye sordum ayağımın ucuyla dokunarak.

“Tanrım,” dedi Dan ciddiyetle. “Veganız biz.”

“Aramid denilen sentetik bir liften yapıldı,” diye açıkladı Dave. “Atmosfer kaynadığında, geriye derimiz diye bir şey kalmadığından geleceğin lifi olacak o. İşte kutup ayısında gördüğün bu...”

Oturmam için buyur ettiler.

Dave ve Dan’ın her ikisi de ayaklarında çorap olmadan bağdaş kurarak oturuyorlardı. Bir yabancıнын çıplak ayaklarına yakın oturmaktan daha sıkıntı verici pek az şey vardır, aynı yabancıların sizden el ele tutuşmanızı istemesi dışında tabii.

“Ulu Danh,” diye başladı Dave kuru avucu benimkinin içindeyken, “birliğin ve bütünlüğün sembolü, yaratıcı yaşamın döngüsünü tamamlamak üzere Richard’ı buraya getirdiğin için sana şükürler olsun. Senin için, ebedî yılan tanrı, bizler kuyruklarımızı ağızlarımıza koyuyoruz, her şeyi başından sonuna kadar gözettiğin, sanat ve sağlığın bu güzel dünyasını bir arada tuttuğun için sana teşekkür ederiz.”

Dan ve Dave’i ellerini ağızlarına sokup onları ısırırken gözlerime inanamadan izliyordum. Bir süre öylece kaldılar.

“Gggon!” diye mırıldanıyordu Dave eli ağzının içinde. Boştaki eliyle katılmam için bana işaret etti. “Yılan birliği, sonsuzluğu sembolize eder, özellikle de kendi kuyruklarını ısırıklarında!”

Kaybedecek neyim vardı ki? Karımla uluslararası bir belirsizlik halindeydim, üstelik kısa bir süre içinde dünya tüm derimi yakacak kadar ısınacaktı. Bileğimi ısırđım.

Sonrasında ön kolu tükürükle ııldayan Dave bana bir bardak mayalı çay uzattı.

“Dan ve ben pagan inançtaki devamlılığa inanıyoruz,” diye açıkladı Dave. “Bizler çemberin tamamlayıcılarıyız. Yılan tanrımız gibi, bizler de patlayıp parçalanmasını önlemek için dünyanın çevresindeki kemer olmaya çalışıyoruz. Sanat koleksiyonculuğuna gelince...”

“Sanatçıyla tanışmamız gerekir,” diye bitirdi Dan. “Sanatçının eseri kendisinin getirmesi bizim inanç sistemimiz için çok önemli.”

“Bazen mümkün olmuyor elbette,” dedi Dave. “Ara sıra sanatçı ölmüş oluyor.”

Daniel içini çekti. “Böyle olduğunda ölümler dünyasında onunla iletişim kurmak için bir medyum çağırırız. Bu döngüyü tamamlama şeklindeki düşünce biçimine kendimizi tamamen adadık.”

“Diyetimiz için de aynı şey geçerli,” dedi Dave tepsiye doğru başını sallayarak. “Sadece çok hücreli ve fotosentez yapan yiyecekleri yiyoruz. Çok hücreli yiyecekler, kendilerini kimliklendirmeye işlemini ancak başka hücrelere erişip onlara kendilerini bağlayarak yerine getirebilen hücreleri içerir. Yosunda da durum böyledir. Kombu çayında da.”

“Her zaman... devamlılığa inanıyor muydunuz?” diye sordum bardağıma dikkatle bakarak.

“Ah hayır,” dedi Dave başını sallayarak. “Ben Katoliktim. Dan de öyle.”

“Evet,” dedi Dan hayat arkadaşının elini tutarak. “Bizim için epey çetin bir yol oldu. Sinirli biri misin Richard?”

İçeceğimden ilk yudumu aldım. Kesinlikle birinin burun akıntısı için toplama kabı olarak kullanılmış, taze bir maden suyu gibi bir tadı vardı. “Bilmiyorum.” Omuzlarımı silktim. “Bazen belki.”

“Şu harikulade *Mavi Ayı* tablona bakınca pek sinirli biri gibi görünmüyorsun.”

“Onu eşim hamileyken yapmıştım. O zamanlar... farklıydı.”

“Bunu paylaşman çok kibar bir davranış,” dedi Dan. “Çok içten.”

Gülümsedim. Onlar da gülümsediler. Sümüklü çaydan bir daha içtim. Bir süre sonra birbirlerinin ellerini bıraktılar.

“Dan’le benim senden bir isteğimiz var. İletişimde kalmak için iznini rica ediyoruz.”

“İletişimde kalmak mı?” dedim bardağımı masaya bırakarak. “Neyle, yani nasıl?”

“Enerji yoluyla,” diye her ikisi de aynı anda yanıt verdiler. “Görüştüğümüz insanların, yediğimiz yiyeceklerin ve kendimizi kuşattığımız nesnelerin, hepsinin bizim yaşamsal döngülerimize olumlu katkılarda bulunduklarından emin olmak için enerji iletişimini sağlayan biriyle çalışıyoruz.”

“Tek ihtiyacımız olan şey enerji iletişimini sağlayan kişinin zaman zaman kontroller yapması için izin vermen,” diye devam etti Dave. “Seninle asla fiziksel iletişime geçmeyecektir, yani telefonla ya da mektupla, ama ayda bir kereliğine senin auranla iletişim kuracak.”

“Buradan mı?” dedim.

“Evet, Londra’dan. Nerede olduğunun bir önemi yok; ışıık saçıcının inanılmaz bir yayılım aralığı var.”

“Ama yine de eğer *çok* uzaklara seyahat edecek olursan bunu bize söylemek isteyebilirsin,” diye ekledi Dave. “Ya da aşırı kalabalık bir yere gideceksen, Çin gibi.”

“Yani ne zaman tatilde olduğumu size haber vermem gerekiyor.”

“Hiçbir şey yapman *gerekmiyor*,” dedi Dave başını sallayarak. “Sadece erişim olasılığına açık hissedip hissetmediğini bilmemiz gerekiyor. Yani zaman zaman.”

“Peki bu olduğunda bundan haberim olacak mı?” diye sordum.

“Bazı insanların baş ağrısı oluyor.” Dan omzunu silkti. “Ama bu aslında iyiye işaret. Üst seviye türünden bir şey.”

Yorgun, tükenmiş ve tamamen kendimden geçmiş gibi hissediyordum. Gerçek şu ki bu duygu yüklü tablonun, nihayetinde üç kat vegan olan bir çiftin eline geçmiş olması gerçeğine gül-

mek için Anne'i arayamıyor oluşum neredeyse beni dış dünyayla karşılaşma konusunda çaresiz hissettiriyordu.

"Bir ayrılma hediyesi olarak bir bebek ister misin?"

Dave'e alık alık baktım, kafam karışmıştı. Bir örnek göstermek için bardağını belli bir açıyla kaldırdı. "Bir ekim başlatıcı. Böylece kendi kombu çayını yapabilirsin."

"Çok nazıksınız," demeyi başarabildim, "ama geri dönerken feribota binmek zorundayım. Kombu çayı, ehmm, dökülebilir."

Bir feribotun uygun olmayacağı konusunda aynı fikirde olduklarını mırıldandılar. Tekrar birbirimize sarıldık, sonra ayakbılarımı buldum. Onları giymeden evvel, köşede duran *Mavi Ayı*'ya son bir bakış attım.

"Kusurumuzu bağışla," dedi Dan bakışımı görünce. "Veda etmek istiyorsun herhalde."

Veda etmek istediğimi fark edince şaşırdım buna. Hâlâ onun sahibi olmak ile onu bir daha görmemek arasındaki eşikteydim, derin bir kayıp ve üzüntü hissiyle beraber içimden bir şeylerin akıp gittiğini hissettim.

Oturma odalarının karşı tarafına, bir daha nasıl elde edeceğimi bilmediğim bir duyguyu yakalamış olan ışık, gölge ve rengin duygusal birliğine doğru yürüdüm. Epey bir süre bir yanıt umarak tabloya baktım. Ancak gelen tek yanıt hiçbir şey olmamasından kaynaklanan, uyuşturan bir hayal kırıklığı oldu.

"Beni davet ettiğiniz için teşekkür ederim," dedim onlara doğru dönerek. "Umarım keyfini çıkarırsınız."

Bunları dedikten sonra ayakbılarımın bağcıklarını bağladım, ceketimi giydim ve hiçbir yılan tanrının bir arada tutmadığı, yerimi bulmak için yardımına ihtiyaç duyduğum her şeyin aniden çözülmüş olduğu dünyaya doğru yürüdüm.

10.

Eve geldiğimde ne annem ne de babam evdeydi. Mutfakta sıcak bir tenceredeki köri evi kokutuyordu. Cep telefonumu kontrol ettim: Hiçbir şey yoktu. Ya da istediğim hiçbir şey yoktu. Julien'den gelen teslimatın nasıl gittiğini soran bir mesaj vardı. Buna bir cevap bulabilmem biraz zamanımı alacaktı.

Tablo gitmişti. Her şey bitmiş gibi hissediyordum. *Mavi Ayı'nın* teslimiyle, her ne kadar ailemin soyu tehlikede türlerinden millerce uzakta otursam da ümitsiz bir bataklığa batmamak için savaşmam gerekiyordu. Eğer eve bir daha geri dönmeyecek olsam –eğer Anne bir daha dönmeme izin vermese– gerçekten, ama gerçekten ne kaybederdi ki? Hayatını kolaylaştırmamı özlerdi muhakkak, bir bakıcı bulmak zorunda kalırdı, bunun gibi bir sürü lojistik mesele olurdu. Benim sağladığım rahatlığı özlemezdi çünkü işin doğrusu uzun bir zamandır rahatlık sağladığım yoktu. Onun yüzünü güldürmeyeli yıllar olmuştu.

Üstelik sevişmeyi kesinlikle özlemeyecekti. Müthiş bir seks hayatımız vardı hatta Camille doğduktan sonra bile. Ama bir süre sonra yaptığımız şeyler konusunda utangaç hissetmeye başlamıştım. Bir noktada Anne'in arzularından ötürü utanmasına neden olmuştum, onun da arzuları gittikçe azaldı. Bir şeyler bir şekilde yanlış gelmeye başlamıştı; bir saat evvel benden tavuk butlarının buzu çözülsün diye onları dışarı koymamı istemiş olan bir ağzın birden açılıp organımı içine almasına izin vermek gibi.

Sanırım cinsel fırsatları, beni sinirlendirecek sonuçlara dönüştürdüğüm çok oldu. Bir keresinde Cinque Terre'ye yaptığımız ufak bir kaçamak sırasında bir otoyol benzin istasyonunda bir olay olmuştu; Anne uyurken onun Andrea Bocelli CD'sini çıkarıp atmış olduğum için kavga etmiştik, sonra kavga yerini başka bir şeye dönüşen esprili takılmalara bırakmıştı. Onun elleriyle yüzümü kapadığını, birbirimize daha da yakınlaşalım diye emniyet kemerinin tokasını nasıl el yordamıyla aradığımı anımsıyorum. Avuçlarıyla pantolonuma doğru ilerliyordu, sıcak nefesi boynumdaydı, koltuğunda eğri durup sağ bacağını kaldırıp kucağıma oturmak üzereydi. Elini çekip dudaklarıma götürüp içeriden bir şey isteyip istemediğini sorduğum anda yüzünde beliren ifadeyi çok iyi hatırlıyorum.

Anne o İtalyan otoparkında benimle sevişecekti ama işlerin o noktaya gitmesine müsaade etmedim çünkü onun umuma açık bir yerde sevişmek isteyebileceğine ihtimal veremiyordum, markete yarı erekte penisimle girip onun daha fazla maceraperest olmamasının ne kadar üzücü olduğunu düşündüm. Sonraları da bunu yapmaya devam ettim. Benzer anlarda yıllarca kendi yolundan gittim – spontane olmaktansa uyuşukluğu seçip hayal kırıklığına uğradığımda da eşimi suçladım. Varsaydım, suçladım ve en sonunda yolum başka kadınların kollarına çıktı.

Körili koku evi ele geçirirken bir zamanlar paylaştığımız hayvansı güdüler konusunda oturmuş sızlanıyordum. Tanrım; *öpüşmek*. Dille öpüşmek. Güzel, kayıp karımı en son ne zaman yumularak öptüğümü gerçekten hatırlayamıyordum. Aramızdakilerin bu kadar tanıdık hale gelmesinden nefret ediyordum. Ama yine de ondan beş yüz mil uzaktayken o tanıdık hali geri istiyordum.

Anne ve babam akşam saat altı civarında eve geldiler, özür dileyip durdular; Gadebridge'e gittikleri için yanakları kıpkırmızıydı.

“Yağmur yağmadığından annen çok heyecanlandı,” dedi babam. “Teslimat işi nasıl geçti?”

“Çılgıncaydı,” diye yanıtladım kanepeden kalkarak. “Çılgındılar. Sürekliliğe inanıyorlar. Döngüleri tamamlıyorlarmış. Evlerindeki her şeyin imalatçısıyla tanışmak zorundalarmış.”

“İş yapmanın hoş bir yolu değil mi bu?” dedi annem ve yanağıma resmî bir öpücük kondurdu mutfığa giderken. “Biz dışarıdayken karıştırdın mı bunu?”

“Hayır,” diye yanıtladım.

“Sorun değil,” dedi annem. “Karıştırılmasına gerek yoktu zaten.”

Kafamı salladım. Babam karşıma geçip televizyon koltuğuna oturdu.

“İyi misin?” diye sordu.

“Bilmem.”

Yüzü gerildi. “Bir şeyler içmeye gitmek ister misin?” diye sordu.

“Ah Tanrım,” dedim. “Green Acres mı? Orası en fenası.”

“Öyle,” dedi. “Ama buraya yakın.”

“Sıkıntı yok,” dedim. “Yorgunum. Çok trafik vardı, ayrıca o insanlar... yorucuydular.”

“Öyledir.” Pantolonunun üzerindeki bir şeye ufak bir fiske attı. “Peki ne zaman döneceğin belli mi?”

Kafamı salladım. “Hayır... Burada biraz daha zaman geçiririm diye düşündüm. Biliyorsun nadiren buraya geliyorum. Yalnız başıma.”

Babam gözlerini kısarak bana bakıyordu.

“Richy,” dedi bana doğru eğilerek. “İyisin değil mi?”

“İyiyim.” Gözlerimin dolduğunu hissettim. “Hayır baba. Berbat durumdayım.”

Gözleri benimkilerden ayrılmadı. Koltuğuna yaslandı.

“Kahretsin.” İçini çekti. Kollarını kavuşturup bir süre sessiz kaldı. “Seni affedecek mi?”

Başımı salladım.

“Bir arkadaş mıydı?”

“Hayır,” dedim ve kıpkırmızı oldum. “Tanıdığımız biri değildi, değildi...”

“Siz çocuklar biraz kraker ister misiniz?” diye mutfaktan seslendi annem.

“Hayır canım!” diye bağırdı babam. “Böyle iyiyiz!”

“Aslında bayağı açım,” diye mırıldandım.

“Neyse vazgeçtim!” diye bağırdı babam. “Peynir ve kraker müthiş olur!”

Yeniden koltuğunda bana doğru eğildi. “Bu konuda konuşmak ister misin?”

“Bilmem,” dedim. “Konuşamam.”

“Konuşabiliriz bunu,” dedi. “Yüzüne vurmam.”

Kaşlarım çatıldı. “Bunu yapacağını düşünmemiştim.”

“Bizler Anne’i sahiden çok seviyoruz, durum bu,” dedi. “Siz ikiniz de ilişkiyi yürütmenin bir yolunu bulmalısınız.”

“Bir önemi yokmuş gibi geliyor *ama* bu...” dedim.

Sırtının arkasından bir kırlent alıp ellerinde onu çevirdi, parmaklarıyla köşelerdeki püskülleri çekti. “Hâlâ anlamıyor-sun değil mi?” dedi ve suratı asıldı. “Bak ne diyeceğim. Ben de konuşmak istediğimi sanmıyorum. Atıştırmalıkları hazırlaması için annene yardıma gideceğim.” Mutfak girişine gelmeden hemen önce geri döndü. “Eğer işleri berbat etmişsen umut kırıcı olup her şeyi daha da kötüleştirme. Anne bunu hak etmiyor.”

Mutfağa girip gözden kaybolmasını izledim. Oturduğum kanepeden, sadece üç dakikalığına uzak kaldığı kadını bir öpücükle selamladığını gördüm.

Akşam yemeğinden önce kayınvalidem ile kayınpederimin sabit hattını yine aradım. Telefonu Inés açtı, bana Anne’in dışarıda olduğunu, bir arkadaşıyla kokteyl içtiğini söyledi.

“Bir arkadaşı mı?” dedim. “Ölü sezonda?”

“Hı hı,” dedi kafası karışmış bir halde. “Pierre.”

“Ah,” dedim böyle bir isim bulmak için bizim Bretonya’daki tanıdıklarımızın kısa listesini aklımdan geçirdim. “Peki günün nasıl geçti?”

“Benim günüm mü? Güzeldi, Richard. Ne zaman dönüyorsun? Marti’ler salı günü uğrayacaklarmış. Onlar için *paella* yapıyoruz. Biliyorum,” deyip pufladı ve devam etti, “tüm günümü alacak. Ama İspanya’dan daha yeni döndüler, anlayacağın bir jest yapmak gerek. Yaptığım sufle taşmak üzere, kapatmam lazım.”

“Bekle, Camille’le konuşabilir miyim?”

“Camille Alain’le beraber,” diye yanıtladı. “Sahilde.”

“Peki,” dedim. “Beni akşam yemeğinden sonra arayabilirler mi?”

“Elbette,” dedi. Sonra telefon kapandı.

Saint-Briac’ta neler olduğunu öğrenmemin bir yolu yoktu, Anne durumumuzu anlattı mı, yoksa Inés mutfakla meşgul olduğundan mı dikkati dağınıktı, ayrıca geri dönüp dönmem konusunda bir mesele olmadığından mı benimle konuşmayı pek önemsemedi bilmiyorum.

Oturma odasına geri dönerken yeni ailem, doğuştan sahip olduğum ve kırk yıldır aynı tip akşam yemeğinin önünde sabırla bekleyen ailemden daha anlaşılır değildi.

Masadan çatalımı alıp bir patatese sapladım.

“Canım, önce bir şeyler söylemek istiyoruz,” dedi annem. “Burada yanımızda olman çok güzel.”

Çatalımı yerine geri koydum. Ailemle ne kadar zaman geçirsem o kadar bencil oluyordum.

“Hepimizin böyle bir arada olması bizler için ne harika, değil mi?” diye söze başladı annem, şimdi de elimi tutuyordu.

Söyleceklerinin gerisini bekledim. Gerisi yoktu.

“Çok güzel söyledin.” Gülümsedi babam. “Başlayalım mı?” Bana bakarak göz kırptı, böylece bana patatesime tekrardan saldırma izni verdi.

Akşam yemeği boyunca hayretle onların birbirine nazik hizmetlerde bulunmasını izledim. Onların birbirlerine karşı olan bu kibarlığını her zaman yeterince uzaklara yolculuk etmemelerine ya da yeterince sık etmemelerine, pek karmaşık zihinleri olmasına bağladım. Ama şimdi annemin babam için kuzunun iri kısımlarından dolgun bir parça seçip kesmesinden, annemin tabağındaki patates bittiğinde babamın kendi patateslerinden bir kısmını onunkine aktarmasından, rica edilmeden ayağa kalkıp bardaklarımıza daha fazla su doldurmasından tüm anladığım şey bunun aşk olduğuydu.

“Söylesenize ne kadar oldu siz evleneli?” diye sordum ağzım körili kuzu etiyle doluyken.

“Richard.” Annem güldü. “Geriye doğru say!” Peçetesiyle dudaklarını hafifçe temizledi. “Sen 1968’de doğdun, seni doğurduğumda yirmi üç, hayır yirmi dört yaşındaydım...”

“Nerdeyse kırk yıldır,” dedi babam elini annemin elinin üzerine koyarak. “Müthiş bir şey, değil mi?”

Annem başını babama doğru çevirdi, yüzü ışıldıyordu.

“Bütün bu süre zarfında bu evdeydiniz,” dedim.

“Bütün bu süre zarfında bu evdeydik!”

“Müthiş.” Bardağımlı onlara kaldırdım.

“Küçümseme,” dedi babam.

“Küçümsemiyorum,” dedim. “Hayretler içindeyim. Kıskandım. Kıskanmadım. Bilmiyorum.”

“Azıcık sarhoş gibisin aslında,” dedi annem. “İyi hissediyor musun?”

Oturma odasındaki telefon çaldı.

“Ben bakarım,” deyip yerimden zıpladım. “Arayan kızlardır.”

Odanın içine patinaj yapıp üçüncü aramada telefonu açtım.

“Alo!” Nefes nefeseydim.

“*Oui*,”²⁴ dedi Anne. “*C’est moi*.”²⁵

“Aramana sevindim,” dedim. “Her şey yolunda mı?”

“Elbette,” dedi. “Neden olmasın?”

“Anne,” dedim kalbimi sakinleştirmeye çalışarak. “Tabloyu teslim ettim.”

“Bunu dinlemek istemiyorum.”

“Hayır, dinle. Öyle gerçek dışıydı ki. Bana ayakkabılarımı çıkarttırdılar... sonra el ele tutuştuk, tatlım. Bana mayalı çay içirdiler.”

Telefonun öbür ucu sessizdi.

“Sürekliliğe inanıyorlarmış, Süreklilikçiymişler. Hiç duydun mu bunu? Her şeyin bir döngüsü olduğuna inanıyorlar. Bu işin arkasındaki durum buymuş, aldıkları sanat eserini yapan kişilerle tanışmaları gerekiyormuş.”

Başka bir duraksama oldu. “Seni aramamın nedeni sana Camille’i Mont Saint-Michel’e bir geceliğine götüreceğimi söylemekti. Pierre’le Marie’nin orada bir evleri var.”

“Pierre kim?”

İç çekti. “Onlarla tanışmıştın. Kasabadalar. Her neyse, bir günlüğüne gidiyoruz, belki iki.”

“Onları tanıdığıma emin misin?”

“Richard, sana bunu evi boşuna arama diye anlatıyorum.”

Mutfaktaki sandalyeye yığıldım.

“Anne,” dedim. “Lütfen. Ailene... anlattın mı?”

“Hiçbir şey anlatmadım,” dedi. “Hayır.”

“Konuşmamız lazım. Yüz yüze konuşmalıyız. Bretonya’ya dönmek istiyorum.”

24 (Fr.) Evet. (ç. n.)

25 (Fr.) Benim. (ç. n.)

“Şu an bu bir seçenek değil.”

“Bir otelde kalabilirim.”

“Mont’tan döndüğümüz zaman bunu konuşuruz. *Camille*?” diye seslendi. “Bekle, Cam’e veriyorum.”

Ben karşı çıkmadan evvel kızım telefona çıktı.

“Merhaba baba!” Okyanus kenarında geçirilen bir günden kalan o sağlıklı mahmurluğu sesinden anlayabiliyordum.

“Selam balkabağım. Siz kızlar eğleniyor musunuz?”

“Evet, bir tane uçurtma uçurduk bugün. Benimki bir kaplumbağa gibiydi.”

“Uçan bir kaplumbağa! Peki akşam yemeğinde ne yiyeceksiniz?”

Omzunu silktiğini neredeyse duyabiliyordum. “Tavuk mu?”, arkada birinin bir şeyler bağırdığını işitebiliyordum. “Tavuk ve sufle. Ah, bir de büyükannem elmalı bir turta yaptığını söylüyor.”

Ağzım sulandı. Ailem adına. Normal halimiz adına. Kayınvalidemin yemekleri için.

“Duyduğuma göre yarın Mont Saint-Michel’e gidiyormuşsunuz tatlım. Şu Pierre ve Marie denen insanlar hakkında bana bilgi verirsin, tamam mı? İyi insanlar mı bana söylersin.”

“Ne zaman eve geliyorsun?”

“Bunu annene sorman lazım.” Yapmıştım. Zalimceydi. Küçük kızımın, karar verecek kişinin annesi olduğunu düşünmesine neden olmuştum. Ama ben utançtan ev hapsindeyken karım gidip Pierre isminde bir salakla bir gel-git adasında aylıklık ederken öylece oturacak değildim.

Yemekten sonra ailemle televizyon izlemeye karar verdik. Ben kanepede otururken annem papatya çayı yapıp çiçek desenli bir peçetenin üzerinde çeşit çeşit bisküvinin olduğu bir tabak getirdi. Babam televizyon koltuğuna oturdu. Bana bakıp duruyordu.

“Bunlardan bazılarını Camille için eve götürmek istersen haber ver bana,” dedi annem tabağı masaya koyarken. “Yine kermes zamanı geldi.”

Çabucak gidip üç bardak çayla geri geldi. Babama bir çay tabağı uzatırken, “İçine azıcık bal koydum canım,” dedi.

“Harika.” Babam havaya bir öpücük attı.

“Siz ikiniz hiç birbirinizden rahatsız olmuyor musunuz?”

Annem kanepeye, yanıma oturdu.

“Kesinlikle aksiliğin üzerinde bugün!”

“Peki,” dedim, “*olmuyor musunuz?*”

Annem omuzlarını silkti, çay fincanını eline aldı. “Eskiden yumurtaları yeme biçiminden nefret ederdim. Anımsıyor musun canım, bıçağı tabağın bir ucundan ötekine sürüklemek gibi kendine has bir şeklin vardı? Bir de dişlerini pek fırçalamaz.”

Herkes sustu.

“Öyle mi?”

“Richard,” dedi babam. “Yapma.”

“İşte,” dedi annem, “farkına varmayı bırakırsın, değil mi? Eğer buna dikkat etmeyi bırakmazsa insanın sürekli tepesi atar.”

“Televizyon izleyebilir miyiz?” dedi babam uzaktan kumandaya uzanarak.

“Hadi baba. Buna bir araştırma gözüyle bak. Seni de çıldırtan bir şeyler olmalı.”

Babam iç çekti. Karısına baktı. “Ne bileyim, Edna bazen çok fazla eşarp takıyor.”

Annem kahkahalarla güldü.

“Yani sanki eşarp üzerine eşarp takıyor. Birazcık... evsizler gibi görünüyor.”

“Biri şal ile atkı arasındaki farkı bilmiyor!” dedi annem, hâlâ kıkır kıkır gülüyordu. “Sanırım ben birazcık şu Hintli kadınlar gibiyim...”

“Anne!” dedim.

“Ne? Doğru bu. Sürekli sanki her an odanın içinde bir baston ya da benzeri bir şeyle dans edecekmiş gibi görünüyorlar. Bunu çok romantik buluyorum.”

“Bunu videoya almalıydım,” dedim başka bir bisküvi alarak. “Bayağı iyiymiş bu.”

“Bize şimdi azıcık huzur verecek misin?” dedi babam. “Haberler başlıyor.”

Koltuklarımıza yerleşip parlak ekrana bakmaya başladık. Anlaşılan anne ve babam birbirlerinden rahatsız oldukları şeyleri, *çekici* buldukları ilginç şeylere dönüştürerek onları aşabilmişlerdi. Anne’le ben de bunu başlarda yapmıştık. Neyin nerede olduğunu hiç bilemediğimden deliye dönmüşken, Anne bir Çin mağazasından bana sarı renkli devasa bir domuz kumbara alarak ona her telefonum nerede, şu çorabımın tekini gördün mü diye sorduğumda kumbaranın içine bir on sent atmamı istemişti. Bir de Anne’in bitmek tükenmek bilmeyen aktör Vincent Cassel ilgisi bir saplantıya dönüşüp onun tüm küstah, “doksan dakikada devr-i âlem” aksiyon filmlerine bakmamıza neden olduğunda, benim de bir gün yaşlanıp solgun benizli, ihmal edilmiş diş etlerine sahip olacağımı ama bir sürat teknesi sürebildiğim ve Brezilya dövüş sporları yapabildiğim sürece onun beni yine de seveceğini fark ederek kendimi rahatlattım.

Birbirimizi hafife alma kabiliyetimize ne olmuştu? Zaman. Ama aileme bak; kırk yıl. Belki de koşudaki gibi evlilikte de bir zirve noktası vardır. Eğer yeterince devam ederseniz endorfin hormonları salgılanmaya başlıyordur. Anne’le ben neredeyse sekizinci yılımızdaydık; bizim evlilik koşumuzun zirvesine daha en az on yıl vardı. Evli insanlar nasıl oluyor da aldatmadan durabiliyorlardı? Her gece yan yana yastıklarının üzerinde terleyerek, sıızlanarak, ağızlarının suları akarak bir noktada kendi kollarının

bir uzantısı kadar tanıdık olan ve ilginç olmayan kişiye uzanıp kucaklayacaklarını umarak sevişiyorlar mıydı?

Lisa eskiden bana eğer onunla evlenirsek bir noktada ondan nefret edeceğimi söylerdi. Ona göre, bütün onu beğenme nedenlerim –spontaneliği, uçarılığı, herhangi bir müzikle veya müzik olmadan herkese açık yerlerde dans etme sevgisi– eğer aynı eve taşınıp gerçek bir hayata teşebbüs etseydik onu eleştirme nedenlerim olacaktı.

“Eğer evliliği hakır görüyorsan,” demiştim, “ne diye Dave’le evleniyorsun?”

“O işi sonuna kadar götürebilir,” demişti. “Senin yaptığın gibi bir şeyleri aşırı tahlil etmez. O sadece bir şeyler inşa etmek istiyor, anlıyor musun? Başından sonuna kadar. Güzel bir hayatımız olsun diye.”

Ben de bunu yapmak istediğimi söyledim.

“Ama yapamıyorsun yine de,” dedi. “Mutlu olduğun zaman gerginleşiyorsun. Senin açısından, güzel şeylerin sonu var. Onların bitmesini bekliyorsun.”

“*Biterler* zaten,” dedim. Bir yerlerde bir bankta oturmuş sandviç yiyorduk. Başıma bela olan bir güvercin vardı diye hatırlıyorum. “*Biterler*. Kendine bir baksana. Gidiyorsun.”

“Bizim sahip olduğumuz şey *iyi* değil ki. Keyif verici sadece. Hedonistik. Kendi karını aldatıyorsun.”

“İlişkimiz başlamadan önce evli olduğumu biliyordun.”

“Doğru,” dedi rengi gitmiş bir domatesi güvercine fırlatarak. “Biliyordum. Bunu bir daha yapmayacağım. Bu kadarı benim için çok fazla. Şey değil... bu çok stresli.”

“Yani sıkılmayı tercih ediyorsun.”

“Sıkılmak değil,” dedi. “Rahat olmayı. Güvende olmayı. Ve evet, birazcık sıkılmayı. Ne olduğundan emin olmak istiyorum. Bir çocuğum olsun istiyorum.”

“İstedğin şey benim sahip olduğum,” dedim. “Eskiden sahip olduğum şeyi istiyorsun.”

“Hâlâ sahipsin ona,” dedi kolunu koluma geçirerek.

“Değilim oysa. Her şeyi mahvettin.”

Kanepenin üzerindeki turuncu bir minderi alıp göğsümde tuttum. Lisa’yı yeniden düşünmeye başlamamın hiçbir şeye faydası olmayacaktı.

“Bu haberleri yapmak Samira için zor olmalı,” diye araya girdi annem ekrana başını sallayarak.

Dikkatimi, *More4 News*’in haber spikeri Samira Ahmed’in Irak’taki son durumu özetlediği televizyona verdim.

“Sana bir şey anlatayım,” dedi babam koltuğunda öne doğru eğilerek. “Şu nükleer dükkânlardan birine girmişler diye duydum, peki ne bulmuşlar? Ne bulmuşlar gerçekten biliyor musun?”

Başımı hayır anlamında salladım.

“Hava gazı satan bir yermiş. Sadece balon şişiriyorlarmış! Yani ellerinde arama emirleriyle tüm o askerler, o müfettişler var, ama ne geçiyor ellerine balonlardan başka; hiçbir şey! Demedi deme.”

“Hava gazı,” dedim. “İyiymiş bu.”

“Değil mi?” dedi babam geriye yaslanarak.

“Belki ben bunu çalarım. Politik işlere geri dönebilirim diye düşünüyordum aslında. Bir süre daha fazla tablo yapmak yok.”

“Entelektüel bir mücadele sana yarayabilir,” dedi babam bana duyulu bir bakış atarak. “Özellikle de şimdilerde.”

Bakışının altında ezildim. “Öyle işte, ama aklımda henüz bir fikir bile yok. Bu işi çözmeliyim.”

“Bence bir hava gazı sergisi çok güzel olur,” dedi annem.

“Kesinlikle,” diye ofladım. “Besbelli. Neyse... Uyumaya gidiyorum ben.”

“Saat daha dokuz bile değil!”

Babam elini kaldırdı. “Bırak, işine karışma.”

Her ikisini de öpüp oturma odasından geçip yatak odama gittim. Fısıltıyla söylediğini zannettiği bir sesle annemin babama, iyi olup olmadığını sorduğunu duydum.

O gece rüyamda Lisa’nın televizyonda *More4 News* kanalında olduğunu gördüm.

“Yani şimdi *Mavi Ayı*’nın sahibi siz misiniz?” diye soruyordu Samira, Lisa’ya.

“Of,” diye yanıtladı Lisa, “Sahip olmayı denedim. Ama o şimdi farklı şeyler yapıyor. Irak’a taşındı.”

“Anlıyorum,” dedi Samira, yardımcı kartlarını dar bir alanda dağıtıyordu. “Orada olması sizi yalnız hissettiriyor mu?”

“Yalnız mı?” diye dudak büküyor Lisa. “Yok artık! Karısını etkilemeye çalışıyor.”

Samira eliyle saçını omuzlarının arkasına atıyor.

Sabaha karşı üçte aklım bulanık, şaşkın bir halde uyandım, Lisa ve Samira’nın işimi önemsemelerine karşı olan öfkem, yastığımın üzerindeki ıslak salya lekesini görmemle yatıştı biraz. Rüyamdaki spiker ve metresim, hakkımda yanılıyorlardı. Sırf karımı etkileyeceğim diye politik bir şeyler yapmayı düşünmüyordum; karımın hayatına geri alınmaya değer biri olmak istiyordum. Anne’in yeniden benimle gurur duymasını istiyordum, tartışmaya değer bir sanat yapmak istiyordum. Eğer en kötüsü başıma gelirse bir mezar yazıtı istiyordum: *Burada Richard Haddon yatıyor, hava gazından çok daha fazlası.* Eğer fazlasıyla fırsatçı ya da gösteriş meraklıysam, benim hayali sevgili Lisa’m, umurumda bile değil.

Ertesi sabah kapımdaki bir tıklama sesine uyandım.

“Canım,” diye sesleniyordu annem nazikçe, “sana bir telefon var.”

Battaniyeyi üzerimden atıp kapıya doğru tökezleyerek yürüdüm; uykulu, iç çamaşırılı halimi annemden saklamaya çalıştım.

“Arayan kim?” diye sordum, gözlerimi kısarak bakıyordum.

“Harold Gadfrey,” dedi. “Feribottan.”

Yumruğumla yüzümü ovuşturdum. “Saat kaç?”

“Bilmiyorum,” dedi. “Sekiz sanırım.”

Üzerime bir hırka alıp ayağıma pantolonumu geçirdim. Annem telefona kadar eşlik etmek için koridorda beni bekliyordu, heyecanla elini kolunu sallayarak çaydanlığın altını yaktığını işaret etti.

Ahizeyi almadan önce boğazımı temizledim. “Alo?”

“Richard. Selam! Harold ben! Harold Gadfrey. Feribottan. Şu yemek davetini kabul edecek misiniz diye aradım. Kahvaltı ederiz diye düşündüm, olur mu?”

“Kahvaltı mı?” diye yanıtladım.

“Çoktan yaptınız mı yoksa? Bir toplantım vardı, ama iptal oldu. O yüzden şimdi vaktim var! Düşündüm de... yani işte bilirsiniz!”

“Kahvaltı.”

“Evet! Kahvaltısız yapamam. Benim ikramım olacak!”

Mutfağa bir göz attım. “Nereye gitmek istersin?”

“Marlowes’taki açık alanlardan birine gidebiliriz, hava hazır güzelken. Dokuz uygun mu?”

Kafeinsizlikten başım ağrıyordu. Hayatım artık bu muydu? Erkeklerle kahvaltı buluşmaları mı yapacaktım?

“Tabii,” dedim zayıf bir sesle. “Neden olmasın.”

Harold’ı Muffin Break denen bir barbarlık örneğinin önünde dururken buldum. Muffin Break self servis şekerli krema kaplamalarıyla meşhurdur. Dükkân camlarından yansıyan, kesinlikle İngiliz olmayan güneş ışığının parıltısı gözümü aldı. Hiçbirimiz bir ötekine nasıl selam vereceğini bilmiyordu. El sıkışmayı seçtik.

Ben antika görünümlü, elmalı, tarçınlı bir *muffin* seçtim, Harold ise ton balıklı, peynirli bir tost aldı. Bir erkekle randevulaştığımı onaylarcasına Harold ikimizin hesabını da ödedi.

Tostunu çiğnerken, “Demek Londra’ya gideceksin?” diye sordu dışarı çıkar çıkmaz. “Ne zaman?”

Hafızası şaşırtmıştı beni. Harold’a dair tüm hatırladığım Xerox’la olan bağlantısı ve bir de karısıyla çocuklarını sevdiğiydi.

“Halloldu aslında,” dedim. “Çoktan gittim geldim.”

Süreklilikçilere yaptığım ziyareti ve onların benimle nasıl iletişimde kalmak istediklerini kendime göre kısaca anlattım. Onların nasıl telepatik casuslar olduğunu da.

“Hımm, tam da yeni bir sanat projesi gibi geliyor kulağa. Telepati ve benzeri şeyler.”

“Korkarım ki şu sıralar gözetleyebilecekleri pek bir şey yok aslında,” diye yanıtladım. “Hâlâ ailemleyim.”

“Bretonya’ya gideceğini sanıyordum. Şu aileyle bir araya gelmek vesaire için.”

Hayretler içinde kaldım tekrar. İnsanlar başka insanların yaşamlarına bu kadar dikkat ediyorlar mıydı?

“Pek değil,” dedim, *muffin*’imdeki kuru elmaya kuşkulu bir ısırik attım. “Biraz keyfim kaçık.”

Harold suskun kalma inceliğine sahipti.

“Ben... anlayacağın...” elimdeki mini keki gıdım gıdım yemeyi sürdürüyordum. “Karımla bazı sıkıntılar yaşıyorum. Üzgünüm. Yani bu kulağa karım bir çeşit garanti süresini doldurmuş gibi geliyorsa...”

“Konuşmak ister misin bu konuda?”

Onunla göz göze geldim, gözlerini apaçık ve içtenlikli görünce şaşırdım. “Evet, aslında bilmiyorum. Onaylamazsın sen. Yani bu beraber yediğimiz son tostumuz olur kesinlikle.”

“Aman ne tostmuş bu canım!” Tostunu benim muffin’imle şakacıktan bir “şerefe” hareketiyle tokuşturdu. “Yanlış bir şey söylersem düzeltirsin elbette, ama bunu biraz haylazlık ettiğin şeklinde anlıyorum.”

“Haylazlık? Ha, evet.”

“Peki bu öbür kadın,” diye devam etti ceketini düzelterek. “Hâlâ bu kadınla görüşüyor musun?”

Gözümün önüne küçük bir plastik bardaktaki salata sosu geldi. “Görüşmüyorum. Bitti.”

“Hımm bu da bir şey,” dedi onaylayarak. “İyi. Peki, sence karın, seninle tekrar bir araya gelmek istiyor mu? Kur yapmak gibi şeylere açık mı?”

“Kur yapmak mı?” diye tekrarladım gülmemeye çalışarak. “Ne gibi, nasıl bir şey tam olarak?”

“İşte, uçaklara takılan afişler için sana ucuza bir şeyler ayarlayabilirim mesela.”

Yüzümün ifadesi onun romantik tavsiyesinin yönünü değiştirdi. “Peki o zaman, karın akşam yemeği ve çiçekler seven biri mi?”

“O daha çok ‘keşke en baştan bunu yapsaydın’ tipinde biridir. Çoğunlukla zamana ihtiyaç duyar.”

“Evet, ama bunu gerçekten demek istediğini sanmıyorum. Kadınlar nadiren öyle yaparlar. Sen bir sanatçısın! Geniş düşün Richard! Gökyüzünde bir şeyler uçur!”

Harold omuzlarını silkip etrafına bakındı. Gökyüzünün serçelerle dopdolu olduğunu hayal ettim. Onun mutlu kuşlardan oluşan özel haremi. Sonra maviliği yararak ilerleyen pilli bir oyuncak helikopter hayal ettim, arkasından lamine bir afiş sürüklüyordu: ANNE-LAURE DE BOURIGEAUD! SENİ GERİ KAZANMAMA İZİN VER!

Aniden Harold elini omzuma koydu. Kocamandı. Hafifçe nemliydi. “Üzülerek söylüyorum ki saat onda DocuTech 60 için

bir randevum var. Ama sana şunu söylemek istiyorum: Biliyorum yakışık alacak bir şey değil ama seni sevdim Richard. Ayrıca içtenlikle sana bol şans diliyorum.”

“Teşekkür ederim,” dedim midemde yükselen paniği görmezden gelmeye çalışarak. O gittikten sonra tüm gün yapacak hiçbir şeyim kalmamıştı. “Tanımadığım birine bütün bunları itiraf etmek iyi geldi.”

“Kötü hissediyorum,” dedi saatine bakarak. “Seni düşünceler içinde bıraktığım için.”

“Beni sabah dokuzda neredeyse bir yabancı olan biriyle kahvaltı yapmak için evden çıkardın.” Gülümsedim. “Bu bir başlangıç.”

Omzumdaki elini sıkıştırdı. “Ne biliyorum ki aslında? Ama bence savaşmalısın. Şahsen ben karım olmasaydı paramparça olurdum.”

Zincir mağazalar yönüne dönmesini izlerken ıslığının tekdüze ritmi yankılanıyordu, o ifadeyi koşul bildiren bir zaman kipinde ifade edebildiği için ne kadar da şanslı olduğunu düşünüyordum.

11.

İçgüdüsel bir temizlenme arzusuyla boş bir eve geri döndüm. Arınmak için. Çocukluk dolabımdan başlamak üzere. Annemin duygusal olarak bir öncelik belirleme yetisinden yoksun oluşu sayesinde dolabım artık olmadığı bir kişinin kalıntılarıyla dolup taşıyordu: sararmış yazı denemeleri, altıncı sınıftan kalma acayip dans öncesi fotoğrafları, kır koşusu madalyaları, patlak bir futbol topu.

Küflü bir kıyafet yığınının altındaki bir muhafaza yerinde “Futbol Maçı” ve “Okul Piyesi” diye etiketlenmiş bir dizi videokaset buldum. Bunların altında ise lise bitirme sınavlarımı geçtiğimde annemin bana vermiş olduğu bir kamera duruyordu. Eskiden arkadaşlarımla reklam taklitleri çekmeyi severdim, ama yatak odamda yalnız başımayken daha da ciddileşip etrafımdaki nesnelerin nefes kesen yakın çekimleriyle beraber aynı zamanda kedimin Godard’dan ilham aldığı sarsıcı yakın çekimlerini de derinden gelen üst seslerle yapıyordum.

Şaşırtıcı bir şekilde kameranın şarjını yanı başındaki kutunun içinde buldum. Fişi prize taktım, sonra da yirmi yıldır kullanılmamış olan elektronik bir aletin ne kadar sürede şarj olacağını merak etmeye başladım. Güç ışığının kırmızıya dönmesini kuşkuyla izledim, o şarj oldukça keyfim de yerine gelmeye başladı. Eğer benim Sony Betamovie BMC-100P bir Anka kuşu gibi canlanabiliyorsa, ben de canlanabilirdim.

Kamera şarj olurken ben de “Okul Piyesi” diye etiketlenmiş olan kasetlerden birini taktım. Eski kasetin canlanması birkaç saniye aldı ama canlandığında ortaokuldan eski arkadaşım Matthew’i tanıdım; eski dönem kadın iç çamaşırlarını andıran kabarık kısa bir pantolon, kadife bir pelerin ve taytla baştan ayağa süslenmişti.

Müzikalin adı *Once Upon a Mattress*’di, oyunda Matthew cesur prensi oynuyordu, annesinin geçilmez testlerinin bir eş bulmasını engellediği ahmağın tekini. Kasedin başladığı sahnede etrafta dolaşılıyor, bataklıklardan yeni dönmüş olan Sir Harry’den müjdeli bir haber duymayı umut ediyordu.

“Uzun ve zahmetli bir yolculuktan döndünüz, Sir!” dedi Matthew. “Ama lütfen, söyleyin bana! Bana bir eş getirdiniz mi?” Kaseti Suskun Kral Sextimus rolündeki kendimi bulana kadar ilerlettim. Bir dilsizi oynadığımdan bana verilen tek sahne, koridorlarda genç kızları kovalamaktı. Görünüşe göre tiyatro öğretmenimiz Bayan Greenblum ta o zamanlar bile karakterimi biliyormuş.

Video daha hızlı şarj olsun diye kapatıp yatağıma uzandım. Uzun ve zahmetli bir yolculuk olmuştu gerçekten. Yoldan çıkmıştım. Anne’le sahip olduğum şey *güzeldi*. Kendi annemle babam hâlâ evliydi, ayrıca bir mucize eseri olarak Anne’inkiler de öyle. Kameradaki kaseti geri sarıp silmeye karar verdim. Her şeyi silmek istiyordum. Yeniden başlamak. Geri dönmek.

Annemle babam eve geldikleri sırada yağmur yağıyordu, zihnimde kurduğum bir proje için harikulade bir havaydı.

“Sizi filme almak istiyorum,” dedim kilere konserve fasulyelerini yerleştirmek için anneme yardım ederken.

“Ne yaparken filme alacaksınız?”

“Zorluklarla dolu yolculuklar,” dedim eski kamerayı sağa sola sallarken. “Mesela siz ikinizin nasıl tanıştığını.”

Sonraki sanat projem olur da filmle ilgili bir şey olur diye sadece alıştırma yapmaya ihtiyacım olduğuna onları ikna ettikten sonra onları turuncu kanepeye yana yana oturttum ama ışıklandırmaya doğal görünmüyordu. Onları mutfığa taşıdım, annemin yüzü set üstü ocağa, babamınki buzdolabına dönük olsun diye onları sırt sırta verdiğim iki sandalyeye yerleştirdim.

“Bizi rehin mi alıyorsun?” diye sordu annem.

“Sadece konuşmanızı istiyorum.”

“Ama babanı *göremiyorum* bile.”

Kamera kaydını başlattım.

“Peki neden onu görmek istiyorsun?” diye sordum.

“Burada, mutfakta öylece oturup konuşmak istemiyorum eğer onu göremiyorsam. Orada mısın George?”

Babam kolunu kaldırıp annemin uyluğuna uzandı, ama onu dirseğiyle dürtüklemiş oldu.

“Pekâlâ,” dedim, koridorda durduğum yerden kayıt ışığı kırmızı renkte yanıp sönüyordu. “Anne ve babamın evine hoş geldiniz. Edna. George. İkiniz ne zaman tanıştınız?”

Annem kahkahalar atmaya başladı.

“Yüzerken tanışmıştık,” dedi babam elini geri çekerek.

“Üzerinde kırmızı bir yüzme kıyafeti vardı.”

“Bir mayo,” dedi annem.

“Ona dondurma ısmarladım.”

“Mr. Whippy!”²⁶ dedi annem. “Eskiden kapının önüne park eden şu küçük kamyonetten.”

Yakın çekim görüntü almak için içeriye girdim. Annem babamı daha iyi görebilmek için sandalyesinden yana döndü.

“Sandalyene dön anne!” diye emir verdim, optik uzaklaştırma yaparak.

26 1958’de İngiltere’de kurulan ve halka açık mobil araçlarla dondurma satan bir marka. (ç. n.)

“Pekâlâ. Ya sonra? Birbirinizin aileleri hakkında ne düşünmüştünüz?”

Babam dudaklarını büzdü.

Annem güldü. “Arkada gözlerini mi deviriyor baban, Richy? Babamı sevmezdi!”

“*Erkek kardeşlerini* sevmezdim.”

“Ah, onlar sadece gözdağı vermeye çalışıyorlardı. Bense babanın annesini hep sevdim. Çok güzel bir kadındı. Gençti de. Ayrıca sürekli sarı renk giyinirdi. Yakıştırmaması zor bir renktir.”

“Peki sizi bir çift olarak kabul ettiler mi?”

Annemin gülümsemesi yüzüne yayıldı.

“Dalga mı geçiyorsun?” dedi babam. “Kabul ettiler.”

Kamerayı durdurdum, bir sandalyeye oturdum. Ne yaptığım konusunda hiçbir fikrim yoktu. Öte yandan, onlarla mutfakta olmamın ve kâselerce tahıl gevreği yediğim, buna karşın pek de bulaşık yıkamadığım, yaralarımın sarıldığı, bana bisküvilerin verildiği, kirli tırnaklarımın bir fırçayla ovulduğu bu yerde film çekiyor olmamın bir sebebi var gibiydi. Yüz yüze bakmamalar, resmin nasıl görüldüğü –sandalyelerde mahsur kalmış iki insan– ile söyledikleri –birbirlerine hâlâ âşık iki insan, üstelik hayatlarından memnunlar– arasındaki kopukluğu vurguluyordu.

“Ya annemi ilk kez öptüğün zaman nasıldı?” diye devam ettim.

“Richy.” Annemin yüzü kızardı. “Lütfen!”

“O *beni* öptü,” dedi babam elini tekrar onu okşamak için kaldırıarak. “Biz... Larsens’lerin kapı girişindeydik, değil mi? Onu bir partiye götürmüştüm, öptüğünde onu evine bırakmak üzereydim.”

“Biri seni kapına kadar götürdüğünde olması beklenen bir şeydir bu,” dedi annem. “Daha fazla beklemek istememiştim.”

“Peki baba. Bakalım annemin en sevdiği rengi biliyor musun?”

“Mor.”

Annemden bir gıdıklama sesi çıktı. “*Menekşe rengi.*”

“Peki anne sen babamınkini biliyor musun?”

“Çok kolay,” dedi. “Sarı. En sevdiği diş macunu ise Gleem marka.”

Bu alakasız lafı görmezden gelip soruşturmamı sürdürdüm.

“Baba, senin verdiğin ve annemin en sevdiği hediye.”

“Ahhh,” dedi. “Zor bir soru. Sence?”

“Bir hayli var.” Annem gülümsedi. “Ya da... ellinci doğum günüm. *İtalya.*” İç çekti. “Ah! O geziyi tüm hayatım boyunca unutmayacağım.”

Uzun süre sessiz kaldım, onlar anılarını aktardıkça sadece filme aldım; annem özlemle önüne bakıyordu, sanki Toskana’nın dalgalı manzarası buzdolabının kapısına yansıyor. Gömlek kolunun içinden bir kâğıt mendil alıp göz altını temizledi.

“Annemin en çok neyini seviyorsun?” Bu soruyu sorduğum zaman babam başını kaldırıp kameraya baktı.

“Annen nazik biridir,” dedi. “Şaşkındır. Hiç gergin olmaz.”

“Peki neyini sevmiyorsun?”

“Ne?”

“Hangi huylarını sevmiyorsun?”

“Hadi ama Richard,” dedi kaşlarını çatarak.

“Öff. Şurada dürüstçe konuşuyoruz. Sırt sırta oturuyorsunuz.”

“Evet, söyle tatlım,” dedi annem ellerini kucagında birleştirerek. “İlginç olur.”

“Eh,” dedi babam yerinde kendisini düzelterek. “O şey değil... sen.. iyi bir şoför değilsin.”

Annem dudağını ısırdı. “Maalesef bu doğru.”

“Tamam baba. Bir soru daha.”

“Hayır,” dedi. “Bu kadarı yeter.”

Annem yeniden sandalyesinde döndü. “*Hepsi* bu kadar değildir George. Şahsen bende bunlardan çok var! Mesela, mırıldanıp

durur ama sadece tek bir tonda. Ayrıca bira şişesinin kapağını asla doğru bir şekilde kapatmaz. Bir de bulaşık deterjanını sünger yerine çatal bıçak takımının üzerine sıkıyorsun.”

“Kendini tutma hiç şimdi.”

“Fakat iyi dans eder. Harikulade bir dansçısı George’cuğum. Üstelik sabahları yatağı toplar, kaç insan bunu yapıyorum diyebilir ki? Ayrıca beni hayal kırıklığına uğratmaz.”

Sessizleşti.

“Beni kırıklığına uğratmaz, genelde.”

Babam zemine bakıyordu.

“Artık durabilir miyiz?” diye sordu annem kameraya bakarak. “Akşam yemeği için eti hazırlamak istiyorum.”

“Tabii,” dedim kamerayı kayıttı bırakarak. “Oynadığınız için teşekkürler. Baba, gelini öpebilirsin.”

“Kayda alma bunu!” dedi, anneme ulaşmak için yerinde döndü. Ama kaydettim.

Lisa’nın en sevdiği diş macunu? Lanet olası Tom’s of Maine markası. En sevdiği renk? Mercan rengi. Kayda değer bir orgazmdan sonra banyoda yıkanırken küçük bir şarkı mırıldanırdı. Baştan ayağa keyifli, baloncuklar içinde ve pembeydi.

Anne’in en sevdiği renk krem rengidir, beyaz değil. Onun en sevdiğim yönü? Uyurken gülümser. En azından eskiden öyle yapardı. Yazın gömlek kolunu kıvrımış bir halde buzlu papatya çayı yaparken onu izlemeyi severim. Piknikler için hazırlık yaptığı zamanları severim. Camille’e kitap okuduğu zaman koridordan akıp gelen sesinin tınısını severim. Saint-Briac’a geldiğimizde, rüzgârda saç birbirine dolaşmasın diye elini başının üzerine koyup denize bakarken yüzünde beliren o mutlu ifadenin şeklini severim. Bir partiden sonra, arabanın içinde yola çıkmadan evvel alt dudağıma hafif bir ısırık atarak beni öpme şeklini severim. Evde

son ses klasik müzik dinlemesini, ayrıca kızımızı kollarını yana açıp etrafında dans edecek şekilde yetiştirmiş olmasını, bundan zevk almasını, her çeşit müzikten zevk almasını severim. Mutlu olduğu zaman Anne'i seviyorum. Varlığını seviyorum.

Peki ya Lisa? Lisa kim? Onu son görüşümden bu yana dört ay geçmişti, şimdiden kafamda uydurduğum biriymiş gibi hissetmeye başlamıştım. Eğer hâlâ sevişmelerimizin dokunuşlarını ve ivediliğini hayal etmeseydim Lisa'nın varlığını unutturdum.

Farklı koşullar altında, eski sevgilimden arabayla sadece bir saat uzakta olmam fazlasıyla cezbedici olabilirdi. Altı ay önce olsaydı Lisa Bishop'ın yakınlarda olduğunu bilerek bırakın ailemle iskambil oynamayı, yerimde bile duramazdım. Fakat burası benim çocukluk evimdi; burada daha önce bulunmuş, gardıroplar ve dolapları karıştırabilmiş, annemin nadiren kullandığı öğütülmüş kahveyi nereye sakladığını bilen tek kadın karımdı. Lisedeysen kız arkadaşlarım olduğunda hep ben onların evlerine giderdim. Ama o sayısız kez buraya gelmiş, *Dirty Harry* posterinin altında uyumuştum ve bir kere bile posterini oradan almamı istememişti; ikimiz benim fazlasıyla küçük yatağımızda, mesut bir şekilde birbirimize dolanmış bir halde olurduk.

Lisa benim en sevdiğim diş macununu bilmiyordu, çilek aromalı süte karşı bir zaafım olduğunu ya da eğer bir fırsatım olsaydı tüm yatak örtülerimizi tıpkı Bourigeaud'ların evinde olduğu gibi ütületeceğimi bilmiyordu. Annemin mutfakta tezgâha bir ilaç kutusu koyup orada üzerinde çiçekli sabahlığı ve çıplak ayaklarıyla durup vitaminleri saydığını asla görmemişti. Camille'in diz kapağındaki açık bir yaraya asla bir yara bandı koymamıştı. Ancak boşalmadan hemen evvel popo deliğime bir parmağın sokulmasından hoşlandığımı, kulağımızda gezinen bir dile karşı isteksiz olmadığımı, bana oral seks yaparken hayalarımın avuçlanmasını ve seks sırasında ona ne yaptığımı bana anlatmasını

sevdiğimi biliyordu. Peki ne vardı bunda? Anne de biliyordu bunu. Anne’le birlikteyken sekste en sevdiğim bölgelerim farklıydı, çünkü Anne farklıydı ama karım da acayıplıklarımı bilirdi. Tek fark Lisa’nın cinsel sözlüğüme yeni bir şeyler eklemesine izin verirken Anne’le bu türden tüm keşifleri kesmiştim.

Daha olgun bir adam olmak istiyorum, aşkı seksle karıştıran türden bir adamdan daha az tahmin edilir biri olmak. Bu yirmilerinizin başında yaptığınız bir şey. Kafa karıştırıcı bu. Zayıflık bu. Lisa hayatımda değilken onu sevip sevmediğimi şimdi anlayamıyordum. Onu sevmediğimi düşünmek korkutuyor beni. Affedilmek istememe rağmen içimde bir şeyler Lisa’ya tutunmak istiyor hâlâ.

Akşam yemeğinden sonra o geceki *More4 News* bülteninde Irak konusunda daha fazla haber vardı. Samira Ahmed haberlere başladı:

“Amerikalılar bu akşam ‘rejim değişikliği’nin anlamı konusunda, Amerikalıların kafasını daha fazla karıştırdı. Michigan’daki BM silah müfettişi Scott Ritter’la canlı yayında konuşacağız. Bizi duyabiliyor musun Scott?”

“Evet, merhaba Samira. Beni konuk ettiğin için teşekkür ederim.”

“Başkan Bush’un Birleşik Devletler ile Irak arasındaki çatışmaların barışçıl bir çözümü için gerekli gördüğü beş koşulu ana hatlarıyla belirtmesinin üzerinden altı hafta geçti, doğru mu?”

“Evet, doğru.”

“Ayrıca yanılmıyorsam *rejim değişikliği* ifadesi ilk kez kullanıldı, değil mi?”

“Tam olarak değil,” dedi Scott. “Pek çok şeyi anlatmak için o ifade rastgele kullanılmıştır. Nisan ayında Bush hâlâ Saddam’ın çekilmesi gerektiğini söylüyordu. Ama şimdi Kongre, Irak Kararnamesi’ni kabul ettiğinden beri bu durum değişti. Bush

şimdi eğer kararnamedeki şartlara uyarsa Saddam'ın iktidarda kalabileceğini söylüyor.”

“Ama bu biraz belirsiz bir durum değil mi?” diye sürdürdü Samira.

“Kullanılan dil yoruma geniş bir alan bırakıyor. Ve yayılmaya. Doğru, demek istediğim dilin kendisi yönetim politikalarında gelecekte olabilecek değişiklikler için aslında açık kapı bırakıyor. Şahsen Hüseyin'in bunlardan herhangi birine uyacağını düşünmenin son derece safça ve yanıltıcı olacağını düşünüyorum.”

“Peki *'rejim değişikliği'* sizin için neyin göstergesi?”

İkiye bölünmüş ekranda müfettiş sessizliğe büründü. Ardından, “Ben orijinal tanıma bağlıyım. Hüseyin çekilmek zorunda,” dedi.

Yatak odamdaki cep telefonumun çaldığını duydum.

“Eğer arayan Camille ise canım,” dedi annem gözleri hâlâ televizyondayken, “telefonu bize de ver merhaba diyelim.”

Julien'den gelen bir cevapsız aramam olduğunu görmek için tam zamanında yatak odasına vardım. Kapıyı kapatıp onu geri aradım.

“Haddon, nerelerdeydin?” diye bağırdı. “Gerçekten seni öldürdüklerini düşünmeye başlamıştım! Karını bile aradım.”

“Lanet olsun, bunu yapmamalıydın,” dedim yatağa oturarak.

“Yapmamalı mıydım?”

“Mektupları buldu.”

“Ah Tanrım!” soluğunu telefona verdi. “Seni ahmak!”

“Öyle,” dedim.

“Ee?”

“Ee'si benimle konuşmuyor. Sürgüne gönderildim. Ama ben... dinle, tabloyla ilgili sıkıntı çıkmadı. Sadece zırdeliydiler.”

“Demek Lisa değilmiş, gördün mü? Söylemiştim sana.”

“Evet,” diye mırıldandım yatağın üzerinden kraker kırıntısına benzeyen bir şeyi alarak.

“Peki onu gördün mü?”

“Hayır Julien,” dedim sessizce. “Londra’dayken onunla görüşmedim. Bunun farkında olan tek kişi benmişim gibi görünse de yeniden düzgün bir adam olmaya çalışıyorum.”

“O zaman Anne mektupları nasıl buldu?”

“Bak ne diyeceğim,” dedim. “Şimdi bu konuya giremem, gerçekten.”

“Peki,” dedi. “Üzüldüm. Sadece alıcıların seni esir tutmadıklarından emin olmak istemiştım.”

“Ah zorluydular,” dedim duvara yaslanarak. “Telepatik olarak. Kafama bağlantı noktaları yerleştirdiler.”

Julien güldü, ama gerçekten değil. Şu huzursuz gülmelerden biriydi. Gülmenin yerine geçen bir şeydi. Bir homurtu.

“Dinle Richard. Belki bunu sana anlatmanın zamanı değil, ama sana başka bir mektup daha geldi.”

“Ciddi misin?” dedim. “Ondan mı?”

“Öyle görünüyor. Evet.”

Başımı ellerimin arasına gömdüm. Bu beş oldu. Amerikalıların eski rejimin bittiğini göstermelerinin kesinlikle ilginç bir yolu varmış.

“Ne diyeceğim,” dedim. “Okusana. Oku, umurumda değil. Mektubu şimdi oku bana.”

“Emin misin?”

Zarfı yırttığını duydum.

“Peki,” dedi. Okumaya başladı.

Sevgili Richard,

Dün bir galerinin önünden geçiyordum, orada yapabileceğini düşündüğüm bir şeyi aklıma getiren bir fotoğraf vardı. Ya da

fotoğraf seni aklıma getirdi. Sanırım ikisi de aynı şey. Biliyorum fotoğrafları pek umursamazsın, ama mısır tarlasında duran hurdası çıkmış bir yelkenli gemiye ait bir fotoğraftı bu. Gemide bir tane korkuluk duruyordu. Kompozisyon gibi de değildi; sanki dünya bu geminin çevresine kurulmuş gibiydi. Keşke seninle beraber görebilmiş olsaydık, böylece bu fotoğraf hakkında ne düşündüğünü dinleyebilirdim. Böylece konuşmuş olurduk.

Sanırım bu kaçınılmaz bir şeydi. İşte söylüyorum: Seni özliyorum. Dave'le düğün günümüzü 21 Temmuz olarak kararlaştırdık. Henüz ayarlanmamış olsa da nihaiymiş gibi geliyor. Seni özlememe neden oluyor. Eminim bunu benden daha iyi anlayabiliyorsundur, zira ben hiç evlenmedim. Bu bir elveda gibi geliyor. Yani bu bir elveda elbette, öyleydi de, sadece şu özleme işini ne yapacağım? Seni özleyen, geceleri uyuyakalıp paralel bir yaşamı düşleyen parçamla ben ne yapacağım?

“Bu kadarı yeterli,” dedim gözlerim kapalı. “Dur.”

“Emin misin?” dedi Julien kâğıdı hışırdatarak. Arka sayfada da devam ediyor.

“Eminim evet,” dedim ayağa kalkarak. “Bu böyle sürüp gidemez. Doğru değil.”

“Lisa kararsız görünüyor.”

“Mesele bu değil,” dedim. “Bencil biri o. Mektubu çöpe atar mısın?” diye sordum. “Elinde tutma.”

“Ciddi misin?”

“Ciddiyim. Yetti artık. Hâlâ başımı belaya sokuyor, üstelik artık birlikte bile değiliz.” Göğüs cebimi karıştırdım, sigarayı bırakmamış olmayı diledim. “Bir şeyler yapmalıyım. Mecburum... büyük bir şey.”

“Peki,” dedi. “Ne gibi?”

“Sadece özür dileyemem. Rejimim değişmeli.”

“Hımm senin d nyanda bu ne anlama geliyor bilemiyorum, ama Alejandro’yla beraberken kişniş yemeye başlamıştım.”

“Evet. Tamam. Epey yardımı dokundu bunun. Geri döndüğüm zaman uğrarım.”

Telefonu kapattığımda o ifadeden dolayı pişman oldum. “Eğer dönersem,” demeliydim.

Oturma odasına geri döndüğümde anne ve babam hâlâ televizyon izliyorlardı. Somurtarak kanepeye oturdum, kamerayı tekrar açtım.

“Ama Camille’le konuşmak istiyordum canım!” dedi annem bana dönerek. “Tanrım, şu şey açık mı gene?”

“ ektığin video pek ilginç olmayacak,” dedi babam. “Televizyon izleyen biz.”

“Affedersiniz,” dedim kamerayı babama doğrultarak. “Peki aşkın sürmesini nasıl sağlıyorsunuz?”

“Sen iyi misin tatlım?” diye sordu annem uzaktan kumandanın ses düğmesine basarak.

Kamerayı annemin yüzünden babamınkine çevirdim, sonra tekrar başa döndüm.

“Hayır.”

“Tatlım?” Annem kanepeden kalktı, gelip yanıma oturdu. Onun yüzünü, elini kayda aldım. Kolunu bana sarmak için bir k rlenti çekmesini de.

“şu şeyi bırakır mısın?”

Anne ve babam bana bakmaya başladılar. Televizyonun ışığı karanlıkta titreşiyordu.

“Ne yapacağım?” diye sordum sesim boğuk bir halde. “Ne yaptım ben?”

Annem başını bana yasladı. Ne olduğunu sormadı.

“Çok geç olmadan harekete geçeceksin,” dedi babam. “Sadece burada oturup durmayı bırakacaksın.”

Annem ise hırkamın üzerinde elini daireler şeklinde hareket ettirip duruyordu. Daireler çizip durdu, çizip durdu. Avutmaktan kırılmışlığa, oradan sırta.

Kamerayı kapattım.

O gece gene uyuyamadım. Anne’le birbirimize karşı yaptığımız yanlışları ve onları nasıl aştığımızı düşünüp durdum. Başlangıçtaki yanlış adımlarımız çok küçüktü. Havalimanına geç gelmek, Anne’in işe geri dönmesi gerektiğinden kısa kesilen bir tatil. Yanlış bir yola sapmak, takside unutulan telefon, kurutucuda unutulduğu için çeken bir gömlek. Öte yandan çikolatalar, karanfiller, güzel otellerde geçirilen hafta sonları; evliliğin cephaneliğindeki eski silahlardı bunlar – hiçbirinin bana bir faydası yoktu şimdi. Anne’in güvenini geri kazanmak için ne kadar zaman gerektiğini sadece hayal edebiliyordum, üstelik sahip olmadığım zamanı.

Tüm gece seçeneklere kafa yordum. Temalı bir şarkı listesi, kayda alınmış bir itiraf, kesemeyeceği ya da durduramayacağı bir şeyler. Hatta bir şiir bile yazmayı düşündüm, Tanrı yardımcım olsun. Sabah saat üç civarında Lisa’ya onun mektuplarına hiç yanıt vermediğimi tasdik edecek yeminli bir ifade yazdırıp yazdıramayacağımı merak ettim, işte tam o noktada hiçbir yere varamadığımı, artık uyumam gerektiğini anladım.

Rüyalarım hızlı ve darmadağınktılar, zaman zaman olan parıltılı anlar vardı. İlk kez bebeğimizin bezine bakarken Anne’in yüzünde beliren ifade; katrana benzeyen kaka karşısında o kadar dehşete düşmüştü ki kahkaha atmıştık. Yatağımızın kenarına oturup baldırına kadar çorabını çekmesi, işe gitmeden evvel durup aynada yansımalarını kontrol etmesi. Geceleri göğsüme sokulması, bana koktuğumu söylemesi.

Ertesi sabah erkenden kalktım, yatakta dimdik oturdum. Henüz başka hiç kimse uyanmamıştı. Minik yatak odamın karşı duvarına baktım, uykusuzluğum yapılması gerekeni bilmenin açıklığıyla etkisini kaybediyordu.

Rejim değişikliği. Rejim değişikliği! Nihayet bir planım vardı. Sayısız şahsi ve davranışsal ayarlamalara ek olarak Anne'i geri kazanmalıyım, geçmiş hatalarımın yapılmamış olmasını dilediğimi kanıtlayabileceğim tek bir şey vardı özellikle. *Mavi Ayı'yı* sadece sergilemek yerine satışa koymaya karar verdiğimde Anne beni durdurmamıştı. Ben de kendimi Lisa konusunda durdurmamıştım. Lisa beni durdurmuştu. Ancak şu önceki yanlışı, o tablonun kaybını engelleyebilirdim. O tablo evimiz dışında hiçbir yere ait değildi.

Tablonun satışında, Anne-Laure'u iki defa unutmuştum. Bir keresinde başka bir kadının kollarındayken, öbüründe de kendi zihnimde. O tabloyu alacak ve ona götürecektim, böylelikle ona yapabileceğimi kanıtlayacaktım: ilk aşk hislerine geri dönmeyi; gizli saklı olmadan konuşmalara, gençliğe, kahkahalara. Bunu yapabiliyordum. *Yapıyordum*. Anne'in yokluğunda ona âşık oluyordum. Yeniden âşık oluyordum.

12.

Saat sabaha karşı 05.30'du: Sadece iki saat uyuyabilmişim. Duş aldıktan sonra muhakeme derecemi değerlendirip Julien'e bir kısa mesaj yazdım.

Mavi Ayı'yı geri almaya gidiyorum. Üzgünüm. Onu hiç satmamalıydım. Senin/onların masraflarını ödeyeceğim. Özür dilerim ama güven bana. Bunu çözmem lazım.

Sonra öfkeli cevap yağmuruyla görevimin aksamaması için cep telefonumu kapattım.

Uyuyan anne ve babama bir not bırakıp bir İrlanda kahvaltısı yaptım, ardından ailemin araba yolundan çıktım, bir saat sonra 5 Wells Rise adresine vardım. Arabamın içinden Dave ve Dan'e telefon açıp niyetimi haber vermeyi düşündüm ama zaten kozmik bir bağlantıda olmamız gerekmiyor muydu? Bu benimle ilgili bir şeydi. Anne'le. Bizimle.

Kapı zillerini çaldım, midemdeki zehirli kafein ve tereddüt karışımından ziyade başka bir şeylere odaklanmaya çabaladım. Şayet yanlışlıklar ve affetme döngüsünü anlayabilecek birileri varsa onlar da eşcinsel devamlılıkçılar ya da süreklilikçilerdi.

Kapıyı açan Dave oldu, beyaz bir Thai balıkçı pantolon ve altına bir şey giymediği anvelop kazağı içinde gözleri parlıyordu.

"Aman Tanrım," dedi. "Richard. Sürpriz oldu bu." Alnı kııştı. "Daan!" Eve doğru seslendi. "Bir *sürprizimiz* var!"

Dudakları bitişik halde gülümsedi Dave ama Dan gelene kadar başka da bir şey söylemedi.

“Ah gerçekten de sürprizmiş,” dedi Dan kapı eşiğinden.

“Birazcık sıkıntılı,” dedi Dave. “Daha *ashtanga* yogası yapmamıştık.”

“Çok vaktinizi almayacağım,” dedim ve ağırlığımı diğer bacağıma verdim. “Tekrardan özür dilerim, sadece...”

“Hayır, hayır,” dedi Dave. “Sorun yok. Spontanelik yaratıcılığın temel taşıdır. Sadece sabah duruşlarımızı yaptığımız zaman yaratıcı güçlere daha açık oluyoruz, ama önemli değil, gelin içeri.”

Ayakkabılarımı çıkardım, onların peşinden oturma odasına yürüdüm ve işte oradaydı, *Mavi Ayı* odanın sol tarafında soluk bir kanepenin hemen üzerinde asılı duruyordu.

“Tablo güzel görünüyor değil mi?” diye sordu Dan bakışımın yönünü izlerken.

“Hıı, evet,” dedim. “Sadece, aslında mesele de bu.” Ellerimi ceplerime soktum. “Onu sizden satın almam lazım.”

Dave eşine şaşkın şaşkın baktı.

“Açıklayabilirim elbette. Aslında onu satmak gibi bir amacım hiç olmadı.”

“Dinle,” dedi Dave başını gergin bir şekilde sallayarak. “Bu gerginliği etkisiz kılmak için gidip hızlı bir *chaturanga* yogası yapacağım.”

Dave kendini yere bırakıp belini aşağıda tutmak gibi saçmalıklar yaparken onu izledim, sonra kalkıp ellerini dua eder gibi birleştirip yüzüme baktı.

“Tabloyu geri almam lazım,” diye devam ettim, kendi kollarım ve ayaklarımla ne yapmam gerektiğinden emin değildim. “Bunun profesyonelce olmadığını biliyorum; yolculuk masraflarını vesaireyi iade edeceğim zaten ama onu asla satmamalıydım. Duygusal bir şey o, bu yüzden gerçekten de onu geri almam gerek.”

“Bu çok huzursuz edici,” dedi Dave gözlerini kapatarak. “Kendimi güvende hissetmiyorum.”

“Arkadaşlar,” dedim. “Beyler. Sadece... biliyorsunuz bu tabloyla tüm bu yolu katedip geldim, ayrıca anlıyorum alışılmışın dışında metotlarla işlerinizi hallediyorsunuz, bununla hiç sorunum yok. Doğrusu tam da bu yüzden sizin de anlayacağınızı –saygı göstereceğinizi– ve onu geri almaya ihtiyacım olduğunu anlayacağınızı hissediyorum... onun eve, bana gelmesi gerekiyor.” Kulağa “holistik” gelebilecek bir dil bulmaya çalışıyordum. “Yani burası onun için doğru yer değil.”

“Aslında bu doğru değil,” dedi Dave ellerini indirerek. “Amira’nın ilk enerji okumaları epey olumluydu.”

“Ne diyeceğim bakın,” diye devam ettim, “Başka bir sürü tablom var. Sergide bulunmayanlardan! Geri döndüğümde size bir katalog ve fotoğraflar gönderebilirim. Onlardan birini size vereceğim. Hangisini isterseniz.”

Dan ve Dave bakiştılar. “Ne yazık ki Richard bizi bir süreliğine yalnız bırakman gerekiyor.”

“Peki,” diye yanıtladım kapıya doğru bakarak. “Ama fazla uzağa gitmem.”

Beni bir kâse sıcak su ve limon suyuyla kanepeye oturtular, bu karışımın kişiliklerinde aşırı ateş elementi olanları yatıştırmak amaçlı olduğunu açıkladılar.

Limon karışımı öyle çok kötü değildi. Düşüncelerim üzerinde ilginç bir sakinleştirici etkisi vardı. Ya da belki de o kadar aydan sonra nihayetinde kendimi öz güvenli, bir konuda *haklı* hissettiğim içindir. Tabloyu satarak bir yanlışlık yapmışım, şimdise o yanlış düzeltiyordum. Ben kötü şeyleri düzeltebilecek bir adamdım. Cansız karışımı höpürdetip *Mavi Ayı*’ma baktım, onu karnımda hissediyordum. Eve gidecektik.

On beş dakika sonra Dan ve Dave geri geldiler. Dave anvelop kazağının altına bir tişört giymişti, Dan ise yıpranmış bir Meksika battanieresine sarılmış ağır bir heykele benzeyen bir şey taşıyordu.

“Bu konuyu konuştuk,” dedi Dave taşıdığı şeyi zorlukla kanepe-nin üzerine taşıırken. “Hislerine saygı duyuyor ve onurlandırıyoruz, ayrıca buraya gelme dürüstlüğünü de. Ama tablonu geri almanı kabul edemeyiz. Bu, devamlılık inancının tüm öğretilerine aykırı.”

“Geriye doğru gidemeyiz,” dedi Dan oturarak.

“Evet,” dedi Dave. “Gidemeyiz.”

Sustular. Yanlarında duran şey her neyse ona bakmamaya çalışıyordum.

“Peki ya onu bir hediye olarak vermek için yeni bir sözleşme yapmaya gönüllü olur musunuz? Bir bağış olarak?” diye sordum, onların bu kadar inatçı olabileceklerine inanmayı reddediyordum. “Ben şahsen istediğiniz herhangi bir yardım kurumuna bağış yapabilirim.”

“Çok düşüncelisin,” dedi Dan. “Ancak *Ayı* burada kalmak zorunda Richard. Bu, tablonun yolculuğu. Açılış gecende Dave’in Paris’te olması tesadüften başka bir şey değildi. Alametler vardı. Daha yeni varmışken *Ayı*’nın şimdi geri dönmesi...” Ellerine bakıyordu.

“Yenilgiyi kabul eden bir tavır,” dedi Dave başını sallayarak.

“Yanlış,” diye ekledi Dan.

Gözlerimi kapattım, bu hippie saçmalıklarını aşıp onlarla iki ayaklı yaratıklar seviyesine gelebilirsek istediğimi elde edebileceğimden emindim.

“Peki tablonun bir baskısı nasıl olur? Bir fotoğrafı? Bir kopyasını bile resmedebilirim.”

“Ah hayır,” dedi Dave. “Reprodüksiyonlar işe yaramaz. Sanat eseri dürüst olmalı. Gerçek özdeki gibi olmalı.”

“Gerçekten bahsetmişken,” dedi Dan ve yanındaki şeyin üzerindeki pançoğu çekti, “bunu bir *jest* olarak düşündük, seni bununla uğurlamak istedik.”

Mevzubahis hilkat garibesine dehşetle baktım. Bu bir Afrikalı bereket heykeli, plaka sanatı ve bir totem direği arasındaki bir çeşit halk sanatı karışımıydı. Tahta yapı on iki tane devasa memesi olan bir kadın şeklindeydi; her bir göğsünün üzerinde bir mavi kamışın parlak infilakıyla biten bir meme ucu vardı. Uzun boynu, yeşil camlı bir bira şişesinin tabanından yapılmış gibi duran gözleri olan bir kafayla tamamlanıyordu, Amerika’nın orta batı eyaletlerinin plakalarından yapılmış bir taç takıyordu.

“Bu *Ngendo*,” dedi Dan. “Bir ana tanrıça.”

Dave başını salladı. “O seni evine götürecektir.”

“Pekâlâ,” dedim limonlu suyumun yerine koyarak. “O beni bir yere falan götürmeyecek. Onunla eve gitmiyorum. Bana tablo lazım.” Tabloyu işaret ettim. “*Şu*. İki kat ödeme yapacağım size. Ya da hayır, iki kat değil, ama dinleyin. Onu geri almak için her şeyi yaparım. Onu karım için resmetmiştim ve onu satarak ahlaklılık ettim, şimdiyse onu geri almam lazım.”

Adamlar nemlendirilmiş dudakları büzülmüş, elleri dizlerinde bir halde bana dik dik bakıyorlardı.

“Hımm,” dedi Dan ne diyeceğini bilemeden. “Bu jestin sembolizmini anladığınızı sanmıyorum. *Ngendo* bir koruyucudur. Bir evin içinde sahip olunması gereken çok kudretli bir yaşam gücüdür.”

“Karıma lanet olası bir bereket heykeli götürecektir halim yok!” diye bağırdım. Sonra sessizleşerek, “Özür dilerim,” dedim. Ayaklarıma bakıyor, bitkinliği, çaresizliği ve başarısız olacağıma dair o korkutucu hissi defetmeye çalışıyordum.

“Karım ilk çocuğumuza hamileyken onu resmettim. Bizim *tek* çocuğumuza. İşte nedenlerden biri de bir bereket heykelinin...”

Nefesimi verdim. “Lütfen,” dedim. “Size yalvarıyorum. Onu geri almam lazım.”

Sessizce oturmaya devam ettiler. Dan, Dave’in eline uzandı. Birbirlerine bakıp aralarında gizli bir duyguyu paylaştılar.

“Bunu bizimle paylaşman büyük bir cömertlikti,” diye başladı Dave. “Çok hassas ve dürüsttü. Ama kendi şeytanlarımızın üstesinden gelmek için çok çabaladık, bunu yapabilmemizin tek yolu en gerçek benliğimizle şeffaflık için ileriye gitmekti, dolayısıyla sen bir yanlış yaptın diye böylesine bir güçle bağlı olduğumuz bir şeyden caymak...” Başını olumsuz manada salladı. Böyle konuşurken uzanıp Ngendo’nun başını okşadı.

Çenemin titremeye başladığını hissediyordum.

“Arkadaşlar,” dedim. “Lütfen.”

O korkunç, tahta heykele bitkin gözlerle baktım. Yüce Tanrım, keşke Anne burada benimle olsaydı, bütün bu olanların saçmalığına bakıp şifa bulurduk. Ama tablo olmadan elimde hiçbir şey yoktu: Niyetlerimin bir kanıtı olmayacaktı, bunu yapmış olduğumun, aklımı başıma topladığımın, geri dönmeye karar verdiğimin de bir kanıtı olmayacaktı.

“Ah!” dedi Dan yerinden zıplayarak. Mutfğa koştu, içinde parlak pembe bir toz olan plastik minik bir çantayla geri döndü. “Zerdeçal! Sadece birazını heykelin başına serpiyorsun.”

“Zerdeçaldan yapılma bu,” dedi Dan. “Herhangi bir yiyecek hassasiyetin var mı?”

“Bunu alamam,” dedim. “Bu şeyi eve götüremem.”

“Ama götürmelisin.”

“Lütfen.” Sesimin kafamın içindeki yankısını duyabiliyordum – tizdi, sızlanıyordu. Onlar da kımıldasız durdular.

Hiçbirinden tek söz çıkmadan otuz saniye geçince teslim bayrağı çekmenin zamanının geldiğini anladım. Onu duvardan sökmeye çalışsam bile onlar bana engel olmadan *Mavi Ayı’yı* o

evden çıkaramazdım. Akılları başlarındaydı, düşük kolesterolleri vardı ve oldukça uyanık görünüyorlardı.

Ayağa kalktım. Tabloma baktım. Sonra da “o şeye” baktım.

“Yani gerçekten de bir şeyleri iyileştiriyor mu?” diye sordum parmağımı plakalardan birine doğru sallayarak.

“Gerçekten!” dedi Dave yerinden kalkarak. “Onu arabaya taşımana yardım edeceğiz.”

Ben ayakkabılarımı giyerken onlar da Ngendo’yu girişe getirdiler. Dan, Dave’e onu çıkarmasına yardımcı olmak için kapıyı açtı, ben de arabamın üzerinde sarı, taze bir park cezası olduğunu gördüm.

“Endişelenme Richard,” dedi Dave kolunu bana dolayarak. “Şimdi Ngendo’ya sahip olduğun için işler çok daha iyiye gidecek.”

Lanet. Çürüme. Başarısızlık. Cehennem. Onlar ne biçim insanlardı ki planımın içine ediyorlardı? O tablo hiçbir şey ifade etmiyordu onlar için, oysa benim için iyi tarafımın geçmiş bir deliliydi. *Ayı’yı* yaptığım yıl.

Henüz görevimle işim bitmemişti. Üstelik bu sefer başarısız olmayacaktım. Dört ayak yüksekliğindeki Ngendo arka koltukta üç tane emniyet kemeriyle bağlanmış bir haldeyken 17, Chalcot Sokağı adresine doğru gidiyordum, Lisa’nın tüm mektuplarına eşlik etmiş olan adresti bu.

Prince Albert Road, üzerindeki bir parkı geçmem gereken kısa bir yoldu. “*Teneke kutuda Prince Albert²⁷ var mı sizde?*” diye küçükken köşedeki dükkânda çalışan adamcağıza işkence ederdik. “*Onu serbest bırakmanız iyi edersiniz!*”

27 Bu şakanın kaynağı Prince Albert isimli sigara markasından gelmektedir. Bu sigaralar o dönem başka paketlenme yöntemleri mevcut olsa da küçük bir teneke kutu içine konurmuş. Prens Albert’la aynı ismi paylaştığından bu tür şakalara konu olurmuş. (ç. n.)

Kalbim hızlı hızlı atıyordu, ellerim kan ter içinde direksiyona yapışmıştı. Daha bitmemişti. Büsbütün parçalanmadan bir sonraki girişimimi başarıyla sonuçlandırabilirsem bu kargaşadan çıkmanın bir yolunu bulmuş olurdum. Anlayışa giden yolumu yeniden bulurdum. Dan ve Dave'e bir mektup yazardım. O tabloyu geri almamın bir yolu olmalıydı.

17, Chalcot Sokağı adresinin önünde torpido gözünü açıp Lisa'nın mektuplarını çıkardım. Elim titriyordu. Burayı önceden aramamıştım da. Bir daha bulamayayım diye telefon numarasının tüm izlerini silmiştim.

Evlerinin ön camına baktım. Ya da *adamın evinin*. Bir kasaba eviydi, zemin katı deniz mavisine boyanmıştı. Öteki iki kat ise tuğlaydı. Alt katın penceresinin önünde lanet olası bir çiçek saksısı vardı. Üstelik gerçek çiçeklerle. *Böyle düşünmeye devam et*, dedim kendime mektupları elimde sıkarak. Şimdi toprakta bir şeyler yetiştiriyor.

Arabamın kapısını kapatmadan evvel saate gözüm ilişti. Sabah sekizi yeni geçmişti. Muhtemelen daha uyanmamıştır bile, hedonist. Umurumda değildi. Buraya bir şey yapmaya gelmişim ve o şeyi tastamam yapacaktım. Bir devamlılıkçı gibi, Tanrı'nın yardımıyla.

Yutkundum. Bulantı hissettim. Arabadan çıktım. *Bunu Anne için yapıyorsun seni sinir bozucu herif. Bunu kendi yaşamın için yapıyorsun*. Kapıyı kapattım; ceketimi, kırışmış gömleğimi düzelttim. Kendimi yürümeye zorladım. Terli ellerimi ve gömleğimi düşünmemeye çalıştım.

Parmağımı kapı ziline bastırdım. Kapıya dik dik bakıp basamakların yanındaki mor menekşe saksısını görmezden gelmeye çalıştım. Mor menekşelerden nefret ederim. Her zaman ettim. Yani kimin standart işletim ruh hali neon morudur ki? Eve her geldiğinde bunları görmeye nasıl katlanıyor?

Birkaç saniye bekledim, sonra zili yine çaldım. Sonunda ayak sesleri işittim. Hafifti ayak sesleri. Bir kadına ait gibiydiler. Onun ayak sesleriydi. Gözlerimi kapadım, kendimi hazırladım. Eğer o an yer yarılıp içine girebilseydim girerdim.

Kapı dürbününün açılmasını izledim. Açık kaldı. Nihayetinde kapandı. Kalbim göğüs kafesime vuruyordu. Lisa kapının hemen arkasındaydı. Ama kapı açılmıyordu. Zili tekrar çaldım. Tekrar kapı dürbünü açıldı. Ve tekrar kapandı.

Ardından kapı açıldı, işte karşımdaydı: Besbelli ki yataktan daha yeni kalkmış olmasına rağmen, güzellikten yıkılacak gibiydi. Cicili bicili pembe bir şeyin üzerine kırık beyaz renkli kalın bir sabahlık giymişti, saçları uzun ve dağınıktı ve hâlâ o çilleri vardı yüzünde. Saçma bir tatlılığı vardı. Yanlarından iki ponponun sarktığı leopar baskılı terlikler giymişti.

Elini ağzının üzerine koydu. Yanaklarının kıpkırmızı ke-silmesini izledim.

“Richard,” diye fısıldadı başını ağır ağır sallayarak. “Ne işin var burada?”

Ellerimde mektuplar duruyordum orada sadece. “Yapamaz-sın...” dedi dönüp arkasına bakarak. “Neden aramadın?”

“Ne, burada olamaz mıyım?” diye sordum onun arkasını görmek için parmak uçlarımın üzerinde durarak. “Öyle mi? Ama sen de bu lanet mektupları evime gönderip duramazsın.”

Elimdekilere baktı. “Bunları evine göndermedim.”

“*Evlenmek* üzeresin,” dedim mektupları ona doğru sallayarak. “Neden bana yazıp duruyorsun?”

“Bilmiyorum,” dedi, bana doğru bir adım yaklaştı. “Senin için endişeleniyordum. İletişim kurmak istedim.”

“Ama ben sana asla yanıt vermedim!” Yüksek sesle konuş-muştum herhalde. Omzunun üzerinden geri dönüp baktı tekrar.

“Başka bir yere gidebilir miyiz?” diye sordu sabahlığını sıkarak.

“Evet,” dedim. “Hayır.” Uzanıp mektupları sabahlığının cebine sıkıştırdım. Cebi görüldüğü kadar derin değildi. Onları oraya resmen tikiştirmam gerekti. Lisa’nın sıcaklığını, göğsünün yakınlığını hissedebiliyordum.

“Richard,” dedi ellerime dokunarak.

“Bunu yapamazsın,” dedim bir adım çekilerek. “Bana yazdığını biliyor mu?” Başımı kaldırıp ikinci kata baktım. “*Dave*. Yoksa harikulade arkadaşlarından biri olduğumu mu düşünüyor?”

“Bana iki dakika versen,” dedi, “Köşede bir yer var. Ya da parka gidebiliriz.”

“Öyle mi, ne yapacağız anılarımızı mı yâd edeceğiz? Gidip etrafta, mahcup ve boktan bir halde sen sonunda, ‘Ah keşke seni öpebilsem, ama *yapamam*,’ diyene kadar dolanacağız öyle mi?” Ona bakıyordum. “Seni unutmaya çalışıyordum. Kendin de bunu istediğini söylemiştin. Üstelik ben azıcık yaklaşır yaklaşmaz bir yolunu bulup hayatıma geri giriyorsun.”

“Bunlar sadece mektup,” dedi yumuşak bir sesle. “Aklıma gelmedi, senin...”

“Ne aklına gelmedi? Seni unutmamı istemiyorsun! Bu lanet kasaba evinde, bu kahrolası rezil menekşelerle yaşamak ve zaman zaman hayatıma bir bomba göndermek mi istiyorsun? Pekâlâ, ne diyeceğim, ben seni *unutmak* istiyorum. Seni *sevmiyorum* artık.”

“Ama ben bir şey *yapmadım* ki!”

“Beni özlediğini söyledin!”

“Şey,” dedi sabahlığını boynuna kadar çekiştirerek. “Bunu duymak hoşuna gider sandım.”

“Evliliğimi senin için riske atıyorum, sense beni terk ediyorsun, *sonra* da kuşkların mı oluyor?”

“Kuşklarım var demedim Richard!” dedi sesini yükselterek. “Seni özledim dedim. Ki buna hakkım var. Ayrıca beni özlediğini söylemeye çalışıyorsan buna saçmalık derim.”

“Seni özledim, evet. Sen hayatımı harabe haline getirene kadar özledim ama. Karım benimle konuşmuyor. Anne ve babamın evine sığındım. İskambil oynuyorum... oynuyoruz. Seni özlemek, potansiyel olarak seni özlemekten çok daha fazla özlenecek şeyle beni baş başa bıraktı.” Mektupları işaret ettim. “Bunu keseceksin. Bu sefer *gerçekten*. Biz seninle asla arkadaş olmadık, olmayacağız da. Bir daha asla senden haber almak istemiyorum. Hayatında ne olup bittiğine dair en ufak bir fikrim dahi olsun istemiyorum. Ayrıca benimkinde neler olup bittiğini de senin bilmeni istemiyorum.”

Kapı eşiğinde ağırlığını başka yana verdi. Sabahlığına iyice sarındı. Yüzündeki ifade hüznüydü, ama aynı zamanda... dudaklarıyla şu *şeyi* yapıyordu. Başını yana deviriyordu. “Karın öğrendi mi?” diye sordu.

Hayretle baktım. “Lanet olsun sana!” dedim. “Şu gösteriş düşkününe ne kadar süre sadık kaldığında göreceksin, o zaman ben sana soracağım senin değerli Dave’inin öğrenip öğrenmediğini.”

“Asla olmadığım biri gibi davranmadım!” dedi, gözleri ışıldıyordu. “Asla karını terk etmeni istiyormuşum gibi davranmadım. Benim kabahatim değil bu! Buraya gelip kendi dertlerin benimkilermiş gibi hissetmemi sağlayamazsın!”

Kafamı salladım. “Ne şaşırtıcı,” dedim. “Sanırım gerçekten buna pişman olacağım. Henüz bunu hissetmemiştim, ama burada olmak... Hataydı değil mi? İlişkimiz?”

Gözleri doldu. “Öyle olduğunu düşünmüyorum. Ayrıca sen de bunu demek istemiyorsun.”

“Sen bir atlıkarıncasın,” dedim. “Sadece tatlı bir gezinti. Sorumluluk yok. Yukarı, aşağı ve aşağı.”

Çenesi titremeye başladı. “Böyle davranmanı gerektirecek hiçbir neden yok. Gerçek bir konuşma yapabiliirdik. Bana neler

olduğunu anlatabilirdin. Sana karşı her zaman nazik oldum, asla yalan söylemedim.”

“Ne yani, şimdi de karım konusunda bana tavsiye mi vermek istiyorsun?”

Dudakları büzüldü. Arka tarafta merdivenlerden aşağı inen birinin sesini duydum. Lisa kıpkırmızı oldu.

“Gelen o mu?” diye sordum. “Bakalım mı?”

Elini kapıya koydu.

“Gergin misin?” diye sordum. “Gergin mi hissediyorsun? Sen bekle daha. Belki ben sana yazmaya başlarım. Hayatındaki her şeyi mahvederim.”

“Böyle davrandığın için çok üzüldüm,” dedi kapının arkasına çekilerek. “Ama bitti. Bir daha benden bir haber almayacaksın.” Arkasına baktı. “Lütfen kendine dikkat et Richard.” Başını salladı. “Beni üzüyorsun.”

Sonra kapıyı yüzüme kapadı. Oturma odasına gidip caddeneye bakan pencerenin perdelerini çekmesini izledim. Onların sesini duymaya zorladım kendimi ama ne dediklerini anlayamadım. Menekşe saksısına tekme attım. Bir parça toprak fırlayıp tuğla yolun üzerine düştü. Ardından eğilip lanet olası saksıyı kaldırdım, toprak yığınının, gübrenin ve kökten sökülmüş mor çiçeklerin üzerine parçalar dökülene kadar aşağı yukarı salladım durdum.

Onu üzümüştüm! Ha! *Sinirlensin* istiyordum. Birini üzmekten daha aşağılık bir şey yoktur.

Midem bulanırken, ellerim titrerken orada durdum. Uluslararası posta hizmetini kullanmakta kararlı değilse istediğimi almıştım: Bir daha ondan haber almayacaktım.

Ama etkileşimimizden asıl istediğim başka bir şey vardı. İyi olacağıma dair izin ya da güvence istiyordum aslında. Camille’in küvette penguenini yüzdürmesine yardım etmek için onun yanına eğilmekten kaynaklanan diz ağrısını istiyordum. Anne’i bir

partide, aklını bir tartışmaya vermişken odanın karşı tarafından izlemek istiyordum. Onu dolabın önünde soyunurken izlemek, bir çellonun paralel kavisleri gibi olan sırtındaki minik çukurları görmek istiyordum. Onun çıplaklığını tenimde hissetmek, onu göğsüme yaslamak, etrafıma saçılan saçını koklamak, boynumdaki nefesini duyumsamak istiyordum. Tablom yoktu, bir planım da yoktu, ama eski metresimin kapı eşiğinde dururken sahip olduğum şey Anne-Laure'u geri istediğime dair sarsılmaz inancımdı.

13.

Titreyen ellerimi sakın tutmak için direksiyonun varlığına minnet duyarak Hemel Hempstead'e geri döndüm. İşler planladığım gibi gitmemişti, hem de hiçbiri. Lisa – onun imgesini bir çeşit halüsinatif görüntü olarak aklımda tutmaya yeterli bir hızla oraya gidip gelmiştim, ama onu görmüş olmanın kalıntıları sinir sistemimi altüst etmişti. Ama yapmıştım: Öyle davranmıştım ki bir daha ne benimle konuşmak ne de beni görmek isteyecekti.

Ancak tabloyu alamamıştım. *Mavi Ayı*'yla Manş Denizi'ni kahramanca geçtiğimi, Anne'i sadece böylesi bir jesti yapabilme cüretimin olduğu gerçeğiyle değil aynı zamanda jestin kendisiyle şaşırttığımı hayal ediyordum.

Sıfıra sıfır elde var sıfır. Lanet olsun, ebediyen anne ve babamın evinde kalamazdım. Anne-Laure bir entelektüeldi. Bir *avukattı*. Yalnız başına düşünmesi için çok zaman vermemeliydim ona.

Arabayı evin önüne park edip arabadan indim. Oturma odasına daldım, annem sabahlığını giymiş kahve masasını temizliyordu.

"Aman Tanrım, yangın mı var, nereye böyle?" diye sordu yanağına hızlı bir öpücük kondururken.

Babam mutfaktaydı, tahıl gevreği kâsesini yarılamaştı. Bir parça tutup ağzıma attım. Annem kapı eşiğine gelip kapı çerçevesine yaslandı.

"Eve gidiyorum," dedim ağzım açık halde çiğnerken.

Babam kaşığı bıraktı. "Yani siz ikiniz konuştunuz mu?"

Sorusunu duymazdan gelip buzdolabından bir kutu portakal suyu aldım. Gerginliği hisseden annem başka bir şeyi silmeye gitti.

“Ne, öylece... gidecek misin?”

“Anne benim karım.”

Babam gözlerini devirdi. “Umarım bir planın vardır.” Kollarını masanın üzerinde kavuşturup bir plan belirtisi görmek için yüzümü izledi. “Ah Tanrım,” dedi. “Planın yok. Peki Richy. Umarım seni affedebilir.”

Çıkarken annemin misafir banyosunun yanındaki “el işi dolabının” önünde durdum, dolap ambalaj kâğıtlarının, flamaların, altın süs paralarının ve öteki parti malzemelerinin dar bir iniydi. Birkaç tane el işi kâğıdı, bir tutkal tüpü ve bir çocuk makası alıp onları sepetime tıktırdım. Ayrıca çekmeye başlamış olduğum videoları ve kamerayı da aldım. Ailemin portreleriyle beraber gitmeme eşdeğer bir şeydi bu: Oymalı kenarları olan eski bir şeydi. İnanca tutunan bendim bu.

Annem bisküvi ve bir hindi sandviçle dolu yıpranmış bir büzgülü torbacıkla beni arabaya uğurladı.

“Fazladan mayonez koydum üzerine,” dedi. “Ah bir de bunu buldum.” Bir kamera çantasını omzundan indirdi. “Aynı yapıda olduğunu sanmıyorum ama video kamerana tam olacaktır eğer bunu almak istersen.”

Annemi kendime doğru çektim. “Teşekkürler.”

Babam dışarı çıkıp bana o bildik bakışı attı.

“Git al onları,” dedi kolunu anneme dolayarak. Saat sabah 10.17’ydi. İşler benim açımdan pek iç açıcı görünmüyordu. Ağladığımı görmesinler diye aceleyle arabaya atladım.

Feribot yolculuğu sorunsuzdu. Haftanın ortası olması sebebiyle feribot buraya geldiğim zamankinden daha boştu. Değersiz tabloid ve doğru düzgün bir gazete aldım, her ikisinde de gizli cereyan eden savaşın gelgitlerini hissettim; savaş, savaş.

Üç saat içinde Bush yönetimi altında meydana gelen en son ahmaklıklardan haberdar oldum, arakladığım el işi malzemelerini çıkarıp ikinci özrümü inşa etmeye başladım: *origami* bir mavi ayı.

İstediğim şey oyuncak ayı türevinden bir ayı yapmaktı ama Cam'le birlikte öğrendiğim tek tür boz ayıydı, teknede yerleşik bir origamici yoksa şimdi yeni bir biçim öğrenecek kaynaklarım yoktu.

Elbette origamide sadeliği isteyenler tutkal kullanmazlar ama Cam'le ben kullanıyoruz. Yatak odasında hareketli bir ipe asılmış olan pembe tosun filler, Babalar Günü için Camille'in bana verdiği şaşkın bakışlı panda, saksıdaki bitkilerimizin etrafına serpiştirdiği konik kaplumbağalar; bunların her biri simli bir tutkalla bir arada tutulmuştu, ayrıca Tanrı biliyor ya tam da şu anda bunları bir arada tutmak için de yardıma ihtiyacım vardı.

Altı saat, iki çay ve bir tane otuz santim uzunluğundaki sosisli sandviçten sonra Saint-Malo Limanı'na yaklaştık. İkinci vaktinin sisli grisinde kale şehri hayra alamet görünmüyordu, taş evleri, dik çatıları omuz omuza duruyordu; öfkeli ve yargılayıcıydılar. Küçük kulelerde ellerinde oklarıyla konumlanmış adamlar hayal ettim. İnek dışkısı çuvallarıyla gelişimi bekleyen adamlar başarısızlığa mahkûm eve dönüşümü bekliyorlardı.

Arabamı teknenin dışındaki kıvrımlı yola çıkarır çıkarmaz asabiyetim dizanteri seviyesine çıktı. Eşimin ailesine kendimi maruz bırakma riskine giriyordum. Eğer Anne çok öfkelenirse, eğer Camille ya da Anne'in ailesi önünde kavga edersek bunun geri dönüşü olmayacaktı.

Her ne kadar Anne çıkıp da doğrudan hiç söylememiş olsa da babasının pek değer verilen Fransız geleneği *cinq à sept*²⁸ ile

28 (Fr.) Tam olarak 5'ten 7'ye demektir. İşten sonra eve dönmeden evvel yapılan aktiviteleri belirtmek için kullanılır. Köken olarak bir randevuyu ifade etse de sonraları iş çıkışı metres ziyareti yapıp eve dönmek anlamını kazanmıştır. (ç. n.)

ilgilendiğini her daim ima etmişti. Saat beşe kadar ofiste çalışır, sonra metresinle takılırsın, ardından da karın ve ailenle dana pirzolası yemek için saat yedide eve gelirsin. Bu programa sadece Fransız erkekleri uymuyordu; Fransız kadınları da bu evlilik dışı faaliyetlerden istifade ederlerdi özellikle de mis kokan, özenle hazırlanan Inés gibi kadınlar.

Ancak bu Bourigeaud'ların önünde bir kavgaya tutuşabiliriz anlamına gelmiyordu. Bu, durumu sadece daha da kötüleştirirdi. Anne'i golf sahasında, köşedeyken aramaya ve dışarı çıkma kararını ona bırakmaya karar verdim. Eğer çıkmazsa öfkeden burnumdan soluyarak lanet evi yıkacaktım.

Aramadan evvel arabayla evin önünden geçtim. Anne'in ailesine ait olan antika Land Rover marka araç tam da ön girişin oraya park edilmişti. Bizim tek arabamızı da benim kullandığımı düşünülünce bunun manası onların içeride olduğuydu.

Dar yolda geri geri sürerek komşunun mülkünün önündeki defne ağaçları sırasının yanına park ettim. Başıma, göğüs kemiğime, kalbimin soluna, sonra da sağına dokunup en son kilisedeyken yaptığım istavroz işaretinin doğru sırasını anımsamaya çalıştım.

Telefonumu elime aldım. Tekrar istavroz çıkardım. *Anne* diye tuşlara bastım. *Seninle konuşmam gerekiyor. Dışarıdayım.*

NE!?

Dışarıdayım. Komşunun evinin önüne park ettim. Konuşmamız gerek.

Dijital bir sessizlik. Eğer bu olay on yıl önce olsaydı, bu konuşmayı yatak odası penceresinin önünde bir avuç dolusu taşla başlatırdım.

Ciddisin sen. Burada mısın?

Gerçeği tercih ettim. Şunu yazdım: *Evet*.

Eve bakınca burnundan soluduğunu neredeyse hissedebiliyordum.

Bu yaptığın doğru değil. Bana beş dakika ver.

Derin bir soluk alıp verdim, *Lamaze*²⁹ yönteminde öğrenmiş olduğumuz gibi burun deliklerimden birini parmağımla kapattım. Nefes alıp vermenin bir faydası olmuyordu. Feribotta yediğim sosisli sandviçin yararı olmamıştı. Başım, kalbim, bağırsaklarım darmadağınktılar.

Birkaç dakika sonra çakıllı yoldan katır kutur seslerin geldiğini duydum. Korku içindeydim; arabadan sinsice çıktım. Kademeli pantolonunun üzerine giydiği çiçekli ceketini ve genelde isteyken giydiği kahverengi gece ayakkabısıyla işte yolda yürüyüp geliyordu. Güzel ve zarif görünüyordu, ayrıca aşırı keyifsiz.

“Burada ne *işin* var? Arayamaz mıydın?”

Anne daha yakına gelene kadar sessiz kaldım. “Arasaydım gelme derdin bana.”

“Elbette öyle derdim! Richard, Tanrım! Öğle yemeğine oturmak üzereyiz! Şimdi ne yapmam gerekiyor? *Şaşırmam* falan mı!”

“Gelmek zorundaydım. Sana söylemem gereken bir şey var. *Mavi Ayı’yı* geri almaya çalıştım.”

“Ne yaptın?”

“Londra’ya kadar gidip tabloyu geri satın almaya çalıştım. Bunu bilmeni istedim... Onun bizde olmasını istedim. Onu asla...”

“Onu *geri* almaya mı çalıştın?”

29 Gebelerin rahat bir doğum yapmalarını sağlamak için izlenen yöntemin adı. 1951’de Fransa’da Ferdinand Lamaze isimli bir doktor geliştirmiş. (ç. n.)

“Evet,” dedim ve elimi ceketimin cebine soktum, yedek ayımı aradım. “Oraya kadar tekrar gittim, ama... Bu adamlar var ya, onlar gibilerle hayatın boyunca tanışmamışsındır. Onlar, şu şeyleri var, din gibi ve...”

“Peki, geri alabildin mi?”

Omuzlarımı silktim. “Hayır, ama ben... bunu yaptım.”

Kâğıttan sunumumu çıkarıp elimde tuttum. Yere doğru bakan burnu, kısa güdük kuyruğuyla ayı sanki avucumun çizgileri arasında affı arıyordu.

Anne onu kendi eline almadan evvel yaratımına bir süre ağzı açık baktı. Anlaşılması güç bir şekilde tutkalla yapıştırılmış ağzına, hantal küçük kulaklarına dik dik baktı. Baş aşağı çevirdi. Ardından da onu kendi cebinin derinliklerine attı.

“Burada ne işin var? Yani gerçekten? Benim bunu nasıl açıklayacağımı hiç düşündün mü?”

“Evet.”

“Ve?”

“Bilmiyorum,” dedim. “Düşündüm ki... belki baş başa biraz uzaklaşırsız buradan, bir ya da iki günlüğüne, konuşmak için.”

“Ah lütfen,” dedi bir taşı tekmeleyerek. “Bu tam senlik. O kadar bencilsin ki... Çok bencilsin, şimdi bile! Bir şeyler uydurmamız gerekecek; sadece geçiyordun, telefonunun şarjı bitmişti. Paris’e gitmen gerekiyor. Bilmiyorum. Ama geri döneceksin.”

“Anne,” dedim, “Özledim seni. Tanrı’ya yemin ederim ki o tabloyu geri almak için her şeyi yaptım.”

“İyi de bunun her şeyi düzeltebileceğini mi düşündün? *Bunu* yaptın diye seni affedeceğimi mi sandın?”

Onun ağzından çıkınca kurmuş olduğum mantık kulağa gülünç geliyordu. Ama lanet olsun, evet öyle düşünmüştüm.

“Ah Tanrım, o kadar öfkeliyim ki,” dedi eve bakarak. “Şimdi oraya gitmek zorundayız, senin yüzünden yalan söylemek zorun-

dayım... buna inanamıyorum! Çocuk gibisin. Tanrım şu *lanet* şey de ne?"

Peugeot'nun arka koltuklarına bakıyordu.

"Alıcılar *Mavi Ayı*'nın yerine onu verdiler bana," dedim.

"Bu... bir takas."

"Neyin nesi bu?"

"Bir Afrika bereket heykeli."

Yüzü kıpkırmızı oldu.

"Dinle beni," dedi kollarını kavuşturup. "Sana üç saat mühlet veriyorum. İçeride ben ne dersem onu yapacaksın. Ama öğle yemeğinden sonra Paris'e geri döneceksin. Hayır, düşünme bile... geri döneceksin. Şimdi kendini toparlayıp ailemin önünde rolünü güzelce oynuyorsun, sonra defolup gidiyorsun. Ve sakın..." Başını salladı. "Bu son Richard. İşleri bu şekilde halledemezsin. Adil değil."

"Özür dilerim," dedim, vücut ısım düşmeye başlamıştı. "Sadece düşündüm ki..."

"Tabii," dedi. "Kesinlikle. Neredeyse hiç *düşünmedin* bile."

Topuklularının üzerinde dönüp gerisin geri yürümeye başladı. Arabayı içinde Ngendo'yla bırakıp peşinden eve doğru yürüdüm ben de.

Anne ön kapıyı ittirip açtı, "Sürpriz!" diye bağırdı. Sesi gün ışığı gibi neşe saçıyordu. Ozon tabakasını yakan cinsten bir gün ışığı.

Camille elinde en sevdiği tahta kaşığıyla köşeden koşarak geldi.

"Baba!" dedi kollarıma atılarak. Anne'in bakışlarından kaçarak kızımı kucakladım, saçının meyve aromalı parfümünü içime çektim, güneşin etkisiyle çıkmış olan çillerine çenemi sürttüm. "Geri döndün!"

“Sürpriz sadece, Cam,” dedi Anne Camille’in sırtını sıvazlayarak. “Sadece öğle yemeği için burada. Bir sürü işi var daha, resimlerle.”

“Biliyorum,” dedi kaşlarını çatarak. “Evet tatlım. Ama sorun yok. Çok güzel bir öğle yemeği yiyeceğiz!”

“*Mais, dis donc!*”³⁰ diye haykırdı Inés, mutfaktan çıkmış ellerini bir bezle temizliyordu. “*Quelle surprise!*”³¹ Ama Anne, haber vermemiştin!”

“Büyük bir sürpriz oldu anne, hatta benim için bile.”

Inés’i her iki yanağından da öptüm, feribottan aldığım metal tenekede kuşburnu çayını uzattım ona.

“Ohh,” diye sevindi. “En sevdiğim! Demek döndün! Şanslısın,” dedi parmağını sallayarak. “Harika bir öğle yemeği yaptım. Alain’in golf arkadaşlarından biri gelecekti. Ama köpekleriyle ilgili bir sıkıntı yaşamışlar.”

“Bunu duyduğuma üzüldüm.”

“Eh, berbat bir köpek zaten. Sorun yok!” dedi ellerini çırparak. “Alain her an dönebilir. Kulüpte bir kahve içecekti. Çantalarını içeri getirmen gerekiyor mu? Duş almak ister misin?”

“Mesele şu ki *maman*, yalnızca yemeğe kalacak,” dedi Anne yalandan suratını asarak. “Paris’e dönmesi gerekiyor. Galeriyle ilgili bir mesele var. Şey olmuş... tablolarından biriyle ilgili bir sıkıntı çıkmış. Teslim etmesi gerekenle. Adamlar... ödeme yapmamışlar.”

“Bir de cep telefonumu çaldılar aslında,” diye ekledim.

Anne başını bana doğru salladı gözlerini kısarak. Derin bir nefes aldı. “Doğru. İşte bu yüzden arayamamış.”

“Bu insanlar cep telefonunu mu çaldılar? Aman Tanrım, iyi misin?”

“Evet, iyiyim. Metroda oldu olay.”

30 (Fr.) Ama öyle söylesenc. (ç. n.)

31 (Fr.) Ne sürpriz. (ç. n.)

“Olamaz!” dedi Inés hayretle. “Korkunç! Elbette galerin bunun icabına bakacaktır. Peki neden tatilini...”

“İçeri gidip masayı hazırlayalım, *non?*”³² dedi Anne eli Camille’in sırtındayken. “Bunu sonra konuşuruz. Anne ben bir salata yapacağım.”

“Ben yaparım,” dedim.

Anne’in gözleri parladı. “Peki, *harika* olur.”

Camille tahta kaşığıyla sos yapmama yardım ederken, Inés de bana hazırladığı kızarmış tavuğu kesip sosunu döktüğü sırada anne ve babamı soruyordu bana. Anne bir su sürahisini doldurup, bir beyaz şarap şişesinin mantarını çıkarıp etrafımda dolanırken sadece bu davranışların normallğine kendimi teslim edersem, yemek ve şaraptan keyif alırsam Anne’in tekrar düşüneceğini ve kalmama izin vereceğini düşünmeye başladığımı fark ettim. Belirsiz bir süre için kalmama değil, ama sahilde onunla bir yürüyüşe çıkmaya yetecek kadar. Açıklamaya yetecek kadar.

Alain yanakları bir kerevit kadar pespembe bir halde geldi, sahadaki gününden hayranlıkla bahsetmeye başladı.

“Seni gördüğüme memnun oldum evlat,” dedi sırtıma vurarak. “Döndüğünü bilmiyordum! Gidip elimi yüzümü yıkayacağım, birazdan gelirim.”

Rol yaptığında da faydalı ve üretken olduğundan Anne bahçeye çıkıp masaya koymak için biraz leylak kesti, onları defne yapraklarıyla beraber kristal bir vazoya güzelce yerleştirdi. Camille güneşli odaya serdiği çizimleri gösterdi bana: Denizatları, yunuslar, devasa güneşbalıkları; hepsi de kumlu kabuklardan oluşan geçici bir çerçeveye çevrenlenmişti. Bir deniz kabuğu alıp ışığa tuttum. Kalbim çatlayacak gibiydi. Kızımın elini tuttum, kabuğu yerine geri koydum. “Burada eğleniyor olmana çok sevindim,” diye fısıldadım.

32 (Fr.) Olur mu? (ç. n.)

Camille en sevdiği çizimini kaldırdı, mor bir denizyıldızı.
“Eğleniyorum!”

Yemek kâfi derecede medeni başladı, eşimin ailesi ailemin sağlığını soruyor, yürüyüşlere çıktıkları plajlar hakkında bilgi veriyorlar, ekmeği, şarabı ve suyu uzatıyorlardı.

Konuşma tam da neden Paris’e geri dönmem gerektiğine dair nedenlere dönünce işler sıkıntıya girmeye başladı.

“Bunu pek anlamıyorum,” dedi Alain bez bir mendille ağzını temizlerken. “Yani sen bu tabloyu şahsen teslim etmek için ta Londra’ya kadar gittin, ama adamlar ödeme yapmadılar, öyle mi?”

“Ee, bu bir banka havalesiydi baba,” dedi Anne tavuğu uzatarak.

“Pekâlâ ama bu eğer basit bir havale meselesiyse, insan düşünür...”

“Gögüs mü but mu, baba?” diye sordu Anne iki eliyle servis tabağını onun önünde tutarak.

But almayı seçti.

Bu sırada Anne konuşmayı kendi işine çekti; gebe alkoliklerin resmî olarak dava açtıkları suçlamalar konusunda masaya yeni bilgiler sundu: Başkalarının hayatını tehlikeye atmak, tüketiciyi yanlış yönlendirmeye teşebbüs, şartlarda manipülasyon. Fetal alkol sendromunun –keyifli bir öğle yemeği konusuydu, eğer böyle bir şey varsa tabii– arkasındaki potansiyel faktörler üzerine konuştuk. Inés şu anki projelerimi sormadan evvel, Anne son sergimde büyük bir başarı elde ettiğimden bahsetti.

“Çok şaşırtıcıydı,” dedi Fransız ekmeğini stresle yerken. “Yani her zaman üslubunun biraz yavan olduğunu düşünürdüm ama belli ki anlatımcı işler satıyor.”

“Eh, halkın önünde ticari işler, sahne arkasında da deneysel çalışmalar yapmakta bir zarar olduğunu düşünmüyorum,” dedi Alain.

“Doğru,” diye yanıtladım boğazımı temizleyerek. “Sadece...” Sonra Irak konusunda bir şeyler geveledim.

Anne, Camille’in bıçağını masaya bırakıp alelacele onun yanındaki kâseye uzandı. “Patates, Richard? Çok lezzetliler anne. Sosuna bayıldım.”

“Kapariden. İşin sırrı kapari. Sonra da limonla, istersen...”

“Irak’a ne olmuş?” diye sordu Alain tavuğunu keserken.

“Şimdi bu konuya girmeyelim ha?” diye yakardı Anne.

“Ne olmuş ki Irak’a?”

Bir gönül alma jesti olarak biraz patates alıp zaten tabağında olan kızarmış küçük patateslerin yanına koydum. “Bana ilginç geliyor, İngiliz olarak,” dedim, “tarihsel bakımdan bizler çok akılcıyızdır, ama bu meselede böylesine temelsiz bir şeyde Blair, Bush’la beraber tam gaz ilerlerken öyle değiliz.”

“Bir diktatörün yüzlerce ve binlerce insana etnik temizlik uygulamasının...”

“Doğru,” diye sözünü kestim, konuşmayı sürdürmeden evvel karımla kısa bir an için göz göze geldik. “Ama suçlama nükleer silahların olmasıyla ilgili. Hiçbiri de bulunamadı.”

“Bence,” dedi Anne gözleri apaçık ona bakan Camille’e bir bakış atarak, “bu konuya sonra girsek?”

“Ben sadece Richard’ın ne önerdiğini duymakla ilgileniyorum,” dedi Alain.

“Daha elle tutulur bir şey yok aklımda,” dedim. “Ama muhtemelen var olmayan bir şeyi aramanın saçmalığı ortada, ayrıca –elbette– petrol konusundaki şu sembolizm var.”

“Petrol bir gereklilik,” dedi Alain. “Bu konuda saçma olan bir şey yok.”

“Biraz daha şarap?” dedi Inés boş şişeyi bir açıda tutarak.

“Ben alırım,” dedim, araya girdiği için minnettardım. “Beyaz?”

“Bari tutarlı kal,” dedi beyaz şaraptan nefret eden Alain.

Mutfakta tezgâha yaslanıp gözlerimi kapattım. Onları açtıgımda pencereden dışarı baktım; ufak, gri bir tavşan çimenlikte ilerliyordu. Kuyruğu neredeyse huysuz bir tatlılığa sahipti: Poposunda gerçek bir ponpon vardı. Üniversitedeyken sevdiğim bir Japon şairinin bir *haikus*u (eğlenceli mısra) zihnimde belirdi, çiçekleri seyrederken cehennemin çatısında yürümekle ilgili bir şeydi.

Buzdolabını açtım, bir şişe beyaz şarap çıkardım, kaçırdığım zamanın renkli bir anlık görüntüsünü içime çektim. Devasa bir plastik kapta kendi suyu içinde yüzen bir meyve salatası vardı; yarım bir avokado streç filmle sımsıkı sarılmıştı; üç şişe elma şarabı ve baharatlı krepler için gereken tüm malzemeler vardı: *Karabuğdaylı* krepler, emmental peyniri, yumurtalar, domatesler, jambon, yoğurtlu krema. Bretonya'da krep yemeye bayılıyordum; kuzey batıda servis edildiği gibi bir kâse soğuk elma suyuyla krepin tereyağı, yumurtalı ortasını kesmeyi seviyordum.

Bu buzdolabı kadar tanıdık bir şeyin önünde dururken en kötüsünün olması sahiden olanaksız gibiydi. Bu mutfığa kaç kere alışveriş torbalarını taşımıştım? Döşemelerin ilerisinde kaç kere plaj kumunu temizlemiştim? Daha güzel olan çayırılara kaçmadan evvel Inés'in sahip olduğu o sosyopatik British shorthair cinsi kedisinin kumunu kaç kere değiştirmiştim? Neredeyse bir on yıl tutan bir beraberliği öylece pencereden atmazsınız. Kahrolası bir *hayatımız* vardı. Yıllar içinde Anne, ben ve Camille'in kullandığımız fiziksel nesnelere yakın olduğum için artan bir öz güven hissediyordum. Burada olmak bana yarıyordu. Görülmek bana yarıyordu.

Dış görünüşümdeki iyileşme döndüğüm zaman değişmiş olan atmosferle altüst oldu. Camille halının üzerindeydi, mumluklardan bir müfreze yapıyordu, Anne ise sandalyesini masadan uzağa çekmiş, tabağını öteye itmişti. Inés'in yüzünde bir sıkışmışlık

bakışı vardı. Alain'ın yanakları kızarmıştı, sanki az önce benim adıma sessizliğe bürünmüştü.

"Her şey yolunda mı?" diye sordum, masanın etrafında yürüyüp yalandan bir neşeyle boş şarap kadehlerini doldurdum.

Kendi kadehime geldiğimde Anne şarap döküşümü kısık gözlerle izliyordu. "Böylesi uzun bir yolculuktan önce içmesen daha iyi olur."

"Daha perşembe," dedi Alain. "Hafta sonuna bu kadar yakın-ken geri dönmek saçmalık. Ayrıca söylediğine gelirsek Anne..."

"Alain," dedi Inés, "boş ver."

"Lanet keyfinize bakın," dedi Alain içkisini içip bitirerek. "Ben bahçeye çıkacağım, eğer böyle çekilmez olacaksınız."

Bir Alain'e, bir yüzü keder içinde olan Inés'e baktım. Aniden nedenini kavradım. Inés'in yanağından iki damla yaş akan Anne'e bakışını izledim.

"*Chérie*,"³³ dedi annesi onun kolunu tutarak.

"Anne," dedim sessizce. Sesim özür diler gibi çıkmıştı.

"Tatlım..." Anne gözlerini silip Camille'e bakmak için döndü. "Canım üst kata çıkıp oynar mısın birazcık? Yetişkinlerin konuşması gerek."

Bedenimdeki her bir sinaps oradan kaçmam için teyakkuza geçti. Her bir gözeneğimin, *Anne yapma*, diye yalvardığını hissediyordum.

Camille başını kaldırıp annesine baktı, annesinin gözyaşlarını gördüğünde yüzünün ifadesi dalgın olmaktan çıkıp endişeli bir hale büründü.

"Sorun yok canım," dedi Anne ona uzanarak. "Hadi git ve uslu bir kız ol. Birazdan yanında olurum, sonra da *büyük maman*'ın

33 (Fr.) Tatlım. (ç. n.)

sana aldığı şu yeni kitabı okuruz olur mu? Ayrıca yukarı çıkarken bir tane kurabiye alabilirsin. *D'accord?*³⁴

Camille'i alnından öptü. Camille bana baktı. Anne onu tekrardan öptü.

"Hadi, *mon coeur*."³⁵

Hepimiz Camille'in uzaklaşmasını izledik, içimizden birinin kalkıp onunla gelip gelmeyeceğini görmek için dönüp durduğundan bir süre sürdü bu.

Camille uzaklaştıktan sonra oda sessizliğe büründü. Hiç kimse ne yemeğini yemeye ne de bir kadeh şarap almaya cüret ediyordu. Anne'in gözlerine bakıp beni ifşa etmemesi, bizi ifşa etmemesi için yalvarmaya çalıştım ama o bakışını masadan kaldırmadı. Sağ eliyle masadaki ağaç damarlarını takip etmeye başladı.

"Beni aldattı," dedi Anne neredeyse duyulamaz bir şekilde.

Onun ne yaptığını fark etmemle içimi eriten bir ateş bastı beni. Tüm bedenim felç oldu. Bacaklarım sanki kar botlarının içindelermiş gibi zemine yapışmışlardı.

Alain ile Inés bana bakıyor ve bir açıklama, bir tür savunma bekliyorlardı ama nutkum tutulmuş bir halde sadece orada diki-liyordum. Sessizlik uzadıkça Alain'in yanaklarının renkten renge girdiğini görüyordum.

Kollarını önünde kavuşturdu. "*Neler oluyor burada?*"

Anne bana baktı parlayan gözlerle. "Açıklamak ister misin, yoksa ben mi açıklayayım?"

Bu yabancı bir bölgeydi: Dürüst mü olayım, yoksa unvanımı kurtarmaya çalışayım bilemiyordum. Ancak üçünden gelen enerji, bana geriye kurtarılabilecek bir şey kalmadığını hissettiriyordu.

"Richard'ın başka biriyle bir ilişkisi vardı," dedi Anne. "Bir *Amerikalıyla*."

34 (Fr.) Tamam mı? (ç. n.)

35 (Fr.) Kalbim. Sevilen kişilere söylenen bir sevgi sözü, tatlım manasına da gelir. (ç. n.)

Masanın öteki ucundaki nefes alıp verme bariz bir şekilde duyuluyordu. Inés ayağa kalkıp Anne'in oturduğu tarafa geçti. Kolunu Anne'e sarmaya çalıştı ama Anne onu geri itti.

"Pekâlâ," dedi Inés epey sakın bir şekilde, Anne'in mendilini tastamam bir kare halinde katlayarak. "Pekâlâ." Azıcık yardım almak için bana baktı ama besbelli yüzümde her ne gördüyse hayal kırıklığına uğradı.

"Kahretsin Richard!" dedi Alain ayağa kalkarak. "*Qu'est-ce que tu peux être maladroit!*"³⁶ Odada volta atmaya başladı. Her bir adımında boğazım daha da sıkıldı. Nefes almakta zorlanıyordum. Burun kanallarım sanki yanıyordu.

Daha önce bana sakar demişti. *Maladroit* ise sakardan çok daha fenaydı: Yakışksız, beceriksiz, uğraşmaya değmez demekti. Alain'ın bana dair başlardaki tüm tereddütlerinin doğrulandığını gösteriyordu.

"Ah lanet olsun," dedi Alain. "Daha sert bir şeyler alacağım." Oturma odasından çıkıp üçümüzü yalnız bıraktı. Anne, annesinin onun için katlamış olduğu mendili alıp öfkeyle yanaklarını sildi, Inés de onun sırtını sıvazladı. Bu insanların beni hor görmesinden sıyrılmanın bir yolunu bulmak için beynimdeki aşağılanma çöplüğünü atlatmaya çalışıyordum ama zihnim şiddetle zonkluyordu.

Alain bir şişe viski ve dört bardakla geri döndü, bardakları doldurup bize uzattı.

"Peki, bir şey söyleyecek misin, mankafa?" diye sordu içkisini tek dikişte içerek.

"Alain." Inés ters ters bakıyordu.

"Peki, planın ne olduğunu öğrenmek istiyorum!" dedi gezinmeye başlayarak. "Bunu bize neden anlatıyorsunuz? Bizi neden bu işin içine çekiyorsunuz? Bu kendi başınıza halletmeniz gereken meselelerden!"

36 (Fr.) Nasıl bu kadar beceriksiz olabilirsiniz! (ç. n.)

“*Va te faire foutre*,³⁷” diye mırıldandı Anne.

“Ne?!” diye bağırdı babası.

“Siz benim ailemsiniz!”

“Ben ailemi *asla* böyle utandırmazdım,” diye karşı çıktı babası.

“Bu mahrem bir mesele!”

“Ah, hadi oradan,” dedi Inés. “Yerine oturacak mısın?” Kocasına kızgınlıkla baktı, dikkatini yeniden Anne’e vermeden evvel. “Dinleyin. Her ikiniz de. Zor bir durum bu. Aksini söyleyemeyeceğim. Şu otuz beş yılda hiç şüphemiz olmasın Alain’le benim de kendi sorunlarımız oldu.”

Alain, “Inés,” dedi, “yapma.”

Inés başını salladı. “Babanın da zamanında oynasları oldu...”

“Kahretsin,” dedi Alain viski bardağına vurarak. “Ben gi-diyorum.”

Anne, “İyi,” diye homurdandı.

“Hayır, gitmiyorsun,” dedi Inés eliyle masaya vurarak. “Oturacaksın yerine Alain Bourigeaud, yoksa sorun gerçekten neymiş sana gösteririm. Şimdi dinleyin. Talihsizlik bu, ama olur böyle. Ancak asıl önemli olan şey geleceğe bakmaktır. Affedebilme gücüne sahip olmalısın.” Masanın karşı tarafına, bana baktı. “Doğrusu, yapılabilecek en iyi şey küçük ailenizi genişletmeniz olur.”

Bacaklarımda kan dolaşımı artıkça arttı. Bu yeni gelişmeyi, kendimi geniş odanın sonundaki pencerenin önüne sürgüne göndermek için kullandım.

“Biliyorum, ikiniz de bunu duymaktan hoşlanmıyorsunuz,” diye devam etti Inés, “ama hâlâ gençsiniz. Gerçekten yapılacak en iyi şey bu.”

“O, bir gönül ilişkisi yaşıyor diye bir başka bebek mi yapacağız?” dedi Anne. “Bu korkunç derecede rezil bir tavsiye.”

37 (Fr.) Siktir git. (ç. n.)

“Ne kadar zarif bir dil bu,” dedi babası Anne’e ters ters bakarak. Sonra da başını bana çevirdi. “Ya şu? Bir şey söyleyecek mi?”

Onlara doğru döndüm. “Ne demek gerekiyor burada?” diye sordum apaçık bir şekilde titreyerek. “Bunun olacağını bilmiyordum bile! Ne dememi istiyorsun?”

“Kabul,” dedi. “Hiçbir şey deme.”

Başımı pencere camına yapıştırdım. Cam alnımı soğuk soğuk sızlattı.

“Alain, sanırım gitsen iyi *olur*,” dedi Inés. “Faydan dokunmuyor.”

“Bana uyar,” dedi yeniden ayağa kalkarak. “Bu iş bizi ne hale getirmiş olacak sabahleyin bir bakalım, bunu görmeye can atıyorum. Bana kalırsa müthiş bir tatil oldu.”

“Git artık,” diye tekrarladı Inés. “Golf sahasına git. Çık git.”

Alain iğneleyici bir samimiyetle bize iyi günler dileyip viski şişesi ve viski bardağıyla odadan çıktı.

“Otur şuraya,” dedi Inés bana. “Dinleyin, her şey yoluna girecek.”

Oturduğumda Inés masanın öbür ucundan elini uzatıp benimkinin üzerine koydu. Karımla hâlâ göz kontağı kurmamıştım.

“Sana bir soru soracağım,” dedi öteki elini Anne’in elinin üzerine götürerek. “Dürüst ol! Neredeyse kırk yıllık evliyim. Ben de bunu yaşadım. En son ne zaman seviştiniz?”

“Anne!” diye bağırdı Anne kıpkırmızı bir halde.

“Evet?”

“Tanrım. Seni ilgilendirmez!”

“Bir açıdan ilgilendirir,” dedi Inés. “Bu konuyu sen açtın.”

Anne elini annesinin elinin altından çekip alnına koydu. O sırada bir parça gurur kırıntısı masanın altına kayıvermiş, halının içine nüfuz edip onlarca yıllık kırıntılarla beraber eski çatlakların içine sızmıştı.

“Bu konuda kiminle konuşacaksınız?” diye devam etti Inés. “Muhtemelen birbirinizle değil! Ama işin en önemli kısmı burası. Bu attan düşmeye benzer anlayacağınız. Tekrar yola koyulmalısınız.”

“Açıkçası bunu kaldıramıyorum,” dedi Anne.

“Evet Inés,” dedim. “Her ne kadar minnettar olsak da...”

“Ah, sen de başlama,” dedi Inés. “Sadece üçümüz varız, şu kalın kafalı yok burada. Dinleyin beni.” Yeniden Anne’in elini tuttu. “Baban bu konuda ketumdur, ama o da başka yerlerde bulundu. İlk iki sefer yaşandığında bana dokunmasına izin vermedim, ancak...”

“İki kere mi aldattı seni?” dedi Anne dehşet içinde.

“Kesin olarak evet. Başkaları da olmuş... neyse, dinle. Önemli olan, ben de yaşadım bunu. Ama kendini geri çekerek bir yere varamazsın.”

“Ciddi olamazsın,” dedi Anne, gözlerinin içi alev alevdi. Bir an için bakiştık. Öfkelenmişti, gücenmişti. Onun tarafını tutmak istedim.

“Mesele,” dedi ve devam etti annesi, “demek istediğim, başkalarının yakınlığınızı bozmasına izin verdiğiniz zaman o başka insanlar önem kazanmaya başlarlar. Aksi halde sahip olamayacakları bir boyut üstlenirler, eğer...”

“Lütfen kes şunu *maman*,” dedi Anne. “Kes artık.” Sandalyesinden kalkıp pencereye doğru yürüdü, denizlikte parmağını yavaş yavaş gezdirmeye başladı.

Anne’in yanına gitme arzumla, zılgıt yemeye devam edip annesinin gerici konuşmasına mahkûm olma hissi arasında kendimi zor zapt ediyordum.

“Bunu seni incitmek için söylemiyorum,” dedi Inés. “Tecrübelerime dayanarak söylüyorum. Yardımcı olmak istiyorum.”

“Nasıl? Kocamla yeterince sevişmediğimi ima ederek mi? Eğer onu yeterince mutlu etseydim...”

“Anne,” dedim halsiz bir sesle.

“Dediğim bu değil,” dedi Inés kaşlarını çatarak. “Dediğim şey, bu geçilmesi en zor köprü gibi görünse de geçmek zorunda olduğunuz. Aksi halde arkadaştan başka bir şey olmazsınız.”

“Deme ya,” dedi Anne.

Inés gözlerini kapadı, ellerini masanın üzerine koydu.

“İkiniz,” dedi. “Siz ikiniz işleri yoluna koymalısınız. Bir kızınız var. Her zaman güzel geçindiniz! Ayrıca bunu bizimle paylaşmış olmanız şunu düşünmemi sağlıyor...”

“Pişmanım paylaştığım için,” dedi Anne öfkeyle. “Richard burada dahi olmamalıydı! Öylesine... çıkageldi! Bilmiyorum,” dedi pencereden dışarıya bakarak. “Sarhoşum.”

“Sarhoş değilsin,” dedim kısık sesle. Anne-Laure’u tanıyordum; içindeki küçük kızın, ailesinin bunu bilmesine ihtiyacı vardı.

“Bunun tasası bana düşmez biliyorum,” dedi Inés, Anne’in kısmen dokunduğu tabağını kendisinininkinin üzerine koydu. “Ama bence burada kalmalısın, Richard. Bence ikiniz beraberce bir yerlere gitmelisiniz. Bir günlüğüne. İki günlüğüne. Sanırım şu galeriyle ilgili hikâyenin tamamı da palavraydı, değil mi?”

Evet anlamında başımı salladım. Inés sözlerine devam etti: “Camille’e bakarsın, ihtiyaç duyduğunuz tüm vakti size sağlarız.” Masanın öteki ucundan bana baktı nazikçe. Gözleri, *ona git, rahatlat onu, lanet kızın kalbini tekrardan kazan*, der gibiydi. Ancak korkuyordum. Yetersizdim. Umutsuzluk içinde acele ettiğimi hissediyordum.

“Şimdi Camille’in yanına gideceğim,” dedi annesi yumuşak bir sesle. “Bakalım bir kitap okuyup on uyutabilecek miyim? Ayrıca şu ahmağı da golf oynamaya göndereceğim. İsteddiğiniz kadar vaktiniz var. Hayatım, neye ihtiyacınız varsa yanınızdayız.”

Anne kollarını bedenine sarmıştı. Hâlâ pencereden dışarıyı izliyordu ama yanaklarının gözyaşlarıyla ıslandığını yandan görüyordum.

“Teşekkürler,” dedim Inés’e. Kalbimin üzerine elimi koymak için güçlü bir istek duyuyordum.

Inés kafasını sallayıp hem nezaket hem de acıma barındıran bir bakış attı bana.

“Lütfen Richard,” dedi neredeyse fısıltıyla. “Lütfen bu işi çöz.”

Inés çıktıktan sonra kalkıp karımın yanına gittim. Çiçekli tuniğinin altındaki ufak omuzlarının kıvrımına, dirseklerine sarılmış olan parmaklarına baktım. Elimini omzuna koydum. Ağlamaya başladı.

“Chérie,” dedim.

“Affedersin.” Gömleğinin koluyla kabaca yüzünü sildi. “Öylesine ağzımdan çıktı. Yoksa *umurlarında* olduğundan değil.”

“Biliyorlar artık,” dedim. “Sorun değil.”

Başını yana çevirip şaşkın gözlerle bana baktı.

“Tamam,” diye karşılık verdim. “*Sorun* var ama onlara neden anlattığınızı anlayabiliyorum. Çünkü...” Eşimin ailesinin aldattığını öğrenmiş olmalarının sonrasında ne olduğunu özetleyemedim.

“Lanet babam,” dedi yutkunarak. “Muhtemelen seninle *gurur* duyuyordur, yemin ederim.”

“Beni öldürmek istediğine eminim.”

“*Non!* Orada o aptal kulüp sandalyesine oturmuş, *şu herif gerçek bir erkek*, diyor. Anneme gelirse! Kim böyle konuşur ki? Robot onlar. Onlar sadece... annem bana matematiksel bir şeymişim gibi davranıyor!”

“Biliyor muydun?” diye sordum. “Babanın mevzusunu?”

Yanımdan uzaklaşınca elim yanıma düştü. “Bilmiyorum. Muhtemelen. Ama onun böyle çıkıp bunu böyle söylemesi, önemsiz

bir şey gibi, ben..." Gözleri yeniden buğulandı. Tekrar pencereye doğru döndü.

"Sorun yok," dedim, ona sarılmak istiyordum. "Her şey yolunda."

"Hayır, lanet olası, yolunda *değil*, bunu biliyorsun. Sanki başımda yeterince..." Sessizleşti. "Bunu neden yaptığımı bilmiyorum. Lanet olsun."

Pencereden turkuaz denize baktım, onun bunu söylememiş olmasını dilerdim elbette ama hiçbir şey onun kabahati değildi. Ne demiş ne dememiş olduğuna bakılmaksızın tüm suç bendeydi.

Yeniden döndü. "Yine de gitmen gerekiyor Richard. Gitmen lazım. İşler şimdi daha da kötü. Ama ben kendi kendime onları idare ederim. Sen buradayken, ayrıca babam..." Başını salladı.

Önerimi ortaya atmam epey miktarda cesaret gerektirdi. "Ya," diye teşebbüste bulundum, "ikimiz de geri dönsek nasıl olur?"

"İşleri değiştirme," dedi kafasını kederle sallayarak. "Yapma. Belki Camille'i onlarla bırakıp ben kendim bir yerlere giderim."

"Yine de düşünüyorum da ikimiz bir yere gidebilsek, eğer zamanımız olsa..."

"Ne yani, annemin dediği gibi o ata yeniden mi bineceğiz? Bir yerlerdeki romantik bir otele mi gideceğiz? Kahvaltı ikramı olan bir yere mi?" Yürüyüp masaya geri döndü.

"Bunu demek istemiyorum. Meseleleri etraflıca konuşmaktan bahsediyorum. Konuş...mak."

"Şu an hiç kimseyle konuşmak istemiyorum," dedi tabakları toplamaya başlayarak. "Kaybolmak istiyorum."

"Beraber olmazsak bunun üstesinden gelemeyiz."

Şaşkınla bana baktı. "Beraber," diye yanıtladı. "Doğru. Londra'daydın, daha bunun üstesinden bile gelemedim. Çok fazla bu."

"Eğer sadece beraberce bu evden çıkabilirsek. Hatta bir yürüyüş bile olur."

“Bir yürüyüş mü? Başka ne, kafeinsiz bir kahve de ister misin? Her şeyi yoluna sokacak mı bu? Gerçekten hislerim varsa, metin olamıyorsam kusuruma bakma. Kalbim kırıldığı için kusuruma bakma. Eminim ki bu işleri çok zorlaştırıyordur.”

“Seni bırakmak istemiyorum,” dedim tekrar ona yakınlaşarak.

Göz bebekleri gözlerimin önünde karardı. Daha söylemeden yanıtını biliyordum.

“Çoktan bıraktın zaten.”

14.

Bunun üzerine oradan ayrıldım. Yüz yirmi santim boyundaki ortalamanın altı bir halk sanatı parçasını yanıma tek eşlikçi olarak alarak ve herhangi bir aşk beyanında bulunmadan, *Mavi Ayı'yı* geri almayla ne anlatmayı amaçladığımı açıklama şansı elde edemedim ayrıldım. Sol. Sağ. Sol.

Mutlu bir sona kavuşmak olanaksız görünüyordu. Ailesi benim gönül ilişkimi bildiğine göre, aklımda evirip çevirdiğim bütün en kötü senaryolar boşanmayla sonuçlanıyordu. Anne'in yüreğindeki ne olursa olsun sevgili ailesinin bana dair fikrinin değişmiş olduğu bilgisi onu işleri bitirmeye zorlayacaktı.

Tabloyu geri almayı başarsaydım işler daha farklı olur muydu? Anne özünde duygusal biriydi; eğer o çakıllı yoldan çıkıp geldiğinde beni arabanın içinde bağlanmış *Mavi Ayı'yla* görseydi bana doğru koşar mıydı, bana, *alçak berif*, deyip ağrıyan dudaklarımı öper miydi? Onu havaya kaldırıp ikinci güneşinin ışığında fırıl fırıl döndürür müydüm? Belki de yüksek topuklu ayakkabılarından birinin topuğu kırılırdı, biz de buna gülerdik ve o zaman da her şey filmlerdeki gibi sorunsuz işler miydi?

Muhtemelen hayır. Ama aynı zamanda evet. Paris'e dört saat süren yolculuk boyunca bir kum torbasına ihtiyaç duydum, Dave ve Dan de o kum torbasıydılar. Eğer aptal tablomu geri almama izin verselerdi, belki de A13 otoyolundan Paris'e geri dönmek yerine hâlâ eşimin ailesinin evinde olurdum.

Başka bir sorunum daha vardı, o da telefonumdaydı. Julien'e mesaj atıp *Mavi Ayı'yı* almaya gittiğimi söylememle hâlihazırdaki saat arasında, Julien'den sekiz cevapsız aramam ve endişeli olmaktan hızla çıkıp büyük harfle yazılmış uzun azarlara dönen, art arda gelen kısa mesajlar vardı: *LANET OLASI, BENİ ARASAN İYİ OLUR!*

Sonunda Paris'e varmayı başardığımda evimiz önümde kap-kara belirdi, günahını aldığım başka biri gibi. İçeri girer girmez birkaç lambayı yakıp lavabonun altını kontrol ettim. Bretonya'ya gitmek üzere evden ayrılmadan evvel çöpleri ve geri dönüşüme gidecekleri çıkardığımı anımsıyor olsam da ev, beklemiş çöpten gelen hasta edici bir kokuyla dolmuştu.

Ngendo'yu oturma odasının bir köşesinden ötekine taşıyıp nerede "en iyi" şekilde duracağını çözmeye çalışırken cep telefonum çalmaya başladı. Büyük ihtimalle arayan Julien'di, ama Anne de olabilirdi. Yeniden düşünmüş olan Anne. Kendisinin de geri geleceğini söyleyen.

Ama arayan babamdı. O gün yeterince insanı endişelendir-diğimden telefonu açtım.

"Richard," dedi. "Benim, baban."

Modern iletişim araçlarının kehanet yeteneklerini anı-lamıyordu. "Baba," dedim. "Biliyorum."

"Meraklandık da... neredesin?"

"Evdeyim," dedim kanepeye gömülerek. "Paris'te."

"Ah," dedi babam, sesi hayal kırıklığına uğramış gibi çıkmıştı. "Anlıyorum."

"Öyle, evet, planladığım gibi gitmedi işler. Öğlen yemeği yedik, sonra da ailesine anlattı. Tam da masadayken. Biliyorsun konuyu..."

"Tanrım."

“Evet öyle. Paris'teyim, o da orada.” Silindir çantamı çekip açtım, kamerayı elimde çevirdim.

“Yapabileceğim bir şey yoktur muhtemelen, değil mi?”

“Teşekkürler. Ama evet, yok.”

“Hımm, önemli olan şey, eğer söylememe müsaade edersen... öteki kişinin, artık her kimse, bir hata olduğunu eşinin anlamasını sağlamaktır. Sadece... Ya da belki de bu işe yaramaz. Sanırım herkesin durumu aynı değil.”

“Evet,” dedim. “Mahvoldum.”

“Eh, yapabileceğimiz herhangi bir şey olursa bizleri ararsın Rich. Annen huzursuz.”

“Ona anlattın mı?”

Sessizlik. “Anlattın mı?”

Geriye yaslanıp tavana diktim gözlerimi. Bu, *aile meselesi* terimine yepyeni bir anlam kazandırıyordu.

“Teşekkürler baba. Dinleneceğim şimdi. Uzun bir gün oldu.”

“Ne zaman istersen ara bizi. Her ikiniz de aklımızdasınız.”

Babamın evinin yakınlarında, arkada bir yerden bir siren sesi geliyordu. Telefonu kapatıp yeniden gözlerimi tavana diktim, orada aydınlatma armatürünün sağında bir çatlak vardı, o kadar küçüktü ki neredeyse görülemezdi. Onu daha önce hiç fark etmemiştim. Ama oradaydı işte.

Kilerden aldığım azıcık peltemsi krakeri atıştırdıktan sonra anne ve babamla yaptığım röportajı izlemeye koyuldum ama bu beni fazlasıyla hüznlendirdi. Birbirlerine karşı olan rahatlıkları karnıma bir yumruk indirdi. Paris'e dönüp izlerken beni çarpan şey buydu. Mizah anlayışları. Gerileme dönemimiz buydu sanırım. Zaman çizgisindeki karanlık köşe. Anne'le benim birbirimizi güldürmeyi bıraktığımız nokta.

Yavaşça Anne-Laure ve benim o hamileyken, nereye gittiğimizi bilmeden ve bunu umursamadan Cape'te geçirdiğimiz o yazın

anlarıyla uyuyakaldım. Sadece beraber uyanıp tost makinesinde ekmek kızartmanın, ayak parmaklarımızı kuma sokmanın bir zevk olduğu zamanların hatıralarıyla. Olasılıklar hakkında konuşmanın. Tüm o milyonlarca, trilyonlarca kum taneleri... Peki ya şimdi? O olasılıkların altında gözsüz, zonklayan pembe iç organlarıyla saçsız yaratıklar. Altımızdaki her şey çürüyor, ayaklanıyordu. Boğulmak için, boğulmak en iyisi gibi görünüyordu.

Ertesi sabah sabit telefonun sesine uyandım. Yerimde yuvarlanıp gözlerim kapalı olarak el yordamıyla telefona ulaştım.

“Alo?”

“Richard! Tanrım nihayet! Neredesin?”

“Ne?” dedim, aklım yavaş çalışıyordu. Julien. Beni arıyor. Burada.

“Niye bu kadar uzun sürdü be? Durmaksızın seni arıyordum.”

Yüzümü ovuşturdum. “Evet?”

“*Evet* mi? Seni adi! Fikrin değişti diye insanların evlerine öyle paldır küldür giremezsin! *Dava* edilebilirim Richard! Akıldan ne geçiyordu?”

“Öncelikle,” dedim oturarak, “bu iki adamın bizim gibi olmadığını anlamalısın. Anlayabileceklerini düşünmüştüm.”

Julien bezmiş bir ses çıkardı. “Peki bana anlatabilir misin... neler oluyor?”

“Geri veremezlermiş.”

“Ne olur bana ahmakça bir şey yapmadığını söyle. Bilmiyorum, kavga etmedin ya da bir şeyler kırmadın değil mi?”

“Tanrım. Hayır.”

“Yani her şey yolunda gitti?”

“Hatta mükemmel. Bana Afrikalı bir bereket heykeli verdiler onun yerine. Ah bir de evliliğim mahvoldu.”

“Bir ne? Bekle ne?”

“Adı Ngendo. Mavi memeleri var.”

“Anlamıyorum. Satın mı aldın onu? Ayrıca üzgünüm senin...”

“Hayır, aslında hediye ettiler.”

“Yani bir para alışverişi olmadı.”

“Hayır. Maalesef.”

“Onları tehdit de etmedin?”

“Hayır, hatta tam aksi olduğunu söyleyebilirim. İçinde ufak bir bebek olan bir çeşit çay ikram ettiler bana.”

“Ne? Hayır, yanıt verme. Bunu çözebilmemiz için buraya uğramalısın. Noter tasdikli bir çeşit özür mektubu göndereceğim. Sadece... ne düşünüyordun anlayamıyorum.”

“Onu geri almam gerekiyordu. Anne için ihtiyacım vardı ona. Tablonun bize yardımı dokunur diye düşünüyordum.”

Bir tekne dolusu itimatsızlık gıdıklaması sesi çıkarıverdi. “Kadınlarla azıcık bir deneyimi olan ya da hiç deneyimi olmayan bir adam olarak kadınları senden çok daha iyi anladığıma eminim.”

“Üzgünüm,” dedim battaniyeyi üzerime çekerek. “Gerçekten.”

“Başka bir şey *yapma* Richard. Hele bana danışmadan hiç.”

“Bir sabah kakası yapmayı düşünüyordum şimdi, J., yapabilir miyim?”

Bir yanıt vermek yerine telefonu kapattı.

Yataktan çıkıp kollarımı gerdim. Sırtım önceki günkü araba sürüşlerinden kalma kraker kırıntıları içindeydi. Banyoya gidip yüzüme su çarptım, telefon tekrar çaldığında ağzım diş macunuyla doluydu.

“Şu an dişlerimi fırçalıyorum, bunu da mı bilmek istiyorsun?”

Telefonun öteki ucunda sessizlik vardı.

“Julien?”

“Hayır. Benim Anne.”

Midem sıkıştı. “Ah, hey! Selam! Az önce Julien’le telefon-daydım da bu yüzden... o epey... tabloyu geri almaya çalıştığımı için başım onunla belada, çünkü ona anlatmamıştım.”

“Richard,” dedi. “Bir sorunum var. Geri geliyorum.”

Diş macunu, beni nasıl da zarafetin nane aromalı kollarında taşıyorsun! Bana geri dönüyordu, benim küçük sıpam. Aşk, beni göklere çıkar!

“Harika!”

“Bir *sorunum* var dedim,” dedi öfkeyle. “Mesele devam. İşler çığırından çıktı.”

Konuşmadan evvel biraz ara vermeye zorladım kendimi. Yardım isteyeceği kişi olmam gerekiyordu. Yeniden sırdaşı olmalıydım.

“Ne oldu? Neler oluyor?”

Bir süre sessiz kaldı. “Evvela Auchan süpermarket zincirinin başkanının, Lille kadınlarının bir avuç alık olduğunu söylediği tüm o yazışmalar ortaya çıktı. Onlara ‘sürtükler’ demiş.”

“Ah, hassiktir!”

“Yazıyla. Yani *faksta*. Tüm diğer zincirlerin şarap bölümlerine gönderilen bir şirket mektubunda. Bu...” Kendini tuttu. “Ayrıca sonrasında hafta sonunda ortaya çıktı ki Guigou onların tarafını tutmuş.”

“Bir dakika, ne? Sağlık Bakanı mı?”

“Görünüşe göre, bilgi eksikliğinin tüketicilere zarar veren bir davranış olduğunu, kadınların geleceğini koruma altına almak için gerekli her şeyi yapacağını, çünkü geleceğimizin kadınlara bağlı olduğunu *et patati et patata*³⁸, söyleyen bir tebliğ hazırlamış.”

“Siktir!” diye tekrarladım.

“Öyle. Çok büyük bir sorun. Bu yüzden de Paris’e dönmem istendi. Savunmayı güçlendirmemiz lazım.”

38 (Fr.) Falan filan. (ç. n.)

Bu seni heyecanlandırmasın Richard, diye kendime telkinde bulundum. Anne sıkıntıda.

“Bunu duyduğuma üzüldüm,” dedim. “Bu tatile ne çok ihtiyacın olduğunu biliyorum.”

“Hayır,” dedi. “Bayram ediyorsun. Duyabiliyorum.”

Yutkundum. “Yapabileceğim bir şey var mı?”

“Evet,” dedi. “Aslında anne ve babam Camille’e bakacaklar, orada kalıp güzel zaman geçirsin diye tatilin sonunda geri getirecekler. Ama bizim bürolar boyatılıyormuş. Tatil arasında bunu yapmayı planlamışlar. Yani evden çalışmam lazım.”

“Ayağının altında dolanmam. Her neye ihtiyacın olursa...”

“Hayır dinle, yanımda insanlar olacak. Bizim... bu, gece gündüz sürecek bir şey olacak. Yani...” Duraksadı. “Bizim *konusmamız* gereken bir sürü şey var Richard. Ama bu hafta, benim odağымda bu dava olmalı. Bana huzur vermene ihtiyacım var.”

Battaniyenin bir kısmını tutup elimde yamulttum. “Demek istediğın... bir otele mi gitmemi istiyorsun?”

“Bilmiyorum,” dedi. “Yani evet elbette, ama mesele şu ki iş arkadaşlarımla herhangi bir şey düşünmesini istemiyorum... yanlış bir şey, anlıyor musun? Sadece istiyorum ki...” Sustu. “Dinle, kahvaltıdan hemen sonra çıkacağım. Yani eve gelince bakarız.”

Battaniyeyi tutan elimi bıraktım. “Tamam,” dedim. “Öğle yemeğı hazırlayabilir miyim bizim için?”

Sessizlik. Yeniden.

“Bilmem,” dedi sonunda. “Hayır. Bir sandviç alırım. Sadece... orada değilmışsin gibi davranmam gerekiyor Richard. Aksi halde bunun üstesinden gelemeyeceğım.”

Dikkatli sürmesini söyledim, o da, *yakında görüşürüz*, dedi. “Yakında” ile idare edebilirdim. “Yakında” beni yataktan çıkardı.

15.

Providence'ta yaşarken kendilerine Tehlikeli Beşli diyen bir grup grafiti sanatçısıyla arkadaş olmuştum. Tehlikeli olmaktan ziyade ezoteriktiler, alttan alta biraz korku unsurları barındıran çocuk kitaplarındaki sahneleri yeniden kurgulamada uzmanlaşmışlardı. Sıklıkla resmettikleri sahnelerden biri de Richard Adams'ın *Watership Tepesi*'ndeki dikenli bir telin önünde arka ayaklarının üzerinde, yuvalarının oraya yerleşen insanların tehlikesi altında olduğu uyarısını yapmak için tarlada koşmaya hazırlanan bücür tavşan Fiver'ı gösteren bir sahneydi.

Yaka kartı taşıyanlara karşı az çok saygılı olduğumdan şahsen grafitiyle hiç uğraşmadım, ama bu sabah bu değişecekti. Anne'm dönüşünü bekleyen açık bir mesaj istiyordum.

Çoğu insan, çoğu polis de dâhil olmak üzere, tatildeyken, tutuklanmadan planımı gerçekleştireceğim konusunda görece özgüvenli hissediyordum. Boya atölyesinden çıkıp evime dönerken Anne'in gözdesi peynirlerden oluşan sahici bir açık büfe ve tiksindirici bir ücreti olan, onun sevdiği armut suyuyla beraber bir şampiyon ördek konfi için gereken malzemelerin tamamını satın aldım. Ve çiçekler: Üç demet hezaren ve iki demet süsen. Evimiz temiz bir sayfa gibi görünecek ve kokacaktı. Evimiz ilk-bahar gibi kokacaktı.

Planım bir yeterlilik havası sergilemekti. Eğer evimizin hemen dışındaki kaldırımın ortasına grafiti yapmaya başlarsam gelip geçen herhangi birinin yaptığı şeyi yapmaya hakkım olduğunu

düşüneceğini fark ettim. İşler böyle yürür. Ulu orta bir şeyler yaparsanız insanlar size karışmaz. Gizli saklı yapmaya başladığınız zaman başınız belaya girmeye başlar.

Baskı altında ve dikkatlice, öncelikle tebeşirle tasarımımanın çerçevesini çıkardım. Pek karmaşık bir şey değildi: *Ben* sözcüğü, bir kalp sembolü ve bir eşek çiziminden oluşacaktı: BEN ÂNE'Yİ SEVİYORUM. Bütün hepsini canlı pembe renginde yapmaya karar verdim. Eğer tadını çıkaracaksanız sonuna kadar çıkarın.

Anne'in fanzininde eşeğin kuyruğunda her daim olan fiyongu eklerken arkamda biri olduğunu hissettim. Atik küçük köpeğiyle yaşlı burjuva bir hanım yerine, terekli şapkası ve donanma kazağıyla bir Fransız jandarmasıyla yüz yüze geldim.

"İyi günler efendim," diye başladı.

Yutkundum. "*Bonjour*."

"Ne yaptığınızı sorabilir miyim?"

"Tabii," dedim spreyl boyanın kapağını kapatarak. "Burası benim evim."

"Burası sizin eviniz mi?" diye sordu evi işaret ederek. "Üzerinizde herhangi bir kimlik kartı var mı?"

Cüzdanımı karıştırdım.

"Hımm," dedi kalıcı oturma iznime bakarak. "Anlıyorum. Peki kaldırım da sizin mi?"

Mevzubahis kanun maddesine baktım.

"Ehm, hayır."

"O zaman kaldırıma neden zarar verdiğinizi sorabilir miyim?"

"Bu... bu karım için. Yıl dönümümüz. Adı Anne. Görüyorsunuz eşeği, *âne*'yi?"

"Epey eşek resmi yapıyor musunuz?"

"Affedersiniz ne dediniz?"

"Bu hayvanı sıklıkla resmeder misiniz?"

"Pek değil. Yani bazen karımla beraber. Sanatçuyum ben."

“Anlıyorum,” dedi bir şeyler yazarak. “Peki karınız da sanatçı mı?”

“Hayır,” dedim. Ardından Anne’i küçümsemek istemediğimden, “Karikatür çiziyor o da,” dedim.

Tekrar bir şeyler yazdı. “Efendim benimle gelme zahmetine girer misiniz?”

“Sizinle gelmek mi?” diye tekrarladım. “Nereye?”

“Komiserliğe. Sormak istediğim birkaç sorum var.”

“Sadece... sanırım bana ceza kesebilirsiniz?”

“Ah hayır endişelenmeyin,” dedi gülümseyerek. “Ceza alacaksınız. Ama sizin bu bölgedeki son aktivitelerinizle ilgili birkaç sorum olacak.”

“Aktivite?”

“Evet,” dedi. “Diğer işleriniz.”

“Pardon ama beni sorgulanmaya gelmek için öylesine zorlayamazsınız.”

“Kamu malına zarar veriyorsunuz, bu yüzden de zorlayabilirim.”

“Uzun sürer mi?” diye sordum eve bakarak.

“Uzun sürer mi?” dedi ve güldü. “Sokağa bunu yapmadan evvel kendinize bunu sormalıydınız.”

İşte kendimi Fransız polis karakolunun yerel şubesinde böyle buldum, dışarıda katlanır bir sandalyeye oturmuş olan bir bekçiyle –gerçek bir bekçiyle– tozlu bir bürodaydım.

Paris’in her tarafında görünür yerlere yaralı eşekleri resmeden “mankafalar” denilen yeni bir grup grafiti sanatçısıyla alakamı soruşturmak istedikleri ortaya çıktı.

“İngilizce konuştuklarını düşünüyoruz,” dedi beni buraya getiren polis Paul. “Çünkü eşekler? Demokratlar? Bunlar silah yaralarıyla resmedilmişler, ama petrol sızdırıyorlar. Bu konuda bir şey biliyor musunuz?”

Aniden bu zıppçıktılara karşı bir kıskançlık hissettiğimi, ayrıca sokaktaki yarım kalmış canlı pembe renkli eşeğim konusunda azıcık da olsa utanç duymadığımı da fark ettim. Birisi benden önce Irak sanatı bandosuna katılmıştı.

“*Jackasses* çok sayıda kamu malına zarar verdi,” diye devam etti. “Onlara dair daha fazla bilgi edinmemize yardımcı olabilecek kişilere karşı epey yumuşak davranacağız.”

“Keşke size yardımcı olabilsem,” dedim. “Ama bu bir hata. Gülünç bir tesadüf. Eşim, adı Anne, eskiden, üniversiteyken bu eşek çizimlerini yapardı, çünkü anladığınız üzere *âne*, Anne.”

“Bundan bahsetmiştiniz, evet.”

“Yani ben sadece... kavgalıyız onunla efendim. Sadece işleri yoluna koymaya çalışıyordum. Bugün bir geziden eve dönüyor, ben de onu şaşırtmak istemiştim.”

“Peki nereyeydi bu gezi?”

“Bretonya’ya. Ailesinin yanına gitmişti.”

Başını salladı. Bir şeyler yazdı.

“Pardon,” dedim sandalyede ağırlığımı başka yöne vererek. “Başım sahiden belada mı?”

Masanın üzerindeki kâğıt yığınınına baktı. Pasaportumun ve kimlik kartımın fotokopileri vardı; Julien’in galerisinin parlak, ışıldayan bir Jedi kılıcıyla sodomize edilen, lateks kaplı bir Kedi Kadın’ın kara film tarzındaki fotoğrafını gösteren ana sayfasını yazdırmıştı.

“Avukat tanıdığınız var mı?” Masasının üzerinde ellerini birleştirdi.

“Ah be,” dedim. “Evet.”

Masasının üzerinden ağır siyah bir telefonu bana doğru itti. Dişlerinin arasından bir şey çıkardı. Sonra da “Ben olsaydım arardım,” dedi.

Anne iki saat sonra üzerinde bir iş elbisesiyle geldi; elbiseyi ailesinin yanından ayrıldığında giyiyor olamazdı. Bu onun “şehvetli” görüntüsü dediğim şeydi: bir kravatın takılı olduğu bir dekolte, krem rengi bir bluz, lacivert bir blazer ceket, buna uyumlu bir kalem etek ve parmak ucu açık olan yılan derisi görünümlü topuklu ayakkabılar. Onun bize doğru yürüdüğünü gören memurun kızardığını gördüm.

“Merhaba Memur Bey,” dedi elini uzatarak. “*Chéri*,” dedi bana dönerek tüm ışığı ve tatlılığıyla. “*Ça va?*”³⁹ Dudağımın kenarından öptü beni.

“Evet,” dedim yüzümdeki mutluluk şokunu silmeye çalışarak. “İyiyim,” dedim.

“*Avukatınız mı?*” diye sordu polis.

“Evet,” dedim. “Ve eşim.”

“Ben Anne-Laure de Bourigeaud, beyefendi,” dedi ona bir kart uzatarak. “Ayrıca size bunları getirdim.” Çantasından bir dergi destesi çıkardı: üniversitedeyken kendi kendine bastırılmış olduğu fanzinler. “Gördüğünüz üzere bu aramızda uzun süredir dönen özel bir şaka.”

Adam ilk sayıya göz atmaya başladı.

“Vay be,” dedi adam. “Çizim konusunda gerçekten iyisiniz.”

“Affınıza sığınarak Memur Bey, tam olarak suçlama nedir?”

Bir dergiyi kapatıp başkasını aldı eline.

“Kamu malına zarar vermek, organize uygunsuz hareketler. Ama eğer bu grubun bir parçası olmadığınız belirlenirse ikinci suçlama düşebilir.”

“Sizi temin ederim ki efendim, değiliz,” dedi dergilere işaret ederek. “Bu sadece kocamın işlediği ufak bir kabahat. Bununla birlikte anladığım kadarıyla su bazlı boya kullanmış. Eve varır varmaz hepsini temizleyeceğiz. Bir daha olmayacak.”

39 (Fr.) Nasılsın? (ç. n.)

Memur dudaklarını ısırdı. “Eminim ki bu durumu anlarsınız,” diye sürdürdü Anne memurun masasının üzerindeki bir kadın ve çocuk fotoğrafına bakarak. “Eşlerimizin gözünden düştüğümüz zaman yaptığımız şeyleri.”

“Tanrım evet,” diye mırıldandı memur.

“Ayrıca şehrimizin dış temizliğini gözetmekte sizin şahsen ne kadar iyi bir iş çıkardığınız konusunda Sağlık Bakanı’mızla mutlaka irtibata geçeceğim.”

Memurun gözleri ışıldadı.

“Kartınız var mı?”

“Ah tabii ki,” dedi memur cebini karıştırarak. “Burada!”

Anne kartı çantasına atıp ona çekici bir gülümsemeyle karşılık verdi. Sihir yapılmış gibi adam yumuşadı; duruşu rahatladı, hatta her iki elini de başının arkasına koyma küstahlığını bile gösterdi, sonra da bunun ne kadar uygunsuz bir duruş olduğunu fark etti.

“Sanırım Madam de Bourigeaud, eğer bunun bir daha olmayacağına dait bir garanti verebilirsiniz...”

“Size söz veriyorum.”

“O halde para cezasıyla gitmesine izin verebiliriz. Ama eve varır varmaz orayı temizlemelisiniz.”

“Yapılmış sayın,” dedi Anne elini uzatarak. “Özeniniz için de tekrardan teşekkür ederim.”

“Sizinki için de ben teşekkür ederim.”

Anne kazanan gülümsemesini bana çevirdi. Tam o sırada ayağa kalktım. Gün batımına doğru gider gibi o bürodan yürüyüp çıktık ama asfaltlı bahçeye çıkar çıkmaz anında kolumu bıraktı.

“Kiralık aracı geri göndermeliyim,” dedi, sesi duygudan yoksundu.

Dudağımı ısırdım. “Yani önce eve gittin? Dergileri almak için?”

“Elbette,” dedi eteğini düzelterek. “Kanıtı ihtiyacım vardı.”

“Peki gördün mü?”

Aniden durdu. “Odaklanmaya ihtiyacım var dediğimde bunu kastetmemiştim biliyorsun değil mi? Yani gelip seni *nezarethaneden* çıkarmamı?”

Başımı evet anlamında salladım. “Ama... gördün mü?”

Gözlerime baktı. Öfkeli olmaktan ziyade yorgun görünüyordu. “İşleri sırayla halledelim Richard. Sırayla.”

Eve vardığımızda Anne bana eşek figürünü temizletti. Mutfakta beklememi söyleyip bir tahta fırçası, ufak bir havlu, bir kova ve aşırı zehirli, sentetik tiner denilen çok amaçlı bir Fransız iksiriyle çamaşır odasından çıkıp geldi.

“Jestin hoşuma gitti,” dedi. “Gerçekten.”

Ardından kovayı bana uzattı.

Canlı pembe boya kaldırımın aralıklarına akarken Anne’in gördüğü şeyden memnun kalmış olduğunu düşünme izni verdim kendime. Bir eşek çizimi, bir grafiti göz kırpması. Bir kutu çikolatadan daha orijinaldi hatta, neredeyse beni hapse tıktırıyor olsa da.

Ancak tahta fırçamı eşeğin tamamlanmamış kuyruğu üzerine koyduğum vakit düşüncelerim *Jackasses’e*, şu benden evvel siyasi sanat trenine binmiş olan anonim vicdansızlara gitti. Haftalarca bir Irak projesi yapmanın şahsi bir yolunu arayıp durmuştum, ama ne yaptıysam kanserojen olmayan hiçbir fikir aklıma gelmemişti –İngiliz ve Amerikan gıda ürünlerini benzinin içinde kaynatmak gibi– ya da bir kan havuzunda olimpiyatların yüzme kısmını yeniden sahnelemek gibi, Matthew Barney seviyesinde bir tutku gibi. Ama ben Matthew Barney değildim. Ben caddeden pembe bir eşeği temizleyip atan kederli, sulu gözlü bir serseriydim, müthiş bir sanat projesine ya da karımı geri kazanmaya o sabah yakın olduğumdan daha yakın da değildim.

Bitmemiş sevgililer kartımı ovalayıp temizledikten sonra eve geri döndüğümde önceden pişirdiğim ördeğin fırında yeniden ısıtıldığını ve taze bir salatanın masaya konduğunu gördüm. Temizlik malzemelerini kaldırıp Anne'in bana bir not bıraktığı merdivenin dibinde durdum.

*R. – çalışma odamda yemek zorundayım. Yapacak çok iş var.
Konuk odasına örtüler koydum. Cuma günü konuşabiliriz.*

“AKŞAM YEMEĞİ?” Üst kata, ofisinin olduğu tarafa doğru bağırdım. “Cuma günü? İstedğin herhangi bir yerde.”

Bir dakika sonra ondan bir kısa mesaj aldım.

Hayır Richard. Sadece konuşacağız.

Evimizdeki konuk odası başka pek çok evdeki konuk odası gibi, konuklar tarafından pek az kullanılıyordu. Yağmurlu günlerde Camille yatağın ucuna koyduğumuz bir sandıkta tuttuğumuz gelişigüzel bir araya getirilmiş süs eşyalarıyla oynamayı seviyor, ama başka türlü Anne ya da benim yatağımızı paylaşmamak için bir nedenimiz olduğu zamanlarda (uykusuzluk, garaz, hastalık) tarafsız bir dinlenme alanı olarak kullanılıyordu.

Karşıdaki duvarda antika bir televizyon vardı, o da sadece bir büfenin üzerine konmuş VHS kasetleri çalıyordu, bu kasetlerin içinde zevksizliğin sahici bir hazinesi yatıyordu: *Krokodil Dundee*, *Manken*, *Bebek Bakıcısının Maceraları* ve elbette sentezlenmiş bir gitarın eşlik ettiği ses bantlarıyla tüm Fransız romantik komedilerinin temel kurallarını koyan film, Sophie Marceau'nun büyük başarısı *Patlarsam Yanarsın* filmi.

Camille daha bebekken defalarca süt şişesinin ısıtıldığı, onun kurmalı oyuncak ayısından çıkan sallamalı ve devamlı ninnilerin olduğu gecelerde yatağa geri dönme olasılığımız kalmadığında beraberce bu odaya gelir, kuş tüyü bir battaniyenin altına girer, eski bir filmin başını izlerdik. Anne sinemasal zevksizliği rahatlatıcı bulurdu. On beş dakika boyunca Andrew McCarthy (çalışmalarını dünyanın bir türlü anlayamadığı hassas heykeltıraş) ve yeniden doğmuş olan antik bir Mısırlı olarak Kim Cattrall hep beraber bir banliyö alışveriş merkezinde koşuşturduktan sonra Anne'in ağırlığını üzerimde giderek daha fazla hissederdim, mırıldayarak hızlıca uyuyakalırdı.

Sayırsız kere izlediğim şu filmlere göz atmak, hissettiğim manyetik güce neredeyse teslim olmamı sağlıyordu; bu güç beni kapının dışına, hâlâ çalıştığını işitebildiğim Anne'in ofisinin olduğu koridorun sonuna çekiyordu. Kalkıp ona gitmek, şu zor meseleleri konuşmakta ısrar etmek istiyordum ama onun bazı şeyleri işleme tarzını biliyordum. Onun babasıyla ilişkisini ve diğer duygusal karışıklıkları bölümlere ayırdığını ve böylece işlerini halledebildiğini görmüştüm. Eğer onu şimdi bölseydim, eğer onu sadece daha da incitecek bir tartışmanın içine çekseydim gece uyuyamazdı, üstelik ilerleyen günlerde bana daha da öfkeli olurdu.

Anne'in alarmı beni uyandırmadığı ve Camille de hâlâ uzaklarda olduğu için planladığımdan daha fazla uyudum. Uyandığım zaman evdeki insanların seslerini duyabiliyordum. Yatağı toplayıp konuk odasında uyumuş olduğuma dair tüm delilleri ortadan kaldırdıktan sonra duş alıp sadakatsizlik etme becerisi olmayan bir adam gibi giyinmek için çaba gösterdim, bu da benim durumumda şu demekti: bej pantolon.

Merdivenlerden yavaş yavaş indim, eve yayılan kokuları ve sesleri inceledim. Biri kahve yapmıştı, kadın sesleri işitiyordum –neşeliydiler–, oturma odasından geliyorlardı. Eğer çoktan kafeinle

dolmamışlarsa kimsenin bu kadar canlı konuşmayacağından emin olarak mutfağa girebileceğimden, herhangi bir hukuk kartalıyla iletişime girmeden bir bardak kahveyle üst kata dönebileceğimden emin hissettim.

Ama en alttaki basamağa ayağımı koyduğumda lavabomun yanında uzun bir adam gördüm. Uzun yetersiz bir ifade; adam lanet olası bir sekoya ağacıydı. Sağ elinde bir fincan kahve vardı, üstelik pencereden dışarıyı izliyordu.

Besbelli ki süpersonik boyunun yanı sıra süpersonik işitme yeteneği de vardı ki daha ben adımımı mutfak fayanslarına değdirmeden bana doğru döndü.

“Ah!” dedi fincanını tezgâha bırakarak. “*Bonjour!*”

Fransa’da hakiki sarışınlar yoktu, bu herif Belçikalı olmalıydı. Açıkça Fransız olmayan bir coşkuyla gelip elimi sıktı.

“Thomas ben,” dedi. “Seninle sonunda tanıştığıma memnun oldum.”

Kafamı kaşıdım, bununla uğraşacak kadar uyanık olmadığım mesajını beynime gönderen sinapslar ve nöronlar arasındaki bağlantıyı yavaş yavaş açıyordum. Yeşil gözler, dolgun dudaklar, çocuksu sarkık saçlar. Bu herif sadece benden daha uzun ve genç olmakla kalmıyordu, sapkınca çekiciydi.

“Seninle de tanışmak güzel,” dedim kahvesini içtiği fincana bakarak. Bu fincan en sevdiklerimden biriydi, üzerinde “Jacobsen çim biçme makineniz yapmasını dilediğiniz şeyi yapar” sloganı beyaz harflerle yazılmış olan kırmızı bir fincandı bu. “Buralarda yeni misin?” diye sordum.

“Nispeten. Lüksemburg ofisinden, birkaç ay önce buraya geçtim.”

“Hımm,” dedim, genelde firma içi hareketlerin yayıncısı kırımın, Savda&Fern’e genç Thomas’ın gelmesinden neden bahset-

memiş olduğunu anlamaya çalışıyordum. “Lüksemburg’lu musun o zaman?”

Başını hayır anlamında sallayıp kahve makinesine doğru bir el işareti yaptı. “Sana bir kahve ısmarlayayım mı?” diye sordu bir fincana uzanarak. Başımı sallayıp sonra da oyuncak bebek Ken’in bana kahve servis etmesini izledim.

“Antwerp’liyim,” diye sürdürdü. “Süt?”

“Böyle iyi,” dedim fincana uzanarak. O anda kahvemi sade içmek stratejik bir şeymiş gibi geldi.

“Ah!” dedi Anne, elinde iki boş kadeh ve bir fincanla girişte belirdi. “Biz de biraz daha alacaktık. Thomas, Richard tanıştınız mı? Thomas Paris’e yeni geldi...”

Başka şeyler de söyledi, bundan eminim, ama ben onun kıyafetine odaklanmıştım, üzerinde daha önce hiç görmediğim dar kesim, gül yaprağı pembesi kaşmir bir elbise vardı, üstelik –onun normal giyim politikasının bir ihlali olarak– bu kıyafeti blazer ceket olmadan giymişti. Ayrıca yüksek topuklu ayakkabılar giymişti ki bunların yeni olmadığını belirtmekten memnuniyet duyuyorum, ama yine de sabah saat dokuz için gereksiz yere yüksektiler.

Anne beni yanaklarımdan öpüp bana, *günaydın*, dedi ve böylece bizim mutlu evlilik gösterimizin açılış sahnesini başlatmış oldu. Biraz daha kahve yapmayı teklif ederek (bunun için beklemeye gerek yoktu, ben tüm demliği oraya götürdüm) nazikçe yanıt verdim, bunu yapıp aynı oranda çekici olan avukat asistanı Selenay’la tanıştıktan sonra Thomas’ın *nazikçe* almış olduğu ay çöreklerini yemek için mutfığa çekildim.

Belçikalı’nın ortaya çıkışı gri Paris’te taze bir kanla ne kadar nadiren etkileşime geçtiğimizin farkına varmamı sağlayıp beni şaşırttı. Londra’da ve kesinlikle Birleşik Devletler’de arkadaş çevreniz her cinsten ve ebattan insanı dâhil ederek ebediyen genişleyebilen, değişen, büyüyen bir varlıktır, çünkü yeni insanlarla

tanışmak heyecan vericidir, ayrıca sıkılma ihtimalinize karşı eski arkadaşlarınızın yerine yedeklerinizin olması iyidir.

Ama Paris'te etrafımızda sürekli aynı insanlar vardır. Üstelik hiçbirisi de bekâr değildir. Aslında kan bağıyla akraba değilsen bile yaşam tarzıyla akrabayız: evli, bir ya da iki çocuklu, her iki eş de iş sahibi, mobilyaların çoğu IKEA'dan, sadece bir hafta sonu gezisinde buldukları şu aşk koltuğu hariç... veya daha uzaklarda buldukları.

Bir çeşit meczup gibi ikinci katta pusuya yatmanın kaygımı daha da kötüleştireceğinden emin olunca Anne'e öğlen yemeği için onlara getirebileceğim herhangi bir şey olup olmadığını sormaya gittim, bir öğle arası verip dışarı çıkmaya niyetlendikleri yanıtını alıp –bitkin, korkmuş, kaşıntılı bir halde– lanet bej pantolonu çıkardım, kot pantolon ve spor ayakkabı giyip evimden defolup gittim.

16.

Premier Regard'a giden yolun yarısını yürüdüm, yarısını koştum, orada Julien'in galerinin açılışına bir saat kala çoktan içeri girmiş olduğunu görünce şaşırdım.

"Son zamanlarda pek telefonuna bakmıyorsun, değil mi?" diye sordu ön kapının kilidini benim için açtıktan sonra.

"Seni aradılar mı?" diye sordum nefesim kesilmiş bir halde.

"Kim, *soymaya* çalıştığın insanlar mı?" Peşinden masasına gittim. "Hayır," diye sürdürdü. "Bu yüzden de resmî bir özür mektubu hazırladım. Ama senin ek bir mektup yazmanı umuyordum. Samimi bir şeyler. Eğer bu insanlar böyle koleksiyoncularsa tekrar benden alışveriş yapmalarını isterim."

Ne yazdığını görebilmem için laptopunu bana verdi.

Sevgili Beyler,

Premier Regard galerisindeki ekip adına geçen hafta meydana gelen karışıklık için içten özürlerimizi sunmak istiyoruz.

İş hayatında geçen on yıldan sonra dünyanın dört bir yanından gelen gelecek vadedenlerden oluşan en çağdaş seçkimizle beraber çağdaş resmin en tanınmış isimleriyle çalışmaktan ötürü kendimizle gurur duyuyoruz. Kendiniz de sanatsever olduğunuzdan düşünebileceğiniz gibi beraber çalıştığımız sanatçıların bazıları da bazen uygunsuz bazen de tuvalin dışında olmak üzere kendisini muhtelif şekillerde ifade eden sanatsal bir mizaçla anılmaktadırlar. Umarız ki Richard Haddon'ın

evinize yaptığı son ve davetsiz ziyareti onun ölçsüz yaratıcılığının bir delili kabul edip affedebilirsiniz, ayrıca bunun size çıkardığı pek çok sıkıntı için de bizlerin kusurunu bağışlar, Fransa'ya yapacağınız herhangi bir geziniz süresince Premier Regard'ı evinizden uzaktaki bir yaratıcı eviniz olarak düşünmeye devam edersiniz.

“Buna daha ne ekleyebilirim ki? Elli kere ‘özür dilerim’ yazmamı mı istiyorsun?”

“Bilmiyorum Richard,” dedi bezmiş bir şekilde. “Bir şeyler yazıver. Şahsi bir dokunuş istiyorum.”

Bilgisayarı geri verdim, bir parça kâğıt alıp ne diyeceğimi bilmediğim zaman doğum günü ve düğün kartlarına sıklıkla yazdığım Kerouac'ın *Yolda* kitabından en sevdiğim alıntıyı kopyaladım.

“Benim ilgimi çeken insanlar asla esnemeyen ya da basma-kalıp bir şey söylemeyen, ama yıldızlar arasında örümcekler gibi patlayan o muazzam, sarı maytaplar gibi yanan, yanan, yananlardır.”

Özür dilerim. Konukseverliğiniz için, Ngendo için ve çay için de teşekkür ederim.

En içten dileklerle

Richard Haddon

“Ngendo da kim?” diye sordu Julien mektubu baştan başa okurken.

“Anlatmıştım sana! Heykel... Her neyse Julien, sıkıntılarım var. Evimde bir Belçikalı var.”

Julien gözlerini kıstı. “Öyle mi?”

“Anne Paris’e geri döndü. İşinde bir acil durum çıktı. Mutfığımızda fena halde yakışıklı avukat asistanlarından oluşan bir ekip var.”

“Demek ikiniz de oradasınız.”

“Evet,” dedim. “Ve hayır. Herhangi bir konuya odaklanamayacak kadar meşgul.”

“Karın onu aldatmış olduğun gerçeğini konuşmak istemiyor, sen de konuyu açmaya mı çalışıyorsun? Pardon ama kaçırdığım bir şey mi var burada? Sen İngiliz değil misin? Senin devam etmen, öteki yanağını çevirmen ve meseleleri hasıraltı etmen gerekmiyordu?”

“Evliliğimi kurtarmaya çalışıyorum.”

“Gönül maceranı gündeme getirerek mi?”

“Eğer doğru düzgün bir yüzleşme yaşamazsak asla iyileşmeyeceğiz.”

“İyileşmek mi?” dedi gözünü kırparak. “Tanrım, sen iyi misin?”

“Hayır,” dedim bitkin bir halde. “Bir şeye ihtiyacım var... Irak hakkında bir şey yapmama izin verme konusunu yeniden düşünmeni istiyorum.”

Gözlerini kapamasını izledim. “Bunun için müşterilerin var,” diye ısrar ettim. “İngiliz, Amerikalı, Fransız...”

“Bunu konuşmuştuk,” dedi. “Kendimi açıkça ifade ettim sanıyordum.”

“Benim yeniden siyasi işler yapmaya yeterli olmadığımı düşündüğünü söylemiştin.”

“Hayır, bunu *burada* satamazsın dedim. Seni yağlı tablolar için işe aldım Richard!” diye karşı koydu. “Neredeyse hepsini sattık! Siyasi işlerini halka açık olarak yap. Bir gecekondu yap. Ben bunu sergileyemem.”

“Yani bana başka galeriye git diyorsun?”

“Enstalasyonun için mi? Evet. Ama yağlıboya tablolarını burada tut. İşlerimi zora sokma.”

“*Sen beni zora sokuyorsun.*”

“Pragmatik davranıyorum diye kafa bulma benimle. Etrafta dolanıp canının istediği her projeyi yapacak kadar tanınmıyorsun. Deli gibi görüneceksin.”

“Teşekkürler güvenoyu için,” dedim orada dikilerek. “Lanet olsun. Güya arkadaşım olacaksın.”

“Richard...”

“Sana göstereceğim. Sabounjian’a gideceğim.”

“Azar’a mı?” Güldü. “Ah, hiç durma. Adam benden nefret ediyor. Benim sert olduğumu mu sanıyorsun? Onunla bol şanslar.”

“Bunu yapabilirim,” dedim. “Yapmam gerek.”

“Git yap o zaman! Senin derdin bu Richard. Şikâyet ederek, analizler yaparak çok zaman harcıyorsun, ama sana engel olan yok! Sabounjian’a git! Saatchi’ye git! Gagosian’a git, umurumda bile değil! Sana hep göz kulak oldum, sense beni bir kenara atmak istiyorsun. Sen şu berbat arkadaşlardan birisin.”

Çenemi o kadar sıktım ki omuzlarımın titrediğini hissedebiliyordum. Aklımdan düzinelerce şey geçip duruyordu, fakat onları söylemeden geçen her saniye bağırdığımın ve en yakın arkadaşımın bana bağırdığının daha fazla farkına varıyordum.

Bunun üzerine Julien’i asit gibi kahvesi, marka mirasına ve öngörülebilirliğine olan inancı, ayrıca üzerine yorum yapmadığım yeni saç kesimiyle darmadağın masasında bırakıp ayrıldım.

Öfkeli olmamın asıl nedeni onun doğruyu söylediğinden endişelenmemdi. Cesur bir şeyler yapmanın bana göre olmadığından, muhtemelen böyle bir şeyi asla yapmamış olduğum için alaya alınmama, gereksiz hissetmeme yol açacak bir yola girdiğimden, dünyanın, eşimin, eleştirmenlerin –hiç kimsenin– haksız olmadığından endişelendiğimden öfkeliydim.

Anne-Laure'a biraz alan sağlamak ve Julien'le etkileşimimden uzaklaşmak için günün geri kalanını düşünmeye çalışarak ve Paris'te dolanarak geçirdim. Genç Romain Duris ile yaşlı, evli bir kadın arasında filizlenen bir aşk macerasını konu alan bir romantik "komedi" filmi izledim. Adam evdeki sevgilisinin kalbini kırıyordu, yaşlı kadınsa kocasını terk etmeme kararı alıyordu, boş yere harcanan onca enerji de epey ümitsiz hissetmeme neden oldu.

Bundan sonra Dôme denilen, bir yaldızlı deniz ürünleri artı kokteyl mekânı olan, yaşlanmaya yüz tutmuş gözde ünlülerin geçici karargâhına doğru yorgun argın yürüdüm. Fena halde yüksek bir fiyatı olan bir tabak karidesle yarım karaf roze şarabı siparişi verdim, yılın bu zamanı için demode olan bir şarap seçimi olmasına rağmen benim aklı başında garsonum bunu belirtmeme nezaketine sahipti. Bazı insanlar outlet mağazası gezerek kendilerini yatıştırırlar; bense pembe şaraptan keyif alırım. Kadehimi patlıcan renkli saçları olan pasaklı baroneslere kaldırdım, kuru temizlemeden çıkmış pembe gömlekle sağcı ürkünçlükleri selamladım. Herkesin zevki kendisini bağlar.

Beş civarında eve doğru yola koyuldum, birazcık sarhoştum ama pek çok açıdan dünyaya dair çok daha iyimser hissediyordum. Anne'in iş ahlakını bildiğimden iş arkadaşlarının gitmiş olduklarını sanmıyordum, ayrıca Anne'le benim o iş arkadaşları hatırına birbirimize karşı iyi davranmamız gerektiğini de biliyordum, bu yüzden de kendimi onların hâlâ orada olduklarını umut ederken buldum.

Kanepemin üzerine uzanmış ayakkabısız bir Thomas bu-lacağını hesaba katmamıştım. Üstelik bir çubuk peyniri servis tabağı ve Chablis şarabı önünde bir şekilde. *Elbette* kahve masası kâğıtlarla, dosyalarla kaplanmıştı, ayrıca dünyadaki en büyük ve kusursuz ciltli yazma eser gibi görünen bir şeye sarılıp uyumuştum,

ama yine de adam lanet ayakkabılarını ayağında tutma inceliğini gösterebilirdi.

Ben kapı aralığında durmuş bu insan azmanına hayretle bakarken Anne mutfaktan çıkıp geldi. *Havalı* yürüdüğünü söyleyebilirim. Yüzü parlıyordu, gözleri ise yüzünden de parlaktı ancak beni orada dikilmiş görünce her şey ikinci kategori bir fırtına halini aldı.

“Ah,” dedi, elinde bir paket kraker ve somon *tarama* vardı. “Geri dönmüşsün.”

“Olabildiğince dışarıda kalmaya çalıştım.” Thomas nihayet geldiğimin farkına varmıştı ve –dikkat edip!– aceleyle makoslenlerini tekrar giymeye çalıştı. “Ama üşüdüm.”

“Tabii,” dedi. “Biz de... hâlâ çalışıyoruz, ama biliyorsun. Uzun bir gün oldu.”

“İlerleme kaydettiniz mi?” diye sordum, şimdi ayağa kalkmış olan Thomas’ın uzanmış elini kabul etmek için oturma odasına doğru yürüdüm.

“Kesinlikle belirli bir düzeye geliyoruz,” dedi Thomas azıcık bile yüzü kızarmadan. “İnsan kolay olacağını düşünüyor, ama...” Başını salladı.

“Biliyorum,” dedi Anne bir şarap kadehine uzanarak. “Sadece şarap bu!”

Kadehi dudaklarına götürüp içip bitirdi. “Biraz ister misin?”

“Tabii.”

Anne başka bir kadeh almak için çıktı. Masaya baktım, üçüncü bir tabağın, üçüncü bir kadehin bariz eksikliğini fark ettim.

“Sena nerede?” diye sordum.

“Kreşten kızını alması gerekiyordu,” dedi Thomas.

“Ah,” dedim. “Peki. Senin çocuğun var mı?”

Geriye yaslanıp kendi kadehini aldı, bu da ben kendi kadehimi henüz almadığımdan pek nezaketsiz bir tavır gibi geldi bana. “Henüz yok.”

“Eşin var mı?”

Yeniden gülümsedi. “O da henüz yok.”

Bir yudum almasını izledim. Şu dudaklar! Kendi zavallı bir çift dudağımı oluşturan yağlı dokunun alt kanadını ısırardım, pelüş halleri çok sayıda sigara, kötü kararlar ve kronik uykusuzlukla hasar görmüştü.

“Kız arkadaş?”

“*Var*...” dedi. “Ama taşınmak istemedi.”

“Hadi bakalım,” dedi Anne biraz daha şarapla geri dönerek.

“Pek kötü olmuş bu,” dedim şişeye uzanarak.

“Neymiş pek kötü olan?” diye sordu Anne.

“Thomas’ın kız arkadaşı mevzusu,” diye yanıtladım.

“Ah,” dedi Anne. “Zor değil mi? Özellikle de taşınmak istemiyorsan.”

“Ailesiyle çok yakın,” dedi Thomas.

Anne ve ben, bir çift Robotron gibi bunun elbette zor olduğunu kabul ettiğimize dair bir şeyler geveledik. Yerini değiştirme. Evet.

Rahatsız edici bir şekilde, artan gerginliğin Anne’le benim bu herif için her şey çok güzelmiş gibi davranma zahmetine girmemizden mi yoksa onların gerçekten de yapacak işleri varken benim buna engel olmamdan mı kaynaklandığını artık anlamayana kadar çene çaldık.

“Eh,” dedim ayağa kalkarak. “Stüdyomda yapacak işlerim var. Ehm, akşam yemeği için bir planınız var mı?”

Karımın Thomas’a bakışını gördüm, bu da beni bir bıçak gibi kesti.

“Aslında dışarıdan pizza gibi bir şeyler sipariş ederiz belki çünkü,” masadaki kâğıt işlerine doğru hareket etti, “daha yolumuzu tam olarak bulabilmiş değiliz.”

Thomas’ın yutkunduğunu gördüm. *Cesaret*, Richard. *Klas ol.*

“Senin için de bir şey sipariş etmemizi ister misin?” diye sordu Anne.

“Sıkıntı yok,” dedim neşeli bir sesle söylemeye gayret ederek. “Muhtemelen dışarı çıkarım.”

Yarım saat sonra dışarı çıktım, bir şeyler için geç kalıyormuşum gibi epey iyi bir gösteri yaptım oysa hepimiz de daha yeni geldiğimi biliyorduk.

Karım, bir Robert Redford benzeriyle hiç de işe benzemeyen bir iş mecburiyeti sırasında Chablis şarabı içiyorsa ne olmuş yani? Paris’teki en yakın arkadaşım bana inanmamışsa, beni desteklemek istememişse, aslında benim nitelsiz olduğum zamanları *tercih* ediyorsa ne olmuş? Lisa, ben ve karım arasında olanlara nasıl yaklaşacağıma dair hiçbir fikrim yoksa ne olmuş? Ben bir sanatçıyım. Acı çekmek benim nimetim. Bir şeyleri konuşarak halledemiyorsam en azından çizebilirim.

Yakınlardaki bir barda iki büyük bardak birayı zor bela içip, orada iki saat, *bütün bunlar ne anlama geliyor*, gibi varoluşsal karamaların eşlik ettiği bir Irak projesi için potansiyel eskizlerimi yaptıktan sonra eve geldim, evi boş buldum. Işıklar kapanmıştı, kadehler kaldırılmıştı, kahve masasındaki kâğıtlar kaybolmuştu. Oturma odasını, mutfak tezgâhını bir not bulmak için karıştırdım ama bulamadım. Anne’in nereye gittiğine dair bir ipucunun olmaması, onun yokluğundan daha çok incitti beni. İnsanlara not bırakırsın. Öfkeli olsan bile. Şimdi stratejik olarak kendimi nereye yerleştirmem gerektiğine dair hiçbir fikrim yoktu. Geri gelirler diye alt katta bir film izlemek istemiyordum. Kendimi

beslemeliydim; susuzdum, alkollü içecekten ötürü de başım dönüyordu, buzdolabındaki tereyağlı, cevizli dondurmayı yemekten başka yapacak pek bir şeyim yok gibiydi. Ben de üst kata, konuk odasına gittim, gözlerden uzak kederlenmek için.

Kapıyı azıcık açınca Ngendo'nun cafcacflı, neon görkemini fark ettim: Ngendo, bereket tanrıçası on iki memesinin tümüyle, kafasına yapıştırılmış bir notla bana saldırıyordu.

Bunun oturma odasında olduğunu unutmuştum, Selena'nın ödünü kopardı. Bunu halletmek için bir şeyler ayarlayabilir misin? Bunu burada istemiyorum. Akşam yemeği için dışarı çıktık.

*Teşekkürler,
Anne.*

“Teşekkürler” beni şaşırttı. Ne için teşekkürler? Ortadan kaybolduğum için mi teşekkürler? Ama bu “teşekkürlerin” normalde yazabileceği başka sözcüklerin, ifadelerin yerini tuttuğunu biliyordum. *Umarım güzel bir gece geçirmişsindir. Umarım güzel bir akşam yemeği yemişsindir. Evde bulunan bütün o insanlar için kusura bakma. Konuşmadığımız için kusura bakma. Böyle olduğu için kusura bakma. Yaptığın şey için üzgünüm.*

Boğazımda aniden oluşan sıkışıklıkla yutkunmaya çalıştım, notu geri yapıştırıp yaşlı Ngendo'nun korkunç başına hafifçe vurdum. Televizyon setine gidip büfeyi açtım, *Krokodil Dundee*'nin iyice yıpranmış kasetini çıkardım. İç çamaşıırıma kadar soyunup örtülerin altına girdim, bir yandan Paul Hogan maskülen bir deri yelek giyinmiş, sessizce taşradan geçiyordu. Güzelim Linda Kozlowski'nin arkası tanga gibi olan o ikonik tek parça mayosuyla su şişesini doldurmasını izledim. Kulağımı ön kapiya verdim.

Ayak sesleri duymaya çalıştım. Anne'in anahtarları bırakışından çıkacak sese kulak kesildim.

Kimse gelmedi. Hiçbir şey olmadı. Dakikalar geçti. Amerikalı gazeteci ile krokodil avcısı New York'a ilk gezileri için uçağa bindiklerinde uyuyakaldım.

17.

Anne ve ben sonraki günü birbirimizden kaçarak geçirdik. Hukuki görev gücü ekibi geri dönmüştü: Thomas, Selena ve firmanın tatil partilerinde tanışmış olduğum Jacques isminde yaşlı bir beyefendi. Kaldıkları yerden devam ettiler, belgeler ve kitaplardan oluşan bir gecekondu mahallesinin ortasında, oturma odasında kamp yaptılar. Aşağı kata, mutfığa yaptığım gezilerde konuşmalarından dedikodular edindim. Hukuki jargonları gebe ayyaşlara karşı herhangi bir ilerleme kaydedip kaydetmedikleri konusunda bana bir ipucu vermiyordu: *muteber delil, tazminatsız, tespit kararı*.

Günü stüdyoma kapanarak, eskizler çizerek geçirdim. Gecenin bir yarısı, sonunda Irak projesi için sağlam bir fikir buldum – kişisel bir yol. Kötü bir rüyadan ötürü şaşkınlığa düştüğümünden ya da muhtemelen hâlâ rüya gördüğümünden eşek grafitisi sanatçıları konusunda telaşa kapılmıştım, bu da eski bir arkadaşımı aklıma getirdi. Didaktik ismiyle anılan iri kıyım bir herifti bu, ters grafiti kavramına öncülük ettiği için son zamanlarda İngiltere’de bir nevi ünlü bir şahıs olmuştu. Thames nehrinin altından, (nispeten tünelin pis durumuna çok uygun olarak isimlendirilen) Isle of Dogs⁴⁰ denilen bir bölgeye giden Greenwich Foot Tüneli’nin içinde bir göreve gittiğimizi anımsıyorum. Yanında basınçlı su yıkayıcısı, sıradan bir şişe bulaşık sabunu ve bir ayakkabı fırçası getirmişti. Plastik cam keşiğini duvara yapıştırır yapıştırılmaz etrafındaki alanı yıkamaya koyulmuştuk, böylece bitirdiğimiz

40 (İng.) Köpek Adası. (ç. n.)

zaman ve kesik söküldüğünde o zamanlar Didaktik'in tanındığı, psikedelik göz kürelerinden birinin ters grafitisini yapmış olduk.

Sabah saat beşi geçmiş olmasına rağmen onun evine kahvaltı yapmaya gitmiştik, sonra üzerindeki kirli kıyafetleri değiştirip onları ayakkabı fırçasıyla beraber çamaşır makinesine atmıştı. Ona ayakkabı fırçasının eriyip erimeyeceğini, tüm sokak çamurunun kıyafetlerinin her tarafına bulaşıp bulaşmayacağını sorduğumu hatırlıyorum. Bize yumurta ve domuz salamı kızartırken omuzlarını silkip o tüm berbat şeylerin suyla akıp gittiğini söylemişti.

Sembolik eşyaları benzinle yıkama fikrini buradan aldım. Petrol daha kanserojendi, sokak kirinden daha zehirliydi elbette, kaldı ki savaş da öyleydi. Şafak sökmeden evvel konuk odasında fikirlerimi karalamaya başladım, karım bir kat aşağımda hukuk kartallarıyla beraber didinirken sabahı stüdyomda bu heyecanlı düşünceler üzerine çalışarak geçiriyordum.

İşin özünün, kıyafetleri değil *eşyaları* benzinle yıkamak olduğunu düşündüm. Böylesi bir girişimin saçmalığı Irak'ta var olmayan KİS'leri (kitle imha silahlarını) aramanın giderek artan gerçekdışılığını yansıtıyordu. Hem arındırma hem de temizleme; yıkayacağım nesnelerin benim hem İngiliz hem de Amerikalı geçmişimle bir bağları olacaktı.

Yapacağım şey, iki makine kurmaktı: Biri Amerikan yapımı, öteki de İngiliz; eğer bulabilirsem tabii, Thatcher hemen hemen tüm İngiliz imalatını durdurmuştu. Her bir makinenin içine konulan nesnelerin ilgili ülkeyle bir bağı olacaktı. Benzin mi? Benzin yabancı olacaktı.

Halk açısından bu sonuçsuz girişler, hem fiziksel hem de yakıcı bir mesele olarak enerjinin israf edilmesi, kaynakların çalınması, masraflı bir zaman kaybı olarak yorumlanacaktı. Benim açımdan geçmiş hatalarımın duygusal bir dökümü olacaktı.

Buna ‘Yıkımı Yıkamak’ adını verebilirdim. İçine nostaljik eğilimler katılmış, alaycı ve tartışmalı bir şey. Elbette halledilmesi gereken pek çok şey vardı, ayrıca riskli malzemelerin kullanıldığı bir çalışmayı sergilemeye gönüllü bir galeri bulmak da ayrı bir mücadele idi, ama tutkumu uygulayabileceğim bir şeye denk gelmiş olmakla içimdeki yaşamın geri döndüğünü hissediyordum. Doğru yolda olduğuma emindim. Bunun denemeye değer olduğundan emindim.

Özgüvenimin artmasıyla kalan enerjimi ertesi gece için bir yol haritası çıkarmaya ayırdım: Anne’in, davasından sonra zamanı olduğunda beraber olabileceğimizi söylediği geceydi bu. Akşam yemeği yemek istemediğini söylemiş olmasına rağmen stüdyomun gizli köşelerinde kendime bunu bir randevu olarak görme izni verdim.

Karınızla birlikte evlilik dışı maceranızı tartışmaya adanmış bir akşam ayarlamak kolay bir görev değildir. Bizim özel yerlerimizin her türlüünü aklımdan geçirdim: Aux Lyonnais, meşe ağaçlarından bir harikalar diyarıydı, orada jelatine bayılıyorlardı, çatal ve bıçak takımının *en gelée*⁴¹ servis edildiğini görseydim şaşır-mazdım; Naniwaya, bir Japon restoranı olan bu yerde birleştirilmiş masalar samimi konuşmalara engel olurdu; La Régade’de iki ay öncesinden rezervasyon yapmalıydım ki yapmamıştım.

Anılarımı, dergileri ve geçersiz restoran rehberlerini derinlemesine inceledikten sonra ihtiyacımızın yapmacık ve resmi bir şey olmadığına karar verdim. Anne’i *güldürmem* gerekiyordu. Üç yer seçip –meze, başlangıç yemeği, tatlı– sonra da babamı aradım.

“Konuyu ben mi açayım, yoksa o mu açar?” diye sordum planımı açıkladıktan sonra.

“Öğrenerek zaten konuyu o açmış oldu,” dedi. “Yani sen açmalısın.”

41 (Fr.) Jöle içinde. (ç. n.)

Uzun bir süre sessiz kaldık.

“Bol şans,” dedi. “İyi bir iş çıkar.”

Cuma günü hukuk ekibi öğle yemeği için dağılmadan evvel Anne’i mutfakta yakaladım.

“Bu akşam yine de dışarı çıkabiliriz değil mi?” dedim hafifçe koluna dokunarak. “Ben bazı... ayarlamalar yaptım.”

Yutkunup ellerini tezgâhın üzerine koydu. Karakoldan döndüğümüz zaman bıraktığı notu unutmuş olduğundan ya da vazgeçeceğinden korktum. Ama aksine, sakince ve yorgun bir biçimde, “Olur,” dedi.

Öğleden sonranın geri kalanında kendimi stüdyoma kapatmış, meselelere nasıl yaklaşacağımı belirlemeye çalışmıştım. Saat beş civarında hukuki seans sona ermeye yüz tuttuğunda düş alıp semiyotik bir kıyafet seçtim, üstümü değiştirmek için konuk odasına gittim. Göstergeler ve gösterenler: giydiğim zaman Anne’in gözlerini sevdiğini söylediği gri, pamuk bir şık gömlek, Burgundy’ye yaptığımız bir gezi sırasında bana almış olduğu lacivert yün blazer, Anne’in “çocuksu” bulduğu beyaz spor ayakkabılar.

Konuk odasının yatağına oturup yan odadaki duş sesini dinledim. Ekip ayrılmıştı, onların vedalaştığını duymuştum. Midem sıkıştıyordu. Sol dizimi sallayıp duruyordum, asla kurtulamadığım bir gerginlik tikiydi bu. Sanki şahsen davaya çağrılıyormuş gibi gergindim. Ki çağrılmıştım.

Anne’in duş sesinin kesildiğini duymamdan on beş dakika sonra konuk odasının kapısında bir tıkırtı duydum. Anne her zaman hızlı giyinen biri olmuştur, benden çok daha hızlı. Ona bakınca insanlar onun hazırlanmak için saatler harcadığını, bir makyaj masasının önünde farklı kremlerle ve losyonlarla kendisini şımarttığını varsayarlardı, ama hiç de öyle değildi. O bir giyinme ustasıydı. Bir müzisyen gibi farklı listeleri vardı: güç, ayartma, aile toplantıları, eğlence için ayrı kıyafetler. Kapıyı açtığım zaman

nefesimi tuttum. “Bak, neyi kaybetme riskine girdiğini gör, seni lanet şerefsiz!” der gibi giyinmişti: krem ve pas rengi bir ejderhanın yanlardan aşağı doğru indiği lacivert bir sigaret pantolon, baş döndürücü bir V yakası olan kaşmir ve ipek, soluk pembe renkli, çift katmanlı askılı bir bluz; ilk davasını kazandıktan sonra kendisine hediye ettiği siyah, çelik burunlu botlar. Bunun üzerine de ıslak yosun renginden kalın bir manto giymişti. Gözlerine kalem çekmişti, saçları karışık.

“Muazzam görünüyorsun,” diye fısıldadım.

Göğüs dekoltesinin civarında mantosunu kavradı. “Gidelim mi?”

Geceyi farklı kılma çabasıyla bir taksi çağırmıştım. Çağrıldığı anda vaktinde gelen tek Parisli firmanın logosunu taşıyan taksi, evin kapısını kilitlediğimizde kaldırımın kenarında bekliyordu. Şoföre adresi verdim, yedinci semti sekizincisine bağlayan bir taş köprü olan Alma Köprüsü’nün adresini. Anne ellerini kucaklarında birleştirmeden evvel anlayışla bana baktı.

“Ee?” dedim taksi Raspail Caddesi’nde ilerlerken. “Dava nasıl gidiyor?”

Yanıt vermeden önce beni dikkatle seyretti. “İyi, görünüyorsun,” dedi.

Şaşırdıysam da bir teşekkür etmeyi başardım.

“Dava sürüyor,” dedi rujunu çantasından çıkarırken. “Jacques bizi biraz yavaşlatıyor gerçi, epey sistemli çalışır. Enerjimize güvenmiyor sanırım.”

Muhtemelen çok yaşlı olduğundandır demek istedim, ama dilimi tuttum.

“Bunun gibi bir davadaki sorun sağduyunun devreye girip davanın saçmalık olduğunu söylemesi – içmemen gerektiğini bilmiyor olmak saçmalık, ailen olmasa bile en azından televizyonun *bir* çeşit rol model olarak etrafta olmaması saçmalık. Yani bu kadınlar da

üçra bir yerlerde, bir kulübede yaşıyor değillerdi ya. Lille büyük bir şehir. Dolayısıyla küçümsemeden kaynaklanmayan bir karşı argüman bulmak için iyice derinlere kadar kazmamız gerekiyor.”

“Duruşma ne zaman?” diye sordum.

İç çekti. “Gelecek haftadan sonraki pazartesi günü.”

“Vay be!”

“Öyle. Peki, nereye gideceğimizi söyleyecek misin, yoksa bu bir sürpriz mi?”

“İlk yeri tahmin etmiş gibisin.”

Yüzünün sertleştiğini gördüm.

“Endişe etme,” dedim bakışı pencereden süzülürken. “Orada yemek yemeyeceğiz.”

Bateaux Mouches nispeten eski bir firmadır, Sen Nehri’nde bir tur teknesi filoları var. Öğle yemeği turları ve herkesin bildiği vasat, önceden dondurulmuş üç çeşit akşam yemekli turlarla beraber gündüz ve gece manzara gezileri sunuyorlar. Ne zaman Anne’le ben, Camille’i nehir boyunca bir yürüyüşe çıkarsak bir yerde ya da başka bir yerde düz, beyaz tekneler yanımızdan süzülerek geçerler; üst tarafları tamamen açık olup turuncu koltuklarında oturan, ellerini sallayan mutlu turistlerle dolu olurlar. Gece vakti onların şehrin en meşhur anıtlarının, ısıldayan taş yapıların, göz kamaştırıcı ışık ağlarıyla küçük kulelerin altından, Paris’in sulu hüznünün içinden devasa bir el feneri gibi geçmesini görmek heyecan vericidir.

Bu teknelerden birinin yanından her geçişimizde Anne aynı şeyi söyler: “Onlara hiç binmemiş olmam komik, değil mi?” Mantıklı geliyor elbette. Bateaux Mouches turistseniz yapacağınız bir şeydir; Londra ya da New York’taki iki katlı otobüs turları gibi. Ama kalbinin derinliklerinde binmeye can attığına emindim. İşte bu gece binecektik.

Köprünün yanındaki küçük iskeleyle vardığımızda taksiye ödemesini yapmadan evvel taksinin etrafında koşuşturup Anne'e kapıyı açtım. Sonra kesinlikle yüksek topuklu kadınlar için yapılmamış olan dik tekne kızağına inmesine yardımcı olmak için koluma girmesini teklif ettim.

"Üst kat mı, yoksa alt mı?"

Kasım ayının ilk haftasıydı, saat akşamın altısıydı, akşam soğuğu ısıırıyordu. Ama yine de, "Üst," dedi.

Görevliye internetten satın almış olduğum biletleri verip kısa bir merdivenden üst güverteye çıktık, nispeten hızlı bir şekilde belli oldu ki tüm diğer turistler kapalı camlı aşağı katın sıcaklığına sığınmayı tercih etmişlerdi.

Tekne harekete geçip kirli yeşil suyu alçakgönüllü dalgalar halinde savurur savurmaz Anne oturup çantasından bir paket sigara çıkardı.

"Ne?" dedi savunmacı bir omuz silkmeye, ona dik dik baktığını görünce.

Tanıştığımız zaman Anne'yle ben, ikimiz de sigara içicisiydik ama hamileyken bırakmıştı, ben de anlayışlı olmak adına elimden geleni yaparak bırakmıştım. Sonra Camille üç yaşlarındayken partilerde yeniden içmeye başlamıştık, başkalarının sigaralarından otlanıyorduk, çünkü kendi paketimizi almak, eski kötü yollarımıza geri döndüğümüzün işareti olacaktı. Yaklaşık iki yıl önce tamamen bıraktık. Bu da Anne'in kucağında duran açılmamış sigara paketini daha da şaşırtıcı kılıyordu.

"Gerçekten çok stres yaşadım," dedi bir tane sigara çıkararak. Aramızdaki boşluğa işaret ederek, "Bu çok stresli. İster misin?" dedi.

Aman, bari aynı psikosomatik sayfada olalım, diye düşündüm.

Böylece tekne hem tarihî hem de çağdaş olan anıtlara doğru yolu yararak ilerlerken sigara içtik: Plais de Chaillot, Prensese Diana'nın öldüğü tünel, Champs de Mars, Eyfel Kulesi.

"Peki sence," diye soruma başladım atkımı boynumun etrafında iyice sıkılaştırarak, "yine de kazanacak mısınız?"

Zarifçe sigarasını içine çekmesini izledim. "Bilmiyorum. Kazanacağımıza emindim. Ama şimdi..."

"Kim bu Thomas denen arkadaş? İyi biri mi?"

Bana doğru gözlerini kıstı.

"Ne," dedim. "Elimde değil."

Gri bir duman halkası üfördü. "Dene."

Ben de denedim. Daha çok onun davasını konuştuk, hem teminatları hem de olasılıkları; sonra da 'Yıkımı Yıkamak' hakkındaki fikirlerimi ona anlattım: Ayinsel olarak hem ülkemi hem de kendi hatalarımı arındıracağımı anlattım. Benzinle.

Elini tırabzanların üzerine koyup parmaklarını suya doğru esnetti.

"Yani neyi yıkayacaksın, eski mektupları mı? İngiliz bayrağını mı?"

Sözlerindeki iğnelemeyi kendime yormadan kabul etmeye karar verdim. "Evet, esas olarak. Bazı şeyler geleceği işaret ederken, çoğunluğu geçmişten olacak."

Evlilik yüzüğüyle oynamaya başladı. Saçının koyu uzantıları rüzgâra kapılıp boynunun etrafında dans ediyordu. Yüzüne dokunma özlemiyle doldum.

"Bu projedeki mesele Julien'in bunu sergilemeyecek olması," diye sürdürdüm sigarayı ayakkabımın altında ezerek. "Aslında bu konuda bir tartışma yaşadık." Anne kaşlarını kaldırdı, bu da bana devam etme cesareti verdi.

“Biliyorsun, Julien aynı eski şeyleri yapıp durmamı istiyor. Ama yağlı boya tablolar... aslında öyle şans eseri ortaya çıkmışlardı. Bir nevi molaydılar.”

“O zaman sergileyecek birini bul,” dedi. “Başka bir galeri bul.”
Şaşkınlıkla ona baktım. Pragmatistim neredesin?

“Mesele şu ki Richard,” dedi sigarasını Sen’e atarak. “Bu onun işi. Julien’in ne satıp satmayacağını seçme hakkı var. Ayrıca fazladan bir sergilenme yerinin olması senin yararına olacaktır.”

“Ah evet,” dedim. “Müthiş olur. Ama benzinle yapılmış bir şeyi sergilemek kolay olmayacak.”

“Önemli olan içeriktir,” dedi omuzlarını silkerek. “İnsanlar sürekli fena şeyler sergiliyorlar; kullanılmış tamponlar, ölü hayvanlar... Bunlar çoğu zaman gülünçler. Yapman gereken, yaptığını iyi bir şekilde yapmak sadece.”

“Yani bunun yapmaya değer olduğunu mu düşünüyorsun?”
Nefesimi tuttum.

Mantosuna sarındı. “Elbette.”

Ona başka pek çok soru sormak istiyordum. *Gerçekten böyle mi düşünüyorsun? Bana sevgin daha da artar mı? Ama bunun yerine ikimiz de sessizliğe büründük, çünkü Invalides girişini süsleyen heybetli beyaz ve altın rengi köprüye yaklaşıyorduk.*

“Söyler misin,” dedi sessizce. “*Mavi Ayı*’yı. Onu gerçekten geri almaya çalıştın mı?”

Başımı evet anlamında salladım. “Bir nevi davetsiz gittim. Yalvardım.”

“Neden ama?”

“Çünkü o tabloyu *gerçekten* önemsiyorum. Onu resmettiğim zamanki halimi.” Spor ayakkabılarıma bakıyordum. “Eskiden olduğumuz hali.”

Dikkati köprüye yöneldi, Pegasus takımyıldızı üzerimizden geçip giden arabalara ve yayalara önderlik ediyordu.

“Banyonun nasıl da sürekli patates kızartması gibi koktuğunu hatırlıyor musun?” diye sordu.

Güldüm. O yaz Cape Cod’da evlerine göz kulak olduğumuz insanların iki çocukları vardı; bu kokunun nedeni kelimenin tam manasıyla duvarların bir parçası olan hazır yiyeceklere yönelik epey kemikleşmiş bir eğilim ya da yüksek bir kanola yağı oranına sahip bir temizlik ürünüydü, ama doğruyd, banyo patates kızartması gibi kokuyordu.

“Şimdilerde ne yaptıklarını merak ediyorum,” dedim Charles ve Donna’yı düşünerek. O zamanlar çok iyi dosttuk. “İletişime geçmeliyiz.”

Anne benden uzaklara bakıyordu, yanlış şeyi söylemiş olmaktan kaynaklanan uyuşukluğu hissediyordum. Her iki yanımdan Paris’in taze ve bej renkli binaları geçip gidiyordu.

“Bana bir şey anlatmanı istiyorum,” dedi sonunda montunu iyice boğazına çekerek. “Tabloyu Lisa’ya satmadın değil mi? Yani aslında satın alan o değildi? Tabloyu geri istemenin nedeni bu değildi, değil mi?”

Bedenimin her tarafında iğne batmaları hissediyordum. “Yemin ederim o değildi. İki adama, bir çifte gitti.”

İkna olmamış gibiydi. “Yemin ediyor musun?”

“Ediyorum.”

“Ama Lisa Londra’da?”

Yutkundum. “Evet.”

“Bu başladığında orada mıydı?”

Başımı iki yana salladım.

“Paris’teydi.”

“Evet.”

Dudağını ısırıp benden uzaklara baktı. Çantasından bir peçete çıkardı, ama sadece öylece durdu, peçeteyi ellerinin arasında buruşturdu.

“Paris’te,” dedi. “Ne kadardır?”

Kalbim sıkıştı. “Ne kadardır mı Paris’teydi?”

“Ne kadar sürdü bu iş?”

Başımı ondan çevirip yeniden suya baktım, toprak dolgu tümsekler, yıpranmış yüzer evler Sen boyunca dizilmişlerdi.

“Richard?”

“Yedi ay.”

Yüzünün rengi uçtu. Kusacağım sandım.

“Ama bu...”

Elini havaya kaldırdı. Gözlerini kapattı. “Yapma.”

Yaşlı bir çift merdivenlerden çıkıyordu, teknenin önüne geçip koltuklarına oturmadan önce başlarıyla selam verdiler. Adam sırt çantasından bir kamera çıkardı. Kadın da saçlarını kabarttı.

“Sana ne yaptım ben?” diye sordu Anne. “Sana ne yaptık?”

Rüzgâr gözlerimi acıtıyordu. Zaten neredeyse gözyaşlarına boğulacaktım. “Senin kabahatin değildi. Yaptığın hiçbir şeyden ötürü değildi...”

“Elbette *benim* yaptığım bir şeyden değildi. Sen yaptın. Sen.”

Turuncu vinil zemine bakıyordum, orasında burasında çatlaklar vardı, kir pasla kaplanmıştı. Teknenin pruvasında yaşlı kadın konumunu değiştirip duruyor, kocasına onun Sen Nehri’ne karşı yandan bir fotoğrafını çekmesi için ısrar ediyordu.

“Seni incitmiş olduğum için ne kadar üzgün olduğumu bir bilebilsen...”

Anne gözlerini kapattı. “Konuşma. Konuşma. Söyleyebileceğin hiçbir şey yok.” Elinde sıkıdığı peçeteyi yüzüne götürdü. “Bu lanet şey midemi bulandırıyor Richard. Yedi ay.” Elini karnının üzerine koydu. Gerçekten de hasta gibi görünüyordu.

“Sana bir şey getireyim,” dedim ve kalktım, çünkü o da ayağa kalkmıştı.

“Bir süre yalnız kalmaya ihtiyacım var,” dedi beni iterek. “Aşağı kata gidiyorum.”

Hızla merdivenlere yürüdü, ama arkasından gitmedim. Yedi ay. Çok uzun bir süreydi.

Oturdum, düşen sıcaklıktan ve pişmanlıktan ötürü titriyordum. Muhtemelen iskeleye yanaştığımızda Anne eve gitmek isteyecekti. Üstelik buna her türlü hakkı vardı. Bu işi lanet bir *randevuyla* çözeceğimizi düşünecek kadar ahmakmışım. Başlatmış olduğum her türlü sorunu çözebileceğimi düşünecek kadar ahmakmışım. Şimdi daha da derinleri kazıyorduk, kumlu balçıgın içinden kurtçuklara kadar.

Gezinin sonraki kısmını mizahi bir içerik olarak planlamıştım, ama soğuk savaş dönemindeki merccek perdesinden esinlenilmiş gibi duran dairesel gri bir yapı olan Maison de la Radio'ya yanaştığımızda saflığum karşısında yerin dibine geçtim. Eğer bir mucize eseri Anne henüz bir taksi çağırmamışsa en azından şehrin en iyi restoranlarından birine gideceğimize dair itirafla onu ödüllendirebilirdim: Bunaltıcı derecede pahalı ve nefes kesici bir yer; Le Tour d'Argent ya da Jules Verne. Ama bunun yerine Hippopotamus denilen yirmi dört saat açık bir et lokantası zincirini seçmiştim, tabakların dibinin olmadığı, kötü zevkin kırmızı, siyah ve gri tapınağıydı orası: İstedığınız kadar biftek, kremalı ıspanak ve kızarmış patates yiyebilirsiniz.

Paris'e ilk taşındığımızda, Inés'in en büyük sevincinin yeni doğmuş torununa bakıcılık yapmak olduğu zamanlarda haftalık günahkâr randevu geceleri ayarlardık, akşamımızı olabildiğince gürültülü ve ihtişamlı kılmak için sınırlarımızı zorlardık; böylece bu mutluluk yakıtı, sipariş ettiğimiz yağlı akşam yemeklerini ve yeni ebeveyn olarak yaşamımızı karakterize eden şafak öncesi uyanmalarını atlatmamıza yeterdi.

Dans etmeye, içki içmeye giderdik; dans etmeyi her zaman sevmişizdir. Bir kulüpten sıkıldığımız zaman bir başka yere geçerdik, kaçınılmaz olarak nihayetinde Le Pulp'a gideceğimizi bilirdik, Grands Boulevards bölgesinde opera evinin civarında cesur bir lezbiyen müessesesiydi burası. Kendimizi soğuk birayla ahmakça doldurup ta ki aç ve susuz kalıp yemek yemeye hazır olana kadar *indie pop* müziklerle dans ederdik.

Opera evinin yakınındaki Hippo zinciri Pulp'tan azıcık bir yürüme mesafesindeydi; burası etinin kalitesi örnek teşkil etmekten çok uzak ve yakınlardaki striptiz kulüplerinden oraya sığınmış olan metalik blazer giyinmiş şişkin adamlarla dolu olsa da taşralı garsonların ve biz sipariş verir vermez bir kâse *frites*⁴² ve cızbiz edilmiş sebzelerle sınırsız sayıda biftek parçalarının ortaya çıkmasının bulaşıcı büyüsunü seviyorduk.

Bu bizim küçük sırrımızdı – bizim banal yerimiz. Camille büyüdüğünde (katı yiyecekler yemeye başladığında) Anne yediklerimize daha bir dikkat eder oldu. Sürekli etiketleri okur, mutfak seçimlerimizin içeriğini araştırırdı. Hippopotamus'a gece geç saatte yaptığımız gezintiler geçmişte kalan bir ayın olmuştu.

Tekne kızığının yanında onu beni beklerken bulduğumda yalan söylememe kararı aldım. Besbelli ağlamıştı, ama aynı zamanda yüzünde gururlu bir bakış da vardı. Dudaklarında taze ruj dokunuşları vardı, duruşu da dimdikti.

"Peki," dedi kollarını kavuşturmuş bir halde. "Sırada ne var?"

"Hippo Malin' desem?.." Kalbim deli gibi atıyordu.

Başını salladı, bir gülümsemenin soluk ışıltısı bir an için dudaklarından gelip geçti.

"Pisliğin teki olduğunu söyledim," dedi omzundaki çantasının yerini değiştirerek. "Ama olur."

42 (Fr.) Patates kızartması. (ç. n.)

Hippopotamus çok doluydu; bu iyi bir şeydi, zira masamıza oturup menülerin gelmesini beklerken bize kafa dağıtacak bir şey sağlamıştı. Tutunacak hiçbir şeyim yokmuş gibi hissediyordum. Bir yanda beraber geçirdiğimiz on yılın ritimleri ve alışkanlıkları tam anlamıyla elimizin altındayken bir yanda aramızda şu lanet buz dağı vardı, üstelik onun orada olması benim suçumdu, ikimiz de biliyorduk ki çarpışmayı engellemenin bir yolu yoktu.

“Hippo Malin’i mi düşünüyorsun?” diye sordum neşeyle menüler gelir gelmez.

“Et Aşkına” başlığının altında Hippopotamus’un çeşitli sabit menü seçenekleri vardı, bizim en sevdiğimiz, mantıksızca Clever Hippo⁴³ adı verilen menü on dokuz avroydu; ya bir mezeden ve bir başlangıç yemeğinden ya da bir başlangıç yemeğiyle bir tatlıdan oluşuyordu.

“Bilmiyorum,” dedi menünün plastikle kaplı bir sayfasını çevirirken. “Pek aç değilim.”

Ona baktım, ona özlem duydum ve sadece uzanıp elini tutmayı ve her şeyi yoluna koymayı diledim.

“Lütfen Anne,” dedim yumuşak bir sesle. “Lütfen Clever Hippo sipariş et.”

Başını kaldırıp baktı, besbelli ki samimiyetimin sahici olması karşısında şaşırılmıştı, ama garson gelene kadar başkaca bir şey söylemedi.

“Hippopotamus’a hoş geldiniz!” Genç garsonumuzun hafifçe dikilmiş saçları vardı ve parfümü kötü kokuyordu. “Benim adım Antoine. İkinize başlangıç olarak kendi hazırladığımız kokteyllerden birini sunabilir miyim?”

“Sanırım sipariş vermeye hazırız aslında,” dedi Anne.

“Harika. Size ne ikram edebilirim?”

43 (İng.) Akıllı Su Aygıtı. (ç. n.)

“Ben Hippo Malin menüsünden alacağım,” dedi Anne bakışlarını masanın üzerinden ayırmadan. “Domates tartar ve Hippo bifteğiyle beraber.”

“Harikulade bir seçim. Peki siz mösyö?”

“Ben de aynısından alacağım. Az pişmiş?” Onay için Anne’e baktım. “İkisi de az pişmiş.”

“Şahane! Peki, bizim yeni Biftek Etkisi’ni gördünüz mü?”

“Pardon?” dedi Anne.

Antoine, Anne’in menüsünde arka taraflara yakın bir sayfayı açtı. “Bizim yeni Biftek Etkisi listemizde tüm inançlardan konuklar için hayli gözde seçenekler var. Sinemadan mı çıktınız?”

“Yok, hayır,” dedim.

Antoine sayfayı çevirdi. “Biftek Etkisi *Gurme* hoşunuza gidebilir. Bifteğiniz için sınırsız sayıda sos alabilirsiniz.”

“Ama hep öyle değil mi zaten?” diye sordu Anne.

Antoine menüyü kapattı. “Peki, şarap mı içeceksiniz?”

“Lütfen,” dedi Anne. “Côtes du Rhône alalım.”

“Çok güzel!” dedi, menüleri topladı. “Mezelerinizi hemen getireceğim.”

“Takdir edilesi bir çaba,” dedim garson gittikten sonra.

“Eğer gelmeden evvel bir film izlemişsen beş avro indirim varmış,” dedi Biftek Etkisi Sinema seçeneğine şaşıarak. “Fena değil.”

Sessizce oturduk, masadaki sürahidен bardaklarımıza su koyduk ve bariz bir şekilde şarap şişemizi bekledik. Şişe geldiğinde Antoine’ın aslında servis ettiğinden daha büyük miktarı kadehlerimize dökmek için onun yeniden gitmesini bekledik.

Kadehlerimizi kaldırdık, ama onları tokuşturmadık. Hippopotamus’taki servis aşırı hızlıydı. Çok zamanımız yoktu.

“Onların bir şey deyip demediğini sorabilir miyim?” diye sordum kâğıt masa örtüsündeki Fransız haritasının çerçevesini izlerken. “Ailenin yani, ben ayrıldıktan sonra?”

Anne sandalyesinde kıpırdandı. Sonra biraz daha kıpırdandı. “Babam bir şey söylemedi elbette. Daha doğrusu ertesi sabah omzuma hafifçe vurup, ‘Bir şekilde her şeyi yoluna koyarsınız!’ dedi. Biliyorsun yılmamak lazım.” Peçetesini kucağına koydu. “Anneme gelirse, yani, bu konuda konuştuk onunla zaten.”

Umutla bekliyordum.

“Bu konuda konuştuk. Hepsi bu.”

“Peki Camille?” diye sordum elimi bir yumruk halinde sıkarak.

“Bu konuda konuşmamız lazım,” dedi ve bizim domates tartar masaya konsun diye yer vermek için geri yaslandı; tartar, kıyılmış tuna balığı ve maydanozla kaplanmış güzel domates dilimleriyle, üzerine konulmuş konserve salsa sosuna benzeyen çirkin bir toptan oluşuyordu. Anne tabağını ileriye ittirip şarabına uzandı.

“Camille’e ne diyeceğimi bilmiyorum,” dedi ve konuşmasını sürdürdü, “ama ona bir şey söylemek zorundayız. Ailem bana sorunlarıyla ilgili hiçbir şey anlatmadı, fakat ben geceleri onların kavgaya etmesini dinlerdim ve bu fena bir şeydi.”

“Ama biz kavga etmiyoruz.”

Yüzü gerildi. “Ne demek istiyorsun, onun önünde *bağırma-dığımızı* mı söylüyorsun? Sana bir şey söyleyeyim. Sessizlik daha beterdir.”

“Babama anlattım,” dedim, başka ne diyeceğimi bilmiyordum.

Başını yana yatırdı. “Anlattın mı?”

Başımı salladım. “Yani detaylara çok girmeden, ama...”

“Peki o ne söyledi?”

Çatalımla salsa sosunu aşağı indirdim. “Adi bir ahmak olduğumu. Seni seviyor.”

Eğer bu bir film olsaydı, *ben de seni seviyorum*, derdim, ancak bu bir film değildi, bu bir biftek lokantası zinciriydi, bu yüzden de romantik bir beyan yerine bizde Antoine vardı.

“Her şey güzel mi?” diye öttü Antoine.

“Bunu alabilirsiniz,” dedi Anne tabağını göstererek.

“Tatmin edici değil miydi?”

“Sadece pek aç değilim.”

“Şarap epey güzel,” dedim parmağımla kadehimi tıngırdaarak. Zavallı adam adına kötü hissetmişim.

O gittikten sonra Anne sandalyesine yığıldı.

“Buradan bir çıkış yolu göremiyorum, Richard. Gerçekten göremiyorum. Durmadan bu konuyu düşünüp duruyorum, bu konuyu düşünmediğim zaman bu konuyu düşünmüyor olmam hakkında düşünüyorum. Beni delirtiyor bu durum. Midemi bulandırıyor. Yemek yiyemiyorum. Elimdeki tek şey iş, orada bile odağımı kaybediyorum.”

“Ama sence hiç yolu yok mu, bizim sadece... bilmiyorum.” Bir ahmak gibi anlaşılmadan söylemek istediğimi söylemenin bir yolu olmadığını fark ettim.

“Ne yani?” dedi. “Unutalım gitsin mi? Olmamış gibi mi davranalım?”

Çatalımı tabağımın etrafında gezdiriyordum.

“Sana bir şey diyeyim,” dedi masaya yaslanarak. “Sen de bunu söylerken bana bak. Sence ben tek eşliliğin parkta yapılan bir yürüyüş olduğunu mu düşünüyorum? Bu harikulade bir şey değil Richard, hatta bunun doğal olduğundan bile emin değilim. Sanki erkek kardeşimle yatağa girdiğimi hissettiğim geceler olmadı mı sanıyorsun? Yaptığın şeyi *anlamadığımı* mı sanıyorsun? Çünkü lanet şeyi anlıyorum. Anlıyorum. Aradaki fark...” Gözleri yaşlarla doldu, peçetesini buruşturdu. “Fark *yalan* söylemiş olman. Üstelik onu *seviyordun*. Sadece keyif almıyordun, ona âşık...”

“Olmadım...”

“Bana maval okuma!” diye bağırdı elini masaya vurarak. “Mektupları okudum!” diye tekrar bağırdı. Sonra daha sessiz konuşarak devam etti. “Ayrıca sen bizi *terk* edecektin. Eğer Camille olmasaydı ve ben işime düşkün olmasaydım burada olmayacağımızı söyleyebilirim. Çoktan defolup gitmiştin. Seni affetmek için hiçbir nedenim *yok*. Hiç. Bana bir neden vermedin, şimdi de bir neden verdiğini göremiyorum. Ne yapabiliirdin biliyor musun, Richard? Onunla tanıştığında bunu bana anlatabilirdin. Ne zaman olduğunu bilmiyorum, nerede olduğunu da ama duygunda bir nevi artış olduğunu, ‘Anne biriyle tanıştım ve ondan etkilen dim. Şüphelerim var. Üstelik sıkıldım. Bir araya ihtiyacım var,’ diyebileceğin anlar olduğunu tahmin ediyorum.”

“Ne diyorsun?” diye sordum tabağımı öteye iterek. “O zaman bu hiç sorun olmazdı mı demek istiyorsun?”

“Diyorum ki bu konuda *konusabilirdik*. Senin zannettiğin kadar kapalı biri değilim. O an ne hissedirdim bilmiyorum, fakat bunu konuşabileceğimizi biliyorum, üstelik bundan o zaman haberim olsaydı, yani bunun bir gerçek yerine bir ilgiden ibaret olduğu zaman, belki bizim bir şansımız olabilirdi. Çünkü seni anlardım. Çünkü ben de böyle hissetmişim.”

Antoine tabağımı alıp götürmek için aceleyle geldiğinde devasa kırmızı peçetesiyle gözlerini ovuşturdu.

Antoine gözden kaybolana kadar Anne dudaklarını büzüp bekledi. “Ama bunun yerine beni neyle baş başa bıraktın?” dedi, sesi çatallaşıyordu. “Yani gerçekten? Hiç bunu düşündün mü? Bir gönül macerası yaşadın. Sen...” Duraksadı. “Başka biriyle bir hayatın vardı. Ama benim seni yine de affetmem mi gerekiyor? Benim bundan kazancım ne? Seni affederek elime ne geçecek? Eğer benim yerimde başkası olsaydı, *herhangi* biri, çoktan boşanmış olurduk.”

“Biliyorum,” dedim titreyerek. “Boşanmış olurduk biliyorum.”

“Üstelik bazen bunu yapmak da istiyorum! Sadece, ‘Siktir et,’ deyip yoluma devam etmek istiyorum. Ancak sen her şeyi değiştirdin. *Bizi* değiştirdin. Bizler şanslıydık Richard. Haliha-zırda sahip olduğumuz şey gerçekten, gerçekten güzeldi. Ama sen onun içine ettin.”

Antoine, plastik bir tepsi üzerinde tıka basa biftek dolu iki tabak ve dumanı tüten diğer malzemelerle tekrar çıkageldi.

“Aman Tanrım,” diye mırıldandı Anne.

“Antoine, affedersin. Bunları paket yapabilir miyiz?”

Nazik adam bir tepki vermedi.

“Elbette. Pakete bir sos çeşnisi de eklemek ister misiniz?”

“Ne kaydeberiz!” dedim masaya peçetemi fırlatarak. “Tabii.”

Restorandan kesinlikle Fransız olmayan kese kâğıtları ve onların ön yüzünde bulunan Fransızlıktan daha da uzak olan su aygırı figürüyle ayrıldık. Anne hızlı adımlarla yürüyordu, bense ona yetişmek için gayret ediyordum. Montmarte Caddesi ile Poissonnière Sokağı’nın kesişimindeki taksi durağına ulaştığımız zaman yavaşladım. Ancak Anne yürümeye devam ediyordu.

“İstemiyor musun?..” diye seslendim taksilere işaret ederek.

“Yürü.”

Kestirmeden Grands Sokağı’na girdik, Paris borsasının görkemli binasını geçip De l’Opera Sokağı’na vardık, bunların hepsi de gece için fenerle süslenip püslenmişlerdi.

“Yürü,” dedi tekrar caddeyi daha da hızlı geçerken.

Du Louvre Otel’ini geçtik, eskiden bir kadeh şampanyayla akşamlarımızı bazen orada başlatırdık; ardından sarayın kapılarından geçip müzeye vardık.

Paris’te bulunmuş ya da yaşamış herkesin gözde bir yeri vardır, Anne-Laure’unki Louvre’un kare iç bahçesiydi. Tartışmalı piramit eklemenin ötesinde, ne olduğu belirsiz geçiş yolunun içinde hiç

akmayan çeşmesiyle daha küçük, daha sevimli bir iç bahçe vardı. Geceleri sarayda yaşamış olan eski kralların, bakanların taş heykelleri aşağıdan aydınlatılıyordu, çatı hattı çığlık atarken ebediyen donmuş olan korkutucu bir *gargouille*⁴⁴ topluluğuyla ışıldıyordu.

Oturduğumuzda çeşmenin, bacaklarımızın altındaki kenarları soğuktu; aslında dondurucuydu. Kese kâğıtlarımızı açtım, bir tomar kâğıt peçete çıkarıp üzerinde oturması için Anne'e uzattım, ama reddetti.

Bir süre konuşmadan oturduk, ışıklar yüzünden burası pembe orası toprak boyası renginde görünen taş işçiliğini süzdük. Sarayın dış koridorları içinde karıncalar gibi ilerleyen turist izdihamı olmadığından bahçe romantikti, komik derecede hem de. Bir yıl önce olsaydı birbirimize sarılıp öpüşürdük ve şehrin içine kapalı güzelliği hakkında gülüşürdük. Hiçbir kadın Paris kadar dış görünüşü konusunda güven sahibi olamazdı. Ama o gece orada oturduk sadece, paylaşamadığımız şu güzelliği dağıtsın diye bir görüntünün ya da sesin bunu bölmesini umut ettik.

"Keşke olanları geri alabilseydim, Anne," dedim sonunda. "Keşke yapmamış olsaydım..."

"Ama yaptın."

Başımı önüme eğip ellerime baktım. "Seni gerçekten özledim," dedim sessizce. "Bizi özledim."

Bacak bacak üstüne atıp elleriyle ısıtmak için uyluklarını ovdu. "Aylardır burada *değildin*. Altı ay oldu. Rutine bağlamıştın her şeyi."

"Böyle olsun istemiyorum," dedim. "Benim kabahatim. Ama ben geri döndüm. Yemin ediyorum ki bitti. Uzun bir süre önce bitti."

44 Fransızcada "*gargouille*" sözcüğünden gelip canavar şeklindeki heykelciklere verilen bir isimdir. Bu heykeller gotik mimarinin önemli unsurlarıdır. (ç. n.)

“Çünkü o terk etti,” dedi Anne. “Çünkü o seni terk etti. Yoksa hâlâ devam ediyor olacaktı. Ya da onunla beraber giderdin.”

Geçiş yolundan cam piramide doğru baktım, uzak bir galaksiden gecenin içine düşmüş sarı bir rubik küpü gibi ışıldıyordu. Bunun, Anne’in Lisa’nın aşkıma karşılık vermemiş olduğunu biliyor olmasının, beni incitmesine izin vermemeye çabalıyordum.

“Doğru, değil mi?” Gözümün kenarından onun bana baktığını görüyordum. “Bizi terk ederdin.”

“Terk etmezdim,” deyip başımı yana çevirdim. “Hayır. Mektupların ne dediğini de biliyorum. Durum sanki neymiş gibi gösterdiklerini de. Ayrıca gerçek yaşamımın gerçek bir yaşam gibi görünmediği bir zaman olduğu da doğru. Öyle bir an oldu, düşündüm ki,” dedim başımı yukarı kaldırdım, ama Anne bana bakmıyordu, yüzü gergindi, yumrukları sıkılmıştı. “Düşündüm ki bir ahmak gibi gidebilirim. Ancak şimdi biliyorum ki doğru değilmiş bu. İşler gerçekten bu noktaya gelseydi bunu yapamazdım. Aslında istemiyordum. O zamanlar sanki bir şeytan beni ele geçirmiş gibiydi.”

“Bundan ne çıkarmam gerekiyor?” diye sordu, gözleri parlıyordu. “Ona teşekkür mü edeyim? Seni geri istemeyen bu kişiye minnettar mı olayım? Lanet derecede özel biriydi herhalde.”

“Değildi,” dedim pantolonumun bacaklarını parmaklarımın arasında kırıstırarak. “O sadece... neticede o sen değildi.”

Sonra Anne’in girtlaktan gelen ağlama sesi geldi. Tesellinin ulaşamadığı içerideki kapalı bir yerden kaynaklanan bir ağlama çeşidiydi bu.

“Şu an bile aklım gidip geliyor. Durduramıyorum,” dedi sonunda. “Nerede? Neden? Neye benziyordu? Güzel miydi? Nasıl... öpüşürdü? Ayrıca onunla sevişmiş olduğun gerçeği, seni öyle hayal etmek... üstelik ne düşüneceğimi bile bilmiyorum.” Nefesini tuttu. “Durduramıyorum. Seni affedebilmek için sana hiç sevgimin kalmaması gerekiyor. Bu da bunu...” elini başına

koydu. “Sen... sen bizi mahvettin. Bizi tamamen mahvettin,” dedi daha sert ağlayarak. “Bir hiç uğruna.”

“Anne, seni *seviyorum*,” dedim, elini tutup yüzüme baksın diye kendime çektim. “Seni, ahmak hayatımdaki bütün her şeyden çok seviyorum ve böylesine rezil, incitici, akıl almaz bir hata yaptığım, yapmaya devam ettiğim için özür dilerim. Bundan ötürü hayatım boyunca pişman olacağım. Ama asla, *asla* bizim hakkımızda bu kadar emin olmamıştım. Bizim için. Ben... sensiz ben, ben olamam. Lütfen.”

Elini tuttum. “Bunu seni o aptal barda, kuzeninle gördüğüm o dakikada anlamıştım. Sen... bir kişiden fazlasısın Anne. Lanet olsun. Sen en iyi arkadaştan, eşten fazlasısın, sen güzelden fazlasısın; eğer seni incittiysem bunu nedeni muhtemelen senden aşağıda olduğum, hep de öyle olduğum gerçeğinin farkında olmam ve bundan utanıyor olmamdır.”

Çenesi titriyordu. Ellerimdeki teni soğuktu. “Bunun bir daha asla tekrarlanmayacağını sana kanıtlamak için elimden geleni her şeyi yapacağım.”

Yanağından bir damla yaş düşerken sertçe dudağını ısırdı. Onun elini tuttuğumdan beri ilk kez elimi sıktı. “Peki bunun olmuş olduğu gerçeği konusunda ne yapacaksın? Bu konuda ne yapacaksın?”

Ağlamaya başladım. “Ne yapacağım? Ne yapacağımı bilmiyorum. Yaptım. Beni yeniden sevmeni sağlayamam.”

“Ama seni *zaten* seviyorum,” dedi. “Bunu atlatamıyorum! Yapamıyorum! Çok öfkeli, çok üzgünüm ve küçük düşürüldüm, utaniyorum, ayrıca sana çok kızgınım. Senden nefret ediyorum, aynı zamanda da sadece geri dönmek istiyorum. Ben de ne yapacağımı bilmiyorum,” dedi. “Sadece bilmiyorum.”

Gökyüzüne, binalara, *gargoyle*’lara ve heykellere baktım. Piramide, uzaktaki parkta duran aptal atlıkarıncaya baktım. Onun da ötesinde güzellik vardı. Güzellik her yerdeydi. Işıklar, bulvarlar,

işlek caddeler, bir yerlere giden ve bir yerlerden geri gelen insanlar. Güzellik bizim için güvenli olan bir yerde, orada oturuyordu; her zaman sakinleştirici ve doğru olan bir yerdı orası, fark ettim ki Anne’i gerçekten seviyorsam benimle kalma kararını onun vermesine izin vermeliydim.

“Anne,” diye fısıldadım yeniden eline dokunarak. “Gideceğim ben.”

“*Gidecek* misin?” diye tekrarladı kollarıyla kendisini sararak.

“Yani bildiğin *gideceğim*. Ayrılacağım buradan.”

Bana döndü, gözleri karanlıkta parlıyordu.

“Ne, ayrılıyor musun?”

Çenemin titremesini durdurmaya çalıştım. Başımı evet anlamında salladım.

“Seni zorlamak ya da varlığımla işleri senin için veya Camille için daha da zor bir hale getirmek istemiyorum, onun yüzünden beraber kalmamıza karar vermeni de istemiyorum. Sebebin sen olmasını istiyorum Anne. Bunun bizimle ilgili olmasını istiyorum.”

“Ama biz...” Kendini tuttu. “Yani ayrılıyor muyuz?”

Boğazım cam kırıklarıyla dolu gibiydi. “Bilmiyorum. Belki?”

Saçlarını geriye doğru yatırdı, bacaklarını ovuşturdu yeniden. Onu ısıtmak için kollarımı ona sardım, geri çekilmedi.

“Başka ne yapabilirim bilmiyorum,” dedim yüzüm saçının kurumuş çiçek kokusuna gömülmüştü.

“Biliyorum,” diye fısıldadı. “Biliyorum.”

“Seni gerçekten deli gibi seviyorum,” dedim onu daha sıkıca tutarak. “Seviyorum.”

Yüzünü omzuma gömdü. Gözyaşlarının gömleğime sızdığını hissedebiliyordum. Dakikalarca öyle oturduk, şimdinin sessizliğini, belirsiz geleceğimiz başlamadan evvelki karanlığın son saatlerini özümstedik.

18.

Kendime bir yer bulana kadar bir süreliğine Julien'e taşındım. Eski silindir spor çantanın içine duygusal birkaç şey girdi: yatağımın başucunda önceden ilgi odağı olan sonu olmayan Avustralyalı roman, anne ve babamın videoları, kamera, kalay ve kurşun alaşımı çerçevelerden çıkarılmış Anne ve Camille'e ait fotoğraflar. Kasıtlı olarak bana lazım olan pek çok şeyi evde bıraktım, yeniden içeri girmem için kendime nedenler ekтім oraya.

Ne olduğunu Julien'e anlattığımda önceki tartışmamız affedilmiş oldu. Onun kanepesinde on gün uyuduktan ve her gece bize hazırladığım sınırlı çeşitlilikteki makarna tariflerinden kalan bulaşıkları yıkadıktan sonra Julien'le 'Yıkımı Yıkamak' konusunu Julien'in küçümsediğini ya da zahmete girip beni yere sereceğini hissetmeden konuşabilmeyi başardım. Onun nedenlerini anlayabiliyordum; onun galerisi bir akşam yemeği partisiydi, bense ne yapacağı kestirilemeyen, muhtemelen bir şeyleri kırıp dökcek olan sarhoş bir konukla çıkıp gelmek istiyordum. Kendisiyle Azar Sabounjian'ın bir "mazisi" olduğunu yeniden belirttikten sonra yine de orada şansımı denemeye değer olabileceğini söyledi. Şayet bunu yaparsam onun rızasını almış olduğumu da.

Anne-Laure'dan pek söz etmedik. O ilk haftalarda düşüncelerimi ve korkularımı içimde tuttum, onlar da orada o günün özel kıyafetini giyinmek üzere şekil değiştirebildiler. İşin doğrusu ayrılığımıza dair başka insanlarla konuşmak ayrılığı daha da gerçek kılıyordu. Hafızamda güvenle saklanmış olarak, onunla benim

birbirimize söylemiş olduğumuz şeyler sayısız şekillerde, hatta olumlu olarak bile çözümlenebilirdi. Eğer bu konuda çok fazla konuşsaydım işlerin ne kadar kötü olduğu daha da belli olacaktı.

Geri dönüş yapılmayan telefon aramalarıyla, sonradan istenmeyen e-postalar oldukları ortaya çıkan adreslere gönderilen e-postalarla geçen günlerden sonra, nihayetinde reklam ilanları aracılığıyla, kılıksız gayrimenkulün şu güvenilir Fransız'ı *De Particulier à Particulier*'de ufak bir daire buldum. Dul bir adam geçici bir süreliğine yazı ofisini bırakıyordu, kendisi de karısıyla beraber eskiden yaşadıkları bir yüzer evle Sen Nehri'nde katartık bir tura çıkıyordu. Amsterdam'a seyahat edecekmiş, oradan sonrasına bakacakmış. Orayla ilgilenen başka bir arkadaşı olduğunu söyledi, eğer karıma geri dönecek olursam o arkadaşını aramamı istedi. Eşime geri dönmemi umut ettiğini söyledi bana.

Daire mimari açıdan imkânsız bir şeydi: Onuncu bölgede daracık bir binanın altıncı katında on dört metrekare bir dublekti. İlk kat, duvarın içine yerleştirilmiş bir masadan, iki banktan, bir lavabodan, iki gaz memesi olan bir ocaktan oluşuyordu. Merdiven, alanı olabildiğince genişletecek şekilde tasarlanmıştı, her bir basamağı tek bir ayağın şeklini taklit edecek biçimdeydi. Tek kapalı alan, bu merdivenin altına bir perdeyle dağınıklığı gizleyecek şekilde yapılmıştı. Üst katta ise odanın köşesinde üçgen şekilli bir tahta levhayla bir sehpa vardı: Bu, arkadaşın yazı masası olarak işlev görmüştü. Sol tarafta bir şilte, onun önünde ise çatılara bakan bir çift pencere vardı. Banyo standart uçak tuvaletinden birazcık daha büyüktü sadece, ayrıca İsveç usulüyle tasarlanmıştı, duş yeriyle klozet arasında bir bariyer yoktu. Duş aldığınız zaman su her tarafa akıyordu, en sonunda ise tahliye deliğine akıyordu. Ev sahibi nezaket gösterip duştan sonra her seferinde kullanmam için bana bir çekçek bırakmıştı, ayrıca suyu

akar vaziyette bıraktığım zaman hiçbir elektronik cihazı açık bırakmamamı hatırlatmıştı.

Yatağın üst kısmında bir kitap rafı vardı, oraya birkaç kitap ve fotoğraf koydum, üzerinde sadece bir çift pantolon ve gömlek için yer olan, serbest durabilen bir askıyı da pencerenin yanına yerleştirdim. Ceketimi ön kapının arkasına asmak zorunda kaldım. Hacimli bir şey için herhangi bir yer yoktu. Köhne bir binaydı burası, üstelik yan komşularım apartmanın her çatlağından sızmayı başarabilen bir çeşni olan balık sosunda sürekli bir şeyler soteliyorlardı, ama bu alanda iyi, yaratıcı bir enerji vardı yine de ve ben de burada bulunduğum için şükrediyordum. Bu kadar küçük bir yerde yaşamak her nedense güven veriyordu. Sarılıp sarmalanmış gibi hissediyordum. Ayrıca felaket derecede yalnız.

Yeni yıl çoktan gelip geçmişti, 15 Ocak'tı. Ben yaşamadan tatiller gelip geçmişti. De la Tombe-Issore Caddesi'ndeki evimizden ayrıldıktan sonraki hafta, Anne'le ben Noel ve yeni yıl konusunda acı verici, sessizlik dolu tartışmalar yapmıştık. Her ne kadar Camille'le konuşmak, annesi ve babasının o en belirsiz ve rahatsız edici ilişki seçeneklerini, o adı çıkmış "arayı" seçtiğini ona anlatmak konusunda anlaşmış olsak da Anne, babası olmadan Noel'i geçirmesinin Camille'e fazla gelebileceğini düşünmüştü. Benim ayın yirmi dördü ile yirmi beşi için Bretonya'ya gidebileceğim ve bir otelde kalacağım konusunda anlaştık, fakat sonra Bourigeaud ailesinin büyükleri planlarımızı altüst ettiler: Ben hariç herkes için Marakeş'te bir Noel tatilinde karar kıldılar. "Yer değişikliğinin bize iyi geleceğini düşünüyorlar," demişti Anne telefonda. "Üzgünüm."

Dolayısıyla tatilleri anne ve babamla sevgili eski Hemel Hemstead'de geçirdim. Eşiniz ve kızınız olmadan anne ve babanızın her yılki Noel öncesi Noel partisine davetsiz gittiğinizde çoğu şeyi insanlardan saklayamazsınız. Akşam yemeği partisi,

yolun aşağısındaki bir komşu olan Tabatha Adsit'in evindeydi; domuz pastırması sarılı lahana, domuz pastırması sarılı kaz ve domuz pastırmalı her şey vardı yemeklerde; bense boşanmadığımı sürekli ama sürekli tekrarlamak zorunda kalıyordum.

"Biraz ara verdik," diye açıklıyordum domuz pastırması tadındaki parçacıklarla kaplanmış ıspanak salatasını uzatırken. "Bir süre mola verdik."

"Bu hiç işi yaramaz Richie," dedi Rufus, Tabatha'nın kocası. "Hatırlıyor musun üniversitedeyken?" Masaya göz attı. "Eskiden sürekli böyle yapardık. Yani sadece başka insanlarla yatmak istediğimizi söylüyorduk aslında, ama sonra da başkalarıyla yatarak işleri muhtemelen berbat ederdik."

"Rufus," diye fısıldadı Tabatha. "Kes şunu."

"Eh, umarım ikiniz ilişkinizi yoluna koyarsınız," dedi tabağındaki salatayı çöpe dökerken. "Güzel bir kadındı."

İnsanların her şeyden geçmiş zaman kullanarak bahsetmesinin yararı olmuyordu. Ne zaman biri karıma dair iyi bir şey söylemek istese sanki o ölmüş gibi konuşuyordu: *Onu her zaman sevmişsinizdir. Çok güzeldi. Çok mutlu görünüyordunuz.*

Ve bir de Camille konusunda genel bir endişe vardı. İnsanlar ona ne anlattığımızı bilmek istiyorlardı, bu konuyu açıkça anlatmıyorsak şayet, bunun bir çocuk için ne kadar da zarar verici olabileceğini açıklamak istiyorlardı. Ben de buna, henüz kendimizin emin olmadığı bir şey hakkında açık olmanın imkânsız olduğunu söyleyerek yanıt veriyordum. Çoğu zaman bu yanıt bencil olmamamı söyleyen bir uyarı verilmesini sağlıyordu bana. Bunun bizimle ilgili olmadığına dair bir uyarı.

Camille'in kafasının karıştığı *doğruyd*u. Hem de fena halde. Bunu görmek yürek parçalayıcıydı. Bretonya'ya dönüklerinde Inés, Camille'i uyutmadan evvel Anne'le beraber tüm duygusal korumaların el altında olmasını sağladık: Camille'in en sevdiği köpüklü

elma suyu çeşidi, iki Napolyon tatlısı ve o haftanın ilerleyen günlerinde ayarlanmış olan, en iyi arkadaşı Marie'yle okuldan önceki gece yatıya kalması sürprizi. Tatilinin son kısmını büyükanne ve büyükbabasıyla yalnız geçirmiş olduğundan küçük kızımın, artık "koca kız" versiyonunu görmeyi bekliyordum: biz olmadan görmüş ve yapmış olduğu şeylerin hikâyeleriyle dolup taşan enerjik tavşan. Bu da babasının bir süreliğine evden ayrılaacağı duyurumuzu pek büyütmemesini sağlayacak kadar ilgisini dağıtacak diye yanlış bir varsayımda bulunmama neden olmuştu. Oysa tatil başka, yuva başka bir şeydi. Zaten yuva, içinde hem annenin hem de babanın olduğu bir evdi.

Ne Anne ne de ben beş yaşındaki çocuğumuzun "anlaması" için ne kadar ileriye gitmemiz gerektiğini biliyorduk. Anne'e göre eğer ona gerçeği söylersek Camille bana karşı içlenerek büyüyecekti, sonuç olarak başka adamlara güvenmeyebilirdi. Her ne kadar bu düşünce tarzı hak ettiğimden cömertse de bir gün kindar bir ergenin benim hakkımda öfkeli şiirler yazmasını da hiç mi hiç istemiyordum, bu yüzden de bizim "ayrı zaman geçirdiğimiz" gibi belirsiz bir mesajı tekrarlamayı kabul ettim.

Bazı insanlara –en önemlisi de Anne-Laure'a– 'Yıkımı Yıkamak' projemde ilerleme kaydettiğimi söylemiştim, bu yüzden de tatil haftasını ailemin yanında eskizler ve bir sergi üzerinde çok çalışarak geçirmem gerekiyordu. Fakat oraya varır varmaz bir nostalji ve benmerkezciliğin kuvvözüne çekilmiştim. Her şey üst üste geliyordu, ayrıca projenin fazlasıyla benimle ve evlilik sorunlarımla ilgili olacağından endişelenmeye başlamıştım; lanet olsun, itibar görmesi ve zamanına uygun olabilmesi için haliha-zırda Irak'ta olan korkunç şeylere gönderme yapması gerekiyordu.

Dolayısıyla taşan enerjime bir çıkış yolu sağlamak için kamerayla yeniden işe koyuldum. Tatil zamanı olduğundan Haddon hanesi gelip giden her şekilden, ebattan çiftlerle dolup taşıyordu,

boşanmışlar hariç. Bu “yeterince uyumlu” insanları kayıt altına alma arzusu sağlıklı bir yerden kaynaklanıyordu, ama kendi düşüncelerimden uzaklaşıp başkalarının yaşamına dâhil olmak da daha iyi hissetmemi sağlıyordu. Ekonomik zorluklar ve ortak anılar arasında bir yerde verdikleri mide gazını ve kötü ağız kokusunu giderme konusundaki tavsiyeleri aşkı dayanıklı kılmaya dair derin bir mesajdı. Her gece akşam yemeğinde karşı karşıya oturmaktan memnundular, ortak yataklarında rahattılar; bu aşırı düzenli ayinler başka bir insanın kollarına bağıra çağıra koşarak gitmelerine neden olmamıştı, ben de eğer bunları kaydedersen çekim karelerine bakarak neden koşmadıklarını öğrenmeme yardımcı olabilecek bir cevabın çıkacağını düşünüyordum.

Bu yan projeye *Tanık* demeye karar verdim, kendi durumumu biraz –çok fazla– şişirerek ailemin arkadaşlarından bazılarını, “Birleşik Devletler’deki bir galeri” için evlilik yaşamındaki aşk konusundaki belgeselime katılmaya ikna edebildim.

İlk ortaya çıkan çift domuz pastırması akşam yemeğine ev sahipliği yapan Adsit’lerdi. Onları kendi ailemle yapmış olduğum gibi kendi oturma odalarında sırt sırta oturarak filme aldım, sonrasında Tabatha yıllardır hiç böyle güzel vakit geçirmediğini itiraf etti. Besbelli içini kemiren kaşıntılardan oluşan upuzun bir listesi varmış ve sadece birinin gelip eşiyle ilgili onu nelerin delirttiğini sormasını bekliyormuş.

Evliliğimdeki şahsi sorunlarıma dair yaptığı gevezeliğe karşın Rufus Adsit ona ayrılan film kısmında haylazlık etti, akıllı adam. Tabatha’nın yemeklerini sevdiğini, onun yatakları kusursuz derleyip topladığını söyledi. Tabatha’yı sevdiğini ilk ne zaman fark ettiğini sorduğumda kıpkırmızı kesildi. “Anne ve babama karşı çok nazikti,” dedi sonunda. “Evde çok doğaldı.”

Ailemin öteki yakın arkadaşları Bainbridge’lere ek olarak Harold’i da çağırdım. Filmin amacı konusunda ona yalan söylemek

daha zordu; erkek erkeğe bir gezinti yapmıştık ne de olsa. Bunun karımla ilgili bir şey olduğunu hemen anlayıvermişti.

Harold ve Rosalyn Gadfrey'le olan görüşmem çok uzun sürdü; iki oturumda yapmak zorunda kaldım. Rosalyn'le iki çocukları olmasına ve neredeyse yirmi yıllık bir evlilik yaşamını paylaşmalarına rağmen Harold hâlâ ona sıırıslıkam aşıkı, Rosalyn de ona. Birbirleri konusunda onları rahatsız eden şeyleri paylaşmaları için onları ikna etmem benim için epey zor oldu.

Rosalyn: "Çoraplarını çamaşır sepetine yuvarlayıp atıyor."

Harold (ellerini kaldırıp): "İddia edilen suçtan suçluyum!"

Rosalyn: "Bir de azıcık horulduyor, ama insan alışıyor değil mi? Bir çeşit okyanus gibi."

Harold: "Rosie'm plajları sever."

Saatler süren filmler kaydettim. Kayıt üstüne kayıt. Şimdiye kadar hepsi de mutlu, hepsi de Hemel Hemstead'den, hepsi de heteroseksüel, hepsi beyaz olan çiftlerle dört tane görüşme yapmıştım. Hayatın pek de sosyolojik bir dilimi değıldiler. Bunu daha büyük bir şeye dönüştürebilirdim; Londra'ya gider, oradaki başka insanlarla da görüşme yapabilirdim, fakat Gadfrey'lerle bu çekimleri sonlandırdım, gerekeni aldığımı hissediyordum. Başlangıçta başka insanların sıkıntılarını dinlemek aklımı başımda tutuyordu. Ama kayıtları başa sarıp, benim epey küçük olan çocukluk yatağımın mahreminde evlilik yaşamının itiraflarını izledikçe kayıtların, bu insanların birbirlerini ne kadar sevdiklerine dair itiraflar kadar yakınma içermediklerini gördüm. Yaşamaya karar verdikleri hayatı sürdürmek adına birbirlerini mutlu etmek için yapmış oldukları, yapmaya devam ettikleri fedakârlıklar hakkındaydı itirafları. Görüşmelerin sonunda ilham almış ya da teselli bulmuş değıldim, kıskanmıştım. Üstelik epey kederlenmişim, hem de fena halde.

Tatillerden sonra Paris'e, Küçük Tim⁴⁵ ebatlarındaki meskenime geri döndüğüm zaman, tatil indirimleriyle, paramparça mağaza vitrinleriyle dehşetli ocak ayı tepemizdeydi. Oturup ebediyen başka insanların hatıralarına burun kıvıramazdım. 'Yıkımı Yıkamak' projemde ilerleme kaydetmeliydim. Yeniden bir şeyler yaparak başarılı olmalıyım.

Yeni sergi için ilk seçeneğim Azar Sabounjian olarak kaldı; Paris'teki en göz korkutucu galericilerden biriydi. Zarif ve samimiydi, başkentte modern sanatın yeniden canlandırılmasının arkasındaki ana gücü, İngiliz fotoğrafçı Martin Parr ve tartışmalı Amerikalı fotoğrafçı Larry Clark gibi ağır topları temsil ediyordu. Benim C- seviyesindeki durumumda özel bir sergi şöyle dursun, Azar'la buluşma ayarlamak bile zor bir iş olacaktı. Özgüvenimin uzun vadeli sağlığı için denemek zorundaydım. Ayrıca fikrimi bir çamaşırvanede denemeliydim, orası da bir şeyler patlatma ihtimalime karşılık tanınmayacağım bir uzaklıktaydı.

Gideceğim yer Lavo-Magick denilen, harabe bir binaydı. Yirminci bölge ile Fransızcada *la banlieue* denilen ve genelde ardından niteleyen bir sözcük olarak *chaude*, yani tehlikeli, yani (ırkçılıkla dolu şifreli bir konuşma) burada oturanların ne zengin ne de beyaz olduğunu ifade eden bir sözcüğün geldiği, Bagnolet banliyöleri arasındaki sınır boyunca uzayıp giden uzun bir cadde üzerindeydi.

Buraya feda edebileceğim ıvır zıvırla donanmış bir halde gelmiştim: iyi niyet tişörtü, bir Rod Stewart kaset kaydı, önemsiz fotoğraflar, eski bir IKEA kataloğu ve çeyrek litre benzinle.

Lavo-Magick'e vardığım zaman rakiplerim olduğunu gördüm; sapkın müşteriler daha önce bu yoldan geçmişlerdi. Vitrini etiketlerle ve grafitilerle kaplanmıştı, ayrıca caddeye bakan iki pencerede de demir parmaklıklar vardı. Bir sidik birikintisi kal-

45 Charles Dickens'in "Bir Noel Şarkısı" isimli eserindeki yoksul çocuk. (ç. n.)

dırımın üzerinde mayalanıyordu, plastik bir kıyafet torbası onun yanı başında duruyordu. Çamaşırhaneye giden beton basamakların öte tarafından eski -çürümeye yüz tutmuş gibi- bir öbek köpek pisliği vardı.

İçerisi dış görünüşünün verdiği beklenti kadar kötü değildi. Bir çift etiket ve birbiriyle keşişen isimlerin baş harfleri haricinde çamaşırhanede ne grafiti ne de sidik vardı. Köşede dört tane katlanabilir sandalye ve bunlara karşılık olarak dört tane çamaşır makinesiyle kurutucu vardı, bu da biraz hoşluk katmıştı oraya. Her makineye bir sandalye.

Birinin her an içeri gireceğinden korktuğumdan eşyalarımı ve kıyafetlerimi bir makinenin içine tıkp kapıyı kapadım. Benim küçük deneyimin gerçek bir insanın dükkânına telafi edilemez bir zarar verebileceği ilk kez aklıma geldi. Ya da en azından *numero quattro*⁴⁶ makinesini benim girişimimden sonra kullanacak olan kişi muhtemelen tekstil ürünlerinin sıcak, tortulaşmış yağla kaplandığını fark edecekti. Cüzdanımı kontrol ettim; otuz beş avro nakit ve iki avro bozukluk vardı. Çantamda bir keçeli kalem ve bir karalama defteri vardı. Bir hizmet dışı notu bırakacaktım. Biraz da nakit para. Hayır nakit değil, kimin alacağını bilmenin imkânı yoktu. Lavo-Magick'in iletişim bilgilerine bakacaktım eve varır varmaz. Bir nevi bağış yapacaktım. Tavana bir iyi şans bakışı atarak deterjan bölmesini açtım, içine biraz benzin döktüm.

Orada oturup ıskartaya çıkarılmış eşyalarımın hiçliğinin içinde kapılıp gitmesini izlerken Anne'i aramak istedim. Onun yanımda oturup, kırk iki dakikalık Rod Stewart şarkılarının benzinle yıkanıp yok olmasını izlemesini diledim. Ama kötü bir şey yaptığınız zaman iyi şeyleri paylaşma fırsatını kaybedersiniz. İşin en kötü tarafı buydu muhtemelen ya da en azından o anda. Karıma ulaşip

46 (Fr.) Dört numara. (ç. n.)

onu güldürmek isteyip de buna hakkımın olmaması. Artık onu gülümsetememek.

Yirmi dakika sonra, yorgun sesli bir bip sesi “kıyafetlerimin” hazır olduğunu haber verdi. Kapıyı açıp içeriye göz attım. Çelik muhafaza varsaydığım kadar yapış yapış değildi; bir benzin ve su karışımının eşyalarım üzerinde yağlı topaklar halinde pıhtılaşacak bir karışıma neden olacağını düşünmüştüm, fakat böyle bir şey olmamıştı.

Kaset kötü durumdaydı; üzgünüm Rod. Gömlekler bir plamentayı temizlemede kullanılmış gibiydiler ama tuhaf şekilde koku nahoş değildi, araba egzozu ve erik kurusu suyu karışımıydı. En kötüsü katalogun başına gelmişti; paralanmış, lapaya dönmüştü, ufak katalog parçası topaklarının çelik varil sisteminin içine girdiğini görünce bunun ve aslında hijyenik olan yere girmiş olan tehlikeli maddenin yüzünden zavallı çamaşır makinesinin bir daha asla çalışmayacağından oldukça emindim.

Planlamış olduğum “kullanım dışı” mesajını hızlıca hazırlayıp kalbimdeki suçluluk hissini bastırmaya çalıştım. O kadar da benzin kullanmamıştım. Yıkama sırasında kesinlikle çıkacaktı. Sergi kitapçığının teşekkür listesine “Lavo-Magick!” ismini de koyabilirdim, tabii eğer öyle bir kitapçık varsa. Onlara birkaç sanat eseri verebilirdim.

Elle karaladığım işareti makinenin üzerine koyar koymaz azıcık iyi hissedince çöpümü alıp kurutucuya attım, dolayısıyla başka bir makineyi daha yok etmeye hazırlandım.

Ya da bütün semti havaya uçurmaya. Daha kurutucu dönmeye başladıktan bir dakika sonra “karımsız” (dolayısıyla ciddi biçimde tehlikede olan) beynim sonunda işe koyulup kuru ısıyı benzinle birleştirmenin muhtemelen iyi bir fikir olmadığını söyledi. Bir yanık kokusu bunu doğrulayınca her an bir semt bekçisinin içeri

girip çamaşırhanelerinde laboratuvar deneyleri uyduran ahmak yabancıyla konuşacağı endişesiyle makineyi kapattım.

İçeriye getirdiğim her şeyi, yapış yapış eşya topaklarını gerisin geri çantaya tıktım, kefareti niyetine zavallı çamaşır makinesinin üzerine yirmi avroluk bir banknot bırakıp Lavo-Magick'ten defolup gittim. Orayı yakıp kül etmemiş olmam hakikaten mucize gibi görünüyordu.

Azar Sabounjian galerisini arama cesaretini toplamadan evvel hazırlık yapmam dört günümü daha aldı. O vakit gelince cesareten çok umutsuzluk içindeydim. Camille en iyi arkadaşı Marie'nin yanına, Bordeaux'ya hafta sonu için davet edilmişti, bu da önümde beklenmedik ölçüde yalnız kalacağım üç günüm var demekti. Üzerinde düşüneceğim bir şeylerim olursa bu zamanın geçmesinin daha az eziyet verici olacağını anladım. Eğer Azar beni reddederse hafta sonumu çamur içinde debelenerek geçirebilirdim. Eğer benim gülünç teklifimi kabul ederse, şeytanca bir haz yaşayabilirdim.

Galerinin numarasını tuşladım, telefon çalmaya başladığında sabit bir telefonumun olmamasına üzüldüm. Ya cep telefonlarına eşlik eden ses yankılanması olursa? Ne yapardım o zaman? Ama beş çalıştan sonra bir danışma görevlisi telefonu açtı. Her ne kadar kadın Fransızca konuşuyor olsa da İngiliz aksanını sezdim ama henüz tanımadığım biriyle aşırı samimi olmak istemedim, bu yüzden ona Azar'la konuşmak istediğimi Fransızca söyledim.

"Kimin aradığını öğrenebilir miyim?" dedi sıkıcı bir şekilde.

Tuhaf bir soruydu, çünkü Azar'ın benim kim olduğuma ilişkin bir fikri yoktu.

"Premier Regard galerisinin memnuniyetsiz bir müşterisi?" Aklıma gelen ilk şey buydu, fakat Julien'e karşı yapılmış iğrenç bir hamleydi bu. Paris sanat dünyasında itibar her şeydi; laf yayıla-

çaktı. Ama kaldı ki kendi itirafına göre Julien'in Azar'la görülecek bir hesabı vardı. Eğer onların ortak mazilerini biliyormuş gibi davranırsam belki de bunun durumuma bir faydası dokunurdu.

"Ne konuda konuşmak istediğinizi sorabilir miyim?" diye sürdürdü ses, besbelli ki benim memnun olup olmamamdan etkilenmemiştı.

"Ben bir sanatçıyım," dedim beceriksizce. "Bu bölgede bir hayli sergim oldu, onunla konuşmak istediğim bir enstalasyon fikrim var."

"Peki burada hiç sergileriniz oldu mu?"

"Hayır," dedim yutkunarak, "Ama Atelier Buci ve Premier Regard'da sergiler düzenledim..."

"Anlıyorum," dedi. "Ancak sadece referanslara bakıp sanatçıları kabul etmiyoruz."

"Herhangi bir referansım yok." Çok geçti, laf ağızdan çıkmıştı bir kere. "Yani bu galerileri referans olarak kullanma niyetim yok. İstedğim sadece... bir fikir sunmak."

"Maalesef bu..." Uzun bir duraksama oldu, sonra telefonun sert bir yüzeye bırakılma sesi geldi. Arkadan gelen boğuk sesler duyuyordum.

"Bekler misiniz lütfen Bay..."

"Haddon," diye tamamladım.

Bunun üzerine bekledim. Sonsuzluk gibi gelen makul bir süreden sonra telefona bir adam geldi.

"Ben Azar Sabounjian," dedi nazik bir ses hattın öbür ucundan. "Sizin için ne yapabilirim?"

Yanı başımdaki masanın üzerinde yazılı bir teklifin olması çok iyi ve güzel olmuştu; karşılıklı konuşmaya yönelik bir şey hazırlamayı unutmuşum.

"Adım Richard Haddon, bu bölgede birkaç sergi düzenledim..."

"Alice anlattı bunu bana, evet?"

“Galerinize harikulade uyacak bir enstalasyon fikrim var.”

“Galerime aşına mısınız?” Bir şeyler yazdığını duyar gibi oldum.

“Elbette.”

“Anlıyorum,” dedi dikkati dağılmış bir şekilde. “Daha önce nerelerde sergilerim oldu demiştiniz?”

“Köken olarak Londra’lıyım,” diye toparladım. “Yani orada da bazı sergilerim oldu, ayrıca Birleşik Devletler ve Paris’te.”

“Paris’te nerede?”

“Premier Regard, Espace 66, Atelier Buci...”

“Ha,” diye yanıtladı, öksürdü. “Yani Julien’i tanıyorsunuz?”

“Evet,” dedim, Julien’i tanımanın iyi bir şey mi yoksa kötü bir şey mi olduğunu düşünüp düşünmediğimi ima etmemeye dikkat ediyordum.

“Çalışmalarınız satıldı mı hiç?”

“Evet,” dedim. “Pek çoğu.”

“Peki neden enstalasyonunuzu orada yapmıyorsunuz?”

“Orası enstalasyon işleri yapmıyor,” diye yanıtladım.

Homurdandı, ben de bunu iyiye işaret olarak aldım.

“Enstalasyon tam olarak hangi konuda?”

“Amerika, İngiltere ve Irak arasındaki durum.”

“İngiliz olduğunuzu söylemişsiniz.”

Bu ifadeyi onayladım.

Gereğinden daha uzun sürmüş gibi gelen bir duraksamadan sonra, “Ne diyeceğim, Richard. Enstalasyonları severim. Uluslararası sanatı severim. Genç sanatı severim...”

Titriyordum. Otuzlarımın ortasıydım. Genç miydim, yoksa yaşlı mıydim?

“Teklifsiz telefon aramalarını sevmem, fakat lanet olası George Bush’tan nefret ederim.” Sözcükleri gevrek ve kesik kesikti.

“Bak, neden galeriye uğramıyorsun, bir bakalım... *Alice?*” dedi.
“Yirmi sekizi cuma günü?”

Yanıtımın gelmesi iki saniye sürdü. Evliliğimin yıkımı sayesinde geleceğimde planlanmış bir şeyin olduğu tek bir cuma günü yoktu.

“Sana on dakika ayıracağım,” dedi.

“On dakika yeterli.”

“Öğle yemeğinden sonra gelirsin o zaman. Saat üç diyelim mi?”

“Saat üç,” diye yanıtladım. “Mükemmel.”

“Pekâlâ o zaman,” dedi. “Yarın görüşürüz.”

Çevir sesinin tekdüze ritmi kulağıma geldi. *Küçük bir adım,* diye düşündüm telefonu bırakarak. Yirmi sekizi *yarın* mıydı?

19.

Ertesi gün portfolyom, eskizlerim ve gastrit ülserimle altıncı bölgeye doğru yola çıktım. Son on yıldır belirsiz bir sonucu olan herhangi bir çeşit profesyonel girişime karımdan bir cesaret konuşması almadan atılmamıştım. Kahve tıslarken, tereyağı erirken, Camille okul gömleğinin üzerine ahududu reçeli dökerken mutfak tezgâhında oturup Anne'in bilgeliğini dinlemek yerine, %9.7'lik bir işsizlik oranına sahip bir ülke için çarpıcı bir tepki vererek iş çantamla dalga geçen bir grup ayyaşın yanında bir kafede sakince kahvaltımı yaptım.

Evde boş vakit geçirmek için fazla tez canlı olduğumdan galeri açılincaya kadar Sen Nehri civarında volta atarak sabahı geçirdim. Çağdaşlarımın çalışmalarından haberdar olmak iyi bir fikir gibi görünüyordu; halihazırda ve uzun bir süredir bu konuda bir bilgi edinmemiştim. İki saat dolaştıktan sonra başarısızlığa mahkûmmuşum gibi hissediyordum. Teklifim ne basma iç çamaşırları giyen üstsüz kadın resimleri ne MUTLU gibi simgesel sözcükleri heceleyen neon ışıklar ne de bol miktarda toprak içeriyordu. Sorun değildi. Her zaman ailemin yanına dönebilir ve Muffin Break'te çalışabilirdim.

Saat 02.45 olduğunda yönümü Saint André-des Arts Caddesi'ne çevirdim, Azar Sabounjian'ın galerisi orada, –penceresinde insanın modern olanın krallığına girdiğini imleyen logosuna elle çizilmiş yıldızın eşlik ettiği– Isabel Marant'ın bir mağazasının yanındaydı.

Galeriye girdiğimde danışma görevlisi telefundaydı; daha önce konuştuğum kadındı, hâlâ yanlış hecelerine üzerine fazla vurgu yapıyordu ki bunu biz İngilizler Fransızca konuşurken âdet edinmiş durumdaydık. Upuzun bacakları vardı, yüksek belli bir pantolon giymişti, o çekicilikteki bir kız için bile kalça bölgesine gereksiz miktarda dikkat çekilmesine neden oluyordu.

Telefonu kapattığı zaman, telefon konuşmasından onun kesinlikle İngiliz olduğuna kanaat getirdim. Anadilimde kendimi tanıtip ona Azar'la bir randevum olduğunu söyledim. Bu benim için birinci hata oldu – Fransızca konuştuğum zaman insanların İngilizceye dönmelerinden nefret ederdim, dolayısıyla kadına neden öyle davrandığımı bilmiyorum. Daha samimi olmak istemiştım, ama rahatsız edici olmuştım. Ajandasına ufak bir onay imi atıp soğukkanlılıkla ve omzunu kusursuz bir biçimde silkerek Mösyö Sabounjian'ın öğle yemeğinden henüz dönmediği bilgisini verdi bana (Fransızca), şu bir hayli rahatsız sandalyede beklemek ister miydım, diye sordu.

Saat üçte hâlâ öğle yemeğinden geri dönmediğine göre adam kesinlikle bir Fransız'dı. Danışma görevlisi –Alice, eğer dünkü konuşmamızdan doğru hatırlıyorsam– oradan oraya gezinip fotokopiler çekiyor, masasının üzerinde bir şeylerin yerini değiştiriyordu, işten kaynaklı bir mesele gibi görünmesi gereken, ama aslında öyle anlaşılmayan bir şeyi yazarken oflayıp pufliyordu.

Saat 03:20'de lavaboya gitmeli miyim, yoksa gitmemeliyim diye merak etmeye başladım. Zor bir karardı bu. Eğer beklersem sonunda o kadar uzun süre beklemek zorunda kaldığımdan daha biz konuşurken lavaboya gitmek zorunda kalabilirdim. Şimdi gidersem o geldiğinde tuvalette olabilirdim ki bu daha beterdı. İnceliyor numarası yaptığım dergiyi bankın uzak bir köşesine atıp ayağa kalktım, öylesine lavabonun nerede olduğunu sordum. Gözlerini bilgisayar ekranından kaldırmadan, koridorun sonunu

işaret etti Alice; ısrarla Fransızca konuşarak hemen solda olduğu bilgisini verdi.

Koridorun aşağısına doğru yürüyüp meyve pestili rulosu ve tel peynirle yapılmış gibi görünen bir dizi bağımlılık fotoğrafını geçtim lavaboyu buluncaya kadar; tamamen alüminyum folyoyla kaplanmıştı burası. Danışma bölümüne geri döndüğümde Alice'in masasının kenarına oturmuş, üç parçalı takım elbise giyinmiş yakışıklı bir adamın uğursuz görüntüsüyle karşılaştım.

"Richard, değil mi?" diye sordu adam, başını bir yana doğru yatırarak. *Lanet olsun*, diye düşündüm elini sıkamak için uzandığımda. Ellerim daha kurumuş bile değildi.

"Ofisimde konuşalım mı?" Yolu gösterdi.

"Evet," diye kekeledim. "Sadece şeyi almam lazım..." Sandalyemin altında bıraktığım iş çantamı alıp koridorun ucunda kaderimi elinde tutan adamın peşine takıldım.

Azar'ın ofisi tam da umduğum gibiydi: Düzenli ve titizdi, özenle seçilip düzenlenmiş kitapları gösteren camekânlı iki kitap rafı vardı. Masası, üstü deri kaplamalı maun ağacından devasa bir yapıydı, altında ise bir pandanın taklit olduğunu umduğum derisi uzanıyordu.

Azar döner sandalyesinde işi bitirmek üzere masasının arkasına geçti, oturmam için bir iskemleyi işaret etti. Danimarka tasarımıydı ve kesinlik pahalı olsa da bir iskemleydi, ayrıca başıma takmam için bir mankafa şapkası olup olmadığını da merak ediyordum.

"Evet," diye başladı kollarını masanın üzerinde birleştirerek. "Çok zamanım yok."

"Doğru," dedim, portfolyom ve eskizlerimi çıkarmak için çantamı açtım. "Bunlar en son çalışmam ile gazete kupürlerinin bazı fotoğrafları." Portfolyoyu önüne kaydardım.

"Buna sonra bakarım," dedi portfolyoyu kenara iterek. "Irak konusunu konuşalım."

“Harika,” dedim kızarmamaya çalışarak. “İşte burada teklifim var, okuyabilirsiniz ya da?..”

“Neden özetlemiyorsunuz?” diye sordu sandalyesine yaslanarak.

“Elbette,” dedim sandalyemde olabildiğince dik oturmaya çabalayarak. “İşte fikir şu, adı ‘Yıkımı Yıkamak’ olacak, her ne kadar henüz ortada bir savaş olmadığını bilsem de.”

“Ah, olacak.”

“Doğru, İngiliz olsam da Amerika’da epey zaman geçirdim, onların bu kadar temelsiz bir şeyin etrafında birlik oluşturmaları, bildiğiniz üzere, saçmalık. Dolayısıyla fikir, yanlışlıklara dayanan etkileşimli bir enstelasyon yapmak üzerine olacak. İki çamaşır makinem olacak; biri İngiliz biri de Amerikalı olmak üzere. Bunun yanında her bir ülkede yapılan yanlışlıkları bana anımsatan belirli nesneler olacak, hem kişisel hem de hükümetlere ilişkin nesneler yani, ardından ilgili her bir makinede yıkama yapacağım, ayrıca insanlar da nesneler getirmek üzere davet edilecek. Ama her şey benzinle yıkanacak.”

“Benzin,” dedi Azar kaşlarını kaldırarak. “Petrol gibi yani?”

“Doğru. Bütün bunların arkasında, platformların arkasında, sonradan bu nesneleri kurutacağımız bir ip asılı olacak. Bir de nesneyi ve nesneyi bağışlayan kişiyi asker künyesi el mührüyle belirleyeceğim.”

“Anlıyorum,” dedi masasının üzerinde parmaklarını tıngırdatarak. “Böylece ceset gibi görünmüş olacaklar?”

“Bu nesnenin ebadına bağlı olacak elbette,” dedim ve ekledim, “ama onların kirli yağla kaplanmış olduklarını düşünürsek öyle olabilirler. Ya ceset ya da cenin.”

“Cenin.” Başını salladı, bir şeyler yazdı. “Anlıyorum.”

Sessizleştim. *Cenin* sözcüğünden sonra aslında pek de bir şey söyleyemezsiniz.

Portfolyomu karıştırırken “Bunu halihazırda denemiş olduğunuzu varsayıyorum?” dedi.

Rahatlamış olarak denediğimi söyledim.

“Hiçbir şey patlamadı mı peki?”

“Hayır,” dedim inandırıcı olmaya gayret ederek. “Ama hiçbir şeyi kurutamıyorsunuz. Ve kâğıtlar da ortalığı batırıyor.”

Başını salladı. “Burada bir malzeme listeniz var mı?” diye sordu, kucağımdaki kâğıt tomarına bakıyordu.

Teklifimi ona uzattım.

Dehşetle, sesli okumaya başlamasını izledim.

“Gereçler: İki çamaşır makinesi; biri İngiliz markası olan Whirpool (ederi: dört yüz avro), diğeri bir Amerikan markası olan Tricity Bendix (ederi: üç yüz elli avro). Bir dönüştürücü ve bir gerilim kontrolü rölesi (ederi: yirmi beş avro) hazırda bulundur. İki tane geniş hasır çamaşır sepeti (IKEA, her biri dokuz avro). Altı kap benzin (bir kap: on sekiz avro). Üç lateks eldiven (on avro). İki geniş kazan (her biri on beş avro). On metrekairelik ahşap platformlar (Fransız ev eşyaları mağazası Castorama’dan alınacak tedarikler yaklaşık yüz avro). Elli adet “asker” künyesi: (iki yüz avro); metal oyucu (yetmiş beş avro); çamaşır ipi (on beş avro); çamaşır mandalları (beş avro); Amerikan ve İngiliz bayraklarının düzenlemesini değiştirmek için naylon (yirmi beş avro); bayrak yapmak için boya (kırk avro); siyah muşamba (yirmi avro).”

Çenesini ovuşturdu, bir kalem alıp bir kâğıt parçasına bir şeyi işaretledi. Sonra bana bakmadan devam etti.

“Kurulum: Enstalasyon yaklaşık kırk metrekairelik bir alan gerektiriyor. İki çamaşır makinesi yan yana konulacak, Amerikalı olan sola, İngiliz olan sağa. İki makine arasında kırk beş santimlik bir mesafe olacak. Yanlarında bir metal kapta benzin ile bir çamaşır sepeti olacak; bunlar Amerikalı makinenin sol tarafına konulurken, İngiliz makinenin sağ tarafına konulacak.

İki makinenin arkasına, sanatçının yapacağı İngiliz ve Amerikan bayraklarının kaynaşmış, yağlı boyayla yapılmış bir versiyonu asılacak (ekteki çizime bakınız). Bu bayrak öyle bir şekilde resmedilecek ki aslında iki bayrak olduğu gerçeği ziyaretçi makinelerden adım adım *uzaklaştıkça* daha da açık hale gelecek. Çamaşır makineleri, çamaşır sepetleri ve benzin kapları ahşap bir platformun üzerine konulacak. Montaj düzenlemesi akla siyasi bir tartışmayı getirmelidir. Çamaşır ipleri makinelerin sağına asılacak. Siyah muşamba, kuruyan nesnelerin altına serilecek ve akla ceset torbalarını getirecek şekilde kesilecek.”

Sinir bozucu kâğıt parçasına yine notlar düştü. Muhtemelen bir alışveriş listesi yapıyordu. *Yabani mantar ve kelebek makarna düşündüğümü karıma söyler misin? Ayrıca iki katlı tuvalet kâğıdımız bitti. Teşekkürler Alice, harikası.*

Teklifin son sayfasını eline almadan evvel gösterişli, yoğun saçlarının arasından geçirdi parmaklarını.

“Sanatçı beyanı,” diye okumaya devam etti. “Bu enstalasyona geçici olarak ‘Yıkımı Yıkamak’ adı verilmiştir, Amerikan ve İngiliz hükûmetlerinin Irak’taki kitle imha silahlarını arayışındaki mantıksızlığı vurgulamak amaçlı tasarlanmıştır, bu da halkın saçma bir ev içi faaliyete iştirak etmesini sağlayarak yapılacaktır: eşyaları benzinle yıkamak. Sanatçıya ve halktan katılımcılara geçmiş hatalarını anımsatan nesneleri seçtirerek sergiye entelektüel, görsel ve kokusal seviyelerde ilgileri çekilecektir. Sergi aynı zamanda Sophie Calle ve Maurizio Cattelan gibi sanatçıların hayranlarına da hitap edecektir.”

Hepsi bu kadardı. Okunacak başka bir şey yoktu. Geriye sadece çizimlerim kalmıştı, onlara da neredeyse hiç göz atmamıştı.

Azar süslü döner sandalyesinde önce sağa sonra da sola sallandı. Ardından bütün kâğıtlarımı özenli küçük bir yığın halinde

toplayıp yığının üzerine bir çam kozalağı biçiminde gümüş bir kâğıt ağırlığı yerleştirdi.

“Pekâlâ,” dedi başını sallayarak. Son bir şey daha not aldı, belli ki bir ünlem işareti eklemişti.

“Benimle gel,” dedi.

Ofisten çıkarken sağa dönüp beni çevrimiçi zaman harcayan yüksek bel pantolonlu hemşehrimin yanına götürmek yerine mavi bir izolasyon bandıyla tavana yapıştırılmış olan damla örtülerle kaplı bir kemerin olduğu köşeye götürdü. Plastikten geçici bir kapının fermuarını açtı, içinden geçmem için eliyle işaret etti. Julien, Azar için “sert” derken ne kastettiğini anlıyordum. Reddettikleri için bir arka kapısı vardı.

Kendisi de plastik kapıdan geçer geçmez ceketinin cebine elini sokup bir cep feneri çıkardı.

“Hâlâ elektriğin tamiriyle uğraşıyoruz,” dedi fener ışığını açarak. “Bir de elbette boyayla.”

Etrafa bakıp hiçbir şey söylemedim. Beceri setlerimi incelemişti. Fırçayla nasıl çalıştığımı görmüştü. Süslü pervazlarına bir rötuş atmamı istemesi muhtemeldi.

“Evet, hepsi bu kadar,” dedi, plastiği kenara çekip geçmem için işaret etti. Koridora geri çıkınca takım elbisesinin üzerine toplanmış olan tozu temizledi.

“Bu alan,” dedi, “mart sonunda hazır olmuş olur.”

Dirseğindeki kuru bir boya parçasını sallayıp attı. “Peki sen hazır olacak mısın?”

Dakika devir sayımın normal ritmine dönmesini beklemek sizin devam etti: “Hiç beraber çalışmadığımızdan enstalasyon bedelini kendin karşılamak zorunda kalacaksın. Eğer satılırsa sana geri ödeme yapacağız. Sana uyar mı?”

Kusursuz dişleri karşısında hipnotize olmuş gibi hissettim. Şaşkına dönmüştüm. Basbayağı konuşmıyordum.

“Harika,” dedi gülümseyerek. “Bence müthiş olacak.” Ceketinin iç cebinden bir kart çıkardı. “Haftaya beni ara, Alice’le bir randevu ayarlayın.”

Heyecanımı saklamak için güçlü bir çaba göstererek telefon numaram ve adresimin teklif belgemde yazılı olduğundan bahsettim, bir kartım olmadığını söyledim. Açık bir şefkat hissiyle bana bakıp elini uzattı.

“Ah, bir de eğer galerimi mahvedersen bedelini ödersin. Ek bir sözleşme hazırlayacağız.”

“Ek bir sözleşme,” diye tekrarladım. “Elbette.”

Azar beni kapıya kadar uğurladı, yolda beni İngiliz *olan*, minik haspa Alice’le usulen tanıştırdı. Her ikisi de eğer malzemeleri sağlama konusunda herhangi bir yardıma ihtiyacım olursa aramamı söyleyip bana, “*Bon⁷ bir hafta sonu*” dilediler.

Sersem bir haldeyken semtin kokteyl öncesi keşmekeşine dâhil oldum, alışveriş arabalarını çeken yaşlı hanımlara ve çiçek taşıyan kadınlara çarpıp durdum. Olmuştu. Azar, *evet*, demişti. Aylarca temel bir enerji kaynağından mahrum kalmış gibi hissettikten sonra ufacık bir miktarda da olsa eski kendimi geri kazanmıştım. Çok heyecanlı hissediyordum. Gururlu ve gergin. Anne’i anlatmak istiyordum.

Dik yokuşu yürüyüp Lüksemburg Bahçesi yönündeki La Sarbonne’un şubelerinden birini geçtim. Çantamı sallıyordum. Yerimde zıplıyordum: Öğleden sonram bir müzikaldi ve Paris de sahnemdi. Coşkumu basbayağı bastıramayacağımı fark etmeden evvel girişteki çeşmelerin oraya kadar gelmiştim; karıma anlatmalıydım. Ceketimin cebinden cep telefonumu çıkarınca şarjının bittiğini gördüm. Son zamanlarda onu o kadar az kullanıyordum ki dairemden ayrılırken onu şarj etmem gerektiğini düşünmemiş-

tim, şimdiiyse müjdemii, önemsemediğim tek kişiyle paylaşmamın yolu yoktu. Bir banka oturup evimize uğramanın artı ve eksilerini tarttım. Bir yandan eve yakındım, öte yandan saat daha beş olmadığından Anne'in evde olacağı kuşkuluydu, özellikle de Camille çoktan Bordeaux'ya gitmişken. Eğer Anne oradaysa uğramadan evvel aramadığım için kızardı. Ama yine de onu ne kadar görmek istediğimi öğrenince etkilenebilirdi. Denemeye karar verdim. Sadece on beş dakikalık yürüme mesafesindeydim, üstelik istersem bir not bırakabilirdim. Belki de benimle bir akşam yemeğine çıkmayı da kabul ederdi. Eğer başka bir planı yoksa belki küçük bir –sadece küçücük bir tane– şansım olabilirdi.

Bizim sokağa vardığımda kapının hemen önünde durdum, mutfaktaki ışıkların yanık olmasına şaşırmıştım. Sonra karımı gördüm. Pencerenin önünden geçti. Telefonla konuşuyordu. Her ne kadar üzerimde anahtarlar olsa da hakkım olan tek şeyin orada durup dışarıdan onu gözlemlemek olduğunu hissediyordum. Lavaboda bir şeyi suyla dolduruyordu, bunu yaparken yanağını telefona yapıştırmıştı. Muhtemelen çiçekler için bir vazoydu bu. Dairemin üşengeçlik kokan durumunun aksine Anne evi mükemmel bir halde tutuyordu.

Ön yola yürüdüm, bir konuşma prova ediyordum –*az önce müthiş bir haber aldım, cep telefonumun şarjı bitti, ben de uğrayıp bunu paylaşmak istedim*–, o esnada başka bir silüetin pencerenin önünden geçtiğini gördüm. Adam ona bir şey söyledi, o da başını sallayıp mutfakta bir yeri işaret etti, hâlâ telefonla konuşuyordu. Adam yüzünü döndüğünde onun Thomas olduğunu gördüm. Thomas benim mutfağımdaydı. Bir cuma gecesi.

Kalbim deli gibi atmaya başladı, başım sıkışıyor gibi hissediyordum. Çalışıyor olabilirlerdi, çalışıyor olmaları tamamen mümkündü. Dava duruşmasında jüri hamile kadınlar lehine oy vermişti, ama şarap imalatçıları yeniden bir yargılama talep et-

mişlerdi, yargıç da bunu onaylamıştı. Anne'in her zamankinden çok iş yükü vardı, bunu bana kendisi söylemişti. Ama aynı zamanda cuma gecesinin başlamasına resmen bir saat vardı, kızım da şehir dışındaydı, üstelik o kızı beraber yaptığı adam da başka bir yerde yaşıyordu. Anne'in pencereden uzaklaşmasını izledim, dizlerimin büküldüğünü hissediyordum. Hareket edemiyordum. Çocukken bir keresinde çocuk oyun parkındaki bir salıncakla öyle yukarıya sallanmıştım ki epey uzağa, karnımın üzerine düşmüştüm. Orada kum-toprak karışımının içinde yüzükoyun yatarken ve karıncalara bakarken karnımın içinin ağrıdığını ve tamamen havasız kaldığımı hatırlıyorum.

İçimde aynı boşlukla gitmek üzere döndüm, benim sürpriz ziyaretimden güzel bir şeyin çıkmayacağından emindim ki arkamdaki kapının açıldığını duydum. "Richard?" dedi Anne'in sesi.

Geri dönmek için kendimi zorladım.

"Ne yapıyorsun?"

"Ben..." dedim boş ellerle, boş bir kafayla. Ne kadar ahmaktım.

"İyi misin?"

"Tabii!" dedim omuz silkerek. "Buralardaydım ve sana vereceğim bir haberim vardı..." Elimi cebime atıp kanıtı çıkardım. "Telefonumun şarjı bitti, bu yüzden de arayamadım, fakat görüyorum ki aramalıydım."

Bakışlarımın vücuduna kaymasına izin verdim; topuksuz ayakkabılar giymiş olduğunu görünce hafif bir rahatlama hissettim.

"Rahatsız ettiğim için özür dilerim," diye tekrarladım.

"Hayır," dedi ağırlığını yana vererek. "Sadece... sürpriz oldu. Camille'i uğurladım, çok heyecanlıydı bildiğin üzere. Biz de... bir şeyler yapmalıyız. İkidir Mercierler onu bir yerlere götürüyor."

Başımı salladım, bütün vücudumu aptal kafamla aynı tempoda sallıyordum. "Doğru," dedim.

"Eğer istiyorsan içeri gelebilirsin. Biz... Thomas burada."

“Evet,” dedim hâlâ salınırken. “Fark ettim.”

“Biz... çalışıyoruz. Daha doğrusu sadece işleri toparlıyoruz, ben...”

Onu dinlemiyordum. Kafamın içinde bir çınlama sesi vardı. Tek düşünebildiğim onun büyük ve uzun kıyafetleriyle, dudaklarıyla, ayakkabıları olmadan lanet kapı eşiğinde her an karımın arkasında belirebileceği idi.

“Evet, hayır gitmem gerek, sadece buraya çok yakındım, yani eğer çalışıyorsanız?”

“Haberim var demiştin?” diye sordu. Arkasına bakış atmasını izledim.

“Ah! Hımm, evet. Ben... ‘Yıkımı Yıkamak’ı yeni bir galeriye sundum. Azar Sabounjian’a.”

Bakışlarını kaldırdı, etkilenmişti.

“Ve o da kabul etti aslında. Yani alıyor. Nisan için.”

“Aman Tanrım, bu harikulade!” dedi basamaklardan inerek. Kollarını açıp bana sarıldı; beni kucağına, kendi kokusunun içine bastırdı, onun normal kokusu olmayan sarhoş edici, ıhlamur ve sedir karışımı bir koku.

O bana dokununca travma yaşamış gibi göründüm herhalde çünkü geri çekildi.

“Senin adına çok mutluyum,” dedi. “Muazzam bir şey bu.”

“Evet, ben de umuyordum ki...” yürüyüş yoluna indirdim gözlerimi. “Aptalcaydı. Belli ki planların var. Sadece sana söylemek istemiştin. Bilmeni istemiştin.”

“Evet.” Arkasına baktı. “Yargı sürecinin yeniden başlamasıyla uzun saatler boyu çalışır olduk. Eğlenceli kılmaya çalışıyoruz.”

Selena’yı sorma Richard. Jacques’ı sorma. Thomas’ın tek başına ne diye orada olduğunu bilmediğin için içinin düğüm düğüm olduğunu açığa vurma.

“İçeri gelebilirsin ama,” dedi. “Kutlamak için bir kadeh içebiliriz.”

“Hayır,” dedim. “Sizi böldüm. Başka zaman.”

“İçeceğiz,” dedi. “Bu büyük bir haber.”

Gülümsemeye çalıştım. “Öyle.”

O da bana gülümsedi, daha da büzüldüm. Duruşundan, dudaklarındaki gülümsemenin gerginliğinden, önce üzüntü olarak anladığım şeyin aslında acıma olduğunu gördüm.

Ellerimi ceplerime soktum. “Yeni parfümünü sevdim bu arada.”

“Ah,” dedi kızarak, “teşekkürler.”

Ona baktım ve tevazumun öfkeye dönüştüğünü hissettim. Karımı geri istiyordum. Kendi evime girmek istiyordum. O herifin orada ne *yaptığını* bilmek istiyordum. Bunun yerine acınası bir selam verip kendimi kısa bir süre önce *ÂNE’İ SEVİYORUM*’u resmettiğim sokağa vurdum.

Hassaslık ve gelgit ateşkes halinde olanların bağlarıdır. Sa-dece on dakika önce umut doluydum, aldığım müjdeyle neşelenmiştim. Oysa şimdi eve doğru, aslında ev olmayan eve doğru yürürken hayal kırıklığıyla, daha da kötüsü bilgisizlikle ezilmiş hissediyordum. Bu ayrılığın Anne için benim kadar zor olduğunu varsayıyordum. Ama şimdi karımın bu dönemi tamamen farklı bir tavırda deneyimlediğini fark etmiştim. Kuşatılmış hissetmek yerine belki de sonunda özgür hissediyordu.

20.

T.S. Eliot'a hayranlık beslesem de onun sosyo-meteorolojik görümlerine katılmıyorum. Onun “Çorak Ülke” şiirinde geçtiği gibi, nisan ayların en zalimi değildir, şubat öyledir. Sonu gelmez ve neşesizdir, ayın büyük bir kısmını ‘Yıkımı Yıkamak’ için ihtiyaç duyduğum malzemeleri arayarak ve şahsen yıkayacağım nesneler üzerine kafa yorarak geçirdim. Kendi şahsi hatalarımı ve bütün ayrıntılarıyla ulusal deneyimi yansıtabilecek eşyaları bulmak gerçekten çetin bir işti.

İngiliz makinesi için annemin sığırdili ve mercimek tarifini atmak zorundaydım, gençlik dönemimde her on beş günde bir başıma bu felaketi sarard, çünkü bir yerlerde büyüyen oğlan çocuklarının folik aside gereksinim duyduklarını okumuştı. Babamdan denizci montumu göndermesini istedim, dolabımın dibinde bir çöp poşetinin içine sokuşturulmuş bir halde hâlâ duruyordu; onu ilkokuldayken Alistair Parnell'den aşırımtım. Onu giydiği için herkesin onu “Pansington Ayısı” diye çağırmasını sağlamıştım, ama sonrasında montun, önceki kış bir kayak teleferiğinde beyin anevrizmasından ölen ağabeyine ait olduğunu öğrenince onunla dalga geçmeye devam ederek utancımın dehşetiyle savaşmıştım. O montu, o anıyı kesinlikle benzinle boğmak istiyordum.

Margaret Thatcher'ın bir portresini içeren bir kurulama bezim vardı, ayrıca bir İngiliz kadının kazanmış olduğu yüz on üç milyon sterlinlik, Avrupa'nın en büyük piyangosu olan Euromillions loto biletinin kopyasını yaptım, bu meblağı yaşlı kocası bileti

kaybettiği için alamıyordu. Arjantin'e karşı 1998 Dünya Kupası maçı için yolcu edilen bir David Beckham fotoğrafını da dâhil etmek zorundaydım –zorundaydım–, Arjantinlilere maçı veren ölümün öpücüğü kırmızı bir karttı. En nihayetinde ise babamın bir supraventriküler taşıkardi –bir çeşit ufak kalp krizi– geçirdiği zamana ait Charing Hempstead Hastanesi'nin ziyaretçi kartı. Amerikalı makine içinse De la Tombe-Isoire Caddesi'ndeki evimizden almış olduğum bir eşya kutusundan çıkan bir çift gelişigüzel nesne vardı dâhil etmek istediğim: *Atkins Diyeti* kitabı, 9/11 öncesi Dünya Ticaret Merkezi'nden bir gezi sırasında satın almış olduğum, üzerine ailemin adresini yazdığım, ama hiç göndermediğim bir kartpostal. İstedğim diğer pek çok şey için eBay ve Craigslist gibi hazine sitelere başvurmam gerekmişti: bir George Bush “Amerikan Kahramanları” aksiyon figürü; batmadan evvelki haline ait *Exxon Valdez* isimli petrol tankerinin poster; bir Florida oy pusulası. Ama ihtiyaç duyduğum diğer şeyler hâlâ evimizde, Anne'le ilk yıllarımdan kalan hatıraları, fotoğrafları, eserleri koyduğum bir ayakkabı kutusunu sakladığım yatağın altındaydılar. Beni her zaman gülümseten şeylerdi. Şimdi yüzleşirsem eğer, kalbimi kıracak olan şeyler.

Keşif görevimi cumartesi gününe ayarladım, böylece Camille de evde olacaktı. Taşındığımdan bu yana iki ay geçmişti. Bir ziyaret takvimimiz olmalıydı, bir *planımız* olmalıydı, ama ne zaman Anne-Laure'a uzun vadede ne düşündüğünü sormaya çalıştıysam zamana ihtiyacı olduğunu söyledi.

Üstelik kızımın geçirebileceğim çok fazla an çalınmıştı ben-den; Anne geç saatlere kadar çalıştığı zaman yapılan gelişigüzel, spontane film davetleri, sıcak çikolata gezileri, okul gecelerinde pijama partileri de. Öte yandan düzgün bir takvim bana Cam'le daha fazla vakit geçirme garantisi vermiş olurdu ama aynı zamanda çoktan boşanmışım gibi de hissettirebilirdi.

Evimizin zilini çaldığım zaman küçük kızım peri kanatlarını takmış, başında bir taçla ve küçük bir prenses elbisesi giyinmiş halde kapıyı açtı.

“Gir, gir!” diye haykırdı elini bana doğru sallayarak. “*Babam geldi!*”

Plastik tacının saçından düşmesine aldırmadan onu tutup yerden kaldırdım.

“Nasılmış benim küçük prensesim?”

“Ben bir peri anneyim,” dedi, öpücüklerime boğularak. “Ahh!”

Anne mutfaktaydı, destansı bir temizlik müsabakasına girdiğini göstermek için hafta sonları taktığı güve yeniği ipek bir eşarpı saçını geriye yatırmıştı.

Lavabonun önünde çömeldiği yerden kalkıp sarı eldivenlerini çekip çıkardı. Her bir yanağına bir öpücük kondurmak için eğildi, o kadar yapmacık bir hareket ki hiç öpüşmemiş olmamızdan daha çok canımı acıttı.

“Ellerim plastik gibi kokuyor,” dedi bakışlarımdan kaçınarak. “Camille sana yardımcı olmak istiyor, eğer sorun değilse. Bir poşete ihtiyacın var mı?”

Omzundaki devasa sepete doğru başımı salladım. “Bir tane getirdim,” dedim. “Teşekkürler.”

“Ayrıca eğer Camille... eğer buna hazırmış gibi olursa...” Anne geri çekildi. “Onu bir şekerleme yapması için yatırabilir misin?”

“Elbette,” dedim, tepeden tırnağa bebek bakıcısı gibi hissediyordum, hiç de bir baba gibi değil.

“Tamam,” dedi daha da dik durarak. “Kahve... ister misin?”

İstiyordum ama aramızdaki tuhaflığın bir dakika daha sürmesine katlanamazdım. “Hayır,” diye yanıtladım. “Teşekkürler.”

“Cam, biraz daha meyve suyu ister misin?”

“Ben *ambrosia* içerim!” dedi sihirli değneğini başının etrafında döndürerek. “Baba, *hadi!*”

Camille'in peşinden ikinci kata çıktım, merdivenlerdeki yumuşak halıların kokusunu, evimin pişmiş ekmek kokusunu içime çektim.

"Nereden başlıyoruz?"

"Yatak odasından," diye yanıtladım, bu sözcükleri sesli söylerken midem sıkışıyordu. Yatak odamıza girmeyeli bir ay olmuştu.

"Tamam!" dedi koridorda hızla koşarak, küçük bir tayın enerjisiyle dolup taşıyordu.

Anne'm yatak odasını bir otel odası şeklinde bırakmış olduğunu görünce bir rahatlama hissettim. Yatak kusursuzca yapılmıştı, odanın havası, yakın zamanda elektrik süpürgesiyle temizlenmiş bir odanın hafif yanık kokusuyla beraber taze koku sıkılmış gibiydi.

Etrafa çok fazla bakmaktan kaçındım. Camille'in yeniden evde olmaktan ötürü yaşadığım huzursuzluğu hissetmesini istemiyordum. Kızı yatağın üzerinde zıplarken babanın zaman kapsülünü gözden geçirdiği sıradan, tamamen normal bir gündü bu.

Beyaz Stan Smith ayakkabı kutusunu saklandığı yerden çıkardım. Camille altındaki tülün katmanlarını kıvrıp yerine sıkıştırdı, sonra da yatağın üzerine oturup yüzüme yakın çoraplı ayaklarını sallamaya başladı.

"Tablo mu yapıyorsun?" diye sordu kollarını kavuşturup.

"Hayır canım," diye yanıtladım, kutunun kapağını çıkardım. "Daha çok, büyük bir kolaj yapıyorum."

Gözüme ilk çarpan şey *Mavi Ayı* için yapılan sözleşmenin bir kopyası oldu. Bunun fotokopisini çıkarmalıydim, ama sonra kesinlikle makineye atılacaktı. Onun altında boya malzemeleri için aldığımız, aşağı kattaki dosya dolabında, "vergi" diye etiketlenmiş bir dosyanın içinde olması gereken senetler vardı.

"Annem çamaşır makinesine eşya atacağını söyledi," dedi Camille, yataktan kalkıp dolaba doğru yöneldi. "Yani tişört mü istiyorsun?"

Dirseklerime yaslandım ve şunu dedim: “Duruma bağlı. Mesela, hani origami hayvanlar yapmaya başlamıştın ve bunlarla uğraşırken bazen yanlışlar yapmıştın? Yani bir gergedan yapayım derken daha çok tek boynuzlu ata benzeyen bir şey çıkar ya, işte o zaman doğrusunu yapıncaya kadar tekrar edersin değil mi?”

Başını bana doğru sallıyordu, ne demeye çalıştığımdan pek emin değildi.

“Ben de o ilk gergedanın bir dengini arıyorum. Doğru yapmamış olduğumu.”

Kaşlarını çatıp yüzünü buruşturdu.

“Tamam,” dedim pes ederek. “Bana bir tişört bul. Gerçekten kirli olan bir tane.”

Cam çamaşır odasına girip gözden kayboldu, ben de araştırmama devam ettim. Kutunun daha düzenli bir halde olduğunu hatırlıyor olmak, içine anlamlı bir şey koymayalı ne kadar da uzun bir sürenin geçmiş olduğunu fark etmemi sağladı. Üç yıl önce düzenli olarak bir şey eklerdim: Anne’in sembolik alışveriş listelerinden birini (*Alınacak: yoğurt [tam yağlı lütfen], [İster misin??]*), unutulmaz derecede kötü bir restorandan kalan bir kartvizit, ne zaman bana bir kartpostal atsa annemin kullandığı hokey şampiyonu köpek pulları.

Ama New Hampshire’daki bir Phish konserinde çekilmiş olan yirmi iki yaşındaki bana ait yıpranmış bir fotoğrafın (*kesinlikle yıkanacak olan son derece Amerikan bir hata*) altında, ajandamdaki nesnelerden birini sonunda buldum: evlenme teklifime eşlik eden *Providence Phoenix* dergisinin numune bir baskısının ilanı. Onu yıkamak istemiyordum, sadece görmek istemiştim. Onu ellerimde tutmak. *Anne-Laure benimle evlenir misin? Richard H.*

Camille bir şeyle beraber çamaşırhaneden çıktı, Anne’e ait bir idman tişörtü; muhtemelen fiyat etiketinde üç rakamın olduğu

çift katmanlı, petek örgülü, dikkat çekici neon tonları olanlardan biriydi.

Camille'e teşekkür ettim ama bunu asla yıkamayacağımı bildiğimden bir kenara bıraktım, kutuyu karıştırmaya devam ettim. Camille'in Bretonya'da yediği ilk buzlu dondurmanın çubuğunun altında ihtiyaç listesindeki üçüncü nesneyi buldum: Pompidou'daki Nan Goldin sergisinin, 12 Ocak 2002 Cumartesi tarihli giriş bileti, Lisa'yla tanıştığım gün.

Gizlice lanetli kâğıt parçasını çantama attım. O sırada Camille benim arkeolojik kazımdan bezdiğinden yatağın içine doğru, örtülerin altına kayıyordu.

"Bak baba," dedi. "İster misin?"

Başımı kaldırp bakınca Anne'in kitap ayraçlarını, Camille'in en yeni origami hayvanlarını ve yatağın başucundaki öteki tatlı rüyalar biblolarını koymak için kullandığı açık yeşil renkli cam kâseyi gördüm.

"Bak!"

Minik parmaklarının arasında benim kâğıttan mavi ayım vardı. Yavaşça ayaklarımın üzerine kalktım, sonra yatağa, onun yanına gittim, boş koridora dikkatli bir bakış atarak.

"Bakalım ne varmış burada," dedim kâseyi ve ayıyı alarak. Yaratığı ellerimde evirip çevirdim.

"Annen bunu benim yaptığımı söyledi mi sana?"

Camille omuzlarını silkti. "Hayır."

En başta bunu saklamış olması bile çok iyiye işaretti. Bir şey fazla önemli ya da zor olduğunda Anne onu kendisine saklardı.

Bir kükreme sesi taklidiyle mavi ayıyı battaniyenin üzerine koydum, kâsedeki öteki şeyleri de karıştırdım. Semtteki yeni bir kahveciye ait bir daimî müşteri kartı buldum (müşteri memnuniyeti ve al götür bardaklar; her ikisi de Paris'te yeni kavramlardı), ayrıca Shakespeare & Company Kitabevi'ne ait yıpranmış bir

kitap ayracı, içinde gülümseyen bir yüzün olduğu bir kalp çizimi (*signe*⁴⁸ Camille), ön yüzünde varaklı bir *teşekkür ederiz* yazılı minyatür bir kart.

Kartı aldım. İçinde bir delik olan ufak bir şeydi, çiçekçilerin elden teslim buketlere koydukları tiptendi. Yatak odasının kapısından koridora doğru baktım, fakat hâlâ sadece Cam ve ben vardık.

“Peki bu ne?” diye sordum yüksek sesle, eğer Camille’i de bu işin bir parçası yaparsam başkalarının işine burnumu sokmamın nedense görmezden gelineceğini düşünüyordum.

Sevgili Anne-Laure,

Zahmete katlanıp bana püf noktalarını öğrettiğin için sana ne kadar teşekkür etsem az. Benim için bir esin kaynağı ve örneksin, her şeyin gönlünce olmasını diliyorum.

Sevgiyle kucaklıyorum,

Thomas

“Hımm,” diye ofladım, kartı cebime attım. Ne zamandan beri Savda & Dern’deki astlar patronlarıyla resmî olmayan nesne zamirleri kullanıyorlardı? *Kucaklamak*? Thomas onu *kucaklayamazdı*. Anne benim karımdı. Yattığı yatak bizimdi, hayatımızdı, evimizdi. Bu hayat hâlâ benimdi.

“Evet!” dedim Camille’in sırtını sıvazlayarak. “Sanırım bu iş görür!”

“Ama çok az şeyin var baba,” dedi örtüleri yukarı çekerek.

Onu alnından öpüp sorun olmadığını söyledim. Tacını çıkarıp kâseye koydum, her şeyi dikkatlice oldukları yere, lambanın yanına geri bıraktım.

48 (Fr.) İmza. (ç. n.)

“Uyandığın zaman eğer dışarı çıkıp sinemaya gitmek istersen annene beni aramasını söylersin, tamam mı? Hiç sıkıntı değil. Tekrar gelirim.”

Gözleri mahmurlukla devrildi.

“Tamam mı?”

“Tamam,” dedi. “Seni seviyorum.”

Sihirli değneğini elinden alıp komodine koydum.

“Ben de seni seviyorum.”

Evden azıcık kaba bir şekilde ayrıldım, Anne’e “Camille şekerleme yapıyor,” ve “Her şey için teşekkürler,” diyerek kestirme bir yoldan mutfaktan çıktım, bulmuş olduğum nottan ötürü ne kadar kıskandığımı ifşa etmeye hiç de hevesli değildim. *Güzel şeylere odaklan Richard*, dedim kendime. Ayın da oradaydı.

Galeriye doğru yolu koyuldum, bir ya da iki zeytin dalının mecazi dağıtımıyla beraber Amerikan makinesi için kalan son bir eşyanın peşindeydim. Galeri yakınlarında olduğum son seferde Julien, Sabounjian’ın gerçekten de gösterimi kabul etmesi karşısında şaşkınlığını gizleyememişti, ben de onun kıskançlığının beni memnun ettiğini saklayamamıştım. Acayip bir etkileşim olmuştu, üstelik o zamandan beri beraber vakit geçirememiştik. Bir ziyaretin ve isteğin zamanı gelmiş de geçmişti bile.

Julien’i masasında tek başına oturmuş karşısındaki duvara bakarken buldum. Eskiden Bérénice’in oturduğu karşıdaki masa kaldırılmıştı. Camı tıngırdattım, o da elini sallayıp beni içeri davet etti.

“Hey!” Kalkıp bana sarılınca şaşırdım. “Bak,” dedi boş masayı işaret ederek. “Bérénice gitti.”

“Fark ettim,” dedim ellerim cebimde. “İyi mi kötü mü oldu?”

“Kaçtı. Böyle bir karakteri olduğunu tahmin edemezdim gerçi. Ama bir motosiklet yarışçısıyla düşüp kalkıyormuş. Besbelli ki

içinde gerçekten de yabancı bir taraf varmış. Her neyse, bu ziyareti neye borçluyum? Azar'a giderken mi uğradın?"

"Ha-yır." Bir sandalye çekip oturdum. "Evimden geliyorum. Gerçek evimden."

Julien bir kaşını kaldırdı. "Ee?"

Not kartını cebimden çıkardım. "Bu herif karıma çiçekler gönderiyormuş."

Julien gözlüğünü takma gösterisi yaptı. "Hımm," dedi kartı evirip çevirerek. "Bak sen. Ebeveyn rehberliğinde izleyin kategorisine giriyor bu resmen"

"Yatağının başucunda buldum."

Julien gözlüğünü çıkardı. "Yani şerefsizin bir adım önündesin. Olabilecek en *muazzam* teraryumları yapan bir arkadaşım var, eğer çiçek göndermek istersen..."

Notu geri aldım. "Zor bir davayla uğraşıyorlar," dedim kartı cebime geri tıktıtırırken. "Sadece bir iş arkadaşı. Arkadaşı."

"Tabii öyledir. Elbette." Gözlüğünü tekrar taktı. "Ah. Hey... biraz daha postan var."

"Daha açık olur musun?"

"Ah, pardon. Tamam. Annenden. Ve şu delilerden. Bize yanıt verdiler. Bir kartpostal gönderdiler, bak." Kartı önümde sallamaya başladı. "Stonehenge. Yani, gerçekten."

Okumaya başladı.

Sevgili Bay Lagrange,

Bizimle mektupla iletişime geçtiğiniz için teşekkür ederiz. Elbette her ne kadar Bay Haddon'ın ziyareti şaşırtıcı olsa da biz de yaratıcı dürtülerin sadık destekçileriyizdir, hatta bu işgüdüler (peşin hükümlülerce) "uygunsuz" olarak değerlendirilse bile. Bununla birlikte tabloyla ilgili bir meselemiz var, enerjisi kapalı. Öte yandan Kanada'dan oldukça güçlü, demir

işi bir parça aldık bu aralar, belki de sorunun nedeni bununla alakalı olabilir. Lütfen Bay Haddon'ı bir sonraki görüşünüzde Ngendo'nun halini hatırlını sorun. Ngendo'nun hayatının sonraki bölümünde iyi olduğuna dair güvenimiz tam!

Ngendo'nun yaptığı şey bodrum katımızda eski bir havlunun altında oturmaktı; uyumsuz plastik kaplarımızı, paslanmaya yüz tutmuş tenis racketlerini, eski elbiselerin saklandığı torbaları hayatın daha yüksek mertebesine ulaştırıyordu.

Julien kartı fırlatıp attı. "Bizi dava edeceklermiş gibi görünmüyor, eh bu da bir şey. İşte bu da annenden gelen, artık her neyse."

"Mektuplardan bahsetmişken," dedim ve annemin zarfını ondan aldım. "Atmanı istediğimi biliyorum, ama merak ediyordum da eğer, bir ihtimal beni dinlememişsindir belki ve..."

"Seni tanımadığımı mı düşünüyorsun?" diye sordu Julien, yerinden kalktı. "Şimdiye kadar tanımadığımı mı?"

Tekdüze adımlarla arka odaya gitti, muhtelif diye işaretlenmiş bir manila zarfıyla geri geldi.

"Lisa'nın mektupları?" diye sordu, gururla sarı bir zarf çekip çıkardı.

"Bundan kurtuluyorum. Yıkamaya gidiyor."

Başını salladı, inanmamıştı.

"Ciddiyim. Bu yüzden."

"İyi," dedi ve zarfı bana uzatıp kollarını kavuşturdu. "Katran sür."

"Bir de Julien," dedim mektubu çantama koyarken. "Azar konusunda teşekkür ederim. Yani sen tavsiye ettin ve..."

Konuşmalar çok sevimli bir hal alınca Fransızların yapmaya alışkın oldukları gibi cümlemi bitirene kadar gıdıklama sesleri çıkardı.

"Sadece gelecekte bana daha fazla yağlı boya tablo yap. Ünlü olmadan evvel."

“Tamam,” dedim gülümseyerek. “Adamlarıma söylerim, seninkilerle bağlantıya geçerler.”

Sarıldık, arkadaşlığımızın yerinde durmasının verdiği zevkle enerji dolduğumu hissettim. Hayatım onsuz yolunda gibi görünmüyordu.

Saat on bire yaklaştığı için Paris’in gökyüzünden kirlilik temizlenmişti, kuşlar geri dönmüştü, hava neredeyse yumuşacıktı – Lisa’nın son mektubunu okumak büyük bir olaymış gibi davranmamın bir anlamı olmadığına karar verdim. Pekâlâ, güvercin pisliğiyle kaplanmış herhangi bir bankta kendimi suçlayabilirdim.

Lisa’yı, adresimi R’leri ve H’leri tam da doğru miktarda, süslü bir dokunuşla yazarken hayal etmemek elimde olmasa da onun el yazısını zarfın üzerinde görmek artık beni bir zamanlar yaptığı gibi ateşli hayal krizlerine sokamıyordu. Genellikle bu mektupları okurken ayinsel şeyler yapardım; zarfın dışına sanki kabartma alfabe arıyormuşum gibi dokunur, parmağımla çevirir, koklardım ve bir tükenmez kalemin başlığıyla dikkatle açardım. Ama bu mektup, bu sonuncu mektup yüreğime dokunmuyordu. Başka bir yerime dokunuyordu; omuzlarımdaki gerginliği kötülleştiriyor, alnımın hemen altındaki ağır gümbürtüye etki ediyordu. İlk kez heyecan verici gelmiyor, yanlış hissettiriyordu.

Mektubun başlangıcı Julien bana telefonda okuduğu zaman aklımda kaldığı gibiydi.

Sevgili Richard,

Dün bir galerinin önünden geçiyordum, orada yapabileceğini düşündüğüm bir şeyi aklıma getiren bir fotoğraf vardı. Ya da fotoğraf seni aklıma getirdi. Sanırım ikisi de aynı şey. Biliyorum fotoğrafları pek umursamazsın, ama mısır tarlasında duran, hurdası çıkmış yelkenli gemiye ait bir fotoğraftı bu. Gemide bir tane korkuluk duruyordu. Kompozisyon gibi de değildi; sanki dünya bu geminin çevresine kurulmuş gibiydi. Keşke seninle

beraber görebilmiş olsaydık, böylece bu fotoğraf hakkında ne düşündüğünü dinleyebilirdim. Böylece konuşmuş olurduk.

Anlaşılan korkuluklar şimdi revaçtaydı. Enstalasyon videolarında ve kısa filmlerde mantar gibi bittiklerini görmüştüm. Bunun nedeni muhtemelen bunların lanet olası tedirgin edici şeyler olmalarıydı. Lisa'nın arzuladığı konuşmayı asla yapmamış olduğumuz için memnundum. Bir teknede duran bir korkuluğa dair söyleyebileceğim hiçbir şey yoktu kesinlikle.

Sanırım bu kaçınılmaz bir şeydi. İşte söylüyorum: Seni özlediyorum. Dave'le düğün günümüzü 21 Temmuz olarak kararlaştırdık. Henüz ayarlanmış olsa da nihaiymiş gibi geliyor. Seni özlememe neden oluyor. Eminim bunu benden daha iyi anlayabiliyorsundur, zira ben hiç evlenmedim. Bu bir elveda gibi geliyor. Yani bu bir elveda elbette, öyleydi de, sadece şu özleme işini ne yapacağım? Seni özleyen, geceleyin uyuyakalıp paralel bir yaşamı düşleyen parçamla ne yapacağım?

Sıradaki macerayı düşündükçe, beni sıcak tutacak bir deneyim yaşadığım için minnettar hissettiğimi söylemeliyim. Yasak bir şey, anlarsın ya. Ahlaksız bir şey. Bütün bunların yanında umuyorum ki karınla işleri yoluna geri koymuşsundur. Merak ediyorum, elimde değil, ediyorum; sence birbirimizi bir daha hiç göreceğ miyiz? İsterim. Zaten istiyorum. Korkunç bir eş olacağım.

Mektup burada bitmişti, *sevgilerimle* diye imzalanmıştı. Hiçbir karıncalanma hissetmedim. Sıcaklık da yoktu. O anda benim ne yapacağı belli eski sevgilim konusunda hayal kırıklığından başka hiçbir şey hissetmiyordum. Bir oyuncuydu. Önceden olduğu kişi değildi benim için.

Evet. İçimin derinliklerinde hissediyordum bunu. Bir daha asla, hiçbir zaman Lisa Bishop'ı görmeyecektim. Kazara bile. Bunu ruhumda hissediyordum. Şayet düğününü iptal ederse buna şaşırmayacak olan bir parça vardı içimde. Geçit vermez oluşum onu beni geri kazanmaya çalışmaya itmişti. Ama biliyordum, gerçekten *biliyordum* –Anne beni affetmese bile– asla ona geri dönmeyecektim.

Evimden aldığım şeylerle beraber mektubu sepete tıktım, ardından benim acayip annemden gelen beyaz zarfı kesip açtım. Bir limonlu turtanın dergiden alınan bir resmiyle ona iliştilmiş bir yapışkan not çıkarınca boğazımın sıkıştığını hissetmem karşısında şaşırdım.

Canım,

Babacığın, Anne-Laure'la aranızda olanları anlattı. Umarım kafana takmıyorsun. Bunun aptalca olduğunu düşüneceksin biliyorum, ama acı, ekşi ve tatlıya dair yararlı bir şeyler var; çoğu insan elmayı yeğler ama şununla ilgili özel bir durum var: Kremalı pastanın yapılışı düşündüğünün yarısı kadar bile zor değil. Ben de düşündüm ki belki Anne için bunu bir denersin. Her neyse. Çok lezzetli.

Sevgilerimle,

Annen

İnsanları seversin. Seni hayal kırıklığına uğratırlar. Ama bazen uğratmazlar. Sadece seni sevmeye devam ederler, başından sonuna kadar, uyanıp onların değerini anlamayı beklerler. “Seni seviyorum. Ben de her zaman seni sevdim,” demeni.

21.

Mart. Atlatılması gereken bir ay. Yürümek. İlerlemek.

Ayın başında sergim için ihtiyacım olan tüm malzemeleri temin etmiştim, ancak gerçek bir alan kriziyle karşı karşıyaydım. Teklifimi kurarken bunu düşünmemiştim ama on dört metrekarelik bir alana iki ayrı on metrekarelik platform kurmak matematiksel bir imkânsızlıktı. 1.82x2.74 ebatlarındaki bir bayrağı elle boyamaktan bahsetmiyorum bile.

Anne’le Camille devletin zorunlu kıldığı bir başka tatildeyken martın sonuna kadar, De la Tombe-Issoire Caddesi’ndeki stüdyom boş duruyordu, fakat Anne onu kullanmamı teklif etmemişti, ben de sormamıştım. En güzel zamanlarımı geçirmiyordum, ama nihayetinde evdeki durumumu Azar’a bildirmek zorunda kaldım. Bunu duyduğuna memnun kalmıştı –markama dokunaklı bir özellik kattığını düşünüyordu–, ben de galerisinin arkasındaki henüz bitmemiş odayı stüdyom olarak kullanabileceğimi ve enstalasyonu orada kurabileceğimi söyledim. Ev tipi çamaşırlarımı halka ifşa etmenin buna epey değdiği ortaya çıktı; evden ayrılmanın bana faydası dokunmuştu.

Açılıştan birkaç hafta önce Azar bağlantılarına ve Premier Regard’daki mevcut müşterilerime bir basın bildirisi gönderdi; nihayetinde niye anlaşılmadıklarını anladığım zaman Julien’in bu jesti cömertçe oldu. Sorunlarının şatafatlı sanat dünyasının zırvallıklarıyla bir ilgisi olmadığı ortaya çıktı; kimse bir ötekinden sanatçı çılmamıştı ya da buna benzer bir şey yapmamıştı. Mesele aslında

şöyleymiş: Her ikisi de Sorbonne’da sanat tarihi okumuş, orada en yüksek notlar için birbirleriyle rekabete girmiş, ama kısmen Azar’ın ailesi daha katı olduğundan kısmen de Fransa’da Orta Doğu kökenli insanlara karşı pek de gizlenmeyen bir düşmanlık olduğundan Julien partilerde çok sayıda başarı elde ederken Azar daha ziyade okulda başarılı olmuş.

Ahmakça bir rekabetti bu, çoktan geride bırakmış olmalıydılar aslında ve Julien’in bağlantı listesini paylaşması da bunu yapmalarını sağladı. Basın bildirisi hatalı temalara sahip nesneler için açık bir çağrıyla gönderildi, bunun ardından platformları kurar kurmaz, İngiliz ve Amerikan bayraklarını kaynaştırmada yol kateder etmez zamanımın çoğunu bağışları ayıklayarak geçirdim.

İnsanlara pişmanlıkları sorulduğu zaman büyük bir kesinlik ve büyük bir gayretle yanıt veriyorlar. Her sabah Alice, insanların akşamleyin galerinin merdivenlerine bırakmış oldukları bir çöp torbası dolusu “gelip geçenlerin” eşyalarıyla karşıladı beni. Görünen oydu ki çoğu insan sergiyi eski sevgililerini alaya alabilecekleri bir olay olarak görüyordu: yığınla aşk ve nefret mektupları, boşanmadan sonra satışa çıkan evlerin emlak listesi, mülk sahibini belli ki artık mutlu etmeyen mutlu fotoğraflar; yatakta mahmur, yarı çıplak çiftlere ait sayısız fotoğraf.

Siyasi yöne meyleden şeyler bulmaya gayret ettiysem de bunlar çok nadirdiler. Ancak bütün bunlar mart ortasında siyasi rezillik ayyuka çıktığında değişmeye başladı. Blair hükümetini Irak işgalinin uluslararası yasalarda geçerli bir tezkereye sahip olmadığına, bu yüzden de yasal olmadığına ikna edemeyince bizim İngiltere Dış İşleri Bakanlığı’nın yardımcı hukuk danışmanı, Elizabeth Wilmshurst istifa etti. Ardından birkaç gün sonra kitle imha silahları asla bulunamamış olmasına, üstelik ne Birleşik Devletler ne de Birleşik Krallık, Birleşmiş Milletler’in desteğini almış

olmasına rağmen ABD, Baasçı Irak'a sürpriz bir işgale girişti. Savaş resmen gayriresmî bir yoldan başlamış oldu. Savaş.

Dünyanın her tarafındaki şehirlerde başlayan protestolar Paris, Londra, Tokyo, Moskova, Amerika, Kanada ve Roma'da toplanmış olan üç milyonun üzerindeki insanla devasa yürüyüşler, grevler ve iş bırakmalarla öncekinin üç katı bir coşkuya ulaştı. Coşku ve çok sayıda protesto –mart itibariyle iki bin beş yüzün üzerinde gösteri düzenlenmişti– *New York Times*'ın “Gezegende hâlâ iki süper güç var: Birleşik Devletler ve dünya halklarının görüşü” diye yazmasına sebep oldu.

Apartmanımın çevresindeki çoğunlukla Arap olan semtte Amerikan bayrakları düzenli olarak yakılıyordu. Çoğu Avrupalı, Amerikalıların saf, inatçı ve oldukça vatansever oldukları fikrine aşinaydı, ama onlarla restoranlarda yemek yemiş ve ana proteinler bir yana her şeyi talep etmelerine tolerans gösterenlerimiz haricinde kimse buna ilk elden tanıklık etmemişti. Amerika'nın Irak konusundaki duruşu sebebiyle Fransa'ya gösterdiği tepki ise mantıksız ve zehir zemberekti. RISD'deki üniversite arkadaşlarım bana akşam yemeği menülerinin anlık görüntülerini gönderiyor, İngilizcesi *French olan Fransız* sözcüğü ile İngilizcesi *freedom olan özgürlük* sözcüğünün yerini değiştirip yayıyorlardı: özgürlük kızartması, özgürlük tost. Gurme süpermarketler halkın görüşüne boyun eğip Galya ürünleri oldukları bariz olan kaz ciğerinin ve bazı peynirlerin satışını durdurmuştu. Pek çok şarap dükkânı Fransız şişelerini raflarından indirmişti. Paris'in Amerikalı turistlerin ikinci en popüler durağı olmaktan on yedinci sıraya düşmesiyle turizm de gerilemeye başladı.

Korkutucu bir zamandı, gürültülüydü de –protestoların merkezi De la République Meydanı'ndan iki blok ötede yaşıyordum– ama yine de manevi evimle hiç bu kadar gurur duymamıştım.

Gururlu ve huysuz olabilirler, fakat ben Fransızları her zaman tereddütsüz adil bulmuşumdur. Temelsiz buldukları bir savaşa katılmayı reddetmeleri beni etkilenmişti. Silahlarını bırakmıyorlardı, ama onları kullanmamayı tercih ediyorlardı.

Ancak bu, yalnız olmanın güçlendiren bir şey olduğu manasına gelmiyordu. Sürekli Anne ve Camille'i düşünüyordum, ama onların güvende olmadıklarına dair bir endişem yoktu: Güvende olduklarını biliyordum, hiç abartısız sığınaklarla dolup taşan bir bölge olan Bretonya'daydılar, bir aylık hamur işi yiyecek ve Anne'in gözde masa oyunlarıyla kaçabilirlerdi oralara. Birlikte olmayışımız akıllalmaz bir şeydi. O kadar uzun zaman geçmişti ki yanıtsız sorular aklımı döndürüyordu.

Anne pragmatist biriydi, ancak soğuk değildi. İlişkimizde benim oynadığım, başkalarının da yapabileceği belirli roller vardı; bebek bakıcılığı, tesisatçılık ya da paket servisi elemanlığı gibi ücretli tipte olanlar gibi, ama aşkın yerine vekâlet edecek bir şey yoktu. Yani evet, kızımızı yetiştirmeye kendisini adayabilirdi ya da bir kedi sahiplenebilirdi, fakat yastığın öteki tarafındaki sıcak bir vücudun yerini tutacak bir şey yoktu, elbette yatağımızda yeni bir vücut yoksa.

O cuma günü evimizde Thomas'ı ve çiçek gönderisinin kanıtını gördüğümden bu yana bir çite işeyen köpek gibi bölgecilik yapmayacağıma yemin etmiştim. Birkaç kere daha iş için evimizde bulunmuştu ve ben de onu orada yine görmüştüm. Açık olan, bu konuda olağan dışı ya da sorunlu bir şey olmamasıydı. Açık olmayansa Anne-Laure'la benim evliliğimizde ara vermeye ya da sakinleşmeye karar verdiğimiz zaman bu genç adamın varlığının bana acı verdiğiydi. Sabahları onların işte etkileşim halinde olduklarını, çabuk bir öğle yemeği için –neden olmasın– dışarı çıkmak için anlaştıklarını hayal ediyordum. Beyaz şarap kadehinin üzerinden Anne'in gülümseme hali, Thomas'ın da geriye yaslan-

mış, masanın üzerinden kolunu uzattığı, duruşunun birazcık fazla rahat, azıcık fazla gevşek olduğu gözümün önünde canlanıyordu.

Ama Anne bunu yapamazdı. Yapar mıydı? Kısasa kısas hiçbir zaman onun tarzı olmamıştı. Özellikle de bir iş arkadaşıyla. Bunun için fazlasıyla profesyoneldi, fazlasıyla etik davranırdı, fazlasıyla hırslıydı işi konusunda. Ya da gecenin bir yarısında, kendi evimin bir köşesinden dönüp onları tutkulu bir halde öpüşürken, Anne'in düğmeleri çözülmüş bluzu omuzlarından düşmüş, Thomas'ın elleri onun soluk göğüslerindeyken gördüğüm bir başka rüyadan ötürü uyanıp kendime böyle söylüyordum.

Kuşkularımı ve kaygılarımı yatıştıran tek şey sergimdi. Bush'un gözlerindeki kana susamışlığın "sizi öldürmeye geliyoruz" ışıltısını görmüş olan herhangi bir televizyon izleyicisi işgalin olacağını tahmin edebilirdi, fakat bunun sergi açılışından on gün önce olacağını bilmemizin imkânı yoktu. Azar bunun –gelecek olan kurbanların, vakitsiz ölümlerin– korkunç bir şey olduğunu anlatmak için, ayrıca da görünüşe göre basının aşırı dikkatini çekeceğimizi söylemek için beni düzenli olarak arıyordu: Azar'ın Paris medyasının kim kimdir listesindeki herkes açılış günü davetiyetisinde katılacağını işaretlemişti diye.

Konuk listesine dair güzel habere, önemli müşterilerin gelmesini neredeyse garantileyen siyasi zamanlamaya rağmen işlerin yine de bozulacağı, bu inanılmaz fırsatın boşa gideceği hissi yüzünden rahat yüzü göremiyordum. Paris'teki siyasi kötülük yuvasında tamamen tek başına bir halde yakın geleceğim *Yıkımı Yıkamak* sergisinin başarısına bağlıymış gibi hissediyordum. Böyle düşünmemem gerektiğini iyi biliyordum; havalı bir galeride bir sergi düzenleme başarısı gösterdim diye Anne benimle barışacak değildi, ama bunun bir zararı da olamazdı. Serginin kapsamıyla onu şaşırtmak istiyordum. Ona yeniden bir zamanlar olduğum sanatçı –ve kocası– olabilme yetimin olduğunu göstermek isti-

yordum. Sadece rejimimin değişmediğini değil, aynı zamanda rejimimin çaresiz olduğunu da göstermek istiyordum.

Ne mutlu ki sergi günü, Paris'teki nisan ayının genel temasına uyuyordu: gençleşme ve yeniden doğma. Sokaklar inci çiçeği satan satıcıların kokularıyla, bez çantalarından çıkıntı yapan yarı yenmiş Fransız ekmekleriyle yan yana yürüyen güzel çiftlerle dopdoluydu. Güzel bir akşam olacaktı, sıcak ve keyifli de; uzun bir zaman sonra yağmursuz ilk gündü.

Dairemde kıyafetimi seçmeye çalışarak uzun zaman harcadım. Hiçbir sergiye Anne olmadan hazırlanmamıştım: On yıldır ilk kez tek başıma hazırlanıyordum. Tüm gün giydiğim eski bir deri kot gömlekte karar kıldım, lacivert bir pantolon, beyaz spor ayakkabılar giydim. Ek olarak da bir ceket aldım. Görüntü tamam olduğunda bir kısmı öğrenci, diğer iki parçası “ben Brett Easton Ellis'in doğum gününü bir yatta kutlayacağım” tarzında olmuştu.

Vardığım zaman galeri bir aktivite merkezine dönmüştü. Dışarıda iki barmen sigara içerken üç tekerlekli birkaç tane el arabalık maden suyu bir el arabasına yığılmıştı. Azar elinde telefonu danışma bölümünde volta atıyordu, Alice yazıcıya sıkışmış bir kâğıtla uğraşıyordu.

“Sence bir ibranameye ihtiyacımız var mı?” diye sordu Alice, hain makinenin içine sokmadığı elini sallıyordu. “İbranamelere ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum, ama Azar olmadığını söylüyor.”

“Eşyalarını gönderdikleri zaman zaten imzalamışlardı,” dedi Azar eliyle telefonun alt kısmını kapatırken. “Açık teklifti; bir şey göndermekle vesaire, vesaire, vesaireyi ve benzerini... kabul ediyorsunuz.”

Alice pes etmeden evvel son bir kere daha sıkışmış kâğıdı çekti.

“Arkada her şey başlamaya hazır,” dedi koridoru başıyla göstererek. “Harika görünüyor.”

Evet lanet olsun, öyleydi. Her ne kadar ışıklandırma asıl teklifimde bulunmasa da Azar enstalasyonu sahnedeymiş gibi sergilememizde ısrarcı olmuştu. Ardından da bir elektrikçi tavana platformları aydınlatan iki tane dev spotla beraber siyasi bir tartışma olduğu izlenimini güçlendirmek için sıva diplerinin etrafını yerden ışıklandırmalarla donatmıştı.

Ayrıca bayrak da muazzam görünüyordu. Belki de bugüne kadarki en iyi çalışmamdı. Soyut herhangi bir şey resmetmeyeli o kadar uzun zaman olmuştu ki üstesinden gelemeyeceğimden korkmuşum. Ama boyayı ince bezlere uygulayarak ve çekçek kullanarak Jackson Pollock ve Gerhard Richter arası bir melez yaratabilmiştim. Bununla gerçekten gurur duyuyordum. Eğer enstalasyon satılmazsa Azar, bayrak karışımını on beş bin avroya satmayı planlıyordu.

Önce Amerikan sepetine baktım. Atkins Diyeti kitabımın ve İkiz Kuleler'in kartpostalının yanında, Cincinnati'deki Sharonville Lisesi'nin altın varaklı 1974 yılıllığı vardı, bunu emekli bir öğretmen, "Her zaman bir yazar olacağımı düşünürdüm. Ama bilirsin olmayanlar hakkında neler söylendiğini..." diye bir notla beraber bana göndermişti. Yine Amerika'dan, ama şimdi Fransa'da yaşayan başka bir öğretmen COLUMBINE LİSESİ diye damgalanmış, yıpranmış mavi bir tişört göndermişti. Şişme spor ayakkabılara zaafı olan Amerikalı hayran, Shelly Hampl oğlunun beyzbol kartları koleksiyonunu sadece, "O şimdi eşcinsel" diye bir notla beraber göndermişti. Tüm bağışlar içinde seçmiş olduğum öteki şeyler: Noel yıldızlarıyla çevrili bir Noel Baba'nın kucağında ağlayan bir bebek fotoğrafı ve NOEL! yazan bir afiş; elinde bir kürek tutan bir George Bush fotoğrafı; geçersiz bir ABD pasaportu; boş bir SAT sınavı test formu (bunu muhtemelen eBay üzerinden bir servete satabilirdim, ama anlarsınız ya *sanat* işte); kalıcı yeşil renkli keçeli kalemle yazılmış olan bir aşk ilanı (Seni seviyorum

Cassie! 1999!) beraber gök kuşağı etiketleriyle kaplanmış olan eski bir karışık kaset; turuncu püsküllü bir mezuniyet şapkası ve taşının olduğu yerde ufak bir deliğin kaldığı bir nişan yüzüğü.

Bir buket, bir demet⁴⁹ İngiliz sepetinde, annemin gönderdiği sığır dili tarifiyle Alistair Parnell'den çalınan denizci montuyla beraber *Çorak Ülke* kitabının yıpranmış bir kopyasını seçmiştim (sadece ismi çok uygun olduğundan değil; T.S., Amerika'da doğmuş sonra da İngiliz vatandaşlığına geçmişti, o yüzden aferin sana gönderici). Ayrıca üzerinde ekran basımı bir Tony Blair resmi olan bir tabak altlığı; televizyon sunucusu Anthea Turner'ın 2000 yılındaki cafcıflı düğününde piyasaya sürülen, böylece şirket sponsorluğundaki evliliklerin yolunu açan Cadbury çikolata kalıbı "Snowflake"; Galler Prensesi Diana'yla onun yakın arkadaşı James Gibey arasında geçen, Diana'nın olası gönül ilişkileriyle ilgili dinleme cihazıyla kaydedilmiş otuz dakikalık konuşmanın tümünü dakikası otuz altı peniye dinletmek için kamuya açan "Squidgygate Telefon Hattı'nın" bir reklamını seçtim.

Her iki makinedeki gücü kontrol edip mandalların bazılarını yeniden düzenlemiştim, ışıkları kurcalarken konuklar gelmeye başlamışlardı. Öteki odada şişelerin açıldığını, kadehlerin tıngırdadığını duyabiliyordum. Danışma bölümünde onlara katıldığımda Fransız gazetesi *Libération*'un tanınmış kültür eleştirmenlerinden birini fark ettim. Potur giyinmiş bir adamla konuşmaya dalmıştı. Hemen orada çoktan Azar'ı köşeye sıkıştırmış olan Shelly Hampl duruyordu. Tam da yapmacık bir sıcaklıkla içten bir karşılama için ona doğru ilerlerken kapıdaki bir çift dikkatimi çekti. Her ikisi de farklı renkli blazer ceketlerle beyazlar içindeydi, biri de

49 "A tisket, a tasket/A green and yellow basket," tekerlemesine gönderme yapılıyor. Aynı zamanda Ella Fitzgerald ve pek çok ünlü şarkıcının seslendirdiği bir şarkıda da bu sözler geçmektedir. (ç. n.)

ufak bir kutu taşıyordu. Gözlerime inanamıyordum: Bunlar Dave ve Dan'di.

Shelly'le sonunda elbette bir kucaklaşmaya dönen gelişigüzel bir *bise'*den⁵⁰ sonra süreklilikçilerimi karşıladım.

"Beyler," dedim ellerini sıkarak. "Ne güzel bir sürpriz."

"Öyle," dedi Dave. "Ki normalde biz sürpriz yapmayız!"

"Bahar açılışları için şehirdeydik," dedi Dan.

Elimle hafifçe omzuna vurdum. "Tam da mevsimi!"

Dave beyaz kutunun üzerindeki elini ayarladı. Etraftaki kalabalığa temkinle baktı. "Aslında seninle konuşmak istediğimiz bir konu var," dedi. "Bir dakikan var mı?"

"Tabii," dedim koridoru işaret ederek. "Oraya gidebiliriz."

Yürüdüğümüz esnada aklımdan neden burada olduklarına dair çeşitli senaryolar geçti. Belki de Ngendo'yla ilgili bir şeydi; muhtemelen geri istiyorlardı. Bu beklenmeyen bir lütuf olurdu, çünkü onun ülkesine geri dönmesi Anne'in gözünde bana puan kazandırırdı.

"Bu kesinlikle iddialı bir şey," dedi Dave enstalasyona göz atarken. "Tablolarından çok farklı görünüyor."

"İşte seninle konuşmak istediğimiz konu tam da bu," dedi Dave apar topar, kutuyu bana uzattı. "Julien'in en son gönderdiğimiz haberi, evimizdeki enerjiyle ilgili olanı seninle paylaşıp paylaşmadığından emin değiliz. Amira başka bir tane daha *Mavi Ayı* okuması yaptı. Sonuç..."

"Berbat," dedi Dan başını hüznle sallayarak.

"Kırmızı ve mor enerjiyle dolup taşıyordu. Hatta biraz siyah da vardı. Bu bizim için çok kötü bir haber oldu. Daha önce hiçbir sanat eserinde başımıza böyle bir şey gelmemişti."

50 (Fr.) Öpücük, öpüşme. (ç. n.)

“Bunu duyduğuma üzıldüm,” dedim, kutunun hafıflığı şaşırtmıştı beni. “Bunu açayım mı?” diye sordum. “Yoksa sonraya mı saklayayım?”

Dan elini kalbinin üzerine koydu. “Aç,” dedi.

Kapağı açtım, içinden tek parça bir kâğıt mendil çıktı. Onun altında evlerindeki *Mavi Ayı*’nın bir fotoğrafı vardı.

“Ah,” dedim fotoğrafı ışığa tutarak. “Teşekkürler.”

“Özür dileriz,” dedi Dave, “ama onu geri vermek durumundayız.”

“Affedersiniz biraz yavaş anlıyorsam,” dedim fotoğrafa bakarak. “Tabloyu *geri* mi göndermek istiyorsunuz?”

Dan bana tepki verecek zaman bırakmadı. “Negatif bir okuması yapılır yapılmaz,” diye açıkladı, “evin her yerinde kötü enerji dalgaları yaratabilir. Eğer uzun süre dururlarsa kara enerji parçacıkları vücudun içinde harekete geçebilirler aslında. Korkunç bir talihsizlik, ama ayı basbayağı bizim kişisel alanımızla uyuşmadı.”

“Bir keresinde vücuduma kara enerji girmişti,” dedi Dave sessizce. “Üniversitedeki ev arkadaşımdan. Sistemimin iyileşmesi altı ayımı aldı.”

Dan uzanıp Dave’in elini tuttu. “Galericinizle konuştuk,” diye sürdürdü. “Her şey ayarlandı.”

“Bu konuda Julien’le mi konuştunuz?” diye sordum, böylesine can alıcı bir bilgiyi benden saklayan adamı görmek için salona doğru baktım.

“Konuştuk. Pek talihsiz bir haber bu aslında. Umarım her şey yolundadır.”

“Tanrım, duruma bağlı.” Onlara sormak istediğim şey satıştan aldığım kahrolası paraya ne olacağıydı. Bir de tabloların enerjisini okuma işini kimin yaptığıydı. Ayrıca kasım ayında *Mavi Ayı*’yı istediğim zaman onu ne diye bana vermediklerini de sormak istiyordum.

Öte yandan enerji açısından huzursuzlanmamın epey önemli olduğunu hissediyordum. Bu benim büyük açılışımdı, ayrıca *Miami Vice*'ın setinden az önce çıkmışçasına giyinmiş olan bu iki çatlağın bunu mahvetmesini izin verirsem Tanrı belamı versin.

“Peki, bir sakıncası yoksa ayrıntıları Julien’le halletmeyi isterim,” dedim.

“Doğru,” dedi Dan. “Elbette. Bu esnada, Amira eğer bunu yıkarsan bunun epey sağaltıcı olacağını söyledi.” Fotoğrafı işaret etti.

“Merhem gibi,” dedi Dave. “Bunu yapmak, tabloyu geri alabilmen için gerekli olan zihinsel alanı oluşturacak.”

Profesyonellik yetmişti bana artık. Patladım. “Bu tabloyu aylar önce geri istedim. Üstelik ona *ihtiyacım* vardı, sizler de geri vermediniz. Şimdi de çıkmış diyorsunuz ki...” Durup kendimi sakinleştirmeye çalıştım ama başaramadım. “O lanet *heykeli* evimden çıkarmanızı istiyorum.”

“Ah, Ngendo’nun sende kalması gerekecek,” dedi Dan. “Belli ki hayatında yapması gereken işler var.”

Gittiler, kibirli göz devirmeleri ve kombu çayı kokan nefesleriyle beraber. *Mavi Ayı* fotoğrafını Amerikan makinesine atmaya hazırlanırken omzumda bir el hissettim.

“Julien,” deyip döndüm. “Tanrım! *Ayı* konusunu neden bana anlatmadın?”

Benim iyi hazırlanmış eski galericim bana biraz şarap uzattı. “Ne istiyorsun ki? Beni daha dün aradılar. Seni rahatsız etmek istemedim. Ayrıca,” dedi kadehini kaldırarak, “kesinlikle endişelenecek bir şey de yok. Geri ödeme bile istemiyorlar.”

“Ciddi olamazsın.”

Kocaman gülümsedi. “Ben de inanmadım. Avukatımı bile aradım. Bir bağış formu imzalayacaklar. Tek mesele ise onu tekrar

satamayacak oluşumuz. Ama bağış yapabiliriz ya da bilmiyorum, onu geri ister misin?”

“Evet, lanet olsun geri istiyordum! Aylar önce. Ama şimdi ne yararı var ki?”

“Lafı geçmişken,” dedi Julien, kolunu bana dolayarak. “Karın az önce geldi.”

Galerisinin dosyaları için fotoğrafı Julien’e verdikten sonra insana boğulmuş koridordan Alice’in masasının arkasında bir şey bakan Anne ve Camille’in yanına doğru ilerlemeye başladım. Bir süre orada durup onları izledim. Anne, Camille’e kelebek yakalı, pembe ve şarap renkli bir elbiseyle bir çift siyah bot giydirmişti. Onun yanındaki Anne ise açık kahverengi bir tuniği daha önce hiç görmemiş olduğum ince pembe kot pantolon üzerine giymişti. Vücuduna tam oturuyordu, kaşmir dokuluydu, her bir kıvrımını sarmıştı. Alice’in masasındaki açık alandan Anne’in en sevdiğim bir çift topukluyu giydiğini görebiliyordum: altın ve gümüş zincirli süslü topukları olan meneviş mavisi yuvarlak uçlu ince topuklular. Saçını bir topuz halinde toplamıştı, Fransızlığı yüzünden bu katı bir şey değildi, ama dağınıktı, bileğinde –Camille’le beraber baktığı kitaptaki bir şeyi işaret ederken kollarında dans eden– sade altın bir bilezik vardı.

Güzel dileklerini sunmak için önüme çıkmaya çalışabilecek bazılarını bakmaktan kaçınmak için gözlerimi ailemin üzerinde tutup onlara doğru gittim, eğilip ilk önce güzel kızımı kucakladım.

“Baba!” diye haykırdı onu havaya kaldırmama izin vererek. “Geri dönmüşsün!”

“Hayır, *sen* geri dönmüşsün canımın içi.”

“Annem dedi ki çok pis kokulu bir şey yapacaktıydın.”

“Doğru canım,” dedim onu tekrar öperek. “Oldukça.”

Elimle hâlâ Camille’i sımsıkı tutarken, kalkıp Anne’i selamladım. Cildi gardenyalar gibi kokuyordu. Yüzümü elmacık

kemiklerinin hemen üzerindeki yumuşacık yerine sürtmek istedim, ağzım onun kulağına değsin istedim, etrafımızdaki laklakların ve içme uğultusunun sönüp gitmesini istedim.

“Ne olduğuna asla inanamayacaksın,” dedim, Anne’e büyük haberi vermek için “tatilin nasıl geçti” temalı soruları atlıyordum. “Devamlılıkçılar buradaydılar, *Mavi Ayı’yı* alanlar var ya? Hani tabloyu geri almama izin vermeyen adamlar?”

“Gerçekten mi?” dedi etrafımıza bakınarak. “Gittiler mi?”

Başımınla kapıyı işaret ettim. “Niçin gelmişler biliyor musun? Yıkamaya atayım diye tablonun bir fotoğrafına getirmek için. Tabloyu *geri* gönderiyorlar.”

“Tabloyu?!”

“Üstelik bunu ben istedim diye değil, *kötü enerjisi* olduğundan.”

Masasının arkasından dinlemiyormuş gibi davranan Alice’in gözlerini kaldırdığını görüyordum.

“Endişelenme Alice, işle ilgili bir şey değil. Sadece sanat eserlerine enerji okumaları yapan bir avuç deli.”

Havada elini salladı, kulak misafirliği yapmamış gibi davranarak.

“Kötü enerji mi?” diye tekrarladı Anne, gergin görünüyordu. “Ödeme yapacak mısın bunun için?”

Başımı hayır anlamında salladım. “Ama satamam da. Bir çeşit sözleşme hazırlamışlar: sadece bağış. Dolayısıyla onu tutabiliriz... eğer istersek.” Azıcık geri çekildim.

Elini tutmayı fena halde istiyordum. Ancak tutmadım. Orada durup yalnızca birbirimize baktık, ta ki o derin bir nefes alana kadar. “Neden sadece bu geceye odaklanmıyoruz? Sonrasına bakarız.”

“Richard!” dedi Azar yanıma gelerek. “Yirmi dakika iyi mi? Ah, sen de Anne-Laure olmalısın,” dedi onu öperken. “Seninle sonunda tanışmak çok güzel. Selam sana prenses.”

Camille, onu galeriye getirdiğim birkaç sefer sırasında Azar’a karşı bir çeşit aşk geliştirmişti, bunun kanıtı da anında kızaran yanaklarındaydı.

“Bu arada...” Bana dönmeden evvel mahcup bir şekilde gü-lümsedi. “Seni biraz çalabilir miyim? Bazı insanlar –basın– var tanışmanı istediğim. Eğer siz ikiniz arkaya gidip enstalasyonu görmek isterseniz, lütfen bakın.”

Azar beni şu kişiyle, bu kişiyle konuşmam için götürdü, ama aklım arka odada, Anne’deydi. Işıklar altında, bekleyen kanca-larıyla meşum boş mandallarla, arkada sıkışıp kanayan bir şey gibi ışıldayan bayrakla tamamlanmış olan enstalasyonu gördüğü zaman onun yanında bulunmuş olmayı isterdim.

Etrafımızdaki kalabalık giderek artarken bir çift gazeteci ve blog yazarıyla konuşuyordum. İnsanlar sokağa dökülmüş, içki ve sigara içiyorlardı. Danışma bölümü hepsini alamayacak kadar küçüktü ama Azar “meslekten olmayan insanları” biz makineleri çalıştırmaya hazır oluncaya kadar arka alana almamaya kararlıydı. Ardından parti, yıkama bitene kadar orada devem edecekti, eş-yaları asıp etiketledim.

Konuşma turlarımı bitirip kısa açıklamalarımda ilerleme kay-dedince Azar benimle göz kontağı kurup bir bıçakla kadehini tıngırdattı.

*“Tout le monde, bonsoir! Merci d’être venus!”*⁵¹ Şimdi bizi arka odaya doğru takip ederseniz gösteriyi başlatacağız!”

Yiyecek ve insanları bir araya getiren herhangi bir olayda olduğu gibi, insanların düşe kalka içkilerini tazelemeleri ve tabak-larına fazladan peynir ile üzüm yığımlarıyla akın başladı. Arkaya katılımcıların yarısını almak bile on dakikayı buldu, bu noktada Azar her ne kadar başlamak için doğru zaman olmadığını düşünse de muhtemelen daha iyi bir zaman da olmayacağını söyledi.

51 (Fr.) Herkese iyi akşamlar! Geldiğiniz için teşekkür ederiz! (ç. n.)

Makinelerin yanındaki yerimi aldım, gözlerim Anne’i bulmak için odayı tarıyordu. Köşede Camille’le durmuş etraftaki insan kalabalığını izliyordu. Ardından bana baktı. Yüz ifadesini okuyamıyordum.

“Geldiğiniz için yeniden teşekkürler!” diye bağırdı Azar gü-rültüyü bastırarak. “Bu enstalasyon hakkında birkaç şey söylemek istiyorum, özellikle Richard Haddon’ı burada aramızda görmekten ötürü oldukça gururlu olduğumuzu belirtmek istiyorum. Richard, Amerika’da uzunca bir süre yaşamış olan bir İngiliz vatandaşı, şimdiyse zavallı herif burada yaşıyor.” İnsanlar güldüler. “Bizler bu konuda beraber çalışmayı kararlaştırdığımızda Irak savaşı henüz başlamamıştı. Şimdi başladı. Önünüzde gördüğünüz şey en başın-dan beri bu çatışmayı fitneleyen saçmalığın ve anlamsızlığın canlı bir temsilidir, Richard’ın girişeceği hareketle, pişmanlık duyulan nesnelerin benzinle yıkanarak bir çeşit kurban etme töreniyle bu saçmalık yeniden tekrarlanacak.”

“Eşyalarını bağışlayan kişilerden bazıları aslında şu an bu odadalar,” diye konuşmasını sürdürdü etrafına bakınarak. “Ba-zıları da onları buraya postayla gönderdi. Nesnelerin çoğu ise sanatçının kendisi tarafından seçildi, fakat temsil ettikleri ülkeyle her birinin belirli bir ilişkisi var, çoğunlukla da akla yanlışları getiriyorlar. Sol tarafta Amerika duruyor. Sağ tarafta ise Birleşik Krallık. Richard her iki makinede de yıkama işlemlerine başlaya-cak, her bir eşyanın adını yüksek sesle söyleyecek ve işi bittiğinde eşyaları arkadaki çamaşır ipine asacak, onları asker künyeleriyle tanımlayacak. Makineler çalışırken sizleri bu mekânın keyfini çıkarmaya davet ediyoruz ancak kurutma işi başladığı zaman tehlikeli malzemeler nedeniyle çevresine bir bariyer koyacağız. Kokudan rahatsız olabilecekler için danışma alanına maskeler koyduk, ayrıca muhtelif çıkış yerlerini de göstermek istiyorum: bir tanesi orada sağda, bir tanesi de arkanızda, koridorun sonunda.

Burada olduğunuz için bir kez daha teşekkür ederiz. Yıkama işlemi başlasın!”

Kalabalığın yoğunluğu bana cesaret veriyordu ama midemdeki rahatsız edici histen kurtulmama yetecek kadar değil. Amerikan makinesiyle başlayacak ve Lisa’nın mektubunu yıkayacaktım. Karımın huzurunda mektubun adını okuma cesaretini koruyabilmek adına kendimi disosiyatif bir duruma sokacaktım.

Amerikan çamaşır makinesinin önünde konum alarak, ilk nesneyi kaldırıp bağıştım: “Geçersiz ABD pasaportu; Colin Peterson!” Ardından içeri attım. Başka bir eşya aldım: “Columbine, Colorado’dan kullanılmış bir tişört; Julia Mavis!” İnsanlar yeniden gevezelik etmeye başlayana kadar böyle devam ettim, o noktada o kadar çok bağışmıyordum; tutkuyla, hararetle geveliyordum. Sonra adının söylenmesi gereken tek bir şey kaldı. Gergin bir halde odaya baktım, Anne ve Camille’in hâlâ o köşede olduklarını, her hareketimi izlediklerini gördüm. Sertçe yutkunup, “Bir son mektup; Lisa Bishop!” dedim, ardından da onu içeri attım, kalbim öyle hızlı atıyordu ki görüşüm bulanıklaşmaya başladı.

Sınırların dışına çıkmadığıma –söz konusu sanat olduğunda kişisel olanla kamusal olan arasındaki kesişimin saygısızlık olmadığına– kendimi ikna etmeye gayret ederek galonun dörtte biri kadar benzini makinenin içine tamamen döktüm, sonra da makineyi soğuk/soğuk, hafif devire kurdum, sonra saniyelik bir tereddütle başlat tuşuna bastım. Hızla İngiliz makinesine geçtim, eşyaların adını toparlayabileceğim kadar öz güvenle seslendiriyor, aynı zamanda ben Tricity Bendix’in önünde dururken herhangi bir şeyin patlamaması için sessizce dua ediyordum.

Sonunda geri dönüp baktığımda odanın yarısının boşalmış olmasına şaşırmadım, çamaşır makinesinin içinde ne olduğuna sadece gelişi güzel dikkat eden bir avuç insan kalmıştı. Vefasız sanatseverler arasında karımı aradım. Daha önce durduğu köşede

Julien duruyor ve Camille'i eğlendiriyordu. Ardından nedenini anladım. Anne bana doğru geliyordu, yüzünde bir amaçla.

"Ee?" dedi enstalasyonumun onu etkilemiş olabileceğine dair tüm umutlarımı ezip geçen bir bakışla.

"Büyük bir kalabalık var."

"Anne," dedim, "şey değildi, ben sadece..."

Elini kaldırdı. "Sadece bir şey soracağım, bunu mahvetmek istemiyorum... ama mektupları hâlâ sende mi?"

"Hepsinden kurtuldum," diyebildim. "Biri hariç."

Anne'in bakışları benimkilerin peşinden Whirlpool makinesine döndü. Dudağı seğirdi. "Onu da yok ettin."

Olumlu anlamda başımı salladım. Yüz ifadesinin incinmiştense az incinmişse, oradan dalgınlığa dönüşünü izledim.

"Peki," diye iç geçirdi, yanımdan uzaklaşıp çamaşır makinesinin cam penceresi etrafında parmağını gezdirmeye başladı. "Oradaki şeylerin sağlam kalacağını düşünüyor musun? Patlaması ihtimaline karşı bir sigorta sözleşmesi imzaladın mı?"

İmzaladığıma dair ona teminat verip makinenin yanı başında ona dokunacak kadar yakınına gittim. Damat ve gelin zehirli bir pastanın huzurunda.

"Ah," dedi manşetimi işaret ederek. "Gömleğinde bir zeytin lekesi var. Ya da, ehm, benzin mi?"

Bir şeyler söylemeye uğraşırken tırnağımla lekeyi kazıdım.

"Her neyse," diye sürdürdü, "sana söylemem gereken bir şey var." Yutkunduğunu gördüm. "Bu gece Camille'le ne kadar kalabileceğimi bilmiyorum. Yani kurutma kısmı için kalacağız. Ama sana anlatmam gereken başka bir şey var."

Sesinin tonu tüylerimi ürpertiyordu. Anne-Laure de Bourigaud duraksayarak konuşacak biri değildi. "Nedir?"

"Ben biriyle randevuya çıktım Richard. Aslında iki kere. Sanırım."

Bacaklarım titremeye başladı. Etrafımdaki uğultu girdaba dönüştü.

“*Birileriyle çıkmak* konusunda hiçbir şey konuşmamıştık,” dedim, zorlukla nefes alarak. “Birbirimize sadece biraz zaman tanıyorduk sanıyordum!”

“Bir şey *olduğu* yok henüz. Yani bilirsin.”

“İki kere biriyle çıkmışsın!”

“Sadece deniyordum.” Gergin bir halde etrafımıza bakıyordu, yeniden konuşmaya başladığında ise fısıldıyordu. “Bilmem gerekiyor gibi hissettim.”

“Anne,” dedim eline uzanarak. “Lütfen. Thomas, değil mi? O herif.”

Yüzünün kızarması beni dehşete düşürdü.

“Kim olduğu önemli değil. Ama sana söylemem gerektiğini hissettim.”

“Peki bana bunu *burada* mı anlatman gerekiyordu? Tanrım, lanet olsun,” dedim sendeleyerek. “Kusacağım şimdi.”

“Hiçbir şey *yapmıyorum* ben. Sadece güzel zaman geçirmeye ihtiyacım vardı.”

“Kaç tane güzel zaman?”

Yutkundu. “Hiçbir şey söylememeliydim.”

“Hayır!” dedim. “Evet. Hayır! Bu konuda kurallar koymalıyız! Hiçbir fikrim yoktu bu...” Bir adamın bizi izlediğini fark ettim. Ters ters baktım ona, o da yeniden yanındaki insanlarla konuşmaya daldı. “Bu noktada olduğumuzu bilmiyordum,” diye fısıldadım. “Keşke önceden bir şey söylemiş olsaydın. Şimdi bu ne anlama geliyor hiçbir fikrim yok.”

“Bana ne yapacağıma ya da neyi söylemeyeceğime dair tavsiye verebilecek durumda olduğumu sanmıyorum. Ya da neyi ne zaman söylemeyeceğime dair. Dinle,” dedi telaşla. “Sana burada söylemem yanlıştı, ama abartılacak bir şey de değil. Henüz. Oturup sadece

artı eksi listeleri yapmadığımı bilmeni istedim... Seçeneklerimi bilmem gerek.”

“Kulaklarıma inanamıyorum,” dedim. “Şu an bunu kaldıramam.”

“Biliyorum,” dedi elimi tutarak. “Üzgünüm. O mektubun sahibini söylediğini duyunca sanırım ben...” Parmakları soğuktu. Avuç içlerim terliydi. Yığılıp kalmak istiyordum.

“Hadi ben bir şey dememiş gibi davranalım,” dedi, elimi isteksizce sıktı. “Benim ufak itirafımı yıkamaya atabilirsin.”

“Lütfen onunla sevişme,” diye yalvardım. “Lütfen.”

Ondan böyle bir şey istemeye hakkım olmadığını söyleyerek yanıt verebilirdi ama bunun yerine benden uzaklaştı, Camille’i almak için odanın karşı tarafına geçip gözden kayboldu.

İlerlememiz konusunda vardığım yanlış hükmün ölçüsü beni afallatmıştı. Açılışla alakalı olumlu enerji ve heyecanla o gece belki bir konuşuruz ve o da beni özlediğini söyler, sonra da baş başa bir akşam yemeği yeriz diye düşünmüştüm. Camille’le beraber sergide uzun süre kalamayacağını söylediği anda olumlu olmaya o kadar gömülmüştüm ki belki de açılıştan sonra eve uğramamı ister, belki –en güzel belki– işler öyle bir yolunda gider ve ben de bir daha daireme dönmem diye düşünmüştüm. Derin bir şaşkınlık ve hayal kırıklığı halinde yapışkan çöpü makinelerin her birinden çıkarıp ceset torbalarına aktarmaya başladım.

Azar ikinci bir duyuru daha yaptı, bu seferki kurutma kısmı için olup daha büyük bir kalabalık çekti. İnsanlar her daim yıkıma bön bön bakmaya düşkündürler.

Alice, oyucuyu çalıştırmama yardım ediyordu. Ben her bir nesneyi alıp asarken o bir betimlemeyle beraber bağışçının adını asker künyesine zımbalıyordu, ben de ilgili şeyi asmak için kancaya sarıyordum. Çoğu şey ilginç olarak sağlam kalmayı başarmıştı, her ne kadar fotoğraflar ve posterler benzin ve mürekkepten ötürü

zar zor ayırt edilebilir kalmışlarsa da. Dolgu oyuncaklar dehşet vericiydiler, bu da onların sanat eserlerine benzedikleri anlamına geliyordu, Lisa'nın mektubu yağlı bir hamur olarak yeniden doğmuştu. Eğer elimde buna eklemek için bir çift sahte diş olsaydı son mektubu bir teratoma benzeyecekti.

Kurutma kısmı, lateks eldivenlerin ve mahvolmuş eşyaların devasa çöp tenekelerine özenle taşınmasını gerektiren sürünce-meli bir süreçti. Bir şey asılır asılmaz damlamaya başlıyordu. Bu daha önce düşünemediğim bir lütuf oldu; tüm kirlenmiş eşyalar sanki kan damlatıyorlarmış gibi görünüyordlardı. Hatta daha ben bitirmeden evvel arkamda kameralar kapanmaya başlamıştı. Biri yuhalamıştı bile. Yüzünü göremediğim bu amigoya gururumun ufacak bir kısmını yerine geri koyduğu için teşekkür ettim.

Seyircilerim arasındaki birkaç kişinin koruyucu yüz maskesi takmış olması fotoğrafçıları kalabalığın fotoğrafını çekmeleri için kıskırtmıştı. Fin bir gazetecinin bazı sorularını yanıtlarken Anne gelip eve gideceklerini bildirdi. Camille parmaklarıyla burnunu sıkıştırmış bir halde onun yanında duruyordu.

“Biliyorum. Bir benzin istasyonu gibi,” dedim, Camille’in saçlarını karıştırmaya davrandım sonra kendimi durdurdum; eldivenli parmaklarımın vıcık vıcık bir şeyle kaplı olduğunu görmüştüm. “Peki, ne yapacaksınız?”

Fin gazetecinin olmadıkları belirgin bir şekilde ortada olan kaşları yüzünden Camille’in dikkati babasına iltifat edemeyecek kadar dağılmıştı.

“Böldüğüm için kusura bakmayın,” dedi Anne gazeteciye, “ama gerçekten gitmemiz gerekiyor. Tebrikler Richard.” Sesi tatlı ve hüzünlü çıkmıştı.

“Tanrım, beni arayacak mısın?”

Anne, bunu yüksek sesle sorduğum için utanmış gibiydi. “Canım, babacığını tebrik eder misin?”

Burada Sensiz Çok Eğleniyorum

Anne ve Camille işitme menziline çıkar çıkmaz gazeteci tepemdeydi. “Eşiniz miydi?”

Anne’in kalabalık içinde tanıdığı insanları öpüp vedalaşmasını seyrettim.

“Evet,” dedim mahvolmuş eldivenlerimi çıkarırken, “öyleydi.”

22.

Sanat dünyasının sahip olduğu tüm kalite ölçütlerine göre gösteri bir başarıydı. *Text zur Kunst*, *BOMB* dergisi ve *Art Forum*'da, Lisa'nın eski işvereni *Herald Tribune*'de uzun bir eleştiri yazısıyla beraber epey yer aldım. Hatta *New York Times*'tan bir röportaj için iletişime geçtiler, bunun için hayatımda ilk kez profesyonel bir vesikalık fotoğraf çektirmek zorunda kaldım.

Nisan ortasında Irak'taki durum saçma, korkunç bir karışıklık haline gelmişti. Hüseyin'in bronz heykeli devrildiğinde, geniş çapta yağmalamalar başlamıştı, oradaki yabancı güçlerin engellemesine takılmadan da sürüyordu. Uluslararası önceliklerini apaçık ortaya koyan bir hareketle Birleşik Devletler, Irak Petrol Bakanlığı'nı korumaları için askerlerini gönderdi, ama başka da hiçbir yere göndermedi, Irak Ulusal Müzesi'nin "kültürel mirası"nın soyulup soğana çevrilmesine izin verdi; yabancı bir şeyin mirası olduğundan önemsizdi, özünde "öteki" olanın muazzam karanlık âlemine aitti.

Haberlere göre sokaklarda kargaşa hüküm sürüyordu: Yağmacılar kullanılmış ofis sandalyelerini, masaları, tavan vantilatörlerini alıp çıplak ayaklarıyla etrafta koşuşturuyordu, ezilmiş bilgisayarlar eşeklerin sırtına yığılmıştı. Associated Press'ten bir muhabir bir grup adamın bir otelin kuyruklu piyanosunu sokakta sürüklediklerini gördüğünü iddia ediyordu. Haber raporlarının, neredeyse kendi sihirli gerçeklikleriyle başları dönmüş gibiydi:

Ne aldıklarına bir bakın! Her şey “orası” ve “burası” arasındaki görsel çelişkilerle bağlanmıştı.

Orada: araba bombaları; yabancılardan satın alınmış silahlarla ağzına kadar doldurulmuş tozlu bodrum katları; bir Schweppes sipariş ettikten üç dakika sonra otel barlarında ölen gazeteciler; uzun sessizlik dönemlerinden sonra sadece daha da beter olan terör ve kargaşa vardı.

Ya Paris’te? Benim Paris’imde? Enstalasyonumun satılacağına dair Azar’dan gelen aramalar vardı. Üç potansiyel alıcı, olasılıkla da bir dördüncüsü vardı. Benim bir çeşit müneccim olduğumu söyleyen makaleler ve kısa açıklamalar. Aşırı heyecana kapılmış, pek bilinmeyen blog yazarları, pek tanınmayan İngiliz adamın “Fransız sanatının yeni yüzü” olduğunu iddia ediyorlardı. Mutlu olmalıydım, hatta kendimle gurur duymalıydım. Ama nisan ayının aşırı sıcak, fazla polenli ilk birkaç haftasında kendimi çaresizliğin yeni yüzü gibi hissediyordum.

Anne, evliliğimizin gidişatıyla beraber onun “biriyle çıkmalarını” pasif agresif bir şekilde soruşturma girişimlerimi tersleyip duruyordu. *Zaman*, deyip duruyordu bana. Daha fazla *zamana* ihtiyacı varmış. Ancak enstalasyonumun bitmesiyle zamandan başka bir şeyim yoktu, her ne kadar hazır olmadığı halde onu işleri etraflıca konuşmaya zorlamanın geri tepeceğini bilsem de sessiz kalmak gittikçe zorlaşıyordu.

Sonra da sanki işler yeterince iç karartıcı değilmiş gibi, *Mavi Ayı* geri geldi. Zaten satılmış olan bir tabloyu saklamanın iş karması açısından kötü olacağını iddia eden Julien onu alıp alamayacağını sordu. Bunu konuşmak, onu bizim daha geniş olan evimizde isteyip istemediğini görmek için –ya da en azından saklamak için– Anne’i aramak istiyordum. *Onun* daha geniş olan evinde.

Ama tablonun De la Tombe-Issoire Caddesi’ne mağlup olmuş bir şekilde, acınası bir hatıra ve havası kaçmış bir balon olarak

gitmesini istemiyordum. Anne'in teslimatçılara tabloyu bodrum katına indirmeleri talimatı veren görüntüsü gözümün önünde canlanıyordu. Anne'i başı kalkık bir şekilde tabloyu merdivenlerden indirmelerini izlerken görüyordum, sonra oraya gidip onu bir örtüyle kapattığını, yüzünün pişmanlıkla dolduğunu, fakat vazgeçtiğini görüyordum. Ama ya o da oradaysa? Onun çıktığı, yüzü olmayan adam? Karımın gönlünü kazanan, onunla yemek yiyip aşk yaşayan adam? Ya nakliye kamyoneti ayrıldıktan sonra beraber içki içerlerse, o da Anne'e tabloyu sorarsa?: Ayı neden maviymiş? Anne de ikisi için şarap doldurup gülerdi ya da omuzlarını silkerdi. Bir önemi olmadığını söylerdi. Hatırlayamadığını. Onun sadece evde saklaması gereken şu şeylerden olduğunu.

Bu yüzden de Julien'e lanet şeyi benim daireme nakletmesini söyledim. Tablo bir sabah asık suratlı, "sanat eseri taşıyıp indirmeyi" kelimenin tam manasıyla sokağa eşya dökmekle bir tutan bir Yunan adamın sürdüğü beyaz bir kamyonetle geldi, peşinden de aşırı kısa bir mesaj atıldı: *GELDİ*.

117x140 cm bir tabloyu Paris'in en dar merdivenlerinden çıkarmak az başarı değildi, ama onu benim on dört metreka-relik daireme sığdırmak da alan idaresi konusunda tam bir güç gösterisiydi.

Onu yatağımın arkasına asmaya çalıştım, fakat sadece doksan derece döndürülüp bir elmas şekline gelirse sığıyordu. Çamaşır askılığıımın arkasına hemen hemen sığıyordu, ancak bu sefer de duvarın sağ tarafı kıvrılıp banyo duvarının arkasına yerleştirildiğinden, olmadı. Hatta onu oturma odama, sonra da mutfağımın tavanına asmayı bile denedim ama onu başımın üzerinde tutma işinde rahatsız edici bir yön vardı. Sonunda onu ocağın hemen sağındaki duvara asmaya karar verdim. Bu duvar da kıvrımlıydı, ön kapı her açılıp kapandığında tablonun sallanmasına neden oluyordu.

Tablo orada güzel durmuyordu. Dairemde rezil görünüyordu. Olan azıcık alanı da ele geçirmişti, ayrıca benim balık sosu seven komşularımdan gelen pis yemek dumanlarını da emiyordu. Ama yine de eski arkadaşımı geri almış olmaktan ötürü rahatlamış hissediyordum. Sonunda sadece kaliteli bir kümeste yorgun, yaşlı benimle olmak için o kadar gereksiz yolculuk yapmış olması, gereğine uygun acınası bir durum gibi gözüküyordu. Komşuların baharat istismarına iki hafta daha maruz kaldıktan sonra tuvaldeki çatlaklar yıkanmamış bir cinsel organın kokusunu, tüm yaşamı boyunca tabloda kalacak olan bir koku esansını özümseyecekti. Kaldı ki benim de bir leş kokusu yaydığımı hissediyordum. Amaşsızlığın yaş ısısını. Mağlubiyetin ekşi kokusunu.

Zaman geçti. Daha da geçti, geçti. Mopedlerinin üzerinde yakasız ceketleriyle genç adamlar kayıp geçiyorlardı, zambaklar çiçek açıyordu. Tezgâhında durup önceki gecenin maş skorlarının olağan tartışmalarını dinleyebileceğim, sabahları kahvemi içeceğim bir kafe buldum. Garsonların Rungis Market'ten gün ortası öğle yemeği servisi için neyin geldiğini neyin gelmediğini ve artık Amerikalıların bile bahşış bırakmaması gerçeğini şikâyet etmelerini dinliyordum.

Tanık projemin videolarını yeniden ve acıyarak izlemeye başladım. Anne ve babamı, Gadfrey'leri, Adsit'leri, onların kayda alınmış mutluluğunu döngüler halinde izliyordum. Sabah kahvemden sonra Saint Martin Kanalı civarında büyük adımlar ata ata yürüyordum; orada semtin grafiti sanatçıları, sokak sanatçısı Invader'ın meşhur seramik uzaylılarının altına kendi isimlerini spreylilikle çizmişlerdi. Filmimi çekeceğim başka bir yön, aşkla hiçbir ilişkisi olmayan bir şey arıyordum.

Ama elimde değildi. Her sabah kendimi benim olmayan yaşamların resimlerini çalarken buluyordum. Aslında insanları filme almıyordum –kameramı yeniden kullanacak enerjii bulama-

yacak kadar ümitsizdim—, ama zihinsel olarak onların sevinçlerini katalogluyor, çok kötü hissettiğim zamanlar için onları sağaltıcı serotonin çekimleri olarak depoluyordum. Akşamları özellikle, dolanacak başka bir yerim kalmayınca Cam'in timsah şekilli diş fırçasının üzerine macunu dikkatle sıkarken burnunun buruşmasını izlemeyi özlediğimde, o gün şahit olduğum gelişigüzel mutluluk anlarını anımsamak, orada çok eğlenen insanlar olduğunu bilmek beni rahatlatıyordu.

Bu yürüyüşlerde, kısa sürmüş anları aradım. Samimi küçük şiirleri. Kanalin kenarına bırakılmış bir çift kadın terliğini. Bir bankın altına yuvarlanmış olan şampanya şişesi mantarını. Babasının omzuna başını dayayıp uyuyan bir kızı. Çocuğunun salyasının aktığı tişörtünün üzerindeki ıslak noktaya parmağını bastıran bir kadını. Çimenlere bırakılmış köpek biçimindeki bir balonu. Bir battaniyenin üzerine oturmuş aile fertlerine Fransız ekmeğinden parçalar koparıp veren yaşlı bir kadını. Geçip giden bir poşet inciri. Sinemadan çıkan genç bir çifti, tam da aynı anda gün ışığından gözlerini korumak için ellerini havaya kaldırma-larını. Başka insanların yaşamını oluşturan tüm o “gezinmeler ve onları özlüyorsun” anları.

İngiltere’de kaydettiğim videolara karşı olan bu duygusal röntgenciliği yedeklemek için sağlıklı değildim, ama her gece kendimi tam da bunu yaparken yakalıyordum. Bu videolarda dile getirilen sözcükler ile havaya atılan sahte iltifatların arasında —ıslak havlulara, ev yapımı kuru ekmeğe konulan aşırı miktarda karbonata ilişkin derin iç çekmeler— her yerde olan bu çiftlerin zor kazanılmış sevgilerinin elle tutulur hali mevcuttu. Diğer insanların mutlu, benimse oldukça kederli olduğumun inkâr edilemez kanıtıydı.

Aslına bakılırsa bu videolarla yaptığım şey devasa bir yok-luğu kayda almaktı; kayıtları daha fazla izledikçe Anne’le benim orada olmadığımızı daha fazla fark ediyordum. Eğer biri bize

ilişkimizle ilgili sorular sorsaydı, Anne çekip giderdi. Birbirimizi kaybediyorduk. Onu kaybetmiştim. Eşimi kaybetmiştim.

Nisanın sonlarına doğru kızım yanıma geldi, beni özlemiş olmasından değil ama, iptal edilmiş olan pijama partisinden ötürü: Kız arkadaşlarının çoğu mevsim değişikliklerinde küçük vatandaşları avlayan gripten muzdaripti.

O hafta sonu bizim için bir aktivite gösterisi planlamıştım, her bir aktivite duygusal Camille bankamı doldurmak üzere tasarlanmıştı, böylece hafta boyunca onu görmediğimde onu daha az özleyecektim, ayrıca geri döndüğünde annesiyle paylaşabileceği mutlu anılar sağlamak istiyordum ona. Böylelikle masum kızım bilmeden iki rolü yerine getiriyordu: terapistik ve halkla ilişkiler uzmanlığı.

Onu Jardin des Plantes'in merkezinde bulunan hayvanat bahçesine götürdüm, eğer elimi tutan beş yaşında biri olmasaydı çok kederli bir durum olabilirdi bu. Maymun kafesine bakarken Camille'in tüm gördüğü kürklü, kendisinin kullandığı gibi ellerini ve ayaklarını kullanan, tetikte duran, yavrularını benim ve Anne'in kucakladığı şekilde kucaklayan varlıklardı. Bakımsız kafesleri, tırmıktan geçirilmemiş, sidikle pislenmiş saman yığınlarını görmüyordu; Habeş maymununun streten ne çok kılını döktüğünü ya da anne maymununun sırtını tekrar ve tekrar –doğal olmayan bir şekilde– parmaklıklara sürttüğünü de görmüyordu.

Onu limon yağlı krep yemesi için Fransa'nın olmasa bile Paris'in en güzel restoranı olan Le Train Bleu'ye götürdüm. Burası devasa Lyon tren istasyonunun ikinci katında bulunuyordu; mekân kemerli tavanların, çılgın biçimlerin, şampanya soğutma kovalarının ve şatafatın yaldızlı bir kutsanışıydı. Orada yaşlı çiftler, iş insanları ve Doğu Avrupalı göze hitap eden kimselerle kuşatılmış bir haldeyken küçük kızımınla daha mutlu olamazdım.

Eh, onun tek krepî bana on dört avroya mal olmasaydı daha da mutlu olabilirdim, ama buna rağmen epey mutluydum.

Sinemaya gittik: *Kayıp Balık Nemo*. Onu McDonald's'a götürüp annesine söylemeyeceğine dair söz verdim. Ona uçlarında uğur böcekleri olan bir çift yeşil ve beyaz renkli balerin ayakkabısı aldım. O yemek yerken ona baktığımı ve sorular sorduğumu fark ettim. Annesine çok fazla benziyordu.

Pazar günü öğleden sonra baba olarak son hareketim, Hintlilerin tenis sahaları yakınında hizada tuttuğu minyatür midilli atlarından birinin üzerinde Lüksemburg Bahçesi içinde onu bir midilli at sürüşüne çıkarmak oldu. İthal edilmiş olan palmye ağaçları arasında esen keskin bir rüzgâr vardı, geri döndüğümüzde Camille çok yorulmuştu. Anne onu almak için saat altıda gelecekti, saat de daha dört olduğundan onu bir şekerleme için yatak odasına yatırdım, o gece annesi onu her zamanki saatinde yatırmaya çalıştığında aksilik etmesin diye bir saat sonra onu uyandıracığıma dair kendime söz verdim.

Aşağı kata inip hem yemek alanım hem de kurgu odam olarak iş gören ufak masaya geldim; her ne kadar aslında herhangi bir kurgu yapmıyor olsam da. Geçen haftalar boyunca görüşmeleri bir nevi gerçek sanat biçimine dönüştürmek fikrini aklımda evirip çeviriyordum, birbiriyle alakasız içerikler arasında gidip gelerek onları kurguluyordum, ancak herhangi bir şeyi kesecek cesareti henüz gösterememiştim. Sadece filmleri bütünüyle izleyip duruyordum. Utanç verici bir durumdu. Ahmakça bir uyuşturucuydu.

Oturup anne ve babamın çektiğim ilk filmini kestim, sonra da en sevdiğim kısımlardan, on yedinci dakikadaki birini seçtim.

“Babamla ilgili en sevdiği anın nedir anne?” diye çıktı sesim.

Parmağını ısıırıyordu annem. “Bilmiyorum,” dedi. “Sadece biri mi?”

“Zor değil mi?” dedi babam, yüzü parlıyordu. “Böyle de hayat dolu bir adamım!”

“Bir düşüneyim şimdi,” dedi annem, hâlâ parmaklarını ısı- rıyordu. “Hamile olduğumu ona söylediğimde işe giderken bir yastık taktı. Kazağının altına. Hatırlıyor musun bunu?”

Babam gülüyordu. Annem devam etti, “Sonra şey vardı, anımsıyor musun, İtalya’daki balayımızdan dönüyorduk? Şu ufak uçaktaydık, sadece on koltuğu vardı, turbülans oldu. Berbattı.”

Babam başını, aynı fikirde olduğunu belirtircesine sallıyordu.

“Giderek daha da kötüleşti. Baban ise ne zaman beraber uçağa binsek, ne zaman uçak sarsıntı yaşasa elimi tutar. İşte uçuş gittikçe kötüleşiyordu, yan yana iki koltuk vardı, şu dar koridor, ve sağımızda ise şu genç kızın oturduğu tek koltuk vardı sadece, hatırladın mı? On altı ya da belki on yedi yaşındaydı, ayrıca çok korkmuştu. Sanırım bu onun ilk uçuşuymuş. İleri geri sallanmaya devam ediyordu. Baban da koridordan elini uzatıp onun elini tuttu. Bir şey söylemedi ya da sormadı, sadece tuttu. Hatırladın mı? Öylece oturduk, üçümüz, ta ki turbülans geçene kadar.”

“Zorlu bir uçak yolculuğuydu o.” Babam öksürdü.

“Hepsi bu kadar mı?” Sesim araya girdi yine. “Gözde anın bu mu?”

“Çok hoş bir andı Richard,” dedi annem. “Babana öfkelendiğim zaman o kızı nasıl güvende hissettirdiğini anımsamayı severim.”

Uzun bir süre konuşmadılar. Annem masanın üzerinde parmaklarını tıngırdatıyordu. Babam onun eline bakıyordu. Bu devasa tutku beni boğuyor gibi hissediyordum: sessizlik. Sessizlik. Sessizlik.

Aniden kapıda bir tıklama sesi duydum. Gene mi şu Cizvitler. Filmi durdurdum ama kalkmadım; onların pes edip gitmeleri için ne kadar süre gerektiğini görmeye karar verdim.

Tıklama daha da ısrarcı hale geldi. Ekranda olan filmi Harold ve Rosie'ninkiyle değiştirdim. İsa Mesih Topluluğu'ndan bir avuç ergenin benim kızarmış gözlerle kendi anne ve babamın videosunu izlediğimi görmelerine ihtiyacım yoktu.

Başka bir tıklama daha. "Richard?" dedi bir kadın sesi. "Benim." Onun Anne olduğunu anladığımda bir sıcaklık vücudumdan akıp geçti.

Zıplayıp bir kilit rolüne girmiş olan uyduruk mandalı açtım.

"Selam!" dedim, şaşırıyıştım.

"Selam."

"İçeri gelmek ister miydin?"

Başını kaldırdı. "Saat beş."

"İçeri gel." Kapıyı sonuna kadar açtım.

"Saat beş Richard. Onu saat beşte almam gerekiyordu." Hâlâ holde duruyordu.

Sesimi alçaltarak fısıldadım. "Uyuyor. Saat altıda dediğimizi sanıyordum."

Anne dudağını ısırdı. "Öyle mi?" Ofladı. "Kahretsin. Şey, yapacak bazı işlerim var, yani..." Cüzdanını karıştırmaya başladı.

"Hayır, hayır," dedim tekrar. "İçeri gel! Onu uyandırabilirim ya da biz sadece..." Kapıdan içeri girdi. Ceketini çıkarmak istediğimi ima eder gibi elimi yakasına koydum.

"Ah," dedi bir kolunu gevşeterek. "Teşekkürler."

Ceketini asmak için döndüğümde, iç çektiğini duydum.

"Ah. Kahretsin!"

"Evet," dedim somurtarak. "Demiştin sana."

"Şuna bak," dedi sessizce *Mavi Ayı*'ya dokunmak için uzandı. "Sen... senin için saklayabilirdik onu."

"Evet. Bilmiyorum, isteyemedim... onu geri istedim sayılır."

Bana dönüp gülümsedi. Kız arkadaşım. Karım. Cape Cod'da ben resim yaparken onun nasıl da karnının üstünde bir kitapla

uyuyakaldığını düşündüm; perdelerin meltemle, onun nefesinin ritmiyle kalkıp indiğini. İlk ve tek çocuğumuzu barındıran küçük karnındaki şişkinliği.

“Hımm, iyi... onu görmek güzel,” dedi kollarını kavuşturarak. Kasetleri, kabloları, kulaklığımın siyah yastıklarını fark etmeden evvel uzunca bir müddet tabloya baktı.

“Bütün bunlar da nedir?” diye sordu bir kaseti alarak.

“Ah,” dedim masaya geçerek, duygusal kargaşamın üzerine atıvereceğim bir masa örtüm olmasını diledim. “Hiç”

“Peki şunlar kim?” Harold ve Rossie’nin donmuş karesini işaret ediyordu, anne ve babamınki yerine aceleyle onları ekrana atıvermiştim. Video sarıldıkları anda donmuştu. Rosie’nin mutfak önlüğü üzerindeydi. Göğsüne kadar çıkıyordu.

“Aslında bu adamla vapurda arkadaş oldum.”

Anne gözlerini kaldırdı.

“O... Harold. Ve eşi.”

“Peki, nedir bu?”

“Hiç, uzunca bir süre önce başlayıp uğraştığım bir proje sadece.”

Üst kattan bir gürültü geldi.

“Uyuyor mu?” dedi Anne, merdivenin yukarısına baktı.

Başımı salladım. Başka bir kaset aldı.

“Bundan bahsetmek istemiyor musun? Ne zaman başladın buna?”

Merdivenin altındaki koltuğa oturdum. “Önemli bir şey değil, resmî bir şey değil. Sadece ailemin yanına ilk gittiğimde boşa vakit harcıyordum, yani bu sonbaharda.” Kekeliyormuşum gibi hissediyordum. Sözcükler hepten yanlış çıkıyordu ağzımdan. “Şu eski kamerayı buldum, sonra da onları filme almaya başladım. Aslında röportaj yapıyordum onlarla. Ardından başka insanlarla da görüşmeler yapmaya başladım. Çok değil ama.”

“Başka çiftlerle mi?”

Omuz silktim. “Evet.”

“Yani bu bir belgesel mi?”

“Hayır,” dedim. “Bilmiyorum.”

Boş bir kaset kutusunu ellerinde çevirdi.

“Hiç bahsetmedin.”

“Bahsedecek pek bir şey yok. Ciddi bir şey değil.”

Anne masanın üzerine yayılmış bütün o çöpe baktı. “Bana pek de öyle görünmüyor.”

“Ne olduğunu bilmiyorum.”

“Biraz izleyebilir miyim?” diye sordu, eli klavyenin üzerinde havada duruyordu.

Yutkundum. “Bilmem.”

“Pornografik bir şey mi?”

“Tanrım!” dedim. “Hayır! Ailem, onların komşuları ve şu zilyon yıl önce vapurda tanıştığım adam ile karısı var.”

Düşünceli görünüyordu. “Yani birazını izleyebilir miyim?”

Merdivenin yukarısına baktım, Camille’in uyanmak için şu anı seçmesini umuyordum.

“Tamamen kurgulanmış değil. Hatta kurguya yakın bile değil. Ama...” Fareye uzandım. “Sana Harold’ı gösterebilirim. Fotokopi makineleri satıyor.”

Durdurma tuşuna tekrar bastım. Harold karısının sırtını sıvazlıyordu, o da başını onun omzuna dayamıştı. Işık, lavabolarının arkasındaki pencereden giriyor, fırını aydınlatıyordu.

“Neresi burası?” Anne fısıltıyla sordu.

“Harold’ın evi,” dedim. “Great Gaddesden’de. Ailemin evinden pek uzak değil.”

Anne başını sallayıp izlemeye devam etti. Rossie kendisini üzen bir şeyi itiraf ettiğinden ötürü Harold ve Rosie sarılıyorlardı. Sarılmaları uzun bir müddet sürdü. Sonunda karısını yanağın-

dan öptükten sonra Harold yerine geri oturdu. Rosie de bulaşık havlusuyla gözlerini silip oturdu.

“Devam etmek ister misiniz?” dedi sesim. “Durabiliriz.”

“Hayır, lütfen,” dedi Rosie. “Utandım. Öyle aptalca bir şeydi.” Harold uzanıp onun elini tuttu. “İstedğini sor bize. Komik bir şey sor.”

“Tamam,” dedim. “Harold yemek pişirebiliyor mu?”

Rosie kahkaha attı. “Pişirebilir mi?! Bir şeyler kızartabilir. Yumurta pişirebilir. Pek çok insan için bu yemek yapmaktır. Evet, pişirebilir diyebilirim.”

“Çok güzel jambonlu sandviç yaparım.”

Rosie enerjik bir biçimde başını salladı. “Doğru bu. Mayonez konusunda çok cömertsin ama değil mi?”

“Gördün mü?” dedim Anne’e klavyeye uzanarak. “Pek derinlikli bir şey değil.”

Elime vurdu. “Şişşt,” dedi. “Tatlılar.”

“Peki Rosie?” diye sürdürdü sesim yine. “Rosie yemek yapabilir mi?”

“Yarasanın kanatları var mı?” dedi Harold. “Elbette, yemek yapabilir. Rosie eskiden bir domuz sosisi yapardı, senin...”

Telefonumdaki bir alarm çalmaya başladı. Alarmı kapatıp videoyu durdurdum.

“Bu ne?” diye sordu Anne.

“Camille’i uyandıracaktım, gece uyuyabilsin diye.”

Anne başını salladı.

“Uyandırayım mı onu?”

Gözleri büyüdü. “Bilmem.” Bilgisayar ekranına bakıyordu. Harold bulaşık havlusunu yumruğuna dolarken, Rosie ise bir kahkahanın ortasındaiken donup kalmıştı. “Sanırım,” dedi Anne. “Uzun bir hafta geçirdi.”

“Doğru,” dedim ayağa kalkarak. “Arkadaşlarının durumu daha iyi mi?”

Anne omuzlarını silkti. “Pek değil. Herkes hâlâ grip. Onu almamı ister misin?” dedi, ben merdivenlere doğru giderken o da yarı kalkmıştı.

“Hayır, hayır,” dedim. “Rahatını bozma. Umarım çok derin uyumuyordur.”

“Biraz daha şunu izleyebilir miyim?” diye sordu.

Yüzüm şaşkınlıktan kızardı. “Ee, tabii,” dedim. “Eğer istiyorsan.”

“Sorun olmaz değil mi?”

Orada bir ahmak gibi durup ekrana bakıyordum. Anne’in orada olmasından kaynaklanan sıcaklık dalgalar halinde üzerime doğru geliyordu. Havada beni hem iğrenç hem de heyecanlı hissettiren bir şey vardı, tıpkı monosodyum glutamat (veya Çin tuzu) ile pişirilmiş yiyecekleri yemenin hissettirdiği türden bir açlık gibi.

“Sorun olmaz, değil mi?” diye tekrarladı.

“Tabii olmaz,” dedim ve başka bir video açmak için eğildim. “Ama cidden önemli bir şey değil. Sadece... bu Harold kısmının başı, başlat düğmesine basarsın.”

Birkaç saniye sonra, merdivenin başındayken Harold’ın bariton sesi yerine kendi sesimin çınladığını duydum.

“Evet. Ailemin evine hoş geldiniz. Edna. George. İkiniz ne zaman tanıştınız?”

“Yüzerken tanışmıştık. Üzerinde kırmızı bir mayo vardı.”

“Bir mayo,” dedi annem.

“Ona dondurma ısmarladım.”

“Mr. Whippy!” dedi annem. “Eskiden kapının önüne park eden şu küçük kamyonetten.”

Kendimi dengelemek için elimi duvara yasladım. Akıllı kız, anne ve babamın videosunu nasıl izleyeceğini çözmüştü. Hem

onu gördüğü için hem de o gelmeden videoyu izliyor olduğumu saklamaya çalıştığım için utançla kızardığımı hissediyordum. Yatak odasında yatağın ucuna oturup bizim uyuyan çocuğumuzun nefes alıp verişlerini dinledim. Ailemin sesi aşağıdaki mutfağı dolduruyordu. Üzerime bir ağlama ihtiyacı çökmüştü.

Yatağın başına yaklaştım, başımı Camille'inkine doğru eğdim. Elimi onun alınına koydum; nemliydi, ama fazla sıcak değildi. Zavallı şey hırıltılı bir uyku ağına yakalanmıştı. Onu uyandırmak zalimce bir şey gibi geliyordu ama küçük dairemin içinde karanlık bir şey büyüyordu. İnkâr edilemez bir keder bu odaya sızıyordu, ben de eğer Anne'le Camille'i buradan dışarı çıkaramazsam bir daha bu mekânda hiçbir zaman güvende hissedemeyeceğimden endişelenmeye başlamıştım. Bana fazlasıyla yakındılar. Onları çok seviyordum. Üstelik beni eline geçiren sevgi tek başıma başka bir akşam daha geçireceğim gerçeğiyle birleşiyordu, bu konuda yapacağım hiçbir şeyin olmaması, kendi davranışlarımın harksiz kalana kadar sırtıma ağırlık yüklemiş olması, bunları aşp lanet yalnızlığımla bir an önce baş başa kalmayı istememe neden oluyordu.

"Tatlım," dedim elim omzundayken. "*Mon lapin*."⁵² Nazikçe salladım onu. "Anneciğın burada canım. Eve gitme zamanı."

Bir gözünün açılmasını izledim. Ardından ters ters bakmasını.

"Mmmmm," dedi yorganı üzerine çekerek.

Ben de battaniyeyi geri çektim. "Biliyorum canım," dedim. "Hoş değil, değil mi ama kalkman lazım. Yarın okulun var ve..."

"Uyumaya devam etmek istiyorum!" dedi diğer tarafa dönerek. "Burada kalmak istiyorum!"

Sırtını gıdıklamaya çalıştım.

"Yakında yine gelirsın canım. Ama anneciğın aşağıda bekliyor."

"*Aptalca* bu!" dedi yastığına yüzünü gömüp. "İstemiyorum!"³

52 (Fr.) Tavşanım. (ç. n.)

Göğsüm yanmaya başladı. Tekrardan sızılı bir ağlama isteği hissediyordum. Onlar gidene kadar bekleyecektim ama. Beklerdim, ayrıca lanet bilgisayar da kapatırdım, sonra da çoğu insanın lava-bosu ebatlarında olan banyoya oturur bunu yapardım. Ağlardım.

“Camille,” dedim. “Hadi gidelim. Annen gelmeni istiyor.”

Camille yorganı fırlatıverdi.

“Kötüsün sen,” dedi. “İstemiyorum.”

“Biliyorum canım. Ama eğlenmedik mi?”

Saçlarını yapış yapış olan uykulu yüzünden çekince gözlerinde toplanmış olan yaşları gördüm.

“Ah canım,” dedim onu tutarak. “İyi hissetmiyor musun yoksa?”

“Yorgunum,” dedi, kazağıma yaslanan yüzü sıcacıktı. “Burada kalmak istiyorum.”

“Birtanem,” dedim başını öperek. “İnan bana, anlıyorum. Ama annen harika bir akşam yemeği hazırlamış, işte gidiyoruz, hadi ayakkabılarını alalım. Ayakkabılarını giyebilir misin?”

Camille tepinip yüzünü asiyordu.

“İşte bu kadar canım. Hadi annen için güler yüzlü olalım, olur mu? Bence hayvanat bahçesini bilmek ister. Ayrıca atları da.”

Camille minik omuzlarını silkti.

“Tamam,” dedi, “İyi.”

Ayağa kalkması için ona yardım etmem gerekti, çünkü hâlâ uyku mahmuru olduğu için sendeliyordu. Yorganı tekrar düzgünce serip yastığa hafifçe vurarak düzelttim, böylece geri döndüğüm zaman orada artık bulunmayan bir vücudun izini görünce tamamen çaresizliğe gömülmeyecektim.

“Hadi gidelim bal kabağım,” dedim elini tutarak. “Basmaklara dikkat. Ceketini aldın mı?”

“Aşağı katta.”

“O zaman sorun yok,” dedim. “Aşağı iniyoruz şimdi!”

Camille arkamda, basamaklardan inmeye başladım, ara sıra dönüp her basamağa doğru ayağını koyduğundan emin olmaya çalıştım. Anne bu merdiveni gördüğü zaman tepesi atmıştı, her an olmayı bekleyen bir kazanın mimari simgesi adını vermişti ona.

Merdivenin ucunda geri dönüp kızımı tuttum, sonra onu alıp yolun geri kalanında havada sallayıp yere bıraktım, böylece her ikimiz de mutfak masasıyla yüz yüze geldik. Anne aniden bilgisayarı kapatıp gözlerini sildi.

“Merhaba, Camille kuşum!” dedi ve eğilip Cam’i kucağına aldı. İkisini beraber görmek kalbimin baştan aşağı, lanet ayak-kabılarımın tabanına kadar cız etmesine neden oldu.

“Her şeyini aldın mı tatlım? Her şeyi aldın değil mi?” Anne durup gergin bir şekilde ellerini Camille’in saçlarının arasından geçirdi. Azıcık bir rimel parçası sağ gözünün altında bir leke bırakmıştı.

“Harikaydı.” Başıyla bilgisayarın olduğu tarafı işaret etti. “Çok ilginçti. Cidden.”

Ben yanıt veremeden *Mavi Ayı*’nın sağ tarafına uzanıp Camille’in ceketini aldı.

“Çok güzel uyudun, değil mi?” dedi Anne, Camille’e ceketini giymesine yardım ederken. “Ufak, tatlı bir istirahat.” Camille’in öteki kolunu da ceketine geçirmesine yardım ettikten sonra yanına yaklaştı. Her bir yanağımdan bir kere öptü, dudaklarını öyle yeteri uzunlukta tuttu ki orada, o geri çekildiğinde ıslaklığını cildimde hissedebiliyordum.

“Oldukça iyi,” dedi. “Öyle.”

Boğazım sıkıştı. Sadece başımı salladım. Diyecek hiçbir şey bulamadım.

Anne zorlukla yutkundu. “Hadi tatlım, öp babacığını.”

Camille de öptü beni.

Anne *Mavi Ayı*'ya bir bakış daha attı, ardından zemine baktı. Sanki bir şey söylemek üzereydi ama söylemedi. Hafta sonu için bana teşekkür ettikten sonra Camille için kapıyı çekip açtı, kızımızın peşinden benim hain kapımdan çıktı.

Bina kötü yalıtılmış olduğundan onların her ayak sesini duyabiliyordum. Ahşap holden küçük ayaklar ve büyük ayaklar yavaş yavaş ilerliyorlardı, sonra döner merdivenin ilk dönemecine dikkatlice adım attılar, burası da ahşaptı, ayrıca kaygandı, aynı zamanda Anne'in mimari kitabında olmayı bekleyen kaza olarak sınıflandırılmıştı.

Merdivenlerde artık ayak sesleri duyamayana kadar bekledim. Sonra oturup bilgisayarı açtım. Film ailemin evindeki bir televizyon görüntüsünde durdurulmuştu. Videoyu Anne'in izlemiş olduğunu bildiğim kısmı doğrulamak için birkaç saniye geriye sardım.

"Ama Camille'le konuşmak istiyordum canım!" dedi annem kameraya dönerek. "Tanrım, şu şey açık mı gene?"

"Camille değildi." Sesim geldi. Kamera annemin yüzüne odaklandı. "Ve evet."

"Çektiğin video pek ilginç olmayacak," dedi babam. "Televizyon izlerken biz."

"Affedersiniz, ama aşkın sürmesini nasıl sağlıyorsunuz?" Benim sesimdi bu; objektif, babamın yaşlanmaya yüz tutmuş yüzüne odaklandı.

"Canım, iyi misin tatlım?" diye sordu annem, uzaktan kumandayı kahve masasından aldı.

Kamera endişelenmiş olan annemin yüzünden kafası karışmış görünen babaminkine döndü, sonra tekrar başa döndü.

Sesim: "Hayır."

“Tatlım?” Annem kanepeden kalktı, yanıma otururken kamera hafifçe sallandı. Önce yüzünü, sonra elini filme almışım. Kolunu bana sarmak için bir kırlenti çekip yere atmasını filme almışım.

“Şu şeyi bırakır mısın?” dedi annem tekrar.

Ardından sesim boğazım sıkılmış gibi, neredeyse boğulur gibi çıktı.

“Ne yapacağım?” Annemin gözlerinin dolduğu bir duraklama oldu. “Ne yaptım ben?”

Daha fazla televizyon görüntüsü. Çekici bir kadın bir tuvalet kâğıdı rulosunu havada tutuyordu, her bir katın ne kadar kalın ve sağlam olduğunu gösteriyordu. Sonra film siyah ve beyaz noktacıklar halinde sona erdi.

Orada oturup bilgisayara gözlerimi diktim, Anne bunu gördüğü için afallamıştım. Kekelediğimi görmüştü, gevezelik ettiğimi görmüştü, beni anne ve babamla görmüştü, sesimin çatladığını da duymuştu. O anda onları ne çok özlemiş olduğumu, anne ve babam, kızım ve karım olmadan nasıl yalnız hissettiğimi anlayınca içim sızladı. Annemin yanıma gelip kanepede yanı başıma oturması nasıl da güvende hissettirmişti bana. Annemin elinin sırtımda daireler çizdiğini anımsadığım sırada, kapımın dışında merdivenlerden gelen ayak seslerini işittim. İki çift ayağın yürüdüğünü fark edince kalbim hızlandı.

Sahanlıkta bir gürültü vardı, ardından bir tıklama sesi geldi yine. Kapıyı açtığımda Anne, Camille’in elinden tutmuş bekliyordu.

“Affedersin,” dedi, “İçeri gelebilir miyim?”

“Bir şey mi unuttun?” Kendimi tuttum. “Tabii.”

“Camille canım,” dedi geri dönerek. “Anneciğin birkaç saniyeye ihtiyacı var, tamam mı? İşte.” Kapının dışındaki ışık için otomata vurup açtı. “Sadece bir saniye.”

Kapıyı iyice açıp fısıldadım: “Onu öyle orada mı bırakacaksın?”

“Kapıyı azıcık aralık bırak,” dedi Anne. Sonra beni kapının arkasına, kızımızın bizi göremeyeceği bir yere, *Mavi Ayı*’nın yanına çekti. “Sadece bir saniye tatlım!” diye seslendi yine.

“Richard dinle,” dedi, yüzü acımasız bir hal aldı. “Şey hakkında... biriyle çıkma konusu...”

Gözlerimi kapattım. “Yapma bunu,” dedim. “Yine olmaz. Yapamam.”

“Hayır dinle, bu...” Sesi titriyordu. “Birkaç kere biriyle çıktım. Bir çocuk bakıcısı buldum, ne yapıyorsa yaptım. Evet...” Gergin bir halde yerinde döndü. “İyi misin minik tavşan?” diye seslendi.

Camille bağırdı: “Hayır!”

Anne fısıldamaya başladı. “Şey gibi hissettirdi... denedim. Cidden denedim. Ama tüm o hikâyeleri anlatmak zorundasın. Her şeyi ve herkesi açıklamak zorundasın, öyle ortaya isimler atamazsın, sadece... o maskarayı kendime âşık etmek öyle kolaydı ki ama aynı zamanda üzüntü vericiydi.”

“Bunu kaldıramadığımı söyledim sana,” dedim, bacaklarım uyuşmaya başlamıştı. “Şimdi değil. Burada olmaz.”

Benim aptal yüzümü ellerinin arasına aldı.

“Geri dönmeni istiyorum, Richard. Sanırım geri dönmelisin.”

“Anne!” diye haykırdı Camille. “Işıklar söndü! Korkuyorum!”

Anne arkasına dönüp kapıyı aniden çekip açtı, eliyle ışık düğmesine tekrar bastı.

“Elini kapı aralığına koy Camille,” dedi. “Elini tutacağım. Ama diğer kulağına parmağını sok. annenle babanın konuşması gerek.”

“Tanrım,” diye fısıldadım. Ama Camille denileni yaptı. Anne, kızımızın ufacak elini tutarak yarı açık kapının arkasında dimdik duruyordu. Dışarıda, holde Camille mırıldanmaya başladı.

“Kolay olmayacak,” dedi Anne. “Biliyorum bunu. Ancak geri dönmeni istiyorum.”

“Ciddisin sen,” dedim, çenemin titremeye başladığını hissediyordum. “Lütfen bana ciddi olduğunu söyle.”

“Ciddiyim,” dedi. “Ciddiyim. Ama senin ikinci seçeneğin de olmayacağım.”

Dayanamadım. Ağlamaya başladım. “İkinci seçeneğim değilsin,” diye yutkundum. “Değilsin.”

“Ne olacağını bilmiyorum,” dedi kapı aralığından gözükerek minik beyaz kola bakarak. “Ama seni özlüyorum. Lanet hayatımızı da özlüyorum.”

“Anne!” dedi Camille. “Işıklar gene söndü!”

“*Lanet olsun!*” diye bağırdı Anne, Camille’in elini sıkarak. “Bir saniye!” Boştaki eliyle saçlarını geriye yatırdı. “Bence bu gece olmalı bu. Yani şimdi.”

“Şimdi mi?!” Afallamıştım. “Ona ne diyeceğiz?”

“Bilmiyorum. Bilmiyorum...”

“Anneee!”

“Tanrım, Cam, tamam!” Anne kapıyı çekip açtı. “Camille, Tanrı’ya yemin ederim, sadece bir dakikaya daha ihtiyacım var. O düğmeye tekrar bas. Söz veriyorum. Sonra hep beraber eve gideceğiz.”

“Işığı açmak istemiyorum.”

“*Je te jure, Camille, si tu ne...*”⁵³

Hale fırlayıp onun için ışığı açtım, içerde bir dakikaya daha ihtiyacımız olduğu sözünü verdim.

Ardından Anne kapıyı arkamızdan kapattı, beni kendisine doğru çekip öptü, içinden gelerek ve tam anlamıyla öptü.

“Bundan geri dönüş yok,” dedi, tenime değen nefesi sıcacıktı. “İlerisi ileridir.”

53 (Fr.) Yemin ederim Camille, eğer yapmazsan... (ç. n.)

“Camille’in bu hol rezilliği için terapiye ihtiyacı olacak,” dedim onu alnından, dudaklarının köşesinden öperek. Pantolonumun derinliklerindeki derebeyimin uyanmaya başladığını hissediyordum.

“Çoktan görüşecek birini ayarladım,” dedi yanıtımı bir öpücükle engelleyerek. “Konuşuruz bunu. Zamanımız var.”

23.

Küçük dairenin sahibi dul adam taşındığını duyduğuna memnun oldu. Önceden bahsettiği arkadaşına bırakmak yerine turundan döndüğü zaman kendisi kullanmayı düşünüyordu.

“Tek başına olduğun zaman o kadar az alan kullanıyorsun ki,” dedi telefonda. “Bir de banyo! İnanamıyorum. Bir kalıp sabun, bir tüp diş macunu. Yeniden bekâрім sanki.”

Bir nevi çift terapisi görüp görmemeye karar verdikten sonra (görmemeye karar verdik) Anne ve ben tekrar beraber yaşadığımız ailelerimize nasıl bildireceğimiz sorusuyla uğraştık. Sonunda bir yerlerde beraber görünmeye başlarsak onların kendi kendilerine anlayacağına karar verdik. Ne yaptığımızı bildiğimiz sürece bu onları ilgilendirmezdi gerçekten. Yeniden bir araya gelmiştik. Aynı evde yaşıyorduk. Dükkândan tuzlu yerine tuzsuz tereyağı getirmiş olduğum için kavga ediyorduk. Başka nasıl bir son isteyebilirlerdi ki?

Camille’e durumları açıklamak bambaşka bir meseleydi. Bazı sorunlar yaşadığımızı ona itiraf ettik, ama onları birlikte çözdüğümüzü, yetişkinlerin böyle yaptığını da açıkladık. Yine de ayrılışımın ve yeniden ortaya çıkışımın onu evliliğin büyüye-bilen –zamanla kabarıp alçalan, temel karakterlerin canlarının istediği gibi gelip gittiği– bir şeymiş gibi düşünmesine neden olacağından endişeleniyordum. Ancak beş yaşındaki birine gerçeği, asıl yaşananları nasıl anlatabilirdiniz? Büyüye-bilen bir şey olmak

tam da evliliğe uygun olan bir şeydir. Kötü şeylerin olabileceği ihtimalini reddederseniz, evlilik devam edemez.

Kolay değil. Hiçbirimiz her gün neşeli değiliz, ama yaşamlarımızda yeniden oluşan bir denge ve doğruluk var, tam olarak yapmamız gereken şeyi, beraberce yapıyor olduğumuz hissi var. Yatak odasında eskiye dönüş yaşadığımızı söylemek her ne kadar yalan olacaksa da şimdi aramızda bir açık sözlülük mevcut, bu da bir araya gelişimizi aşkın en doğru şekli gibi hissettiriyor – tüm şefkatli taraflarıyla, tüm düş kırıklıklarıyla ve tüm noksanlıklarına rağmen o yerin o kişiyle olmamız gereken yer olduğunun idrakiyle aşk.

Anne'in şu görüşmüş olduğu kişiyle aslında sevişip sevişmediğini ya da bu kişinin Thomas olup olmadığını asla öğrenemedim, muhtemelen de asla öğrenemeyeceğim. Eve geri taşındıktan bir süre sonra Anne, Thomas'ın Lüksemburg'a tekrar transfer edildiğini söyledi, bu mevzuda söylediği tek şey de bu oldu, zamanla bunun yeterli olması gerektiğini anladım.

Dışarıdan kendisine hâkim ve kusursuz görünen Anne-Laure nadiren gördüğüm ters bir şehvet, güç ve öfkeye sahipti, ama sahipti işte, bu da benden bir şeyler saklamasını sağlayabiliyordu. Son zamanlarda sevişirken uzun bir zamandır onda görmediğim bir öz farkındalık eksikliğini fark ettim, bu da o kişiyle, artık her kimse, bir şeyler *olduğunu* düşünmeme neden oluyor. Ufak şeyler; üzerime çıktığında göğüslerine dokunma biçimi, alnından artık silmediği ter akışı. Farkında ve güzel hareket ediyor, bu da seviştiklerini düşündürüyor bana. Anne'in zaman ayırıp onun bedenini takdir eden, onu gerçekten güzel bulan, ona güçlü, kadınsı ve yeniden gizemli hissettiren biriyle zaman geçirmiş –belki bir an için– olduğunu düşündürüyordu bana.

Bunun önemli olmasına izin veremem. Çünkü nihayetinde önemli değil. Önemli olmasına izin verirsem yeniden bir sitem

ve klostrofobi döngüsüne gireceğiz. Onu seviyorum. Onu derinden seviyorum. Uzun bir vade için bir aradayız. Her zaman güzel olacak değil, yeniden düşeceğiz; yolun bir yerinde, birimiz işleri karıştıracak. Belki şu diğer kişiyle olmayacak –bir gönül macerası da olmayabilir– ama bir güçlük çıkacak. Bir hesaplaşma. Bir barışma olacak.

Çünkü nihayetinde biz aptal insanların bazıları evlenir. Birbirimizi kaybedebileceğimizi ve yeniden bulacağımızı biliriz. Çünkü affetmeye muktediriz. Ya da en azından öyle olduğumuzu *düşünürüz*. Eğer Anne’nin konumunda olsaydım kendimi affedemezdim. Ayrıca onun bizi bir araya getirme cesaretine sahip olduğu gerçeği ise onu, bizim küçük ailemizi ve geleceğimizi daha da sevmemi sağlıyor.

Mayıs sonunda ‘Yıkımı Yıkamak’ Almanya’nın ileri gelen yayıncılarından, Paris’te epey zaman geçiren birine satıldı. Anne şarap imalatçılarıyla yeni yargılama sürecine girdi ve kaybettiler. İki yıl içinde tüm gözde şişelerimizin üzerinde şiş karınlı hanımlar olacaktı.

Bourigeaud’larla yaptığımız pazar öğle yemeklerini yeniden başlattık, ancak sadece ayda bir kere olacak şekilde. Her ne kadar Alain’in bana dair fikrinin pek değişmediği doğruymuş gibi gözüксе de Inés’in gözünde itibarımı kaybetmiştim. Duygusal bir meritokrasi içindeydim. Inés beni geri kabul etmeye hazır olmadan evvel benim buna değer olduğumu kanıtlamam gerekiyordu.

Mavi Ayı’ya gelince, yazın başındaki zamanın çoğunu bizim yemek odamızın duvarına yaslanmış bir şekilde geçirdi. Bu hem bir kolaylıktı hem de engeldi ama onu nereye koyabileceğimizi her tartışmaya başladığımızda hiçbir yer doğru gibi gelmiyordu. Şimdi kendisiyle beraber bir mazi taşıyordu ve bu mazinin tamamı da iyi değildi. Yatak odamıza asmak için fazlasıyla yüklü bir nesneydi,

Camille ise onu odasına alma isteğini kaybedeli çok olmuştu; şimdilerde odası, onun en yeni tutkusu olan karanlıkta ısıldayan takımyıldızı posterleriyle kaplanmıştı. Oturma odası onun için doğru bir yer gibi gelmiyordu, ayrıca yemek odasında ne zaman insanlarla beraber olsak tablonun soru sormalarına neden olacağı konusunda anlaşmıştık. *Mavi Ayı* aslında olduğu şeye, Anne'le benim aramdaki mahrem bir bağ olmaya, açıklaması zor olsa da ikimizin de tamamen anlayabildiği bir şeye dönmüştü.

Ancak duvara dayalı halde de ebediyen duramazdı, öte yandan onu bir kere daha bodrumda saklamak yanlış bir adımmış gibi görünüyordu. Sekizinci evlilik yıl dönümümüzde Anne bana bir çözümü olduğunu söyledi. Ayrıca bunun epey bir güven gerektireceğini de anlattı.

“O şimdi bizim değil mi?” diye sordu. “Ne istersek yapabiliriz yani? Bunu kanıtlayacak belgelerin var mı?”

Heyecanla bunu onayladım. Avukat tarzı konuşmanın ucundaydı, bu da potansiyel olarak yasa dışı bir şey yapmayı planladığı anlamına geliyordu. Camille için bir çocuk bakıcısı tuttu, bana da öğle yemeğine gideceğimizi söyledi, ama öncelikle bir şeyi bırakmamız gerektiğini de. Bir de spor ayakkabılarımı giyip uzun bir yürüyüşe hazır olmamı istedi.

Saat on birde, iki tekerlekli bir taşıma aracına gelişigüzel bağlanmış olan *Mavi Ayı*'yla beraber kaldırımın kenarındaydık. Bir miktar dobralıkla Anne onu Sen Nehri'ne doğru itmemiz gerektiğini söyledi.

“Bu bizim yıl dönümü hediyemiz mi? Nehre mi atıyorsun onu?”

Başını salladı. “Hadi.”

De la Tombe-Issaire Caddesi'nin yukarısına doğru ilerlemeye başladık, iki tekerlekli taşıma aracı her yönde kaldırımın tümseklerine çarptığından düşündüğümden zordu bu. Port Royal

RER istasyonu civarındaki asık suratlı tıbbi binaların yanından geçiyorduk, orada sonunda manzara yerini daha küçük binalara, vitrinlerinde kızarmış piliçlerin, hasırdan meyve sepetlerinin olduğu dükkânlara bırakıyordu.

Küçük çocukların oyun alanında plastik nesneleri ittirip durduğu, onlara göz kulak olan büyükanne ve büyükbabaların kendilerine emanet edilenlerin yanından güvercinleri kışkıkladığı parklardan geçtik. Genç insanlar bisikletleriyle su birikintilerinden neşeyle geçiyordu, bir halk otobüsü kenara çekilmiş esniyordu, yolcuları yünlü kazaklarıyla ufak bir kafilе halinde iniyorlardı. On dördüncü bölgeden altıncı bölgeye yürüdük; bir süre itiyor, bir süre durup konuşuyorduk, yürüyüşümüzün bizi nereye götüreceği konusunda gergin olmaktan çok neşeliydim. Sadece karımın yakınında olmaktan, öğle yemeğinde konuşabileceğimiz çeşitli görüntüler ve olaylar görmekten memnundum. Tabloya gelirsek, ona güveniyordum. O hangi durağı seçmiş, nasıl bir kutlama düşünümüş olursa olsun doğru olacaktı.

Neredeyse yarım saat sonra Sen Nehri'ne ulaştık. Anne konuşmadan, her sene Fransızca sözlüğüne hangi sözcüklerin gireceğine karar verilen Fransız Enstitüsü'nün önünden geçip Quai de Conti'den geçecek Ponts des Arts'a varmamız gerektiğini söyledi. Louvre Müzesi'ne doğrudan çıkan metal üst geçidin, binlerce asma kilitle kaplanmış –aslında boğulmuş– olan parmaklıkları vardı. Âşıklar, çoğunlukla turistler, bir asma kilide isimlerini yazıp onu köprüye asarak bağlılıklarını kutlamak için bu noktaya geliyorlardı. Son yıllarda popülerlik kazanan bu gelenek, nehir boyunca Eyfel Kulesi minyatürlerini satan yasa dışı göçmenlere çok gerekli olan ürün çeşitlendirme olanağını sunmuştu. Şimdi ise köprü girişi çeşitli ölçülerde asma kilit satan adamlarla dolmuştu; kilitlerin bazıları bir çocuk günlüğününki kadar küçükken bazıları insan eli kadar büyüktü.

“Tamam,” dedi Anne alnındaki azıcık teri silerken. “Geldik.”

Fotoğraf çeken turistlere, üzerlerindeki mesajları incelemek için kilit birliğinin önünde diz çökmüş genç insanlara bakıyordum.

“Bundan kurtulmak istiyorsan bence bir sorun yok ama onu nehre atmayı kaldırabileceğimi sanmıyorum,” dedim.

Tabloyu basamaklara taşımasına yardım etmemi işaret etti. “Atmayacağız.”

Tabloyu köprünün ortasına getirir getirmez Anne onu kenara ittirip parmaklıklara yasladı, Sen boyunca giden peş peşe köprülerden, beyaz kemerlerden oluşan domino görüntüsünü seyretmeye koyuldu.

Parlak desenli bir tunik giyinmiş olan bir adam yaklaşip kilit almak isteyip istemediğimizi sordu.

“Hayır, teşekkürler,” dedi Anne sırtarak. “Aldık bir tane.”

Adam yanımızdaki çiftle konuşmak için onlara yaklaşıncaya kadar bekledim. “Seni çılgın küçük eşek,” dedim. “Onu burada bırakmak mı istiyorsun?”

Başını salladı, geniş bir sırıtma belirdi yüzünde.

“Plan bu mu?” diye sordum. “Bizim kilidimiz mi bu?”

Sırıttı. “Fazla mı duygusal?”

“Hayır,” dedim yakınlığımızdan zevk alarak. “Doğru olan bu.”

Des Arts Köprüsü üzerindeki tüm o insanlara baktım. En az elli, belki de daha fazla insan vardı.

“Biri peşimize düşmez mi ya da başka bir şey olmaz mı?”

“Bunu enikonu düşündüm,” dedi çantasından bir sayfa kâğıt çıkararak. Yüzüme doğru kaldırdı. Bilgisayarla yazılmış harflerle şöyle diyordu: *GRATUIT, VRAIMENT*.

“Bedava. Gerçekten,” diye yazılanları tekrar ettim.

Elimi tuttu. “Sana da uyar mı bu?”

“Kesinlikle.”

Bir süre orada sessizce durduk, köprüde fotoğraf çekmek için tek elleriyle kameralarını tutan çiftleri, parmaklarını farklı kilitler üzerinde gezdiren turistleri izliyorduk. Mavi kilitler, altın olanlar, plastik kaplılar, kaplama olanlar, kalıcı keçeli kalemle baş harflerin yazıldığı, üzeri beyaz şerit silicili olanlar, üzerinde hiç isim olmayanlar. Büyüyen Louvre'dan yansıyan pembe ışıkla, nehir ve güneşin oyunuyla kilitler büyük bir balık sürüsü gibi görünüyordular, tam olarak oldukları yerden memnundular, hiçbir yere yüzmeyi planlamıyorlardı. Bütün yolculukları bitmişti.

"Kilitlerini astıktan sonra insanların anahtarlara ne yaptıklarını biliyor musun?" diye sordu Anne parmaklarını tablonun kenarında gezdirerek.

"Saklıyorlar," dedim yüzümü güneşe dönerek.

"Hayır," dedi. "Sen'e atıyorlar."

Yosun ve planktonla kaplanmış, atılmadan evvel dilenmiş olan artık hangi dilekse onunla oraya demirlemiş yüzlerce anahtar görüntüsü aniden canlandı gözümde. "Ee, sanatçı," dedi Anne başını yana yatırarak. "Sevgili ufaklığımızı uğurlayalım mı?"

Hep beraber güvenlik halatını çözüp tabloyu taşıma aracından indirdik.

"Tanrım," dedim. "Gerginim."

"Biliyorum." Anne kıkırdıyordu. "Ben de."

"Sonrasında kaçacak mıyız, ne yapacağız? Biri polisi arar mı?"

"Sanmıyorum," dedi. "Sadece yürüyüp gideceğiz. Her ne kadar taşıma aracını tutmak istesem de. Onu sürekli kullanıyorum..."

"Hey, Esquire⁵⁴," dedim. "Romantik olalım."

Gülüp haklı olduğumu kabul etti, sonra ben taşıma aracının geçmişte büyük şeyler taşımak için kullanışlı olduğunu itiraf ettim, o yüzden, *evet, neden olmasın, aracı kurtaralım*, dedik.

54 (Fr.) Adli görevliler veya yüksek rütbeli memurlar için kullanılan bir lakap. (ç. n.)

Bu ufak iş halledildi, birbirimizin elini tutup bizim büyük tablomuza baktık.

“Pekâlâ,” dedi Anne ciddiyetle. “Hoşça kal.”

Hemen arkamızda, kilit satıcılarının toplandığı yerde bir jandarmanın işportacılara zorluk çıkardığını gördüm.

“Ah,” diye fısıldadı Anne. “Hadi kaçalım. Sen iter misin?”

Başımı salladım, konuşamayacak kadar mutluydum.

“Tamamdır,” dedi. “Üç deyinice. Bir!”

Boş arabanın arkasında yerimi aldım.

“İki!”

Ellerimi ittirme kollarının üzerine koydum, Anne’in diz çökmesini izledim.

“Üç! Şimdi!”

Delice, gülünç bir halde kalabalığı yara yara yolumuzu açıp ilerledik, turistleri geçtik, genç şıkları geçtik, yasak mallarını aceleyle toplayan işportacıları geçtik. Sağ kıyıdaki basamaklardan hızla koştuk, bizim itaatsiz araçla sokağa atılıp arabaların korna çalmasına, sürücülerin küfretmesine neden olduk. Louvre çevresinde caddeyi tekrar geçtik, bir kilisenin hemen önündeki meydana doğru hızla hareket ettik.

“Oraya,” dedi Anne, parka doğru dikey bir şekilde giden küçük bir caddeyi işaret ederek. “Hadi!”

Yeniden koşmaya başlamadan evvel yapmış olduğumuz şeyi yapmaya hakkımız olmadığını söylemek üzere bizi kovalayan biri var mı diye bakmak için durup kontrol ettim. Arkamızda kimse yoktu. Kimse yoktu. O mavi günde, o kusursuz günde, Paris’teki yeni günümüzde devam etmek için özgürdük.

TEŞEKKÜR

Rebecca Grandinger: Eğer sen olmasaydın bu kitap hâlâ masamın çekmecesinde duruyor olacaktı. Bunu gerçekleştirmek için neredeyse benim kadar çok çalıştın. Gerçekleştiği için ebediyen sana minnettar olacağım.

Sally Kim ve Touchstone'daki müthiş ekip: İlk karşılaşmamızdan beri kötü bir şey olmasını bekliyordum, ama besbelli ki olmayacak. Sadece en nazik, en dengeli ve coşkulu editörü bulmakla kalmadım, ayrıca arkasında tatlı ve yetenekli bir ekiple desteklenmiş olarak da geldi. Fletcher & Company'deki Susan Moldow, David Falk, Meredith Vilarello, Brian Belfiglio, Jessica Roth, Wendy Sheanin, Christine Foye, John Muse, Paul O'Halloran, Elisabeth Watson, Cherlynn Li, Linda Sawicki, Carolyn Reidy, Melissa Vippermann-Cohen ve Sylvie Greenberg: Bu kitaba olan güveniniz için hepinize teşekkür ederim.

Ailem: Yatağımın çevresine tam gelen, dergilerimi koymam için iç cepleri olan kırmızı çadırdan ilk öykülerimi yazdığım daktiloya, küçük bir kız çocuğuyken düş kurmam için bana araç ve alan sağladınız. Kararlarımı sorgulamayarak bana doğru kararlar vermeye devam etmem konusunda öz güven verdiniz. Bütün yaptıklarınız için teşekkür ederim.

Gabby: Hâlâ seni aramak için telefonuma uzanıyorum. Biliyorum ki bunu bizim yeni yıl arifesi gürültücümüzle, bir şişe

ucuz şampanyayla bir yerlerde okuyorsundur. Başardım! Her daim kalbimdesin.

Annie: Beni anladığın için teşekkür ederim. Gianni: Cömertliğin ve hedonizmin için teşekkürler.

Arkadaşlarım! Benimle dans ettiniz, yemek pişirdiniz, fazlasıyla Côtes du Rhône içtikten sonraki karmaşık hikâye anlatımımın sağ kurtuldunuz. Hayatıma kattığınız sefahat ve güzellik için teşekkürler.

Greenwich Academy'deki, genç yaşında bana çok destek veren öğretmenlere, özellikle de mühim ve zorlu bir SAT matematik eğitim dersi sırasında ağlamaya başlamam üzerine, "Sadece şu aptal teste girmen gerekiyor, sonrasında işin bitmiş olacak bununla! Herkes senin yazar olacağını biliyor," deyip beni daha da fena ağlatan müteveffa Candace Barackman'a teşekkür ederim.

Çalışmalarımı destekleyen edebiyat dergilerine, onları sesli okumama izin veren edebiyat amigolarına teşekkürler. Özellikle de Halimah Marcus, Benjamin Samuel ve Electric Literature'daki Josh Milberg'e, Tin House, Slice Magazine, The Cupboard'daki güzel dostlara ve Penina Roth'a teşekkürler. Jim Shepard, Maggie Shipstead, Kevin Wilson ve Ned Beaman, o güzel sözleri yüksek sesle söylediğiniz için teşekkürler. Matt Bialer, en başta orada olduğun için teşekkürler.

Mylo: Sandalyemi sıcak tuttuğun için teşekkürler. Ve kalbimi de.

Gabriela: Benim beklenmeyen kuyruklu yıldızım, benim şans somun ekmeğim – bu kitabın her sözcüğünde benimleydin. Olduğumdan daha iyi bir insan olmamı sağladığın için teşekkürler.

Son olarak Diego: Bana başından neredeyse sonuna kadar zor zamanlarımda ve bu Mavi Ay'ının dönüşümünde destek oldun. Yolculuğumu paylaşabileceğim bir başkası yoktu. Sahip olduğumuz hayat için sana teşekkür ederim.

Seçili alıntılarının yeniden basımına izin verdikleri için aşağıdakilere
MİNNETLE TEŞEKKÜRLERİMİ sunarım:

C. D. Wright'ın izniyle *Tremble*'da çıkan "Everything Good Between Men and Women" alıntısı.

Korku ve Titreme/Tekerrür alıntısı (Kierkegaard's Writings, Volume VI) yazan Søren Kierkegaard, (ed. ve çev.) Howard V. Hong ve Edna H. Hong, © 1983. Howard V. Hong, Princeton University'nin izniyle yayımlandı.

Søren Kierkegaard's Journals and Papers, Vol. 6'dan alıntı: *Autobiographical, Part 2: 1848–1855* yazan Søren Kierkegaard, (ed.) Howard V. Hong ve Edna H. Hong, Indiana University Press'in izniyle yayımlandı.

"İngilizler Kıyamete 45 Dakika Uzak" alıntısı, yazan George Pascoe-Watson, orijinalde 25 Eylül 2002'de *The Sun*'da basıldı.

The Interrogative Mood alıntısı, yazan Padgett Powell, © 2009 .HarperCollins Publishers'in izliyle yayımlandı.

Yolda kitabı alıntısı, yazan Jack Kerouac © 1955, 1957 Jack Kerouac, Stella Kerouac tarafından yenilenen telif © 1983, Stella Kerouac ve Jack Kerouac tarafından yenilenen telif © 1985. Penguin Group (USA) LLC'nin bir bölümü olan Viking Penguin'in izniyle kullanılmıştır.